

Gemeenterekening 2020

Dit is een uitgave van de gemeente Hellendoorn: concept april 2021

Willem Alexanderstraat 7
7442 MA Nijverdal
Postbus 200
7440 AE Nijverdal

Telefoon: (0548) 630 000
Fax: (0548) 610 505
Email: gemeente@hellendoorn.nl
Website: www.hellendoorn.nl

Inleiding	5
Deel 2: Financiële hoofdlijn	11
Deel 3: Programma's	
Programma 1: Werk, economie, recreatie en inkomen	26
Programma 2: Jeugd en Wmo	35
Programma 3: Cultuur, onderwijs en sport	49
Programma 4: Mobiliteit en bereikbaarheid	57
Programma 5: Woon en leefomgeving	64
Programma 6: Bestuur, veiligheid en dienstverlening	76
Overhead	87
Deel 4: Paragrafen	
Paragraaf 1: Lokale Heffingen	89
Paragraaf 2: Weerstandsvermogen en risicobeheersing	100
Paragraaf 3: Onderhoud kapitaalgoederen	108
Paragraaf 4: Financiering	116
Paragraaf 5: Bedrijfsvoering	120
Paragraaf 6: Verbonden partijen	123
Paragraaf 7: Grondbeleid	130
Paragraaf 8: Informatieveiligheid en privacy	138
Paragraaf 9: Duurzaamheid	140
Paragraaf 10: Trends en Ontwikkelingen	143
Paragraaf 11: Corona	147
Deel 5: Balans, programmarekening en toelichting	
Balans per 31 december 2020	157
Balansstructuur	159
Toelichting op de balans	160
Overzicht van baten en lasten	182
Overzicht van baten en lasten per taakveld	183
Incidentele baten en lasten	188
Toelichting op het overzicht van baten en lasten	192
Deel 6: Controleverklaring	213
Deel 7: Bijlagen	219

Deel 1: INLEIDING

Inleiding

Voor u ligt de gemeenterekening 2020 van de gemeente Hellendoorn. Het jaar 2020 werd sterk beïnvloed door de gevolgen van Covid-19 (corona). En het resultaat van de gemeenterekening 2020 wordt daar ook sterk door beïnvloed. In maart 2020 kwam het besluit dat we in 'een intelligente lockdown' terecht kwamen. We moesten van de één op de andere dag thuis blijven, scholen, kinderdagverblijven, winkels en horeca moesten dicht, evenementen werden afgeblazen en sportactiviteiten kwamen stil te liggen. Een ongekende situatie met vergaande gevolgen voor het maatschappelijke en sociale leven. Pas begin mei werden de teugels enigszins gevierd en mochten wij, weliswaar onder strikte voorwaarden, ons leven weer oppakken. En waar al voor gewaarschuwd werd, in oktober kwamen we terecht in de tweede lockdown. De maatregelen werden opnieuw aangescherpt. En hoewel het vaccineren inmiddels op stoom komt, is het einde van de gezondheidscrisis en de gevolgen daarvan op het maatschappelijke en sociale leven en de economie, vooralsnog (april 2021) niet in zicht.

Context gemeenterekening

Begin 2019 constateerden we in het sociaal domein flinke tekorten. Vanaf 2020 was een ombuigingsopgave van maar liefst € 8 miljoen noodzakelijk. Een ongekend grote opgave, die alle werkvelden van de gemeente raakte. Ook onze inwoners, instellingen en bedrijven voelden financieel de forse ombuigingen. Om beleidskeuzes te kunnen maken voor de noodzakelijke ombuigingen, stelde de gemeenteraad op 9 juli 2019 het Koersdocument vast. We hebben de maatregelen en aanbevelingen uit het rapport Twynstra Gudde opgepakt en doorgevoerd en zijn, binnen de nieuwe kaders, in staat gebleken die zorg te bieden die onze inwoners nodig hebben.

Uitgangspunt van het Koersdocument is dat we gaan voor een inclusieve en duurzame samenleving, waarin alle inwoners mee kunnen doen. We willen bestaande voorzieningen in onze gemeente zoveel mogelijk in stand te houden, omdat we geen afbreuk willen doen aan hetgeen in de afgelopen jaren, samen met onze inwoners, zo zorgvuldig is opgebouwd. Wij hechten aan deze uitgangspunten en kaders, omdat deze van belang zijn voor de sociale cohesie in onze samenleving en ervoor zorgen dat mensen mee kunnen blijven doen. Om dit waar te kunnen maken, doen we meer een beroep op de eigen kracht van inwoners en organisaties. De wettelijke taken voeren we vanzelfsprekend uit, maar we doen dat met minder budget. Dat vraagt ook het nodige van sociaal maatschappelijke partners, organisaties in de samenleving, inwoners en de gemeentelijke organisatie. Bovendien zijn we kritisch op de eigen bedrijfsvoering, zodat we met minder budget toch de gevraagde dienstverlening kunnen leveren. Daarbij is het onvermijdelijk dat we onze dienstverlening versoberen.

Nu, bij de verantwoording over 2020, zien we dat de ombuigingen zoals we die in de begroting hadden opgenomen voor een groot gedeelte zijn gerealiseerd. Van de ruim € 8 miljoen aan maatregelen zoals die ingeboekt waren, is € 7,4 miljoen behaald.

Ondanks deze forse ombuigingsopgave heeft u, binnen de kaders van het Koersdocument, in november 2019 de begroting voor het jaar 2020 vastgesteld. De tekorten in het sociaal domein zijn niet uniek voor de gemeente Hellendoorn. Het merendeel van de gemeenten in Nederland kampt met forse tekorten. Reden waarom in 2020 via de Vereniging van Nederlandse Gemeenten een sterke lobby op gang is gekomen voor extra financiële middelen voor de zorg, ondersteuning en jeugd. Wij blijven ons, samen met de VNG, inzetten voor het krijgen van extra middelen van het (nieuwe) Kabinet.

Corona

En toen was er corona. De inkt van de begroting 2020 was nog niet opgedroogd of we werden geconfronteerd met de gevolgen van covid-19. Leek het virus in december 2019 nog ver weg in China, in maart 2020 waren er wereldwijd besmettingen en bleef ook de gemeente Hellendoorn niet gespaard.

Door de gevolgen van deze pandemie ontstond er ook in Nederland een gezondheidscrisis met grote maatschappelijke, sociaal-economische en financiële gevolgen. Met een Rijksoverheid die noodzakelijkerwijs tientallen miljarden euro's aan steunmaatregelen moest treffen om inwoners, ondernemers en instellingen te ondersteunen. Nederland moest massaal thuiswerken. De digitalisering van het werk nam binnen enkele weken een enorme vlucht.

Dat gold ook voor onze gemeentelijke organisatie. In kort tijdsbestek werden onze medewerkers gefaciliteerd om hun werk vanuit huis te kunnen voortzetten. Daardoor werd ook onze dienstverlening digitaal geborgd voor onze inwoners, ondernemers en instellingen.

Onze inzet is er in 2020 op gericht geweest onze inwoners, ondernemers en instellingen waar mogelijk te ondersteunen en de financiële steunpakketten van de Rijksoverheid zo snel mogelijk uit te voeren, zodat de noodzakelijke financiële steun terecht kwam bij de ondernemers en inwoners die daar recht op hadden.

Veel zaken die we ons voor 2020 hadden voorgenomen, hebben we door de gevolgen van de pandemie en de coronamaatregelen niet kunnen realiseren. Ook zijn er instellingen door deze gezondheidscrisis niet in staat gebleken de hen opgelegde ombuigingsopgave te realiseren. Integendeel, steunmaatregelen waren en zijn nodig om deze instellingen door de crisis te helpen.

Door de ombuigingsopgave en de pijnlijke keuzes die u noodgedwongen heeft moeten maken, zijn we ook als gemeentelijke organisatie in de bedrijfsvoering in 2020 buitengewoon kritisch omgegaan met het doen van uitgaven. Daar komt bij dat het jaar 2020 door de gevolgen van de coronapandemie een uitzonderlijk jaar is geweest met ongekende maatregelen die leidden tot lege winkelstraten, lege terrassen bij de horeca en het afgelasten van veel evenementen. We kunnen constateren dat de gemeente op onderdelen minder uitgaven heeft gedaan of dat er extra inkomsten zijn binnengekomen. Hierdoor sluiten we het uitzonderlijke jaar 2020 af met een 'positief' financieel resultaat van € 2,3 miljoen.

In 2020 hebben we de dienstverlening van de gemeente Hellendoorn aangepast op de coronasituatie. Ondanks de (intelligente) lockdown hebben we inwoners met de nodige voorzorgsmaatregelen kunnen helpen aan onze publieksbalies. Identiteitsbewijzen en rijbewijzen zijn uitgegeven, vergunningen zijn verleend, het afval is opgehaald, het groen is onderhouden, facturen zijn betaald en geïnd en uitkeringen zijn verstrekt. Er was in 2020 een grote vraag naar bouw kavels in onze gemeente. De uitgifte van kavels op bedrijventerrein 't Lochter III verliep goed, er zijn op verschillende locaties in de diverse kernen woningen gebouwd, de Van den Steen van Ommerenstraat is bouwrijp gemaakt voor nieuwe woningen. Daarnaast zijn voor onze duurzaamheidsopgave in 2030 in 2020 grote stappen gezet voor de invulling van de opgave van de Regionale Energie Strategie (RES). In de diverse kernen van onze gemeente zijn bewoners digitaal bijeengekomen om hun bijdrage te leveren voor de duurzaamheidsplannen in hun eigen woonomgeving.

Soweco

Verder is 2020 een belangrijk jaar geweest voor de medewerkers van Soweco. In december konden we ruim 130 mensen van Soweco vertellen dat zij in het nieuwe jaar een nieuwe werkplek kregen bij de gemeente Hellendoorn. Het werkgeverschap van die medewerkers is daarmee overgegaan naar de gemeente Hellendoorn. De zes in Soweco participerende gemeenten streven naar het verder ontmantelen van de huidige Gemeenschappelijke Regeling Soweco.

Regio Twente

In 2020 is gewerkt aan het vorm en inhoud geven van de transitie van de Regio Twente. Uitgangspunt was en is dat de 'bloemkool' aan bestuurlijke en ambtelijke overleggen wordt gereduceerd en dat de 'bestuurlijke drukte' wordt beperkt. Voorstel is om als veertien Twentse gemeenten samen te werken ten behoeve van de sociaal economische structuurversterking en hiervoor de Twenteboard op te richten met naast bestuurders van gemeenten ook vertegenwoordigers van ondernemers en onderwijs. Daarnaast is in 2020 gestart met het opstellen van een gezondheids GR (gemeenschappelijke regeling) waarin worden opgenomen de GGD, OZJT/Samen 14, Veilig Thuis Twente (VTT) en Kennispunt. Op de overige thema's zoals bijvoorbeeld mobiliteit of duurzaamheid, kunnen de gemeenten kiezen voor vrijwillige samenwerking (coalition of the willing). Belangrijk aandachtspunt, waar wij aandacht voor blijven vragen, blijft het betrekken van de gemeenteraden bij deze ontwikkelingen.

Global Goals

In het coalitieakkoord en collegeprogramma hebben wij uitgesproken inhoud te willen geven aan de Global Goals. Eén van de acties is dat we een link willen leggen tussen ons beleid en de Global Goals. In deze gemeenterekening

hebben wij per programma de van toepassing zijnde symbolen van de Global Goals toegevoegd en in de tekst de vertaling opgenomen van deze symbolen naar de Hellendoornse situatie. Hiermee maken we de relatie tussen ons beleid en de Global Goals zichtbaar.

‘Duurzaam, Durven, Doen’

Het coalitieakkoord is vertaald in een collegeprogramma ‘Duurzaam, Durven, Doen’ voor de periode 2018-2022. In het collegeprogramma wordt invulling gegeven aan de bestuurlijke hoofdlijnen zoals die in het coalitieakkoord zijn neergelegd. Door de ombuigingsopgaven voor het jaar 2019 en de jaren 2020 en volgende is er echter een nieuwe werkelijkheid ontstaan. Hiertoe is het ‘Koersdocument ombuigingen 2020-2023’ opgesteld en door de gemeenteraad vastgesteld.

Sociaal domein

In 2019 is de organisatie van het sociaal domein opnieuw gestructureerd. Daarmee is één van de belangrijkste aanbevelingen uit het rapport van Twynstra Gudde uitgevoerd. Door onder andere te investeren in slimme software die beschikbare data over de vraag naar en het gebruik van voorzieningen in het sociaal domein analyseert, waren we in 2020 in staat om te anticiperen op de ontwikkelingen. Hierdoor konden we de uitgaven in het sociaal domein beter beheren.

Met kwartaalrapportages hebben we u tussentijds geïnformeerd over de ontwikkelingen in het aantal aanvragen, de toegekende voorzieningen en de uitgaven in het sociaal domein. Bovendien hebben we in deze kwartaalrapportages de ontwikkelingen per interventie toegelicht en de budgettaire ontwikkelingen laten zien. Door de getroffen maatregelen hebben we meer grip gekregen op de zorgkosten en de kosten van de uitvoeringsorganisatie. Hierdoor zijn in 2020 de inkomsten en uitgaven voor het sociaal domein in evenwicht gebracht.

Regionale Energie Strategie Twente

De aanleiding voor het opstellen van de Regionale Energiestrategie (RES) in Twente is het landelijke Klimaatakkoord (2019). In het Klimaatakkoord is Nederland opgedeeld in 30 energieregio's. Het Rijk vraagt van de dertig regio's in Nederland, die werken aan de energietransitie, een voorstel te maken om gezamenlijk 35 Terrawattuur duurzame elektriciteit op land op te wekken in 2030. Dankzij de vele lokale energieplannen die ingediend zijn, wordt de opgave van 71 GWh die de gemeente Hellendoorn in het kader van de RES op zich genomen heeft ruimschoots gehaald. Alle plannen gezamenlijk leveren 107 GWh aan duurzame energie opwekking op in de gemeente Hellendoorn. De aanpak van de gemeente Hellendoorn is uniek in Nederland, omdat inwoners, ondernemers en organisaties hun eigen plannen hebben gemaakt voor de opwekking van duurzame energie in hun eigen leefomgeving.

Grondexploitaties

De woningmarkt is in 2020 geëxplodeerd. Dat zien we ook terug in de bouwsector. Dat merken wij als gemeente ook door de toenemende vraag naar bouw kavels, de uitgifte van bouw kavels voor woningbouw, de verkoop van vastgoed en de uitgifte van bouw kavels op het bedrijventerrein. Waar we recent nog spraken over deprogrammering, zowel voor woningbouw als bedrijventerreinen, moeten we nu nadenken over nieuwe ontwikkelgebieden. In Haarle zijn daarvoor inmiddels de eerste besluiten genomen.

Informatieveiligheid en privacybescherming

Als gemeente werken we met veel persoonsgegevens in diverse applicaties. Voorkomen moet worden dat deze gegevens onjuist en onveilig worden gebruikt. Deze gegevens moeten al helemaal niet toegankelijk worden voor onbevoegden. In 2020 is verder invulling gegeven aan het informatieveiligheidsbeleid. Daarbij is ook ingezet op het bewust maken van de medewerkers over de risico's. De hackaanval in de gemeente Hof van Twente is voor ons een extra aanleiding geweest om onze systemen en digitale apparatuur versnelt te toetsen op informatieveiligheid. Waar nodig zijn direct maatregelen genomen om de veiligheid verder te verbeteren.

Dienstverlening

De gemeentelijke dienstverlening en de ontwikkeling daarvan is in 2020 beïnvloed door de coronacrisis. Gedurende de diverse fases met coronamaatregelen hebben we onze openingstijden en dienstverlening aangepast op de actuele situatie. Ook tijdens de (intelligente) lockdown zijn onze publieksbalies op afspraak open gebleven. Door vooraf

telefonisch met mensen in contact te hebben over hun bezoek aan de publieksbalies konden we mensen nog beter van dienst zijn en inschatten of hun fysiek bezoek aan het gemeentehuis op dat moment echt noodzakelijk was. Daarbij hebben we gemerkt dat er veel begrip was bij onze inwoners voor de aangepaste dienstverlening.

Ook met de medegebruikers van het Huis voor Cultuur en Bestuur, zoals ZINiN, De Welle en EvenMens zijn goede afspraken gemaakt over aangepaste dienstverlening in het Huis voor Cultuur en Bestuur.

Digitalisering en informatisering

Door de coronacrisis hebben we in 2020 in een razend tempo binnen enkele weken grote stappen vooruit gezet op het gebied van ICT en digitalisering. De infrastructuur is vernieuwd. Er is afscheid genomen van verouderde programmatuur en verouderde techniek. Er zijn diverse voorzieningen getroffen om medewerkers vanuit huis optimaal te kunnen laten (samen)werken. Al met al is er een solide en beheersbare ICT-infrastructuur neergezet, waardoor de gemeentelijke organisatie in staat is om ook digitaal te functioneren. Hierdoor heeft de dienstverlening van de gemeente voortdurend doorgang kunnen vinden en was de bereikbaarheid van de gemeente zowel telefonisch als digitaal steeds goed gewaarborgd.

Leeswijzer

De gemeenterekening 2020 is de (financiële) verantwoording over 2020 van het college van burgemeester en wethouders aan de gemeenteraad. Met dit document willen we ook andere betrokkenen, zoals inwoners en maatschappelijke organisaties, inzicht geven in onze resultaten over 2020. Voor de controlerende rol is het belangrijk dat u de gemeenterekening met de programmabegroting kunt vergelijken. Daarom sluit de opzet van deze gemeenterekening zo goed mogelijk aan bij de programmabegroting van 2020. De gemeenterekening vormt het sluitstuk van de planning- en controlcyclus 2020. Deze gemeenterekening bestaat uit zeven delen:

Delen 1, 2 en 3

De gemeenterekening omvat een jaarverslag met de beleidsinhoudelijke verantwoording en de jaarrekening met de financiële verantwoording. In deel 1, de inleiding, laten we het totaalbeeld van de belangrijkste activiteiten in 2020 zien en de daarmee samenhangende financiële resultaten. Het is een toelichting op hoofdlijnen. In deel 2 geven wij de financiële hoofdlijn weer. Hierin wordt ook een totaaloverzicht gegeven van de verschillende ombuigingen en wordt ingegaan op corona en op specifieke inkomsten en uitgaven. Deel 3, de beleidsverantwoording, geeft een overzicht van de belangrijkste activiteiten en resultaten per programma. Dit is de verantwoording van het gevoerde beleid. Per programma laten we zien in hoeverre we waarmaakten wat we in de programmabegroting van 2020 met elkaar afspraken. We volgen daarbij steeds hetzelfde stramien:

- Inleiding over het programma;
- Kaderstellende nota's;
- Wat we wilden bereiken;
- Wat we ondernamen;
- Realisatie baten en lasten.

In de tabellen kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen. Dit wordt veroorzaakt door afronding van de bedragen naar duizendtallen.

Deel 4

In deel 4 zijn de paragrafen opgenomen. De paragrafen geven aan de hand van tien thema's een dwarsdoorsnede van acties en activiteiten van de verschillende programma's. De paragrafen gaan over de thema's:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Informatieveiligheid en privacy
9. Duurzaamheid
10. Trends en ontwikkelingen
11. Corona

Deel 5

Hierin lichten we de balans per 31 december 2020 toe. Die geeft inzicht in de samenstelling van de bezittingen, het vermogen en de schulden aan het begin en aan het eind van het jaar. Daarnaast is het overzicht van baten en lasten over 2020 opgenomen met een financiële toelichting op de baten en lasten van het gevoerde beleid en beheer. Ook hier wordt specifiek aandacht besteed aan (de gevolgen van) corona.

Deel 6

In deel 6 vindt u de controleverklaring van BDO-Accountants. BDO controleerde de jaarrekening 2020. Het verslag van bevindingen van deze controle ontvangt u tegelijkertijd met deze gemeenterekening.

Deel 7

Een aantal bij deze jaarrekening behorende bijlagen is opgenomen in deel 7. Hierin staan meer gedetailleerde en cijfermatige gegevens. Daarbij sluiten wij zoveel mogelijk aan bij de eisen zoals die in de begrotingsvoorschriften (BBV) zijn gesteld. rrekening behorende bijlagen zijn opgenomen in deel 7. Hierin staan meer gedetailleerde en cijfermatige gegevens. Daarbij sluiten wij zoveel mogelijk aan bij de eisen zoals die in de begrotingsvoorschriften (BBV) zijn gesteld.

Financiële hoofdlijn

2020 was een bijzonder jaar, niet alleen door de diverse ombuigingen in de begroting, maar meer nog vanwege de coronacrisis. De coronacrisis heeft dit jaar geleid tot uitvoering van andere activiteiten dan bij de start van het jaar was voorzien, en we moesten de uitvoering van onze werkzaamheden ook grotendeels op afstand doen.

Het handhaven van de coronamaatregelen heeft druk gelegd op onze BOA's (Bijzondere opsporingsambtenaren), het zwembad is een groot deel van het jaar (deels) gesloten geweest, waarbij het personeel op andere gebieden is ingezet, met de verschillende ondernemers in de gemeente is overleg en afstemming geweest over diverse (steun)maatregelen. Ook de uitvoering van een aantal landelijke regelingen is door onze organisatie voortvarend opgepakt, denk aan de uitvoering van de Tozo1 en de continuïteitsbijdrage voor zorgaanbieders.

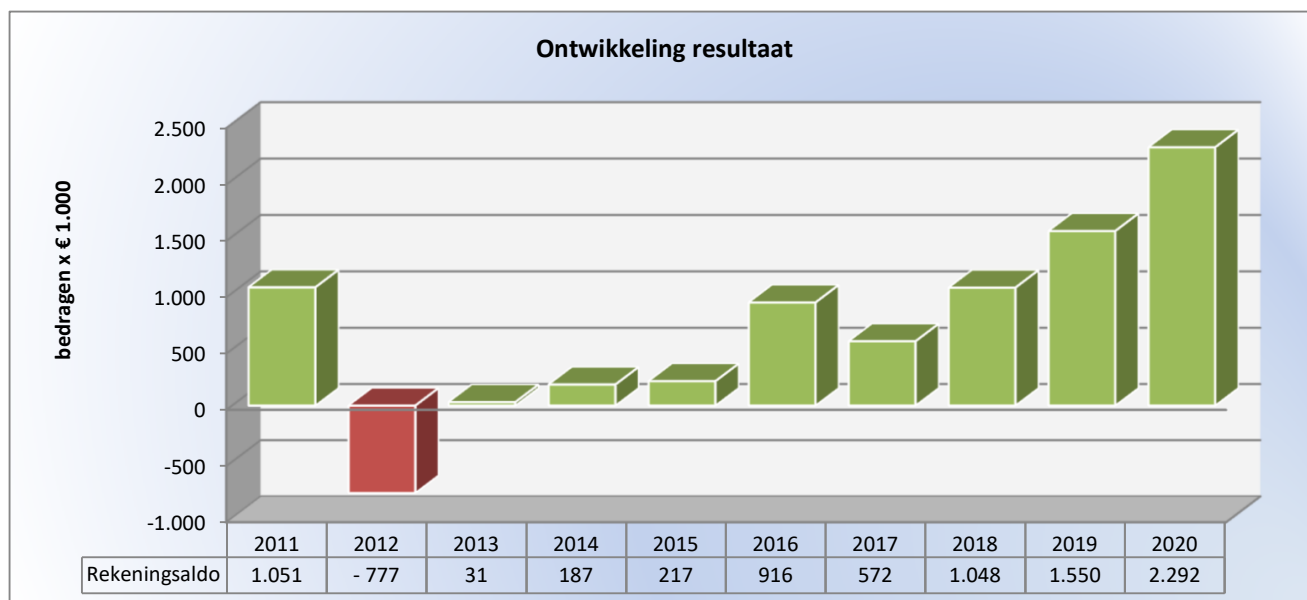
Dit alles heeft op verschillende onderdelen van de begroting geleid tot (forse) aanpassingen, extra uitgaven, kwijtscheldingen, minder én extra inkomsten. Gedurende het jaar hebben we getracht u op de hoogte te houden via de reguliere Planning & Control documenten. Er zijn daarnaast twee crisisrapportages opgesteld waar we specifiek zijn ingegaan op de corona effecten voor onze gemeente. De crisisrapportage van augustus voorzag diverse onzekerheden en risico's. Deze zijn bij de tweede crisisrapportage in november naar beneden bijgesteld, vooral omdat vanuit het gemeentefonds en het Rijk diverse compensatiemaatregelen zijn getroffen. De ontvangen compensatiemiddelen van het Rijk die nog niet in 2020 uitgegeven konden worden, maken deel uit van het rekeningresultaat. Deze worden deels gereserveerd voor maatregelen in 2021.

In onderstaande tabel staat op hoofdlijn de opbouw van het resultaat.

bedragen x € 1.000

Samenvatting baten en lasten	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten	- 92.897	- 101.086	- 97.625	3.460 V	- 96.542
Baten	92.735	103.606	103.343	- 264 N	93.230
Saldo van baten en lasten	- 162	2.521	5.717	3.197 V	- 3.312
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 747	- 6.061	- 6.890	- 829 N	- 1.689
Onttrekkingen	934	3.542	3.464	- 78 N	6.551
Mutatie reserves	187	- 2.519	- 3.426	- 907 N	4.862
Resultaat	25	2	2.292	2.290 V	1.550

Bij de najaarsrapportage 2020 hebben we een doorrekening gemaakt van de verschillende budgetten en die verwerkt in de actuele begroting. Uit de doorrekening bleek dat een aantal ombuigingen niet volledig gerealiseerd kon worden. Dit hebben we gedekt uit de beschikbare middelen. De gemeenterekening 2020 geeft vervolgens in totaal een positief resultaat van € 2.292.000,-- en is daarmee € 2.290.000,-- beter dan de actuele begroting, met name door lagere lasten en meer inkomsten. Hierdoor liet de jaarschijf 2020 een sluitend beeld zien.

Het positieve saldo is de resultante van diverse mee- en tegenvallers. Een aantal grotere meevallers zien we op de volgende plekken:

Voor programma 1 “Werk, economie en inkomen” waren de belangrijkste meevallers bij de toeristenbelasting € 112.000,-- en de sociale werkvoorziening € 224.000,--. Bij programma 2 “Jeugd en WMO” waren de lasten € 436.000,-- lager dan verwacht. Bij programma 5 “Woon en leefomgeving” waren de legesopbrengsten € 349.000,-- hoger. Verder was de grootste meevaller bij programma 6 “Bestuur, veiligheid en dienstverlening” een € 237.000,-- hogere uitkering uit het Gemeentefonds. Bij de overheadkosten vielen de lasten € 415.000,-- lager uit.

De ontvangen middelen voor corona konden nog niet allemaal voorzien worden: bij de decembercirculaire werden nogmaals extra middelen beschikbaar gesteld, die niet meer besteed konden worden. Ook de coronamiddelen die op de stelpost Rijksvoornemens stonden (€ 148.000,--) hoefden nog niet te worden aangewend en de beschikbaar gestelde rijksmiddelen voor de sociale werkvoorziening (Soweco) ad € 150.000,--hoefde niet te worden aangewend. Derhalve wordt voorgesteld (een groot deel van) deze middelen in de VAR (vrij aanwendbare reserve) te storten voor aanwending in 2021, of zolang de nadelige gevolgen van de coronacrisis merkbaar zijn voor ons en de organisaties die wij ondersteunen.

We zien in de programma’s ook diverse (kleinere) meevallers. Dit laat zien dat we goed binnen de kaders gewerkt hebben en dat gehoor is gegeven aan de opdracht om zuinig om te gaan met de budgetten. Een deel van het voorgenomen beleid kon echter door de coronacrisis niet worden uitgevoerd. Soms konden we echter ook zaken zélf oppakken, zonder dat inhuur van derden nodig was. Al met al hebben we hierdoor een fors positief resultaat.

In de toelichting op de programma’s staan we hier uitgebreid bij stil.

Bij zowel de bestuursrapportage, als de voor- en najaarsrapportage zijn er verschillende aanpassingen gedaan op de begroting 2020, op grond van voortschrijdende inzichten en mee- en tegenvallers gedurende het jaar. Deze afwijkingen van de (primitieve) begroting worden in de jaarrekening niet meer apart toegelicht.

Structureel resultaat 2020

Naast de verschillende reservemutaties zien we ook diverse incidentele baten en lasten in het afgelopen jaar. Het BBV schrijft voor dat we inzicht geven in het zogenaamde structurele resultaat. Dit is het resultaat, gecorrigeerd voor reservemutaties en waar de incidentele posten zijn geëlimineerd. Een specificatie van de incidentele baten en lasten per programma vindt u in de toelichting op de gemeenterekening.

In onderstaande tabel ziet u dat het structurele resultaat € 2,1 miljoen positief is. In 2019 was het structurele resultaat € 2,7 miljoen negatief.

bedragen x € 1.000

Structureel resultaat		Rekening 2020
Resultaat		
Saldo van baten en lasten		5.717
Mutatie reserves		- 3.426
Resultaat		2.292
Af: incidentele baten en lasten		
Incidentele baten en lasten		3.580
Incidentele toevoegingen en onttrekkingen reserves		- 3.427
Af: incidentele baten en lasten		153
Structureel resultaat		2.139

De grootste mee- en tegenvallers uit 2020 lichten we hieronder apart toe

bedragen x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen	Saldo van baten en lasten	Mutatie reserves	Totaal verschil
Nadelen			
Jeugdhulp	- 177 N		- 177 N
Integratieuitkering sociaal domein pas in 2021	- 300 N		- 300 N
Aanslag VPB	- 269 N		- 269 N
Subsidie verlening Cultuur en bibliotheek	- 138 N		- 138 N
Terugbetalen SPUK subsidie	- 216 N		- 216 N
Totaal nadelen	- 1.100 N	-	- 1.100 N
Voordelen			
Bijzondere bijstand	205 V	- 193 N	12 V
Sociale werkvoorziening	224 V		224 V
Participatie en re-integratie	67 V		67 V
Toeristenbelasting	112 V		112 V
Begeleiding en dagbesteding Wmo	140 V		140 V
Huishoudelijke ondersteuning	79 V		79 V
Volksgesondheid	104 V		104 V
Sociaal en cultureel werk	78 V		78 V
Buurt en clubhuizen	63 V		63 V
Grondzaken	89 V		89 V
Peuteropvang	61 V		61 V
Hogere inkomsten Ravijn	115 V		115 V
Hogere inkomsten sportaccommodaties en voordeel compensatieregeling Rijk	92 V		92 V
Algemeen sportbeleid	62 V		62 V
Parkeren	60 V		60 V
Leges omgevingsvergunningen	349 V		349 V
Invoeringskosten omgevingswet	106 V	- 106 N	-
Hogere winstneming grondexploitaties	32 V	- 32 N	-
Hogere boekwinsten verkocht vastgoed	72 V	- 66 N	6 V
Vrijval voorziening toekomstige verliezen grondbedrijf	108 V	- 108 N	-
Ontwikkeling gemeentefonds	237 V		237 V
Rijbewijzen	50 V		50 V
Hogere winstuitkering en dividenden	93 V		93 V
OZB	126 V		126 V
Vrijval voorziening APPA	342 V	- 342 N	-
Stelpost Rijksvoornemens	148 V		148 V
Loonsom en ingeleend personeel	147 V	- 66 N	81 V
Meer kosten toegerekend aan projecten (grexten investeringen)	107 V		107 V
Rente voordelen	69 V		69 V
Dividenden	91 V		91 V
Automatiserings- en informatiseringsprojecten	64 V		64 V
Onbestede budgetten facilitair i.v.m. Corona	104 V		104 V
Financien en belastingen	84 V		84 V
Totaal voordelen	3.880 V	- 913 N	2.967 V
Overige afwijkingen	417 V	6 V	423 V
Totaal afwijkingen	3.197 V	- 907 N	2.290 V

Nadelen

Bij jeugdhulp zien we een hogere benutting in de laatste maanden van het jaar van diverse ondersteuningsbehoeften (zoals GGZ en dagbesteding), dit heeft geleid tot hogere kosten dan we verwachtten bij de najaarsrapportage. Op andere onderdelen vallen kosten lager uit. Per saldo is het nadeel op jeugdhulp € 177.000,--. Een ander nadeel dat direct relatie heeft met jeugdhulp, maar dan aan de inkomstzijde, is de uitkering compensatieregeling Voogdij/18+. Deze wordt pas uitgekeerd in 2021, waarbij we hadden verwacht deze in 2020 te ontvangen.

Dit betekent een nadeel van € 300.000,-- voor 2020.

Bij de subsidieverlening voor cultuur en bibliotheek zien we een nadeel van € 138.000,--. Uit het Lagroup-onderzoek bleek al dat ZINiN de bezuinigingen in de eerste jaren niet volledig kon behalen, maar in latere jaren wel. Ter egalisatie zou het bedrag, dat niet behaald kon worden, uit de vrij aanwendbare reserve worden gehaald en in latere jaren weer teruggestort. Per abuis is dit besluit niet voorgelegd aan de Raad en waardoor de onttrekking uit de VAR niet heeft kunnen plaatsvinden. Dit verklaart een deel van het tekort (€ 82.000,--) een ander deel zit in een andere vergoeding voor de Cao consequenties voor ZINiN (€ 56.000,--).

We zien een nadeel op algemeen sportbeleid van € 216.000,-- door terugbetalen van de SPUK subsidie. Gemeenten moeten vooraf op basis van de begroting de uitkering aanvragen, vervolgens wordt er van het aangevraagde bedrag ongeveer 80% verleend. En bij de afrekening blijkt nu dat we terug moeten betalen. Dit wordt veroorzaakt doordat we minder (investerings-)uitgaven hebben gehad binnen de sport. (Dit is ook terug te vinden in de lagere uitgaven op sport). Investeringsprojecten zijn doorgeschoven naar latere jaren en komen dan opnieuw in aanmerking voor de SPUK.

De belastingdienst heeft ons voor de VPB 2016 voor € 269.000,-- aangeslagen. We zijn hiertegen in bezwaar gegaan. We verwachten dat dit bezwaar zal leiden tot een lagere aanslag. Omdat hier nog geen zekerheid over bestaat, mogen we nog niet op een verlaagde aanslag anticiperen en moeten we deze kosten volledig meenemen in de voorliggende jaarrekening. Indien die aanslag verlaagd zal worden, komt dit als een voordeel in 2021 naar voren.

Belangrijkste mee- en tegenvallers

Bij de bijzondere bijstand zien we een voordeel ontstaan doordat er minder aanvragen zijn geweest dan verwacht (daling van 32%). Dit wordt deels veroorzaakt door de wijziging van de beleidsregels conform ombuigingsafspraken, maar daarnaast is er ook sprake van een niet te kwantificeren coroneffect. We storten € 193.000,-- in de reserve bijzondere bijstand, conform bestaande beleidsafspraken.

De bijdrage aan Soweco was € 86.000,-- lager dan verwacht, door incidentele meevallers. Ook is er ruim € 150.000,-- extra ontvangen om extra meerkosten Corona op te vangen. Dit is niet nodig geweest in 2020.

Op het budget voor participatie en re-integratie is een voordeel van € 67.000,--, deels door lagere apparaatskosten maar ook door minder mogelijkheden om activiteiten uit te voeren door coronamaatregelen.

Bij de toeristenbelasting hebben we een vergoeding van € 109.000,-- ontvangen ter compensatie van de opgelegde reisbeperkingen omtrent corona. Dit is in mindering gebracht op de verwachte inkomsten. Nu blijkt dat het aantal overnachtingen niet zo fors is gedaald als verwacht omdat het aantal overnachtingen op peil is gebleven, waardoor de inkomsten hoger uitvallen.

Bij de begeleiding en dagbesteding bij de Wmo is een voordeel van € 140.000,-- ten opzichte van de laatste doorrekening in oktober. Dit wordt veroorzaakt doordat de doorkijk op dat moment lastig te maken was aangezien de maanden daarvoor door corona afwijkend waren. De mate waarin indicaties daadwerkelijk worden verzilverd, is op onderdelen nauwelijks vergelijkbaar met 2019.

Ook bij de huishoudelijke ondersteuning is er een voordeel ontstaan ten opzichte van het beschikbare budget. Er is € 79.000,-- overgebleven, bij de doorrekening van het budget in oktober is rekening gehouden met een lichte groei in aantallen, dit is ook gebeurd. Maar daarnaast is, onder andere door coronamaatregelen, minder zorg daadwerkelijk geleverd, waardoor verzilvering is gedaald.

De kosten op het product volksgezondheid zijn lager dan begroot door diverse redenen. De inzet van de jeugdarts is lager, door beperkte beschikbaarheid, de GGD betaalde ruim € 33.000,-- terug. Daarnaast hadden we € 28.000,-- voordeel op collectieve preventie activiteiten omdat het lokaal volksgezondheidsbeleid nog niet tot uitvoer is gekomen en lagere kosten voor het project Gezond in de stad (GIDS). De reguliere bijdrage voor GGD en het Ambulancevervoer is € 18.000,-- lager.

Op het product sociaal en cultureel werk houden we € 78.000,-- over door diverse kleinere meevallers. Ook op het budget buurt en clubhuizen komen we door meevallende kosten op onderhoud, en een voordeel op de inkomsten lager uit dan begroot.

Bij peuteropvang houden we € 61.000,-- over doordat de gelden die waren gereserveerd voor noodopvang voor kinderen niet nodig bleken, dit heeft een voordeel opgeleverd van € 25.000,--. Daarnaast heeft de stichting peuterspeelzalen een deel van de subsidie over 2019 terugbetaald.

Bij Het Ravijn – zwem sport zorg – is het voordeel € 115.000,-- door onder andere hogere kaartverkoop en huuropbrengsten dan bij de doorberekening bij de najaarsrapportage was verwacht. Voor de buitensport en binnensportaccommodaties is er een voordeel van € 92.000,-- door hogere inkomsten en compensatie van het Rijk voor de kwijtgescholden inkomsten.

Bij algemeen sportbeleid is € 62.000,-- van het budget overgebleven vanwege onder andere het niet invullen van formatie vanuit de regeling combinatiefuncties.

De kosten voor de parkeren vallen lager uit door minder gebruik van garage, waardoor er minder storingen van de apparatuur in de parkeergarage waren. Ook zijn er lagere kosten voor parkeren op straatniveau. Per saldo levert dit een voordeel op van € 60.000,--.

Door relatief veel grotere aanvragen in december is de opbrengst leges omgevingsvergunning, ondanks de opwaartse bijstellingen bij zowel de bestuursrapportage als de najaarsnota € 349.000,-- hoger dan geraamd. We hebben bijna € 1.450.000,-- aan leges omgevingsvergunning ontvangen in 2020, terwijl in de oorspronkelijke begroting werd uitgegaan van € 650.000,--. We verwachten niet dat dit een structureel vervolg krijgt.

Door het uitstel van de inwerkingtreding van de omgevingswet naar 1 januari 2022 zijn ook de activiteiten rondom de invoering getemporiseerd. Deze kosten zullen overigens alsnog gemaakt moeten worden. Het voordeel van € 106.000,-- storten we in de reserve invoeringskosten omgevingswet.

Ten aanzien van de grondexploitaties zien we dat er minder kosten zijn gemaakt en in de toekomst worden verwacht dan bij de herzieningen was begroot. Door meer verkopen zijn de rentekosten lager zowel bij bedrijventerreinen als bij de woningbouwexploitaties. Al met al heeft dit een lagere verliesverwachting tot gevolg, waardoor een extra deel van de voorziening kan vrijvallen. Deze vrijval van de voorziening en een hogere tussentijdse winstneming zijn gestort in de bufferreserve.

Op het product grondzaken heeft de verkoop van diverse kleinere stukken grond en snippergroen geleid tot een voordeel van € 89.000,--, daarnaast is ook gemeentelijk vastgoed verkocht voor een hoger bedrag.

In de decembercirculaire zijn nog diverse middelen ontvangen in verband met coronacompensaties. Ook zijn er voordelige afrekeningen uit voorgaande jaren. In totaal is dit een voordeel van € 237.000,--.

Daarnaast is er ook 148.000,-- overgebleven op de stelpost rijksvoornemens. Ook dit zijn middelen die voor de negatieve gevolgen van corona gereserveerd waren vanuit eerdere circulaire van het gemeentefonds.

Voordeel OZB is € 126.000,--, dit wordt vooral veroorzaakt door een lager bedrag aan verminderingen dan verwacht op basis van het beeld van de afgelopen jaren.

We hebben bij rijbewijzen € 50.000,-- extra inkomsten ontvangen. Dit komt vooral door hogere afgifte rijbewijzen voor personen boven 75 jaar.

Binnen de loonsom is € 325.000,-- van het beschikbare budget over, daartegenover staat een overschrijding van personeel derden van in totaliteit € 178.000,--, deze mogen gesaldeerd worden waardoor een voordeel ontstaat van € 147.000,--. De werkelijke onttrekking generatiepact was € 66.000,-- lager dan begroot waardoor het totale voordeel uitkomt op € 81.000,--.

De inzet van het ambtelijk apparaat drukt voor ruim € 100.000,-- minder op de jaarrekening 2020. Dit komt doordat er extra werkzaamheden aan de grondexploitaties (veel interesse voor 't Lochter III en extra verkoop woningkavels) zijn besteed. De lagere ambtelijke inzet op investeringen i.v.m. coronacrisis, werd hiermee ruimschoot worden gecompenseerd. Zoals hierboven al genoemd, heeft dit niet geleid tot een lagere resultaatverwachting op grondexploitaties.

Conform de circulaire van BZK moet bij de actuariële waardeberekening van pensioenen per 31 december 2020 rekening worden gehouden met een rekenrente van 0,082%. Dit betekent dat er € 342.000,-- kan vrijvallen aan pensioenverplichtingen voor de reeds gepensioneerde wethouders. Conform bestaand beleid wordt deze vrijval ten gunste van de financieringsreserve gebracht.

We hebben diverse voordelen op de rente, in totaal is dit € 69.000,--. Door de lage rentestand waarbij bij kortlopende financieringen sprake is van een negatieve rente hebben we hierop rentebaten in plaats van rentelasten. De lage

marktrente zorgt er ook voor dat er veel wordt afgelost op de personeelshypotheken, dan wel wordt omgezet naar lagere rente. Voor de omzetting naar een lagere rente op personeelshypotheken ontvangen we een eenmalige boeterente. Al met al heeft dit tot substantiële voordelen geleid, meer dan rekening mee was gehouden bij de bestuursrapportage.

We hebben € 91.000,-- meer aan dividend ontvangen dan begroot. In het kader van coronamaatregelen is opgeroepen geen dividend uit te keren en voor de BNG was het zelfs niet toegestaan. Inmiddels is duidelijk dat de BNG het dividend alsnog gaat uitbetalen in 2021, maar dit dient al wel in de jaarrekening 2020 te worden opgenomen. Daarnaast hadden we het dividend van Twence terughoudend geraamd en deze uitkering was hoger dan voorzien. Op het budget voor automatisering blijft € 64.000,-- over. In 2020 hebben hardware, software en veiligheid prioriteit gekregen. De digitaliseringsslag liep in 2020 in de tijd uit.

In verband met het thuiswerken in 2020 is er op diverse facilitaire budgetten een voordelig resultaat. Met name bij de portokosten en drukwerk was er een voordelig resultaat van € 35.000,--. Binnen facilitaire zaken is een bedrag van € 40.000,-- voor meerkosten Corona beschikbaar gesteld. Dit budget werd wel besteed, maar op het reguliere budget bleven middelen over.

Er is een voordeel op Financien en belastingen van € 84.000,--, dit komt door vacatures die niet of later zijn ingevuld.

Aanwending onvoorzien

Voor onvoorziene zaken was een bedrag opgenomen van € 45.000,--. Op 4 februari 2020 is besloten € 5.000,-- daarvan in te zetten voor noodhulp aardbeving Molukken. Het restant is niet aangewend.

bedragen x € 1.000	
Aanwending onvoorzien	Rekening 2020
Stelpost	
Onvoorzien	- 45
Totaal stelpost	- 45
Aanwending	
Noodhulp Molukken	5
Totaal aanwending	5
Restant stelpost onvoorzien	- 40

Ombuigingen

Om de begroting 2020 sluitend te krijgen, was voor € 8,1 miljoen aan ombuigingen noodzakelijk. Daartoe hebben we budgetten verlaagd of inkomsten bijgeraamd. In tussentijdse rapportages hebben we de voortgang van de ombuigingen geschetst. Daaruit bleek dat we gedurende het jaar een aantal ombuigingen hebben gerealiseerd. Van andere ombuigingen was pas aan het eind van het jaar de mate van realisatie duidelijk, bijvoorbeeld omdat sprake is een open einde regeling of daar waar we afhankelijk zijn van derden. In onderstaande tabel staan de ombuigingen waarbij we een aantal posten specifiek toelichten.

In de begroting 2020 is een aantal ombuigingsmaatregelen opgenomen. In totaal 90 maatregelen voor een totaalbedrag van € 8,1 miljoen en 2 maatregelen die pm waren geraamd. Daarmee was de begroting 2020 sluitend. In de P&C cyclus rapporteerden we over de voortgang van de stand van zaken van de budgetten en de ombuigingen. Dus ook in het sluitstuk van deze cyclus, de jaarrekening 2020. In onderstaande tabel met toelichting gaan we in op de 90 ombuigingen. Waarbij een aantal posten samen zijn gevoegd.

Conclusie

We kijken terug op een bijzonder jaar, waarbij de ombuigingen voor € 7,4 miljoen zijn behaald. De ombuiging bij sport is grotendeels gerealiseerd met coronagelden, de ombuiging op ZINiN is niet gerealiseerd, conform onderzoek LAGROUP en in het sociaal domein blijkt vooral de ombuiging op jeugd knellend.

Gezien het positief rekeningsaldo zijn deze tegenvallers elders in de begroting (meer dan) opgevangen.

bedragen x € 1.000

Ombuiging	Aantal posten	Toelichting	Bedrag	Gerealiseerd
Gerealiseerd				
Aframen budgetten	55	Gerealiseerd door budgetten af te ramen en via P&C cyclus te bewaken en verantwoorden.	777.450	777.450
Financieel beleid & gemeentefonds	5	o.a. rentebeleid, uren naar investeringen en uitkering gemeentefonds.	1.579.838	1.579.838
Verhoging OZB tarieven	1	7,5% van de verhoging is anders gedekt (besloten bij vaststelling begroting 2020).	2.048.250	2.048.250
Verhoging tarieven / inkomsten / leges	6	Inkomsten zijn gerealiseerd.	148.000	148.000
Personele taakstelling	1	Bedrag van 2020 is gerealiseerd, meerjarige stijging nog niet.	180.000	180.000
Sociaal domein - Participatie	14	Volledig gerealiseerd	385.000	385.000
Sociaal domein - Wmo	1	Zie toelichting c)	1.400.000	1.400.000
Subtotaal	83		6.518.538	6.518.538
Vanwege Corona (deels) afgeboekt				
Gemeentelijke ondersteuning bij festiviteiten en evenementen in rekening brengen	1	Afgeboekt bij de najaarsrapportage.	25.000	-
Kostendekkendheid leges APV	1	Afgeboekt bij najaarsrapportage; door Corona nauwelijks legesaanvragen.	26.000	-
Verhoging tarieven sportaccommodaties	2	Gerealiseerd, vervolgens bij de najaarsrapportage vanwege coronamaatregelen deels kwijtgescholden.	45.000	45.000
Subtotaal	4		96.000	45.000
Niet volledig gerealiseerd				
Subsidieverlaging ZINiN	1	Zie toelichting a)	153.000	71.000
Taakstelling exploitatie Het Ravijn - zwem sport zorg -	1	Zie toelichting b)	100.000	73.000
Sociaal domein Jeugd	1	Zie toelichting c)	1.250.000	729.000
Subtotaal	3		1.503.000	873.000
Totaal	90		8.117.538	7.436.538

a) Subsidieverlaging ZINiN

De subsidieverlaging op ZINiN is door het rapport van LAGROUP over de jaren verschillend verdeeld, maar per saldo wordt de taakstelling wel gehaald. Dat betekent dat van de geraamde € 153.000,-- in 2020 € 71.000,-- is gerealiseerd en dat de overige € 82.000,-- in de komende jaren wordt gerealiseerd. Voor 2020 geldt dat ZINiN geen tekorten heeft op hun totale exploitatie. Dit komt doordat ZINiN gebruik kon maken van de TOZO-regelingen en de directie zelf ook aanvullende maatregelen heeft getroffen. De structurele financiële effecten van corona en de anderhalve meter samenleving voor ZINiN zijn nog niet duidelijk, al zijn er inmiddels wel verschillende scenario's doorgerekend. Uiteindelijk is het halen van de taakstelling heel erg afhankelijk van de besluitvorming of en op welke manier ZINiN weer open kan. We lopen hier een risico dat we de ombuiging niet halen.

b) Exploitatie Ravijn – zwem sport zorg –

Door corona is de openstelling van Het Ravijn – zwem sport zorg – in 2020 heel beperkt geweest. Dit heeft invloed op het halen van de ombuigingstaakstelling van € 100.000,-- op de totale exploitatie. Bij de najaarsrapportage is de exploitatie van Het Ravijn – zwem sport zorg – opnieuw bekeken en is van de lasten € 169.000,-- afgeraamd en zijn de baten naar beneden bijgesteld met € 345.000,-- (inclusief de € 100.000,-- ombuiging die als extra inkomst was geraamd). Per saldo is de exploitatie € 176.000,-- lager geraamd. Bij het opmaken van de jaarrekening zien we een voordeel t.o.v. de bijgestelde exploitatie van € 149.000,--. Anders gezegd, zonder de bijstelling bij de najaarsrapportage zou het tekort op de totale exploitatie € 27.000 zijn geweest.

We verwachten dat we in 2021 in principe de ombuiging kunnen halen door het plan uit te voeren wat we hadden willen toepassen in 2020. Risico hierbij blijft het effect van Corona op de exploitatie van Het Ravijn – zwem sport zorg –.

c) Sociaal domein

Binnen de 3 decentralisaties van het sociaal domein zijn in de begroting 2020 diverse ombuigingstaakstellingen opgenomen, in totaal voor ruim € 3,1 miljoen. Waarvan € 1,25 miljoen voor jeugd, later aangevuld met € 110.000,-- voor de POH, € 1,4 mln. voor wmo en € 385.000,-- voor participatie. Op de participatie hadden we bij de start van het jaar de diverse ombuigingen al ingeboekt in de begroting met bijbehorende maatregelen.

Voor Wmo en jeugdhulp was de invulling van de taakstelling nog niet ingevuld. In onderstaande tabel staan de verschillende taakstellingen op de (zorg)budgetten opgenomen. Om deze ombuigingen in te kunnen vullen, is een

aantal maatregelen genomen. Zoals bij eerdere rapportages is aangegeven, is het lastig aan te geven welke maatregelen hoeveel hebben bijgedragen aan een ombuiging. Gezien alle omgevingsfactoren die spelen binnen het sociaal domein zou het een studie op zich zijn om hier meer over te kunnen vertellen en dan is het ook maar de vraag of bedragen aan maatregelen te koppelen zijn. Dit geldt voor maatregelen zoals: strikter indiceren en het aanscherpen van beleidsregels. Het effect van deze maatregelen is moeilijker te volgen. Ook speelt in 2020 enerzijds een ander vraagpatroon bij bijvoorbeeld begeleiding en jeugdhulp door de coronapandemie waardoor maatregel (oorzaak) en ombuiging (gevolg) niet gemakkelijk te koppelen zijn.

Het is een beetje te vergelijken met afvallen. Je weet welke maatregelen helpen om af te vallen, maar je weet niet welke kwijtgeraakte kilo door welke maatregel komt en ook niet hoeveel kilo erbij zou zijn gekomen als je de maatregelen niet had uitgevoerd. Is er dan helemaal niets te zeggen? Nee, gelukkig niet. Van een aantal maatregelen is beter aan te geven hoeveel ze hebben bijgedragen aan de ombuigingen, zoals de makelaar sociaal domein en de POH jeugd. Daarnaast is er op totaalniveau natuurlijk ook wat te zeggen over de werkelijke kosten ten opzichte van de (bijgestelde) begroting. We hebben er in onderstaande tabellen dan ook voor gekozen weer te geven in hoeverre we binnen de beschikbare budgetten zijn gebleven, om daarna in te gaan op een aantal posten

bedragen x € 1000,--

Realisatie ombuiging	Taakstellende ombuiging	primitieve begroting (incl. ombuiging)	Diverse mutaties	Najaars-rapportage - niet behalen taakstelling	Actuele begroting	Rekening 2020	Verschil
Jeugdhulp (inclusief POH taakstellend)	1.360	- 7.482	- 179	- 344	- 8.005	- 8.182	- 177
Begeleiding en dagbesteding	600	- 3.350	- 268	- 194	- 3.812	- 3.662	150
Huishoudelijke ondersteuning	600	- 3.146	- 50	- 30	- 3.226	- 3.152	74
Verstrekingen	100	- 1.030	76	230	- 724	- 721	3
Doelgroepenvervoer (wmo en leerlingen)	100	- 1.434	- 39	-	- 1.473	- 1.478	- 5
	2.760	- 16.442	- 460	- 338	- 17.240	- 17.195	45

Op totaalniveau zien we in de laatste kolom een voordelig saldo van € 45.000,-- ten opzichte van de begroting. Daarbij merken we op dat in de begrote en werkelijke bedragen een aantal incidentele posten speelden in 2020 die dit beeld vertroebelen. Zonder deze posten zou het saldo uitkomen op € 371.000,-- negatief. Daarbij zien we ook dat we bij de meeste budgetten binnen de beschikbare budgetten zijn gebleven. Dit is weergegeven in onderstaande tabel.

bedragen x € 1000,--

Realisatie ombuiging	Verschil met bijgestelde begroting	Eenmalige vrijval oude jaren	inkomst Voogdij 18+ niet in 2020	Bijgeraamd bij najaar	Niet gerealiseerde ombuiging
Jeugdhulp	- 177	-	- 300	- 44	- 521
Begeleiding en dagbesteding	150	- 26		- 194	- 70
Huishoudelijke ondersteuning	74	- 52		- 30	- 8
Verstrekingen	3	-		230	233
Doelgroepenvervoer (wmo en leerlingen)	- 5	-		-	- 5
	45	- 78	- 300	- 38	- 371

De meest in het oog springende afwijking is het budget voor jeugdhulp. Bij de najaarsrapportage zijn de diverse budgetten van jeugd doorgerekend en is aangegeven dat een extra budget van Voogdij18+ van € 300.000,-- in 2020 zou worden uitgekeerd. Daarmee zijn de budgetten opgehoogd. Bij de decembercirculaire is duidelijk geworden dat de € 300.000,-- niet in 2020 valt, maar in 2021. Per saldo is van de ombuiging van € 1,3 miljoen circa € 520.000,-- niet behaald.

Landelijk is onderzoek gedaan naar de budgetten voor jeugdhulp. Onder andere in het rapport van AEF "Stelsel ingroei" van december 2020 wordt gesproken van een structureel tekort van € 1,3 miljard op het landelijk budget. Omgerekend naar Hellendoorn zou dit circa € 2 miljoen betekenen.

Bij begeleiding en dagbesteding is bij de najaarsrapportage circa € 200.000,-- bijgeraamd. Rekening houdend met incidentele zaken is van de € 600.000,-- ombuiging € 70.000,-- niet behaald. Dit is een beperkte afwijking ten opzichte van het totale budget van 2%.

Voor de huishoudelijke ondersteuning is bij de najaarsrapportage € 30.000,-- aan het budget toegevoegd.

We zien nu een voordelig saldo van € 74.000,-- waarmee de ombuiging van € 600.000,-- goeddeels is behaald.

Bij de najaarsrapportage was een doorkijk gegeven van de verstrekingen waarbij een groot gedeelte was afgeraamd (€ 230.000,--). In de jaarrekening is gebleken dat dit een goede inschatting was.

Bestemming rekeningresultaat

Wij stellen u de volgende punten voor ter bestemming van het resultaat 2020:

- Gemeentelijke bijdrage aan Soweco (€ 86.000,--). Bij de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening door de gemeenschappelijke regeling Soweco zijn de kosten voor de groep ex-Larcom deelnemers in rekening gebracht bij de gemeente Hellendoorn. De kosten vallen € 86.000,-- lager uit in 2020. Met ingang van 2021 is Soweco formeel opgeheven. De afwikkeling loopt door in 2021 omdat het liquidatieplan nog niet is vastgesteld. Wij stellen voor het overschot 2020 over te hevelen naar 2021 voor eventuele tegenvallers in de opheffing van Soweco te kunnen opvangen;
- Adviseurskosten Innovatie en duurzaamheid (€ 10.000,--). Het incidentele werkbudget voor zou o.a. ingezet worden voor het inschakelen van adviseurs om gemeentelijke gebouwen door te lichten op mogelijkheden tot verduurzaming. Het verduurzamingsplan bevat verschillende onderdelen, waarvan een deel wordt uitgevoerd in februari 2021. We stellen voor om uit het restant werkbudget over te hevelen naar 2021 voor de uitvoering van dit deel.
- Trainingen buitendienstmedewerkers (€ 10.000,--). Jaarlijks worden trainingen voor buitendienst medewerkers georganiseerd. Afgelopen najaar hebben wij een aantal trainingen, waarvoor al opdracht was verstrekt, moeten annuleren vanwege de coronamaatregelen. Dit jaar zijn wij verplicht om die trainingen in te halen, naast de reguliere opleidingen. Voorgesteld wordt om het niet bestede budget over te hevelen naar 2021.
- Omzetting waarderingsgrondslag Wet WOZ (€ 12.700,--). Per 1 januari 2022 moeten alle woningen op basis van gebruiksoppervlakte worden gewaardeerd. Nu is de basis van de waardering de inhoud. Voor dit project was € 80.000,-- beschikbaar. We stellen voor het restant budget over te hevelen naar 2021, het laatste jaar van dit project.
- Processen interne controle (€ 25.000,--). In 2019 is een start gemaakt met de verbetering van de processen van de Interne Controle. Daarvoor is het bedrag van 2019 overgeheveld naar 2020. In verband met ziekte en het niet op kantoor mogen komen van de externe deskundige in verband met de corona maatregelen wordt voorgesteld het budget nogmaals door te schuiven naar 2021.
- Praktijkondersteuner school jeugd (€ 30.000,--). In 2020 stond het project Praktijkondersteuner op school gepland. Als gevolg van Corona was het niet mogelijk om dit project uit te voeren: de scholen waren gesloten en er was geen prioriteit gezien noodopvang en onderwijs op afstand. In 2021 willen we dit project alsnog gaan uitvoeren. Het is een kans om de samenwerking met scholen te versterken en preventief te kunnen handelen en de verwijzingen naar jeugdhulp beter te monitoren en te stroomlijnen (gaat nu nog veelal via de huisarts. Omdat dit project zowel een kwaliteitsverbetering alsook meer grip op de uitgaven opbrengt, willen we dit project in 2021 alsnog uitrollen. We stellen voor het budget over te hevelen naar 2021.
- Programma Samen Doen (€ 14.500,--). Een aantal onderdelen uit het programma Samen Doen hebben we door de coronamaatregelen niet uit kunnen voeren in 2020, met name omdat de medewerkers thuis zaten. Het gaat hierbij om het onderzoek naar de telefonische bereikbaarheid en de aanpassing / verbetering van onze interne communicatie en interne website. Wij stellen voor om het restant budget door te schuiven naar 2021.
- Bij het vaststellen van raadsvoorstel 16 februari 2021 heeft u besloten een budget van € 25.000,-- over te hevelen naar 2021 voor communicatie duurzaamheid.
- Vanuit de verschillende coronacompensaties zijn enkele onderdelen pas bij de decembercircularis bekend geworden en daardoor niet besteed. Daarnaast is 150.000,-- overgebleven voor de WsW. We storten deze gelden in de VAR ad € 298.000,--

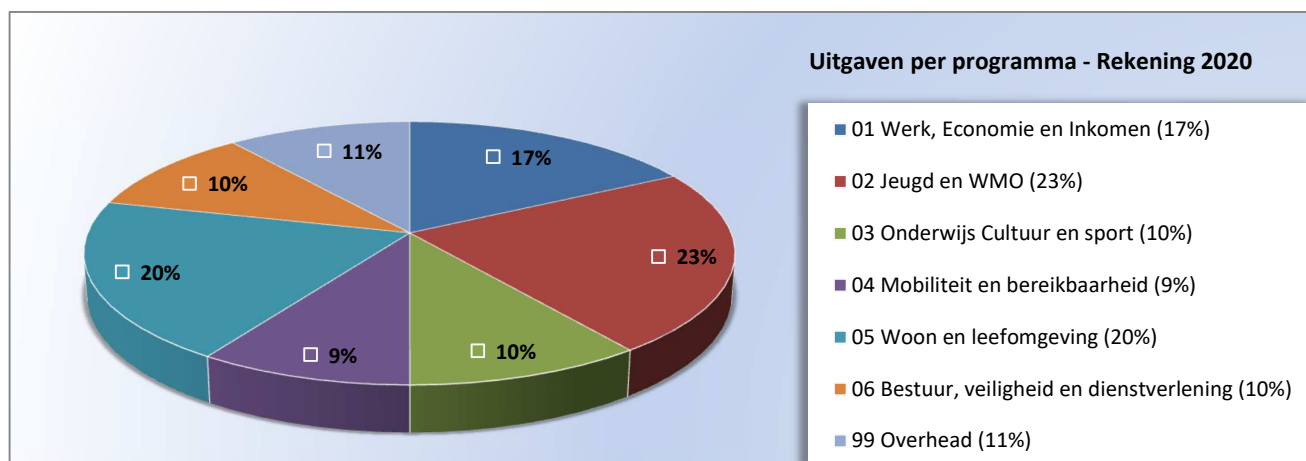
Gezien onze huidige financiële situatie en de onzekerheden rondom corona stellen wij u voor het restant rekening-saldo van € 1,78 miljoen te storten in de VAR ter versterking van het weerstandsvermogen.

De bufferreserve heeft ultimo een saldo dat ruim boven de gewenste omvang ligt. Voorgesteld wordt om hieruit € 1 miljoen om te zetten naar de financieringsreserve, ter verbetering van onze financiële positie.

Voorstel resultaatbestemming	Rekening 2020
Toevoegingen	
Overheveling budget - Gemeentelijke bijdrage Soweco	86.000
Overheveling budget - adviseurskosten innovatie en duurzaamheid	10.000
Overheveling budget - Trainingen buitendienstmedewerkers	10.000
Overheveling budget - omzetting waarderingsgrondslag OZB	12.700
Overheveling budget - Interne controle	25.000
Overheveling budget - project praktijkondersteuner school	30.000
Overheveling budget - Programma samen doen	14.500
Overheveling budget - communicatie duurzaamheid	25.000
Coronacompensatie - middelen WSW	150.000
Coronacompensatie - overheveling Rijksvoornemens	148.000
Storting vrij aanwendbare reserve - ter dekking tegenvallers 2021	1.780.377
Totaal toevoegingen	2.291.577
Onttrekkingen	
	-
Totaal onttrekkingen	-
Totaal voorstel resultaatbestemming	2.291.577

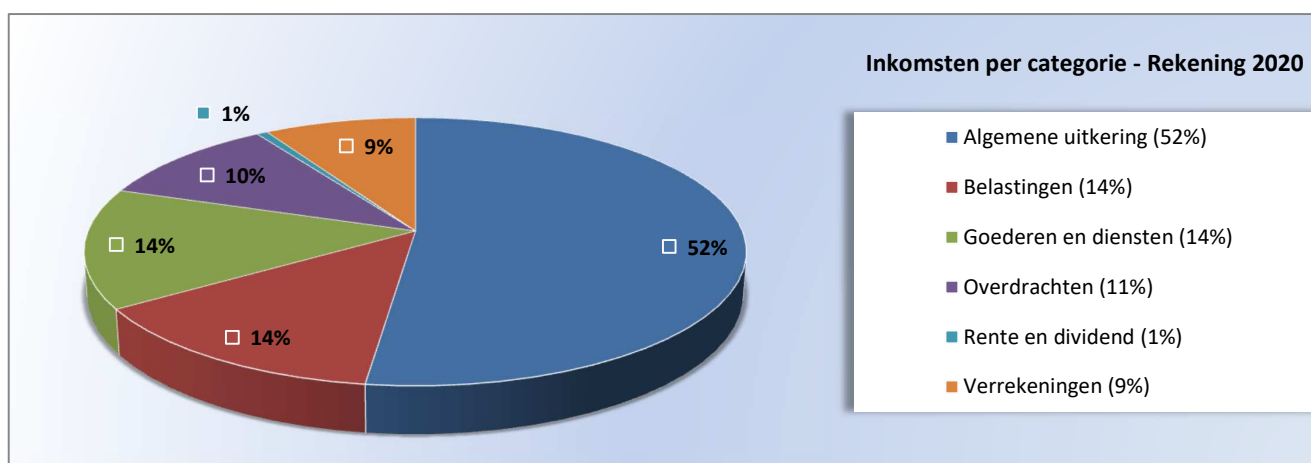
De onderstaande tabellen geven per programma aan hoeveel de uitgaven zijn geweest. Van de inkomsten geven we de verdeling weer per categorie, omdat dit een beter beeld geeft van de herkomst van de inkomsten.

	bedragen x € 1.000	
Uitgaven per programma - Rekening 2020	Bedrag	Percentage
01 Werk, Economie en Inkomen (17%)	17.941	17,2%
02 Jeugd en WMO (23%)	23.602	22,6%
03 Onderwijs Cultuur en sport (10%)	10.714	10,3%
04 Mobiliteit en bereikbaarheid (9%)	9.623	9,2%
05 Woon en leefomgeving (20%)	20.616	19,7%
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening (10%)	10.964	10,5%
99 Overhead (11%)	11.055	10,6%
Totaal	104.515	100,0%

bedragen x € 1.000

Inkomsten per categorie - Rekening 2020	Bedrag	Percentage
Algemene uitkering (52%)	55.625	52,1%
Belastingen (14%)	14.617	13,7%
Goederen en diensten (14%)	15.470	14,5%
Overdrachten (11%)	11.268	10,5%
Rente en dividend (1%)	645	0,6%
Verrekeningen (9%)	9.181	8,6%
Financiële transacties (0%)	2	0,0%
Totaal	106.807	100,0%

Ontwikkelingen Balans

bedragen x € 1.000

Activa	31-dec-2019	31-dec-2020	Passiva	31-dec-2019	31-dec-2020
Vaste activa			Vaste Passiva		
Immateriele vaste activa	868	1.246	Eigen Vermogen	12.474	18.191
Materiele vaste activa	126.632	121.878	Voorzieningen	8.509	8.669
Financiële vaste activa	6.848	5.640	Langlopende schulden	123.973	126.300
Totaal Vaste activa	134.348	128.765	Totaal Vaste Passiva	144.956	153.159
Vlottende activa			Vlottende Passiva		
Voorraden	7.275	6.557	Vlottende schulden < 1 jaar	4.903	5.082
Uitzettingen < 1 jaar	8.478	26.746	Overlopende passiva	5.560	8.836
Liquide middelen	513	382			
Overlopende activa	4.807	4.628			
Totaal Vlottende activa	21.072	38.313	Totaal Vlottende Passiva	10.464	13.918
Totaal Activa	155.420	167.077	Totaal Passiva	155.420	167.077
Recht verliescompensatie Vpb	1.178	-	Gewaarborgde geldleningen	146.188	152.797

De materiele vaste activa dalen in 2020 met € 4,5 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door: We investeerden in totaal € 4,9 miljoen in 2020, schreven € 6,3 miljoen af, ontvingen € 1,2 miljoen van Rijkswaterstaat voor de werkzaamheden die worden verricht aan de Rijksweg N35 en verkochten circa € 1,3 miljoen aan bedrijfsgebouwen en woonruimten.

De grootste investeringen hebben betrekking op rioleringen (€ 1,4 miljoen), automatisering (€ 0,4 miljoen), vervanging restafvalcontainers (€ 0,3 miljoen) en aanpak kruispunten Constantijnstraat, herinrichting Handelsweg en openbaar gebied nieuwbouw Elimschool (samen € 0,6 miljoen). Ook investeerden we in de fietssnelweg F35 (€ 0,1 miljoen).

Opnieuw zien we een dalende lijn in de grondvoorraden. Deze daling komt voort uit de verkoop van diverse kavels grond. Dit zien we terug in de verbeterde ratio van de grondexploitatie.

Tevens zien we een verdere daling van de financiële vaste activa. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door de trend die we al een aantal jaren zien: ambtenaren lossen extra op hun hypothecaire geldleningen af. In 2020 is er € 1,3 miljoen afgelost.

Een andere opvallende post is: uitzettingen van geld met rente typische looptijd van minder dan een 1 jaar. Deze bestaat uit diverse posten. De vorderingen zijn gestegen met € 0,6 miljoen tot € 4,7 miljoen, ook de uitzetting van middelen bij de schatkist is gestegen met € 17,6 miljoen naar € 22 miljoen. Dit heeft een oorzaak in de herstructurering van de leningenportefeuille in april dit jaar. Op dat moment was bekend dat er een tijdelijke overliquide situatie zou ontstaan. Maar er hebben daarnaast ook een aantal niet voorziene zaken voorgedaan. De Tozo wordt door het Rijk voorgeschooten en in 2020 is daarvoor ruim € 3 miljoen teveel ontvangen. Dit moet terugbetaald worden en zien we nu terug in extra liquide middelen. Daarnaast zijn er verkopen van gronden en vastgoed geweest waar bij de omzetting van de leningen nog geen zicht op was en is er nog geen voorfinanciering nodig geweest van Reggesteyn. Ook zijn door corona minder investeringen uitgevoerd dan verwacht.

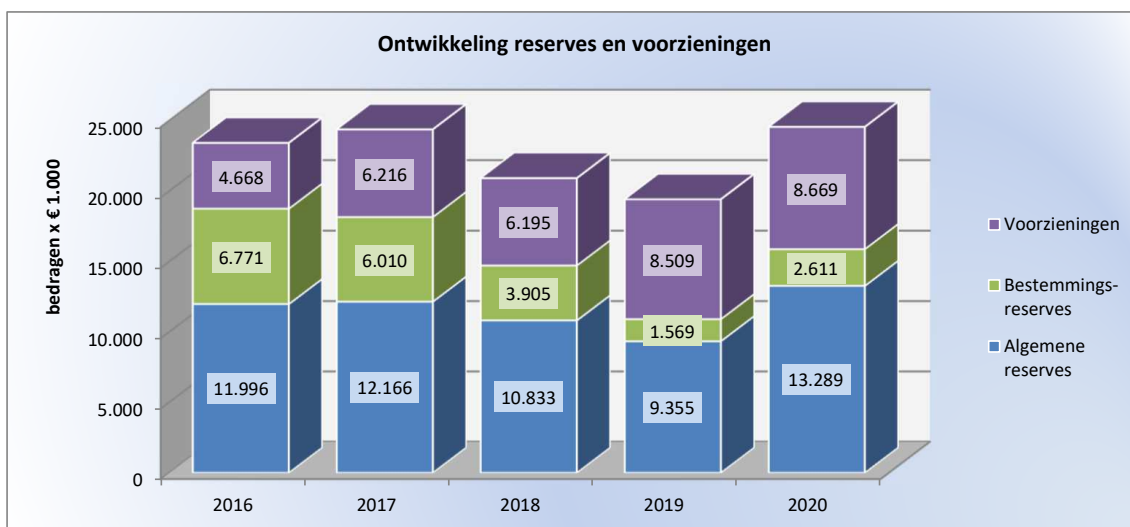
Aan de passivazijde zien we een dit jaar een stijging van € 5,7 miljoen van het eigen vermogen. Hierin is het rekeningresultaat van € 2,3 miljoen ook opgenomen. De algemene reserves stijgen met bijna € 4,7 miljoen door toevoeging van het rekeningresultaat 2019 (€ 1,5 miljoen) aan de VAR en stijging van de bufferreserve met € 1,5 miljoen door winstnemingen, vrijval van de voorziening toekomstige verliezen grondbedrijf en boekwinsten op verkoop vastgoed. De bestemmingsreserves stijgen met € 1 miljoen doordat geoormerkt geld niet in 2020 kon worden aangewend of ook bestemd zijn om over meerdere jaren uit te geven (zoals invoeringskosten omgevingswet en rijksmiddelen voor duurzame energie).

De langlopende schulden stijgen incidenteel (zie paragraaf financiering) in verband met de omzetting van de geldleningen van de BNG.

De vlottende passiva stijgen in totaliteit met € 3,5 miljoen, dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er meer voorschot is ontvangen voor de Tozo. Het surplus bedraagt circa € 3 miljoen, dit moet terugbetaald worden.

In verband met de onzekerheden rondom de Vennootschapsbelasting, nemen we geen verliescompensatie meer op. Indien er meer duidelijkheid hieromtrent bestaat, zullen wij u hierover informeren.

Ontwikkeling reserves en voorzieningen

De reserves en voorzieningen stijgen in 2020 in totaliteit met € 4,9 miljoen.

De stand van de (niet geactiveerde) voorzieningen stijgt met € 0,16 miljoen. Dit wordt vooral veroorzaakt door een daling van de voorziening Appa ingegane pensioenen (€ 0,3 miljoen), en een stijging van de voorziening rioolheffing (€ 0,6 miljoen).

De totale reserves zijn in 2020 gestegen. Eind 2020 bedraagt het totaal van onze reserves € 15,9 miljoen. Eind 2018 was dit nog € 10,9 miljoen, een stijging van € 5 miljoen. Verschillende grote mutaties in het eigen vermogen worden hieronder kort toegelicht.

We hebben in totaal € 6,9 miljoen gestort in de reserves, waaronder een storting van € 0,3 miljoen in de financieringsreserve voor versterking van de financieringspositie, storting van het saldo van de bestuursrapportage 2020 van € 0,9 miljoen, storting in de bufferreserve door vrijval voorziening grondexploitaties en (boek)winsten voor in totaal € 1,5 miljoen, restant van invoeringskosten omgevingswet 2020 die in latere jaren gebruikt gaan worden (€ 0,5 miljoen) en diverse stortingen in de VAR (o.a. wegens nog niet aangewende coronavergoedingen) en overige reserves (€ 4,5 miljoen).

Daarnaast hebben we € 1,9 miljoen onttrokken aan de reserves. Onder andere is dit gebruikt om de OZB stijging te beperken, dekking vanuit de VAR voor in totaliteit € 0,6 miljoen van doorgeschoven budgetten uit 2019, alsook € 0,2 miljoen voor het generatiepact.

Versterking financieringspositie

Wij zetten ons al enkele jaren in voor een versterking van onze financieringspositie. Het verbeteren van onze reserves is daarvan een onderdeel. In 2020 is in totaliteit € 342.000,-- gestort in de financieringsreserve. Een deel van de financieringsreserve is ingezet voor het beperken van de stijging van de OZB in 2020.

De algemene reserves zijn in totaliteit bijna 4 miljoen gestegen. Hiervoor is wel een groot deel bestemd voor opvangen van onzekerheden rondom ombuigingen en corona.

Verder heeft u besloten het netto investeringsvolume te maximeren op gemiddeld € 6,35 miljoen netto per jaar. Dit monitoren we jaarlijks via het Meerjareninvesteringsplan. In 2020 hebben we bruto € 4,9 miljoen geïnvesteerd. Dit is € 3,1 miljoen minder dan de bijgestelde begroting. Netto bedroeg de investering € 1,5 miljoen, de primitieve begroting ging uit van een investeringsniveau van € 8,2 miljoen netto. We hebben diverse baten ontvangen, dit was in totaal € 3,1 miljoen. Dit zijn bijdragen en subsidies die betrekking hebben op o.a. Rijksweg 35 wegvak Nijverdal, verkoop divers vastgoed, SPUK bijdrage en revitalisering Lochter I en II.

In januari 2020 is de liquiditeitsprognose doorgerekend en zijn nieuwe afspraken met u gemaakt ten aanzien van de verbetering van de schuldpositie. In de begroting 2020 was opgenomen dat we € 10 miljoen zouden moeten lenen, dit was al op een eerder moment vastgezet, vanwege de toenmalige lage rentestand. In 2020 is de leningenportefeuille tegen het licht gehouden. In het voorjaar is besloten 15 oude BNG-leningen om te zetten naar één nieuwe lening met een looptijd van 25 jaar. Met deze omzetting ging € 113,8 miljoen gemoeid. Dit gaf een besparing in de exploitatie en met de omzetting is de verhouding tussen afschrijvingen en aflossingen meer gelijkwaardig aan elkaar. De komende jaren hoeven we geen leningen meer aan te trekken en daarmee is het renterisico nihil.

In 2020 is € 7,7 miljoen afgelost, waardoor onze leningenportefeuille (voor korte tijd) stijgt naar € 126,3 miljoen eind 2020, oftewel circa € 3.516,-- per inwoner. Doordat we op basis van het huidige bestaande beleid de komende jaren geen extra leningen aan hoeven te trekken, zal de leningenportefeuille de komende jaren dalen.

Ultimo 2020 staat er € 22 miljoen uit bij de schatkist. Dit betekent dat we een liquiditeitsoverschot hebben. Eind 2019 was dit overschot € 4,3 miljoen.

Kengetallen

De diverse kengetallen kunt u vinden in de paragraaf financiering en in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Er zijn maatregelen met u afgesproken om de schuldpositie te verlagen waardoor deze kengetallen verbeteren. Denk aan de afspraak om het investeringsvolume te beperken en het storten van middelen in de financieringsreserve. We zien dat deze maatregelen beperkt effect hebben en de waardes van enkele kengetallen verbeteren. Voornamelijk de netto schuldquote is verbeterd. Eind 2017 was die nog 137,6%; eind 2020 is deze ratio gedaald naar 104,9% en vertegenwoordigt een betere positie. De schuldpositie laat een dalende lijn zien. De komende jaren is de financieringsbehoefte nihil, waardoor saldo verder terug loopt. In januari 2020 is met u afgesproken dat we in 2030-2032 een netto schuldpositie nastreven van 90% van ons begrotingssaldo. De ratio voor de grondexploitatie is sterk verbeterd naar 6,3%. Dit was eind 2017 nog 26,7%. De solvabiliteit is in 2020 gestegen naar 10,9%. Dit is een verbetering ten opzichte van voorgaande jaren, maar blijft laag.

Programma 1: **Werk, economie, recreatie en inkomen**

Bestuurlijk verantwoordelijk voor dit programma:

- Burgemeester mevr. A.H. Raven (Recreatie en toerisme)
- Wethouder mevr. G.J. Overmeen-Bakhuys (Werk, economische zaken en inkomen)
- Wethouder dhr. J.J. Beintema (Subsidies en agrarische zaken)

Inleiding

De coronapandemie heeft afgelopen jaar ook economisch forse impact gehad. Ondanks de landelijke steunmaatregelen hebben veel sectoren het erg zwaar en is de situatie zorgelijk. Daar waar wij ondernemers konden ondersteunen, hebben we dat gedaan. Bijvoorbeeld door ondernemers te helpen bij de ondersteuningsmaatregelen van het Rijk, door aanvragen voor ondersteuning vlot af te handelen en door hen tegemoet te komen bij bijvoorbeeld gemeentelijke belastingen of huur. De komende periode zal pas echt blijken in hoeverre de ondersteuning het gewenste resultaat heeft en wat de impact is op het winkel- en industriegebied.

Ondanks de pandemie zijn er gelukkig nog steeds initiatiefnemers die hebben geïnvesteerd en willen investeren in onze gemeente. De kavelverkoop op Lochter III is boven verwachting goed gegaan en ook in het kernwinkelgebied Nijverdal zijn nog steeds ondernemers die willen investeren. We proberen deze initiatiefnemers maximaal te faciliteren bij hun planvorming en realisatie van hun investeringen.

Corona heeft ook een enorme impact op de, tot dan toe, economische groei in ons land. Het aantal WW-uitkeringen neemt toe en ligt in Twente op een iets hoger niveau dan landelijk. Daarentegen nemen de vacatures in Twente niet af en blijft ook het aantal Participatiewet-uitkeringen op een gelijk niveau als voor de pandemie. In 2020 is opnieuw sterk ingezet op het voorkomen van bijstandsuitkeringen. Verder hebben we, door de goede samenwerking met het lokale bedrijfsleven, goede resultaten behaald met plaatsing van werkzoekenden bij bedrijven.

Kaderstellende nota's

- Position Paper Economische Zaken 'Natuurlijk Ondernemend' (2016 16INT01638)
- Economische Agenda van Hellendoorn 2019-2022
- Nota verblijfsrecreatie Overnachten in Hellendoorn (2006)
- Toeristisch Bureau Hellendoorn (2007)
- Stimuleringsagenda Sallandse Heuvelrug (2016)
- Economische Agenda van Hellendoorn 2018-2022
- Bestuurlijke afspraken "Herprogrammeren regionale bedrijventerreinen Twente"
- Masterplan Centrum Nijverdal/ Grotestraat
- Beleidsplan integrale schulddienstverlening gemeente Hellendoorn (2012-2015)
- Kadernota Participatiewet gemeente Hellendoorn (2015-2018)
- Verordening financiële bijdrageregelingen maatschappelijke participatie gemeente Hellendoorn 2018 (kindpakket) (raad 6-2-2018)
- Bedrijfsplan lokale uitvoering Wsw gemeente Hellendoorn (2020)
- Ambitieplan Nationaal Park Sallandse Heuvelrug en Twents Reggedal

GLOBAL GOALS

1. *Geen armoede*
We proberen armoede te voorkomen. We helpen mensen met een laag inkomen. We helpen mensen die in de schuldsanering komen.
2. *Geen honger*
We faciliteren de voedselbank.
8. *Eerlijk werk en economische groei*
We stimuleren de werkgelegenheid. We organiseren de sociale werkvoorziening lokaal. We faciliteren de ondernemers door via korte lijnen de Rijksmiddelen die in het kader van de bestrijding van Covid-19 beschikbaar worden gesteld zo snel mogelijk toe te kennen.
9. *Industrie, innovatie en infrastructuur*
We doen volwaardig mee aan de Regiodeal Twente. We onderschrijven de noodzaak voor sociaal economisch structuurversterking van Twente en geven hier invulling aan door te kiezen voor een nieuwe organisatiestructuur: de Twenteboard.
10. *Ongelijkheid verminderen*
We gaan voor een inclusieve samenleving.
11. *Duurzame steden en gemeenschappen*
We werken aan een duurzame samenleving.
12. *Verantwoorde consumptie en productie*
We faciliteren de voedselbank. We organiseren de sociale werkvoorziening lokaal, o.a. door de oprichting van de Stichting Noest.

Wat we wilden bereiken

Speerpunten	Realisatie
1.01 Actief acquisitie plegen voor bedrijventerrein 't Lochter III.	
1.02 We vervolgen de inzet in het kader van het Masterplan centrum Nijverdal.	
1.03 Het door de provincie gesubsidieerde project Stadsbeweging wordt verder uitgerold.	
1.04 Jaarlijks monitoren we de leegstand.	
1.05 Samen met ondernemers en vastgoedeigenaren stellen we een actieplan op om de leegstand in het centrum te verminderen.	
1.06 Uitvoering geven aan tenderboard.	
1.07 Door inzet van de accountmanager Economische Zaken wordt het netwerk verbreed om beter inzicht te hebben in de ondernemers binnen onze gemeente en wat deze ondernemers te bieden hebben.	
1.08 Opstellen van een actieplan voor de agrarische sector.	
1.09 Faciliteren van initiatieven voor hotelaccommodaties in Nijverdal.	
1.10 Vastleggen van ons lokale beleid schulddienstverlening.	
1.11 Voor ieder die ongewenst thuiszit, komt er een persoonlijk plan voor begeleiding naar werk of participatie.	
1.12 Intensiveren van de begeleiding van statushouders, in nauwe samenwerking met vluchtelingenwerk, het ROC en het Talentenportaal.	

Wat we ondernamen

Retail

In de retail sector heeft een aantal branches, zoals levensmiddelenzaken en huis & tuin, een goed jaar achter de rug. Voor met name de kleding, schoen & sport branche en horeca was 2020 een moeilijk jaar, uitgezonderd de zomermaanden. Om de lokale economie te ondersteunen is op initiatief van de lokale ondernemers en de centrumpromotor het platform Online naar Nijverdal opgezet. Daarnaast hebben zij de Giftbox geïntroduceerd. Het doel van deze initiatieven: ondersteun de lokale helden, koop lokaal. De gemeente heeft er voor gezorgd dat beide initiatieven in aanmerking kwamen voor de crisisarrangementen van Provincie Overijssel. Daarnaast heeft zij een leegstaand pand beschikbaar gesteld voor de logistiek.

Ook het bieden van financiële ondersteuning (Tozo), het niet innen van reclamebelasting en het soepeler omgaan met beleidsregels, zoals tijdelijke verruiming van winkeltijden en verruiming van terrasruimte, zijn ingezet om de getroffen retailers waar mogelijk te ondersteunen..

Vervolg Masterplan: Stadsbeweging

Om te komen tot een compact kwalitatief centrum, het vervolg Masterplan, heeft de Provincie subsidie beschikbaar. Dit jaar is aan een aantal projecten uitvoering gegeven. Zo is ter verbetering van vastgoed en openbare ruimte o.a. de verordening 'subsidie verbetering winkelaanzicht centrumgebied Nijverdal' door de Gemeenteraad vastgesteld en is een aantal aanvragen inmiddels ingediend en toegekend. Daarnaast is in co-creatie een concept schetsontwerp voor de Willem-Alexanderstraat gemaakt. Ook op het gebied van marketing en professionalisering ondernemerschap zijn diverse projecten uitgevoerd. Door de coronacrisis heeft het 'vervolg Masterplan' vertraging opgelopen. De subsidietermijn is hierdoor verlengd.

Warenmarkt

Door de coronamaatregelen mocht de non-food afdeling van de zaterdagse warenmarkt in het tweede kwartaal en deels in het vierde kwartaal van 2020 niet op de markt staan. De food afdeling mocht, verder uiteengezet en verspreid over de twee pleinen, wel op de markt staan. In de periode dat alle kramen weer mochten staan, stonden de kramen verder uiteen en uiteraard nam iedere marktondernemer maatregelen om besmettingen te voorkomen. De marktondernemers zijn voor de periode dat zij niet konden staan en de onrust door de vele verplaatsingen gecompenseerd.

Ondanks de coronamaatregelen en de gevolgen van de economische teruggang van de laatste jaren is de Nijverdalse zaterdagmarkt op niveau gebleven. Wel wordt het steeds lastiger om een evenwichtige bezetting te behouden. De markt functioneert goed in de huidige opstelling op het Marktplaatsplein en de Willem Alexanderstraat.

Nationaal Park Sallandse Heuvelrug

Afgelopen jaren is een gezamenlijk route uitgezet om het huidige Nationaal Park uit te bouwen tot een Nationaal Park van topklasse. In 2020 is de integrale aanpak van deze route in het 'Ambitieplan Nationaal Park Sallandse Heuvelrug en Twents Reggedal' verwoord. Het huidige Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug is hierbij als het ware het 'vertrekpunt' voor de transitie naar het Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal. De insteek daarbij is om de gemeenschappelijke identiteit van het grotere gebied naar voren te brengen en te onderstrepen. Naast het verhogen van de ruimtelijke kwaliteit wordt ook ingezet op het versterken van de verbondenheid van de inwoners en ondernemers met het gebied.

Het Ambitieplan wordt gedragen door zestien partners, waaronder zes gemeenten. Ministerie van LNV en Provincie Overijssel hebben subsidies beschikbaar gesteld om de ambities te kunnen verwezenlijken.

Economisch vestigingsklimaat en acquisitie

Ondanks dat veel door corona tot stilstand kwam, is er op 't Lochter III totaal 1,3 hectare verkocht. Er zijn daarnaast diverse opties verstrekt met een totale oppervlakte van ruim 3 hectare. Het lijkt dat veel hiervan in daadwerkelijke koop zal worden omgezet. Dit roept tevens de vraag op waar bedrijven zich in de toekomst kunnen vestigen.

Naast de verkoop van bedrijfskavels is er in 2020 ook een verkoop en grondruil doorgevoerd waarmee de ecologische zone naast het bedrijventerrein als verbindingzone voor het in de N35 te realiseren ecoduct gebruikt kan gaan worden. Landschap Overijssel gaat het terrein beheren, maar in het kader van de N35 zal het Rijk de inrichting van het terrein voor haar rekening nemen.

Helaas hebben we het afgelopen jaar minder fysieke bedrijfsbezoeken kunnen afleggen, vanwege alle beperkende maatregelen. Wel stonden we via de digitale kanalen met de ondernemers in onze gemeente in contact. Een proactieve houding, snel en adequaat handelen door de accountmanagers wordt door hen gewaardeerd. Dit bleek ook uit de ondernemersenquête, die we in het najaar van 2020 in onze gemeente gehouden hebben. In de tenderboard beoordelen we of we de diensten en producten die lokale ondernemers aanbieden ook goed in beeld hebben, zodat lokale ondernemers waar mogelijk een kans krijgen mee te doen met aanbestedingen van de gemeente. We maken onze aanbestedingen onder andere bekend via onze aanbestedingskalender.

Vrijtijdseconomie

Met de start van de lockdown in het voorjaar 2020, brak voor bepaalde sectoren in de vrijetijdseconomie een zware tijd aan, met name voor groepsactiviteiten, groepenvervoer, (dag)recreatie, horeca en evenementen. Door de coronamaatregelen moesten bepaalde ondernemers bijna het hele jaar hun onderneming verplicht sluiten.

De recreatiesector is veelal seizoensgebonden. Een groot deel van de jaaromzet wordt van het voorjaar tot aan de herfst behaald. Door de lockdown in het voorjaar viel deze omzet voor veel ondernemers geheel of voor een belangrijk deel weg. Daarnaast kon aan veel ondernemers nog geen perspectief geboden worden.

Vanuit Economische Zaken (EZ) hebben de accountmanagers gefungeerd als aanspreekpunt voor alle vragen die bij deze ondernemers leven. De accountmanagers informeerden de ondernemers over de interpretatie van de landelijke maatregelen en de financiële compensatieregelingen van de landelijk overheid en die van de gemeente Hellendoorn. Op het gebied van het innen van belastingen hebben we aan veel ondernemers financieel maatwerk kunnen leveren.

Ondanks een totale lockdown bij de start van de coronapandemie heeft de mooie zomer ervoor gezorgd dat met name campings en vakantieparken toch nog een goed seizoen hebben gehad. Het aantal overnachtingen is ongeveer gelijk gebleven. Ook heeft de Rijksoverheid gemeenten (deels) financieel gecompenseerd. Bij de groepsaccommodaties is sprake van een verloren jaar.

Ondanks de zware tijd is in samenwerking met verschillende partijen onder andere de Reggedal MTB-Route in Nijverdal verder verbeterd (Hellendoornsebergweg en Kalvenhaar) en zijn natuurversterkende maatregelen getroffen. Nabij de diepe zandkuil in Hellendoorn zijn nieuwe bankjes aangebracht. Ook is een nieuw startpunt voor wandel-, fiets-, mtb- en paardrijroutes aangelegd bij landgoed De Uitkijk in Hellendoorn door Routenetwerken Twente en is het Planetenpad weer up-to-date.

Toekomstbestendigheid en verduurzamen agrarische sector

In het collegeprogramma is opgenomen dat er een actieplan voor de agrarische sector zal worden opgesteld. Er spelen veel ontwikkelingen in deze sector bijvoorbeeld op het gebied van emissie (denk aan stikstof), circulariteit, de energietransitie en verduurzaming. Wij willen met het actieplan de de sector beter faciliteren. Om de beschikbare capaciteit zo gericht mogelijk te kunnen inzetten, is een onderzoek verricht naar de agrarische sector door Stimuland. Dit onderzoek is uitgevoerd in de periode van oktober tot december 2020 en omvatte een digitale enquête onder alle agrarische ondernemers in de gemeente. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met agrariërs in de gemeente en met erfbetreiders; dit zijn mensen waarmee agrariërs veel samenwerken. Er is ook gesproken met belangenbehartigers (LTO-Salland en LTO-West Twente), erfcoaches, een accountant, een voerleverancier en een veearts.

Bedrijf en bedrijfsvoering

De belangrijkste drijfveren van de agrariërs in de gemeente Hellendoorn zijn het buiten werken met dieren, de vrijheid en het ondernemerschap. De meeste agrarisch ondernemers in Hellendoorn zijn melkveehouders en ze zetten hun producten veelal af via een verkoopcollectief.

Toekomst van het bedrijf

De meeste agrarisch ondernemers in de gemeente Hellendoorn maken zich zorgen over hun toekomstige situatie als gevolg van tegenstrijdige regelgeving, de stikstofcrisis en de Natura 2000 regelgeving. Hiernaast maken veel agrariërs zich zorgen over ruimteclaims door andere partijen. Ook zijn er veel zorgen over natuurontwikkeling & agrarisch natuurbeheer en zijn er relatief veel zorgen over de beschikbaarheid van grond. Tot slot maken de agrarisch ondernemers zich veel zorgen over de rol van de (landelijke) politiek in de landbouwsector. De meeste agrarisch ondernemers verwachten dat ze weinig gaan veranderen in de komende tijd.

De meeste agrariërs in Hellendoorn geven aan dat ze behoefte hebben aan structureel kapitaal om toekomstbestendig te blijven.

Hiernaast wensen ze duidelijke regelgeving vanuit de overheid.

Wetgeving en hulp

De meeste agrariërs zijn vrij negatief over overheidsinstellingen in het algemeen, met name de landelijke. Over de gemeente Hellendoorn zijn ze gematigd positief. De agrarisch ondernemers in Hellendoorn geven aan dat de gemeente meegaand is. Ook over de waterschappen en de Omgevingsdienst zijn de agrariërs over het algemeen eerder positief dan negatief. De meeste agrarisch ondernemers in de gemeente Hellendoorn winnen advies in bij hun accountant, voerleverancier of collega-ondernemer. De agrariërs in Hellendoorn zijn tevreden over het advies dat ze ontvangen. De meeste agrarisch ondernemers in Hellendoorn kennen of hebben gehoord van het ambitieplan Sallandse Heuvelrug en Twents Reggedal en zijn daar overwegend (zeer) negatief over. Ze zijn bezorgd dat het ambitieplan ten koste gaat van landbouwgrond.

Mening kans of bedreiging

De agrarisch ondernemers in Hellendoorn vinden zonne-energie op daken de grootste kans voor de toekomst. Daarnaast vormen ook windenergie en kringlooplandbouw grote kansen volgens de agrarisch ondernemers in Hellendoorn. Zonnevelden ervaren ze als de grootste bedreiging. Ook andere functies van landbouwgrond en de waterbeschikbaarheid worden gezien als grote bedreigingen. Tot slot zien ze de huidige politieke situatie en de stijgende kosten als bedreigingen.

Uit de gesprekken met stakeholders (adviseurs en belangenorganisaties) komt een overeenkomstig beeld. Het ondernemerschap en de veerkracht van agrarisch ondernemers in Hellendoorn worden als sterke punten genoemd. Ook is de onderlinge cohesie goed in Hellendoorn.

Er is recent een beleidsmedewerker voor agrarische zaken aangesteld die contactpersoon wordt voor de agrarische sector. Ook gaat de beleidsmedewerker de resultaten van het onderzoek vertalen in een concreet actieplan.

Uitkeringen

Ondanks de coronacrisis is het aantal uitkeringen over 2020 binnen de raming gebleven; in totaal gemiddeld 481 uitkeringen in 2020. Op 31 december 2020 waren er 7 meer uitkeringen dan op 1 januari 2020. Financieel gezien is het daardoor voor het eerst sinds jaren dat de rijksbijdrage toereikend is voor het betalen van de uitkeringslasten. Het is niet te verwachten dat dit structureel het geval zal zijn, omdat de rijksbijdrage incidenteel fors hoger was in verband met corona, terwijl we in het werkelijke aantal uitkeringen maar een beperkte stijging hebben gezien.

Tozo

Het uitbreken van de coronapandemie heeft geleid tot een pakket noodmaatregelen van de Rijksoverheid. Eén van deze maatregelen is de Tijdelijke ondersteuning zelfstandige ondernemers (Tozo). Op basis van de Tozo kunnen zelfstandigen een beroep doen op twee voorzieningen: een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en een lening voor bedrijfskapitaal. Deze regeling wordt door de gemeente Hellendoorn sinds maart 2020 geheel lokaal in eigen beheer uitgevoerd. In een kort tijdsbestek is een werkproces ingeregeld zodat aanvragen van ondernemers gemiddeld binnen twee weken worden afgehandeld. De Tozo-regeling is met gewijzigde voorwaarden, al een aantal keren verlengd tot en met juni 2021. In 2020 zijn in totaal 539 Tozo-aanvragen ingediend (incl. 27 aanvragen voor een bedrijfskapitaal). De uitvoering van deze regeling verloopt budgettair neutraal vanwege de afzonderlijke financiering door het Rijk.

Re-integratiebeleid

Over de uitvoering van het re-integratiebeleid in 2020 is gerapporteerd met het jaarlijkse 'Uitvoeringsprogramma re-integratie en participatie 2020'. Conform afspraken is in 2020 extra aandacht besteed inwoners met een uitkering Participatiewet door een zogenoemde klantdiagnose op te stellen. De stand van zaken per eind januari 2021 is dat er 341 inwoners met een persoonlijke diagnose en plan van aanpak in Competensys staan. Tijdens een themabijeenkomst voor de raad is toegelicht dat ongeveer 40% kans op werk heeft (deels met ondersteuning). Daarnaast heeft een grote groep inwoners dusdanige lichamelijke of psychische klachten, dat deze een verstrekende belemmerende werking hebben op hun arbeidsmarktpositie. Desondanks is naar voren gekomen dat binnen het bestand nog altijd het nodige aan uitstroompotentieel aanwezig is. Zo behoren 86 inwoners (25,2%) tot de groep waarvan de

verwachting is dat zij binnen één jaar klaar zijn voor de arbeidsmarkt.

Ondanks deze factoren en ondanks de coronacrisis, zijn in 2020 goede resultaten bereikt met het plaatsen van werkzoekenden bij diverse lokale werkgevers. Daarbij vonden zij betaald werk, met uitstroom uit de uitkering als gevolg. Veel bemiddelingen zijn gerealiseerd in samenwerking met het Twente-portaal en de regionale arbeidsmarktcoaches, gebruikmakend van de hiervoor in 2019 ingevoerde incentive-regeling. Het totaal aantal loonkostensubsidies is in 2020 licht gestegen, evenals het aantal plaatsingen in nieuw beschut werk. Voor de arbeidsactivering is in 2020 vooral samengewerkt met React en Soweco. Zoals aangegeven in het uitvoeringsprogramma 2020 is het speciale activeringsproject van Soweco per 1-1-2021 afgebouwd. Daar waar nodig worden maatwerkafspraken met deelnemers gemaakt voor voortzetting van hun activeringstraject.

Twentse Belofte

Samen met de gemeente Wierden, Twenterand en Rijssen-Holten hebben we onderzoek gedaan naar de doelgroep jongeren tot 27 jaar zonder startkwalificatie. Er is specifiek gekeken naar de jongeren die bij ons nog niet in beeld waren via een Participatiewet-uitkering. Er is regionaal een jongerenwerker aangesteld om met de doelgroep in contact te komen en te kijken of hulp vanuit de gemeente wenselijk of noodzakelijk is. De resultaten hiervan zijn bekend gemaakt en gedeeld met het college.

Armoedebestrijding: declaratiefonds, kindpakket en duurzame gebruiksgoederen

Vanuit de participatiewet bieden wij met (bijzondere) bijstand, minimaregelingen en eventueel schulddienstverlening een sociaal vangnet voor inwoners. In januari 2020 hebben we een brief verstuurd naar inwoners die al eerder een beroep hebben gedaan op (bijzondere) bijstand en/of minimaregelingen. Met deze brief informeren we deze groep over de mogelijkheden en wijzigingen in de gemeentelijke regelgeving.

In 2020 hebben 506 inwoners een beroep gedaan op het declaratiefonds. Dat zijn 72 aanvragen minder dan in 2019. We hebben geen eenduidige verklaring voor deze daling in het aantal aanvragen in 2020. Mogelijk is deze daling mede het gevolg van de coronamaatregelen.

Het beroep op de individuele inkomenstoeslag en de individuele studietoelage ligt op een gelijk niveau als voorgaande jaren.

Het Hulpfonds Hellendoorn heeft ook in 2020 uitvoering gegeven aan het Kindpakket en de regeling duurzame gebruiksgoederen. Het Kindpakket is de enige regeling die open staat voor inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Het aantal gebruikers van het Kindpakket is in 2020 lager gebleken dan verwacht. Er waren 149 aanvragen in 2020 en in 2019 waren er nog 168 aanvragen. Hierdoor vloeit een deel van de subsidie terug naar de gemeente. De ervaringen van het Hulpfonds hebben geleid tot beperkte bijstellingen van de regelingen Kindpakket en duurzame gebruiksgoederen in 2020.

Individuele bijzondere bijstand

Inwoners met een laag inkomen met noodzakelijke kosten hebben ook in 2020 een aanvraag voor bijzondere bijstand kunnen doen. In 2019 is gestart met het heroverwegen van de beleidsregels individuele bijzondere bijstand. De nieuwe beleidsregels bijzondere bijstand zijn in het eerste kwartaal van 2020 door het college vastgesteld en zijn in het tweede kwartaal van 2020 in werking getreden. Met deze nieuwe beleidsregels is de werkwijze geüniformeerd en is buitenwettelijk begunstigend beleid geschrapt.

Het aantal aanvragen voor bijzondere bijstand ligt met 268 aanvragen in 2020 flink lager dan de 392 aanvragen in 2019. De verklaring voor deze daling kan liggen in het feit dat inwoners in de eerste helft van 2020 terughoudend zijn geweest in het doen van aanvragen vanwege de coronapandemie. Daarnaast wordt de daling mogelijk mede veroorzaakt door de versoering van de beleidsregels over bijzondere bijstand en het toepassen van een meer uniforme werkwijze. In 2021 zal het nieuwe beleid inhoudelijk worden geëvalueerd.

Collectieve zorgverzekering

In 2019 is besloten om de doelgroep voor de collectieve zorgverzekering in 2020 te beperken van 130% naar 120% van de bijstandsnorm. De hiermee beoogde bezuiniging is in 2020 volledig gerealiseerd. Op grond van de besluitvorming in 2019 geldt vanaf 2021 een aanvullende ombuigingstaakstelling voor de verdere versoering van deze regeling. In 2020 heeft het college besloten om de aanvullende gemeentelijke bijdrage voor pakket GarantVerzorgd 3 van Menzis te verlagen met € 7,50 per betalende verzekerde per maand. Dit betekent dat de verzekerde € 7,50 per maand meer gaat betalen voor dezelfde verzekering. Door de aanvullende gemeentelijke bijdrage te verlagen is het

eigen risico nog steeds meeverzekerd in GarantVerzorgd 3, maar wordt de premie voor deze herverzekering niet meer voor 100% door de gemeente betaald. De inkomensgrens is ongewijzigd gebleven en er heeft geen wijziging plaatsgevonden in de aanvullende pakketten. Hierdoor is de Gemeentepolis voor de doelgroep beschikbaar gebleven met een ruime dekking, waarbij er geen afbreuk is gedaan aan de vergoedingen.

Schulddienstverlening en Voorzieningenwijzer

Diverse inwoners hebben zich in 2020 gemeld bij Stichting Boom of Stadsbank Oost Nederland voor ondersteuning bij schulden. Hierdoor kan worden voorkomen dat inwoners in grotere financiële problemen raken, dan wel met malafide bewindvoerders in aanraking komen. Naast de reguliere dienstverlening is ingezet op praktische interventies zoals vroegsignalering en de pilot voorzieningenwijzer. De behoefte van samenwerkingspartners en inwoners is in kaart gebracht.

Vroegsignalering schulden

Met woningbouwcorporaties en energiebedrijven zijn afspraken gemaakt, waardoor eerder ingespeeld kan worden op signalen van betalingsachterstanden. In april 2020 is de gemeente Hellendoorn gestart met de vroegsignalering van schulden. Maandelijks leveren de crediteuren de achterstanden aan in een beveiligd matchingsysteem. We nemen dan contact op met deze inwoners die een betalingsachterstand hebben en bieden we hulp bij het oplossen van deze betalingsproblemen. We werken hierbij samen met de maatschappelijk werkers van Avedan. Na het in kaart brengen van de schulden en problemen neemt de reguliere (schuld)hulpverlening het over. Op deze manier zijn in 2020 77 mensen met betalingsachterstanden ondersteund door Avedan. De coronapandemie heeft de uitvoering wel bemoeilijkt, omdat huisbezoeken veelal niet mogelijk waren. Hierbij is gezocht naar alternatieve manieren om deze mensen toch te kunnen helpen.

Voorzieningenwijzer

De pilot voor uitvoering van de Voorzieningenwijzer is eind 2020 gestart met het scholen van vrijwilligers in het voorliggend veld.

Inburgering en begeleiding statushouders

De taakstelling op het gebied van het huisvesten van statushouders bedroeg in 2020 42 personen. Hiervan hebben we er 38 daadwerkelijk kunnen realiseren en starten we 2021 met een restant van 4 te huisvesten statushouders. In 2020 is de pilot 'technische taalklas' verlengd. Hierbij krijgen statushouders extra taallessen in praktische taal toepasbaar op de werkvloer. Deze taallessen worden verzorgd door een docent van het ROC. De taalklas is een goed voorbeeld van een duaal traject, waarbij taal en werk hand-in-hand gaan.

Verder zijn we in 2020 gestart met de voorbereidingen op de nieuwe Wet inburgering die ingaat op 1 januari 2022. In deze voorbereidingen wordt intensief samengewerkt met de andere Twentse gemeenten (aanbesteding onderwijsroute), met ons lokale Vluchtelingenwerk, re-integratiebedrijven (de zelfstandigheidsroute) en met lokale ondernemers.

Sociale werkvoorziening

In juni 2020 hebben de gemeenteraden van Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden besloten om in te stemmen met de opheffing van de GR Soweco, en de GR en de uitvoeringsorganisatie Soweco NV te liquideren. De gemeenten brengen de uitvoering van de Wsw onder lokale verantwoordelijkheid, als onderdeel van de uitvoering van taken in het sociaal domein. De SW-medewerkers zijn op 1 januari 2021 in dienst gekomen bij de betrokken gemeenten. Daardoor heeft elke gemeente directe sturing op de uitvoering en de middeleninzet van de Wsw. Om de nieuwe uitvoering te realiseren is de afbouw en de liquidatie van de Soweco-groep noodzakelijk. In het najaar van 2020 is het liquidatieplan hiervoor voorbereid.

Voor de lokale uitvoering van de Wsw in de gemeente Hellendoorn heeft het college in juni en november 2020 het bedrijfsplan voor de lokale uitvoering vastgesteld. Als vervolg daarop heeft de gemeenteraad op 15 december 2020 ingestemd met de oprichting van de stichting Noest voor de uitvoering van het beschut werken in Nijverdal. Sinds 1 januari 2020 heeft de gemeente Hellendoorn 131 SW-medewerkers aangesteld in gemeentelijke dienst. Vanwege hun specifieke CAO hebben wij voor de P&O-taken ondersteuning ingekocht bij de Stichting Larcom. De uitvoering van het groenonderhoud is per 1 januari 2021 door de gemeente Hellendoorn overgenomen van

Soweco. Ook de verantwoordelijkheid voor detachering van SW-medewerkers ligt sinds 1-1-2021 bij de gemeente. Over het beschut werken in Nijverdal is besloten dat Soweco NV de exploitatie blijft verzorgen totdat de stichting Noest operationeel is. De geplande datum hiervoor is opgeschoven naar 1 april 2021.

Realisatie baten en lasten

bedragen x € 1.000

01 Werk, Economie en Inkomens	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Agrarische zaken	- 2	- 52	- 19	33 V	- 3
Algemene baten en lasten	-	-	-	-	- 7
Bijzondere bijstandsverlening	- 1.439	- 1.478	- 1.270	208 V	- 1.540
Economische aangelegenheden	- 395	- 436	- 418	18 V	- 407
Fraudebestrijding	- 53	- 53	- 48	5 V	- 42
Markten	- 46	- 45	- 38	7 V	- 42
Recreatie en Toerisme	- 390	- 641	- 611	30 V	- 578
Schuldhelpverlening	- 303	- 244	- 243	1 V	- 227
Sociale werkvoorziening	- 4.128	- 4.572	- 4.348	224 V	- 4.279
Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	- 7.160	- 9.274	- 9.441	- 166 N	- 7.173
Subsidies	- 0	- 0	-	0 V	-
Toeristenbelasting	- 42	- 43	- 38	6 V	- 34
Begeleiding en huisvesting statushouders	- 200	- 184	- 155	29 V	- 165
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	- 173	- 184	- 193	- 8 N	- 199
Participatie en reïntegratie	- 959	- 982	- 927	55 V	- 1.010
Totaal Lasten	- 15.290	- 18.190	- 17.748	442 V	- 15.707
Baten					
Bijzondere bijstandsverlening	41	41	38	- 3 N	71
Economische aangelegenheden	45	59	57	- 2 N	85
Fraudebestrijding	-	-	-	-	0
Markten	34	23	22	- 1 N	29
Recreatie en Toerisme	50	314	248	- 66 N	222
Schuldhelpverlening	-	-	-	-	1
Sociale werkvoorziening	32	32	34	2 V	33
Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	6.100	8.705	8.893	187 V	6.253
Toeristenbelasting	447	338	450	112 V	488
Begeleiding en huisvesting statushouders	-	0	1	0 V	3
Participatie en reïntegratie	24	43	55	12 V	37
Totaal Baten	6.772	9.555	9.796	242 V	7.224
Saldo van baten en lasten	- 8.518	- 8.635	- 7.951	684 V	- 8.483
Mutatie reserves					
Toevoegingen	-	-	- 193	- 193 N	-
Onttrekkingen	-	-	-	-	122
Mutatie reserves	-	-	- 193	- 193 N	122
Resultaat	- 8.518	- 8.635	- 8.145	491 V	- 8.361

Belangrijkste afwijkingen

bedragen x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen	Verschil
Voordelen	
Agrarische zaken en strat. Gebiedsontwikkeling	33 V
Bijzondere bijstandsverlening	205 V
Subsidie stichting Promotie Nijverdal (SPN)	28 V
Sociale werkvoorziening	224 V
Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	21 V
Toeristenbelasting	112 V
Begeleiding en huisvesting statushouders	29 V
Participatie en re-integratie	67 V
Totaal voordelen	719 V
Nadelen	
Vermakelijkhedenretributie avonturenpark	- 25 N
Toevoeging reserve bijzondere bijstand	- 193 N
Totaal nadelen	- 218 N
Overige afwijkingen	- 10 N
Totaal afwijkingen	491 V

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten van de jaarrekening worden de verschillen nader gespecificeerd en toegelicht.

Programma 2: **Jeugd en Wmo**

Bestuurlijk verantwoordelijk voor dit programma:

- Wethouder mevr. J.H. Van den Dolder-Soeten (Jeugd en publieke gezondheid)
- Wethouder dhr. J.J. Beintema (Wmo)

Inleiding

In 2020 beoogden wij het opgestelde jaarplan van team sociaal domein uit te voeren, gericht op het optimaliseren van dienstverlening aan inwoners, het waarborgen van de kwaliteit van geleverde zorg en het beheersen van zorg en uitvoeringskosten. Ook in 2020 stond centraal dat wij prioriteit gaven aan gezond en veilig opgroeien, het ontwikkelen van talent en dat een ieder meedoet naar vermogen. Sinds maart 2020 hebben de coronamaatregelen een grote impact op onze doelgroepen en op de dienstverlening aan onze inwoners. De uitwerking daarvan is financieel ook zichtbaar in de (dis)continuïteit van geleverde zorg. Wij droegen het afgelopen jaar bij aan het opstellen van regionaal beleid om zorg aan inwoners te borgen tijdens de coronacrisis.

Het sociaal domein stond bij de start van 2020 voor een forse ombuigingsopgave. In de begroting 2020 was een bedrag opgenomen van ruim € 3 miljoen voor jeugdhulp, Wmo en participatie. Met inbegrip van het effect van de indexatie de taakstellende inzet van de praktijkondersteuners voor huisartsen (POH'ers) en de extra inzet van personeel was de totale taakstelling circa € 4 miljoen. De jaarrekening 2020 toont dat we in het sociaal domein binnen de verschillende budgetten zijn gebleven. Van de totale taakstelling realiseren we circa € 600.000,- niet. Hoewel het realiseren van de ombuigingen een belangrijke opgave is, is onze focus bovenal gericht geweest op het bieden van zorg en ondersteuning aan inwoners. Juist in dit uitzonderlijke jaar met de coronapandemie.

Kaderstellende nota's

- Kadernota Jeugdhulp 2015-2019 (2020)
- Kadernota Wmo 2015-2019 (2020)
- Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Hellendoorn 2019 (2020)
- Visie wonen en zorg 2020 (2020)
- "Meer samenleven" met beleidsagenda gemeente Hellendoorn (2011)
- Algemene Subsidieverordening samenleving gemeente Hellendoorn 2011 (2011)
- Nadere regels accommodatiebeleid gemeente Hellendoorn 2014 (2014)
- Buurt aan Zet! (2016)
- Vrijwillige inzet: Samen Sterk (2017)
- Kadernota Publieke Gezondheid 2018 t/m 2021, "Gezonder door preventie" (2017)

GLOBAL GOALS

Dit programma draagt bij aan de onderstaande Global Goals:

1. Geen armoede
3. Goede gezondheid en welzijn
4. Kwaliteitsonderwijs
8. Eerlijk werk en economische groei
10. Ongelijkheid verminderen

Wat we wilden bereiken

Speerpunten	Realisatie
2.01 We gaan nog meer denken in eigen kracht en verantwoordelijkheid.	
2.02 Waar noodzakelijk worden jeugdzorgtrajecten ingezet, Wmo voorzieningen toegekend.	
2.03 We verminderen de bureaucratie voor de zorgverlener, de cliënt en het sociaal team.	
2.04 We maken onze dienstverlening efficiënter en effectiever.	
2.05 We streven ernaar dat inwoners meer gebruik maken van eigen kracht en hun eigen netwerk.	
2.06 We focussen door onze processen te optimaliseren.	
2.07 We realiseren zo veel mogelijk ononderbroken overgangen tussen jeugdzorgtrajecten en trajecten voor volwassenen.	
2.08 We stellen samen met het maatschappelijk middenveld een actieplan op om laaggeletterdheid tegen te gaan.	

Wat we ondernamen

Algemene voorzieningen, publieke gezondheid en preventie

Infectiebestrijding is een belangrijk aandachtsgebied binnen publieke gezondheid. Sinds de uitbraak van coronabegin 2020, is gedurende de rest van het jaar veel tijd en aandacht besteed aan de bestrijding van corona. Deelname aan interne en externe overleggen en het uitwerken van beleid en advies om deze crisis aan te pakken, hebben ertoe geleid dat bij zowel de gemeente als de GGD Twente er in verhouding minder tijd is geweest voor andere plannen. Desondanks is toch een reeks acties in het kader van het Uitvoeringsprogramma Publieke Gezondheid 'Gezonder door preventie' uitgevoerd. Daarbij valt te denken aan acties in het kader van preventie en het bevorderen van een goede gezondheid, zoals aandacht voor bewegen en hulp bij het stoppen met roken. Op het vlak van preventie van geestelijke gezondheidsproblematiek zijn cursussen aangeboden, zoals 'Billy Boem', 'Plezier op School' voor onze jeugd en 'Betrokken Omgeving' voor mantelzorgers.

Er is door de GGD Twente onderzoek gedaan naar gezondheid van de jeugd. Deze uitkomsten zijn in 2020 gedeeld en te vinden in de 'Gezondheidsmonitor Jeugd' en geven een helder beeld van de gezondheid, leefstijl en het welzijn van jongeren in onze gemeente.

In 2020 is extra aandacht besteed aan integraal werken, voor een optimale aansluiting op andere aandachtsgebieden waar gezondheid ook een belangrijk aspect vormt. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan de bestrijding van de eikenprocessierups, de invloed van 5G-masten op gezondheid, het bevorderen van een gezonde leefomgeving en preventie van legionellabesmettingen.

Inclusieve samenleving

Door het subsidiëren van activiteiten die gericht zijn op maatschappelijke participatie, ontmoeting en voorkomen van eenzaamheid, zorgen wij er voor dat iedereen de mogelijkheid heeft om mee te kunnen doen, dat iedereen er bij hoort. In 2020 hadden we een extra inspanning willen leveren als het gaat om het thema 'laaggeletterdheid'. Door de coronacrisis kon hier echter niet of nauwelijks aandacht aan worden besteed. Dit is doorgeschoven naar 2021. In 2020 hebben wij wel afspraken gemaakt met de stichting 'Iedereen Inclusief' over de inzet van deze stichting om meer begrip en respect te vragen voor mensen met een lichamelijke en/of een psychische beperking.

Dorpshuizen en wijkaccommodaties

De dorpshuizen waren vanwege de pandemie in 2020 grotendeels gesloten, terwijl de vaste kosten doorliepen. Van de kant van de gemeente is de gebruiksvergoeding die zij aan ons betalen, stopgezet en later kwijtgescholden voor de periode maart-december 2020. De beheerders van de dorpshuizen zijn allen individueel benaderd door De Welle, die vinger aan de pols hield. Datzelfde geldt voor de wijkverenigingen met een eigen gebouw.

Deze wijkverenigingen hebben eind 2020 een financiële bijdrage ontvangen van € 1.000,- bedoeld als 'hart onder de riem'.

Abonnementstarief, huishoudelijke ondersteuning, beschermd wonen en vervoer

Huishoudelijke ondersteuning.

In 2020 maakten 1.218 inwoners gebruik van huishoudelijke ondersteuning, een stijging van 7% ten opzichte van 2019. De stijging ligt echter onder het landelijk gemiddelde. Het CBS meldde een stijging van 15% in het eerste half jaar van 2020 ten opzichte van dezelfde periode in 2019.

Vergrijzing, het abonnementstarief (een vaste bijdrage van € 19,- per huishouden ongeacht gebruik en inkomen/vermogen) en relatief veel huishoudens met complexe problematiek zijn de belangrijkste factoren voor de stijging. Misschien zou de toename van het aantal inwoners dat gebruik maakt van huishoudelijke ondersteuning groter zijn geweest zonder het coronavirus. In het voorjaar hebben veel inwoners de hulp tijdelijk afgezegd uit angst voor besmetting.

Over het jaar gezien bleef het aantal inwoners dat gebruik maakt van huishoudelijke ondersteuning tot en met mei 2020 stabiel. Vanaf de zomer is een lichte stijging en in december een sterkere stijging zichtbaar. In deze cijfers is het verloop van de coronacrisis terug te zien. Tijdens de lockdowns kwamen er minder meldingen en aanvragen.

In 2020 speelden we een actieve rol in de regionale tariefonderhandelingen voor de contractverlenging voor de huishoudelijke ondersteuning. Deze onderhandelingen leidden tot het best haalbare resultaat binnen de kaders van de AMvB reële tarieven Wmo.

Wasverzorging

In februari 2020 besloot het college tot het uitvoeren van een onderhandse aanbesteding voor een algemene voorziening wasverzorging. Deze aanbesteding leidde helaas niet tot het gewenste resultaat, omdat de marktpartijen niet inschreven op deze aanbesteding. Wel zijn er besparingen op de wasverzorging gerealiseerd: het strijken is geschrapt en door een andere werkwijze bij het indiceren is het aantal inwoners dat gebruik maakt van de wasverzorging gedaald. Aan u zijn drie scenario's voorgelegd voor een andere organisatie van de wasverzorging. Besloten is om deze scenario's verder te onderzoeken aan de hand van lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen alvorens nieuwe besluiten te nemen.

		aantal inwoners		
Totaal Huishoudelijke ondersteuning		2018	2019	2020
Unieke cliënten		1107	1137	1218
peilmoment 1 januari		944	939	1005
peilmoment 1 december		925	997	1041

		aantal inwoners		
HO - wasverzorging		2018	2019	2020
Unieke cliënten		728	656	589
peilmoment 1 januari		635	606	554
peilmoment 1 december		599	561	429

Begeleiding/dagbesteding

Het aantal inwoners dat een indicatie heeft voor individuele begeleiding of dagbesteding is met 30 inwoners afgenomen ten opzichte van 2019. Dit zien we echter nog niet terug in een dalend indicatiebedrag en besteding, omdat deze cijfers unieke cliënten over het gehele jaar betreft. Als je kijkt naar de ijkpunten januari 2020 en december 2020,

zie we dat het verschil in aantal inwoners met een indicatie slechts 1 is. Wel constateren wij een verschuiving van begeleiding groep naar begeleiding individueel, als gevolg van Corona. De dagbesteding was tijdens de eerste lockdown in het voorjaar van 2020 gesloten. Voor de gedeelde omzet hebben de aanbieders tot 1 juli 2020 een beroep gedaan op de daarvoor ingestelde continuïteitsbijdrage. Dit heeft ertoe geleid dat aanbieders de omzet vergoed hebben gekregen, zoals die gold in 2019. Dit heeft het behalen van de ombuigingsaankomst bemoeilijkt.

De aanbieders hebben richtlijnen ontvangen voor het corona-proof inrichten van hun dagbestedingslocaties, zodat de locaties weer geopend konden worden. Diverse dagbestedingslocaties moesten ook later in het jaar tijdelijk dicht als gevolg van coronabesmettingen.

Begeleiding en dagbesteding	aantal inwoners		
	2018	2019	2020
Unieke cliënten	616	590	560
peilmoment 1 januari	476	470	450
peilmoment 1 december	471	454	451

Verstrekingen

Bij de Wmo-verstrekingen is er over het geheel sprake van een dalende lijn. In 2020 kregen 226 inwoners een vervoersvoorziening. Grofweg de helft betreft een regiotaaxipas. Ook ten aanzien van de overige verstrekingen is een afname van producten zichtbaar. Een strenger toekenningsbeleid en de mogelijke impact van corona spelen hierbij een rol. In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste vervoersvoorzieningen genoemd, evenals de woonvoorzieningen. Het gaat om cijfers van het aantal inwoners.

Verstrekingen	aantal inwoners	
	2019	2020
Vervoersvoorzieningen totaal	528	226
Scootmobiel	86	70
Rolstoel	172	103
Driewiel fiets	23	20
Roerende woonvoorziening	101	56
Indicatie trapliften	38	21

Het aantal toegekende Gehandicaptenparkeerkaarten is tevens gedaald van 184 in 2019 naar 97 in 2020. Hierbij lijkt de invloed van de coronacrisis sterker dan de legesverhoging die in het laatste kwartaal van 2020 is doorgevoerd. Na de enquête onder de gebruikers van een scootmobiel is geconcludeerd dat we aan de inrichting van een scootmobielpool vooralsnog geen prioriteit geven. Overwegingen zijn naast de geringe behoefte bij de gebruikers, dat het besparingspotentieel van een scootmobielpool relatief gering is en dat het opzetten van een dergelijke voorziening relatief veel tijd kost.

Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

In het najaar van 2020 stelden de 6 colleges, verbonden aan de centrumgemeente Almelo, het Regioplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang 2020 tot en met 2023 vast. In dit regioplan staat de gezamenlijke werkwijze en de volgende afspraak: de gemeenten Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holtten, Tubbergen, Twenterand en Wierden blijven in de regio Almelo in ieder geval tot en met 2023 zowel inhoudelijk als financieel samenwerken aan beschermd wonen en maatschappelijke opvang met Almelo als centrumgemeente. Hiermee verschaffen we als gemeenten zoveel mogelijk duidelijkheid aan cliënten en zorgaanbieders en behouden we de rust zoveel mogelijk binnen veranderende regelgeving.

Doelgroepenvervoer

In 2020 brachten we in kaart welke mogelijkheden er zijn om ons doelgroepenvervoer vorm te geven en verder invulling te geven aan de ombuigingstaakstelling. Ook binnen het doelgroepenvervoer heeft de coronacrisis gezorgd voor veel extra werkzaamheden. Zo maakten we afspraken met onze vervoerder om het doelgroepenvervoer zo veel als mogelijk en volgens de richtlijnen van het RIVM in stand te houden. Dat is gelukt. Op het gebied van doelgroepenvervoer stond in 2020 een ombuigingstaakstelling van € 100.000,--. Deze realiseerden wij door een andere werkwijze bij het indiceren.

Cliëntervaringsonderzoek

In 2020 startten we voor de Wmo met een doorlopend cliëntervaringsonderzoek (CEO). Dit betekent dat aan inwoners wordt gevraagd om drie keer een vragenlijst te beantwoorden. De eerste vragenlijst wordt ingevuld in de maand na het eerste gesprek met de Wmo-consulent, de tweede ongeveer 5 maanden later en de derde ongeveer 10 maanden na het eerste gesprek met de Wmo-consulent. Deze manier van monitoring zorgt ervoor dat we de cliënttevredenheid dichter op de ervaring kunnen meten. We verwachten met deze manier van monitoring een betrouwbaarder beeld van de tevredenheid, dan wanneer de inwoner enkel een jaar na het eerste gesprek een vragenlijst invult. Daarnaast kan de gemeente door deze manier van monitoren sneller reageren en indien nodig bijsturen. De uitkomsten van het CEO 2020 worden medio 2021 bekend.

Ontwikkelingen jeugdhulp algemeen

2020 stond in het teken van Corona. Met de eerste lockdown in maart nam het aantal aanmeldingen af en tegen de zomer nam het aantal crises en escalaties toe. Na de tweede lockdown ontstond opnieuw een toename van crisis-situaties, die leidde tot het oplopen van de wachtlijst. Hierop is geacteerd door het team vanaf december tijdelijk te versterken. Gelukkig werden de mogelijkheden voor huisbezoeken en face-to-face contact uitgebreid, omdat met name de groepen van LVB- ouders, pubers en gezinnen in vechtscheidingen te makkelijk uit beeld raakten. In zijn totaliteit is er in 2020 een lichte daling zichtbaar in het aantal jeugdigen in zorg. In 2019 waren er 876 unieke jeugdigen en in 2020 843 jeugdigen in zorg (-4%). Wel zijn de lopende trajecten door het aantal crises intensiever en daarmee vaak duurder. Mede doordat de wachtlijsten bij Veilig Thuis zijn verminderd, is er een toename van wachtlijsten zichtbaar bij intensieve jeugdhulp.

Jeugdhulp	aantal inwoners		
	2018	2019	2020
Unieke cliënten	843	876	843
peilmoment 1 januari	555	589	589
peilmoment 1 december	676	615	606

Processen optimaliseren

In 2020 is een nieuw registratiesysteem binnen Jeugd en Wmo voorbereid en geïmplementeerd. Hierbij zijn de werkprocessen in kaart gebracht en in zo groot mogelijke mate geüniformeerd. Redenerend vanuit het perspectief van inwoners. Onderdeel van de implementatie is het werken met mobiele digitale apparaten zodat samen met inwoners tijdens het keukentafelgesprek het werkproces kan starten. Het reduceren van de administratieve last en optimaliseren van dienstverlening staan hierbij centraal.

Aanscherpen inwoner gebonden uitgaven sociaal domein

Vanwege de coronamaatregelen pleegden wij in 2020 inzet op de Twentse aanpak zorgcontinuïteit. Conform landelijke richtlijnen is in Twente zorgcontinuïteit aan inwoners door zorgaanbieders gegarandeerd. Team sociaal domein was echter voornemens om jeugdhulp en Wmo maatwerkvoorzieningen gecontroleerd af te schalen. Het afschalen en aanscherpen van uitgaven binnen het sociaal domein en daarmee het realiseren van de ombuiging heeft hierdoor op onderdelen vertraging opgelopen. Jeugd- en Wmo consultants hebben zich gefocust op het onderhouden van contact met inwoners waar zij aan verbonden zijn. De algehele conclusie is dat de problematiek van inwoners uit de gemeente Hellendoorn stabiel bleef, dat zich een enorm vrijwilligers potentieel beschikbaar stelde via stichting De Welle en stichting Evenmens en dat er in sommige gevallen een beroep is gedaan op extra ondersteuning.

Makelaar Sociaal Domein en Praktijk Ondersteuner Huisarts

Twee interventies die in 2019 zijn gestart en in 2020 verder zijn geoperationaliseerd zijn de inzet van de makelaar sociaal domein en de inzet van twee praktijkondersteuners Jeugd (POH-Jeugd).

De makelaar sociaal domein investeerde in 2020 in de samenwerking met de verschillende externe verwijzers naar jeugdhulp, waardoor de keten is versterkt. Verwijzingen die door de gecertificeerde instellingen worden gedaan, zijn nagekeken op inhoud en dubbelingen en/of stapelingen van zorg. Zo nodig is contact opgenomen met de desbetreffende gezinsvoogd of jeugdreclasserder. Dit contact leidde ertoe dat soms minder of andere hulp is ingezet. In het vierde kwartaal leidde dit tot een besparing van € 100.000,--. Ook verwijzingen van andere externe verwijzers waarbij sprake was van hoge kosten zijn uitgelicht en nagekeken. De makelaar sociaal domein heeft structureel overleg met dezelfde functionarissen in andere Twentse gemeenten, om zo kennis en mogelijkheden met elkaar te kunnen blijven delen. De makelaar sociaal domein was op regionaal niveau betrokken bij de doorontwikkeling van het Twents Model. Hierin wordt onder andere gekeken naar het verbeteren van de samenwerking tussen gemeenten en de gecertificeerde instellingen

POH Jeugd

Het effect van de coronapandemie op het werk van de POH's jeugd in 2020 is terug te zien in een daling in het aantal aanmeldingen tijdens de eerste lockdown. De focus van de huisartsen lag op coronapatiënten en veel andere patiënten meden de huisartsenpraktijken uit angst voor corona.

Het aantal aanmeldingen is, als gevolg van de pandemie en de verminderde toegankelijkheid van de huisartsen, nog steeds lager dan het eerste kwartaal van 2020. De trajecten werden intensiever en we signaleerden een verandering in de oorzaak van aanmeldingen bij de POH. We constateren na de tweede lockdown een toename van angst en spanningsklachten ten opzichte van voorgaande maanden. De POH-ers Jeugd zetten in 2020 primair in op face-to-face contact. Waar dit niet mogelijk was, is gekeken naar videobellen en/of inzet van een e-health module. Hierdoor lukte het om zoveel mogelijk jeugdigen te helpen ondanks de beperkende coronamaatregelen. Daarnaast werden ook 18+ jongeren geholpen, waarmee verder werd bijgedragen aan een ononderbroken overgang tussen jeugd en volwassenen.

In het derde kwartaal kwamen de twee praktijkondersteuners Jeugd van de gemeente Hellendoorn in loondienst bij de gemeente. Hiermee zetten we een volgende stap in de consolidatie en samenwerking in de keten.

Preventieve samenwerking sociaal domein

Sociaal Plein Hellendoorn

In 2020 maakten we een start met het project sociaal plein Hellendoorn. Dit project komt voort uit de in november 2019 aangenomen motie van de gemeenteraad, waarin De Welle, Evenmens en team sociaal domein wordt verzocht de inhoudelijke samenwerking voor inwoners te versterken teneinde mogelijk een financiële besparing te realiseren. In december 2019 hebben bovengenoemde organisaties de motie uitgewerkt in de ambitie om een integrale toegang in te richten voor alle Hellendoornse inwoners met vragen op het gebied van opvoeding, ondersteuning, werk en inkomen. De integrale toegang draagt de naam sociaal plein Hellendoorn. Hierin staan drie fases centraal, te weten: inrichting van een integraal sociaal plein (2020), faciliteren van ontmoeting tussen sub-teams (2021) en de inrichting van integrale toegang op wijkniveau (2022). De inrichting van het sociaal plein Hellendoorn is op onderdelen gerealiseerd in 2020 en zal in 2021 verder worden gerealiseerd.

Verbinding onderwijs-zorg

In 2020 startte, op initiatief van de regionale ontwikkeltafel onderwijs, een pilot 'interprofessionele teams' op basisschool de Peppel. Het doel hiervan is vroegsignalering en verbeteren van de verbinding onderwijszorg. Door de pandemie moest het project qua ontwikkeltempo omlaag. Wel troffen we in 2020 voorbereidingen voor twee pilots met uitrol in 2021 en 2022:

- inzet van schoolzorgondersteuners op basisscholen in de gemeente
- collectief arrangeren op de Elimschool.

Beide pilots zijn in andere gemeenten (Hengelo, Enschede) effectief gebleken en worden inhoudelijk ondersteund door de regionale ontwikkeltafels. Daarnaast is in 2020 ingezet op het versterken en verbinden van regionale en lokale samenwerking door deelname aan ontwikkeltafels zorgintensief en de thuiszittertafel.

Samenwerking jeugd GGZ

In 2020 maakten we een start met de verbinding tussen jeugdprofessionals en de jeugd GGZ. De GZ-psycholoog van Dimence jeugd GGZ sloot aan bij anonieme casuïstiekbesprekingen waarbij ook de POH's jeugd aansloten. Daarnaast sloot een jeugdprofessional aan bij intakeoverleg van de Jeugd GGZ. Het doel hiervan is kennisuitwisseling, het verbeteren van de samenwerking en preventiever kunnen handelen in het belang van inwoners.

Expliciteren en operationaliseren beleidsregels sociaal domein

De nieuwe beleidsregels, die in oktober 2019 zijn vastgesteld, zijn in 2020 als uitvoeringskader voor Wmo en Jeugdwet gehanteerd. De uitvoeringspraktijk op basis van deze nieuwe regels leidde medio 2020 tot verdere aanscherping en aanpassing van de beleidsregels voor Wmo begeleiding. Dit vond in samenspraak met de Wmo-raad plaats.

Afstemming met de Wet Langdurige Zorg

De afbakening van Wmo en Jeugdwet met aanpalende wetten, zoals Wet langdurige zorg (Wlz) en Zorgverzekeringswet, was ook het afgelopen jaar een continu aandachtspunt voor beleid en uitvoering. Op regionaal niveau werkten we in 2020 nauw samen met het Menzis zorgkantoor en zorgverzekering om de juiste zorg op de juiste plek te leveren.

Wet verplichte GGZ

De Twentse gemeenten hebben een Meldpunt Verward Gedrag waar inwoners ook in 2020 terecht konden. Vermoeden inwoners dat iemand in hun omgeving (dringend) psychische hulp nodig heeft, dan kan het daar gemeld worden. De GGD Twente draagt zorg voor het Meldpunt namens alle 14 Twentse gemeenten. Daarbij heeft de GGD Twente een rol met betrekking tot de Meldfunctie, het Verkennend Onderzoek, inclusief de aanvraag tot afgifte Zorgmachtiging. De GGD Twente zorgt ook voor de nodige communicatie richting ketenpartners en inwoners.

In de gemeente Hellendoorn zijn in 2020 in totaal vier niet-acute meldingen ontvangen via het Meldpunt. In 2020 is één keer een IBS (inbewaringstelling) afgegeven in het kader van de Wet Zorg en Dwang en vier keer een IBS afgegeven volgens de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg. In geen enkel geval is het mogelijk geweest om 'hoorplicht' uit te voeren, omdat de patiënt daartoe niet in staat was.

Salomonsonsgelden

Na een toezegging van het college tijdens de raadsvergadering van 5 november 2019 is een werkgroep bestaande uit raadsleden en ambtenaren aan de slag gegaan om te verkennen op welke wijze de Salomonsonsgelden kunnen worden ingezet. De werkgroep heeft een memo opgesteld die in het eerste kwartaal van 2021 aan college en raad wordt voorgelegd. De werkgroep stelt voor om met een participatietraject ideeën op te halen voor de besteding van de gelden.

Noodopvang voor kinderen

De landelijke maatregel 'noodopvang voor kinderen van ouders met een vitaal beroep en kwetsbare kinderen' is in maart en december 2020 vanuit meerdere gemeentelijke afdelingen in een razend tempo en in nauwe samenwerking met de scholen vormgegeven. Op beleids- en bestuurlijk niveau waren er korte lijnen met de verschillende schoolbesturen. Op uitvoeringsniveau waren diezelfde korte lijnen er tussen de jeugdprofessionals, het schoolmaatschappelijk werk en het primair onderwijs. Ook het voorliggend veld was betrokken. Dit heeft geleid tot snelle en goede samenwerking voor de kinderen in de gemeente Hellendoorn die noodopvang nodig hadden.

Veiligheid in gezinnen

Tijdens de eerste lockdown waren er zorgen over een mogelijke toename van meldingen of adviesvragen over huiselijk geweld bij Veilig Thuis Twente. Een significante toename hiervan bleef gelukkig uit. Toch was er gedurende het hele jaar sprake van extra spanningen en problematiek in gezinnen onder andere door angst voor corona, stress en depressiviteit. Rond de zomervakantie en ook later in het jaar, zagen we dan ook een oplopend aantal crises. Dit vroeg extra inzet van de jeugdprofessionals en extra inzet van zorg (spoedhulp en crisisbedden).

De organisatie Veilig Thuis Twente voerde in 2020 een verbeterslag uit in haar bedrijfsvoering naar aanleiding van onderzoek door TOC resultants. Met als resultaat dat Veilig Thuis Twente sinds december 2020 wachtlijstvrij werkt. Ook kan VTT binnen de wettelijke termijn nieuwe meldingen en verzoeken om advies oppakken en afhandelen.

Op regionaal niveau droegen we in 2020 bij aan het ontwikkelen van een ketenmonitor voor de jeugdbeschermingsketen. Deze monitor gaat inzicht geven in de wacht- en doorstroomtijden bij Veilig Thuis, de gecertificeerde instellingen (GI's), de raad voor de kinderscherming en specialistische jeugdhulpaanbieders. Ook werkten we aan de implementatie van jeugdbeschermingstafels in Twente. Landelijk werd er gestuurd op een snelle verbetering in de jeugdbeschermingsketen. Alle GI's hebben in 2020 in opdracht van het Rijk verbeteragenda's opgesteld en werken in regioverband aan de benoemde acties. Ook in Twente is dit gebeurd. In het laatste kwartaal van 2020 kregen gemeenten en GI's vanuit het Rijk de opdracht om zicht te krijgen op alle kinderen met een kinderschermingsmaatregel, die geen tijdige jeugdbescherming en/of geen tijdig passende jeugdhulp krijgen. In Twente hebben consultants, zorgaanbieders en GI's, onder regie van de verantwoordelijke gemeente, afspraken gemaakt om voor deze specifieke kinderen jeugdbescherming en passende jeugdhulp te organiseren. Vooral de wachtlijsten bleken een probleem te veroorzaken. Dit wordt in 2021 op regionaal niveau verder aangepakt.

Toelichting financieel overzicht sociaal domein

bedragen x € 1.000

Sociaal domein	Rekening 2019	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil
Structurele lasten					
Jeugdhulp					
Jeugdhulp - specialistische zorg	- 6.510	- 5.771	- 6.693	- 6.944	- 251 N
Uitkering voogdij 18+			300		- 300 N
Geëscaleerde zorg 18-	- 1.347	- 1.711	- 1.312	- 1.238	74 V
Wmo - Individuele voorzieningen					
Begeleiding en dagbesteding	- 3.659	- 3.350	- 3.812	- 3.662	150 V
Huishoudelijke ondersteuning	- 3.191	- 3.146	- 3.226	- 3.152	74 V
Verstrekingen	- 1.001	- 1.030	- 724	- 721	3 V
Vervoer 18+	- 952	- 850	- 889	- 857	32 V
Eigen bijdragen	259	290	220	256	36 V
Wmo Geëscaleerde zorg - Begeleid wonen	236	-	401	408	7 V
Bijstand, participatiewet, WsW en statushouders					
PW-uitkeringen	- 153	- 339	153	178	24 V
Bijzondere bijstand	- 794	- 803	- 841	- 648	193 V
Storting in reserve bijzondere bijstand				- 193	- 193 N
Collectieve zorgverzekering	- 539	- 451	- 451	- 444	7 V
Schuldhelpverlening en fraudebestrijding	- 202	- 279	- 221	- 217	4 V
WsW	- 4.199	- 4.071	- 4.484	- 4.247	237 V
Participatiebudget	- 343	- 339	- 332	- 278	54 V
Kwijtschelding	- 199	- 173	- 184	- 193	- 8 N
Statushouders	- 47	- 82	- 65	- 40	25 V
Wmo Algemene voorzieningen					
Gesubsidieerde instellingen	- 1.861	- 1.740	- 1.712	- 1.729	- 17 N
Leefbaarheid en wijk- en buurtontwikkeling	- 179	- 324	- 465	- 326	140 V
Diverse kosten	- 362	- 394	- 263	- 211	52 V
Diversen					
Stelpost indexatie AmvB reële tarieven		- 200			
Volume groei Wmo en jeugd (begroting 2019)		- 180			
Loonkosten en ingeleend personeel (direct en doorbelast)					
Participatie	- 1.645	- 1.561	- 1.607	- 1.601	6 V
Jeugdhulp	- 1.393	- 1.029	- 1.492	- 1.401	91 V
Wmo - individuele voorzieningen	- 1.185	- 1.034	- 1.193	- 1.215	- 22 N
Samenkracht en burgerparticipatie	- 877	- 488	- 548	- 501	47 V
Diversen sociaal domein	- 274	- 223	- 232	- 293	- 61 N
Extra personele last doorontwikkeling sociaal domein		- 200			
Taakstellende ombuiging extra personeel		300			
Totaal structurele lasten	- 30.418	- 29.180	- 29.672	- 29.268	404

In bovenstaande tabel is de realisatie van de kosten binnen het totale sociaal domein weergegeven. Dit komt per saldo neer op een voordeel van € 404.000,-- ten opzichte van de bijgestelde begroting.

Als we inzoomen op de onderdelen met een taakstelling zien we dat er op de verschillende posten verschillen ontstaan. In maart werd het traject om de ombuigingen vorm te geven verstoord door de coronacrisis. Ondanks de inzet op coronazaken die niet voorzien waren, is waar mogelijk inzet gepleegd om de taakstellingen te behalen. Door regelmatig de budgetten te prognosticeren is het duidelijker waar knelpunten liggen. Hierover bent u per kwartaal geïnformeerd via de 'factsheets sociaal domein'.

In onderstaande tabel ziet u een overzicht van de ombuigingen binnen de drie decentralisaties en welke mutaties op hoofdlijnen er hebben plaatsgevonden. Bij de bestuursrapportage is de stelpost indexatie en volumegroei verdeeld over verschillende posten wmo en jeugd. Bij de najaarsrapportage is op basis van de toen bekende doorrekening op het jeugdbudget en wmo budget aangegeven dat de budgetten naar verwachting niet toereikend waren. Hiervoor is toen extra budget bijgeraamd, dit was circa € 340.000,--, inclusief de verwachte inkomst voor Voogdij 18+.

Per saldo zien we een positief verschil van € 582.000,-- op het totaal ten opzichte van de bijgestelde budgetten.

bedragen x € 1000,--

Realisatie ombuiging	Taakstellende ombuiging	primitieve begroting (incl. ombuiging)	Diverse mutaties	Najaars-rapportage - niet behalen taakstelling	Actuele begroting	Rekening 2020	Vershil
Jeugdhulp (inclusief POH taakstellend)	1.360	- 7.482	- 179	- 344	- 8.005	- 8.182	- 177
Wmo: Begeleiding en dagbesteding	600	- 3.350	- 268	- 194	- 3.812	- 3.662	150
Wmo: Huishoudelijke ondersteuning	600	- 3.146	- 50	- 30	- 3.226	- 3.152	74
Wmo: Verstrekkingen	100	- 1.030	76	230	- 724	- 721	3
Wmo: Doelgroepenvervoer (wmo en leerlingen)	100	- 1.434	- 39	-	- 1.473	- 1.478	- 5
Participatie	385	- 6.537	112	-	- 6.425	- 5.888	537
Organisatiekosten	317	-	-	-	-	-	-
Indexatie en volumegroei (stelpost)	608	- 380	380	-	-	-	-
Effect indexatie (inschatting)	608	-	-	-	-	-	-
	4.070	- 23.359	32	- 338	- 23.665	- 23.083	582

Rekening houdend met een aantal incidentele zaken in 2020 is de ombuiging in 2020 op onderdelen niet geheel behaald. Zie hiervoor de volgende tabel. Vooral jeugdhulp valt daarbij op.

Bij de najaarsrapportage zijn de diverse budgetten van jeugd doorgerekend en is aangegeven dat een extra budget van Voogdij18+ van € 300.000,-- in 2020 zou worden uitgekeerd. Met dit bedrag zijn de diverse (jeugd)budgetten opgehoogd. Bij de decembercirculaire is duidelijk geworden dat de € 300.000,-- niet in 2020 wordt uitgekeerd, maar in 2021. Per saldo is van de ombuiging van € 1,3 miljoen op Jeugdhulp circa € 520.000,-- niet behaald.

De ombuiging bij Begeleiding en dagbesteding is voor circa € 70.000,-- niet behaald. Bij de overige budgetten zijn we (op enkele verwaarloosbare verschillen) binnen de beschikbare budgetten gebleven.

bedragen x € 1000,--

Realisatie ombuiging	Vershil met bijgestelde begroting	Eenmalige vrijval oude jaren	inkomst Voogdij 18+ niet in 2020	Bijgeraamd bij najaar	Niet gerealiseerde ombuiging	Gerealiseerd
Jeugdhulp	- 177	-	- 300	- 44	- 521	
Begeleiding en dagbesteding	150	- 26	-	- 194	- 70	
Huishoudelijke ondersteuning	74	- 52	-	- 30	- 8	
Verstrekkingen	3	-	-	230	-	233
Doelgroepenvervoer (wmo en leerlingen)	- 5	-	-	-	- 5	
Participatie	537	-	-	-	-	537
	582	- 78	- 300	- 38	- 604	770

Jeugdhulp

Bij de specialistische jeugdhulp zien we een nadeel van in totaal € 177.000,--.

De doorrekening die in oktober 2020 is gemaakt, ging uit van tot dan toe bekende inwoners in zorg en daarbij is een inschatting gemaakt van eventuele extra instroom en verzilveringspercentages. We zien dat er een beperkte extra instroom is geweest, maar dat bij een aantal zorgsoorten de verzilveringspercentages vooral in de tweede helft van 2020 zijn gestegen. Dit kan duiden op een effect door inhaalzorg, maar kan ook een (gewenst) effect zijn van de inzet van de makelaar sociaal domein en POH jeugd, waardoor indicaties beter worden afgestemd op de daadwerkelijke zorgvraag.

Bij de zogenaamde individuele ondersteuningsbehoefte jeugd (voormalig jeugd GGZ en dyslexiezorg) zien we een overschrijding van circa € 160.000,-- euro ten opzichte van het budget van € 3,6 miljoen. Waar we in 2018 en 2019 nog een verzilvering zagen van respectievelijk 40% en 58%, zien we in 2020 een verzilvering van ruim 68% ontstaan. Dit zagen we al bij de doorrekening in oktober ontstaan, maar in het vierde kwartaal 2020 is de verzilvering tot boven de 70% gestegen. We houden deze ontwikkeling scherp in de gaten in 2021. Dit kan consequenties hebben voor prognoses 2021 en verder.

Op het onderdeel wonen en verblijf, waar pleegzorg en gezinshuizen onder vallen, zien we een nadeel van € 70.000,--. Dit wordt met name veroorzaakt door extra pleegzorgkosten die in 2020 conform het woonplaatsbeginsel aan ons zijn doorbelast.

Op het onderdeel spoedhulp zien we een beperkt nadeel van € 24.000,--. In het vierde kwartaal is spoedhulp betrokken bij enkele crisissituaties. Mogelijk is dit corona gerelateerd, maar dat is lastig te duiden. Voor de onderdelen maatregelhulp (+ € 13.000,--) en crisishulp / weinig voorkomende hoog specialistische hulp (+ € 43.000,--) zien we kleine voordelen ontstaan ten opzichte van de begroting. Interessant te vermelden dat deze dure hulpverlening minder wordt ingezet, waardoor de kosten bijna € 180.000,-- lager zijn dan de uitgaven in 2019 op deze hulp. Deze twee onderdelen vallen binnen de gesubsidieerde regionale kosten. Ook het onderdeel jeugdzorg Plus, op dit onderdeel zijn we nagenoeg binnen het begrote bedrag gebleven van € 56.000,-- en dit ligt in lijn met de uitgaven van 2018 en 2019.

Wmo

De kosten voor de begeleiding en dagbesteding zijn € 150.000,-- lager uitgevallen dan begroot. Hiervan is een deel vrijval vanuit 2019 (€ 26.000,--). Bij de najaarsrapportage is deze begroting naar boven is bijgesteld met € 195.000,--. Naar nu blijkt, vallen de kosten mee. Per saldo is van de ombuiging € 71.000,-- niet gerealiseerd. Bij de najaarsrapportage is aangegeven dat de coronakosten hoger uitvielen dan verwacht. Met dat gegeven is bij de prognosedoorrekening van de tweede helft 2020 ook rekening gehouden met een hoger verzilveringspercentage. Dit is vooral in de laatste maanden van 2020 meegevallen, mogelijk zien we hier een effect van de start van de tweede coronagolf. Ook het aantal inwoners dat gebruik maakt van de Wmo daalt licht in het derde kwartaal, waarbij we in de extrapolatie rekening hadden gehouden met een lichte stijging.

De kosten voor de huishoudelijke ondersteuning zijn ook lager dan begroot (€ 74.000,--). Dit voordeel wordt grotendeels veroorzaakt door een vrijval uit eerdere jaren (€ 51.000,--).

De groei van aantallen inwoners dat gebruik maakt van de Wmo is lager dan we bij de najaarsrapportage hadden ingeschat. Als we de totale groei tussen januari en december 2020 bekijken op de huishoudelijke ondersteuning, zien we een stijging van circa 4%. Tussen 2019 en 2020 gaat het om een stijging van 7% unieke inwoners. De ombuiging op de huishoudelijke ondersteuning was € 600.000,--, bij de najaarsrapportage is op dit budget € 30.000,-- bijgehaald, maar gezien huidige voordeel op 2020 van per saldo € 23.000,-- is de ombuiging nagenoeg behaald.

Bij de verstrekkingen blijven we binnen budget. Ondanks de ombuiging van € 100.000,--, is bij de najaarsrapportage € 230.000,-- afgeraamd. Hierin signaleren we een risico, dat deze kosten in 2021 worden ingehaald op het moment dat er weer huisbezoeken mogelijk zijn. We zien bijvoorbeeld dat een aantal omvangrijke woningaanpassingen in de werkvoorraad zitten en ook bij de verstrekking van rolstoelen signaleren we in de laatste maanden van 2020 een inhaalslag.

Op het onderdeel vervoer 18+ zien we een voordeel ontstaan van € 32.000,--, daartegenover staat zoals aangegeven een nadeel van € 34.000,-- bij leerlingenvervoer in programma 3. Hiermee is de ombuiging van € 100.000,-- behaald in 2020.

Continuïteitsbijdrage en coronagerelateerde meerkosten

Een belangrijke ontwikkeling in 2020 was nadrukkelijk de coronacrisis. In maart is door het Rijk opgeroepen om de continuïteit van zorgverlening te waarborgen. Hiervoor is de Twentse regeling opgesteld, waarbij zorgaanbieders een beroep konden doen om omzetverlies te compenseren. Dit was de zogenaamde continuïteitsbijdrage. Daarnaast is ook door het Rijk aangegeven dat de meerkosten door Coronamaatregelen bij de gemeenten in rekening konden worden gebracht door de zorgaanbieders. Dit zijn de meerkosten. De continuïteitsbijdrage is meegenomen in de verantwoording van de zorgkosten op de betreffende onderdelen. De meerkosten zijn als één post verantwoord bij Jeugd en Wmo. In onderstaande grafiek worden de corona gerelateerde lasten in beeld gebracht.

bedragen x € 1.000

Continuïteitsbijdrage en meerkosten Corona	
Continuïteitsbijdrage	
Jeugdhulp	124
Begeleiding en dagbesteding - Wmo	333
Huishoudelijke ondersteuning - Wmo	27
Vervoer 18+	241
Leerlingenvervoer (programma 3)	53
Totaal Continuïteitsbijdrage	778
Meerkosten	
Niet gespecificeerd naar soort zorg (geboekt bij BD)	125
Totaal lasten	125
Totaal	903

Participatie

De uitgaven voor de participatiewet-uitkeringen en de bijbehorende inkomsten zijn in 2020 vrijwel aan elkaar gelijk. De gebundelde uitkering die we ontvangen ter dekking van de uitgaven voor uitkeringen was voor het eerst sinds enkele jaren toereikend. Dit wordt veroorzaakt door een fors positief bijgestelde gebundelde uitkering in september 2020 op basis van de verwachte stijging van het aantal uitkeringen ten gevolge van de coronacrisis. De stijging van het aantal uitkering was in de praktijk echter beperkt, onder andere doordat de vele steunpakketten en doordat er vaak eerst sprake is van instroom in de WW en pas daarna in de bijstandsuitkering.

Bij de bijzondere bijstandsverlening is sprake van een forse budgetonderschrijding. Enerzijds is dit het gevolg van een in 2020 uitgevoerde versobering en uniformering van de beleidsregels conform de gemaakte afspraken in het kader van de ombuigingen. Een bedrag van € 39.000,-- heeft betrekking op voorgaande jaren (afrekening Hulpfonds 2019). Daarnaast is er sprake van een moeilijk te kwantificeren corona-effect waardoor aanvragen zijn uitgesteld. In 2021 en 2022 zal moeten blijken in hoeverre de budgetonderschrijding op de bijzondere bijstand een structureel karakter heeft. Dit kan pas met zekerheid worden geconcludeerd als de coronacrisis enige tijd achter de rug is. Het aantal aanvragen voor bijzondere bijstand is 124 lager dan in 2019, dit is 32% lager. Het zwaartepunt van de uitgaven ligt bij bewindvoeringskosten. Conform bestaand beleid wordt de onderschrijding op het product bijzondere bijstandsverlening toegevoegd aan de reserve bijzondere bijstand om mogelijke meerkosten in de komende jaren op te kunnen vangen.

De coronacrisis had ook impact op de omzet van SW-bedrijven, zo ook op de omzet van Soweco. In 2020 ontvingen we van het Rijk een bedrag van € 266.000,-- aan compensatie voor verliezen bij het SW-bedrijf, hiervan is in 2020 € 111.000,-- uitgekeerd aan Soweco ter dekking van het daadwerkelijke verlies ten gevolge van corona. Het restant gaat via het rekeningresultaat 2020 naar de VAR. Indien noodzakelijk kan er in 2021 een beroep worden gedaan op deze middelen mocht de uitvoering van de SW opnieuw te maken krijgen met omzetverlies ten gevolge van corona. De kosten van zogenaamde 'ex-Larcom groep' die bij Soweco werkzaam is wordt op basis van nacalculatie met Soweco afgerekend. De begroting van Soweco ging uit van een bijdrage van € 311.000,-- in werkelijkheid was dit € 86.000 lager ten gevolge van met name incidentele meevallers. Het bedrag van € 86.000 wordt overgeheveld naar 2021 en dient ter dekking van de onkosten die te maken hebben met de vertraging in de uitvoering van de opheffing van de GR Soweco. Het jaar 2020 stond wat de WSW betreft in het teken van de voorbereidingen op de opheffing van de GR en het lokaal uitvoeren van de WSW vanaf januari 2021. Op het onderdeel participatie en re-integratie zit een voordeel dat voor 40% wordt veroorzaakt door lagere apparaatskosten. Daarnaast is er minder inzet geweest op diverse onderdelen zoals scholing, reiskosten, medische adviezen, begeleiding nieuw beschut en werkplekaanpassingen. Grotendeels heeft dit te maken met de beperktere mogelijkheden ten gevolge van de coronamaatregelen. Verder is er goed gebruik gemaakt van de Innovatieregeling Participatiewet, via deze incentive zijn de nodige mensen bemiddeld naar betaald werk. In 2020 is ook fors ingezet op jobcoaching, meer dan vooraf in het uitvoeringsprogramma participatie was ingeschat.

Bij het onderdeel organisatiekosten zien we dat de werkelijke kosten lager zijn dan begroot. Het gaat hier om loonkosten en kosten voor ingeleend personeel. Per saldo gaat het om een voordeel van € 61.000,--. Bij het sociaal domein pakken de loonkosten en ingeleend personeel per saldo neutraal uit. De meevaller vindt zijn oorsprong bij maatschappelijke organisatie en de doorbelasting vanuit financiën is lager dan begroot.

Realisatie baten en lasten

bedragen x € 1.000

02 Jeugd en WMO	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Jeugd en gezin	- 137	- 44	- 36	7 V	- 49
Maatschappelijk werk/slachtofferhulp	- 388	- 388	- 388	-	- 422
Sociaal en cultureel werk	- 1.672	- 1.762	- 1.684	78 V	- 1.925
Buurt en clubhuizen	- 288	- 283	- 239	44 V	- 218
Hygienebegeleiding Kinderopvang	- 141	- 158	- 109	48 V	- 124
Preventie en clientondersteuning	- 338	- 333	- 332	1 V	- 611
Toegang tot eerste en tweede lijnsvoorziening	- 1.401	- 1.635	- 1.536	99 V	- 1.430
Verstrekking Hulpmiddelen	- 1.534	- 1.277	- 1.295	- 19 N	- 1.699
Begeleiding en dagbesteding WMO (Ondersteuningsbehoe	- 3.693	- 4.238	- 4.098	140 V	- 3.927
Verblijf en woonvoorziening	- 6	- 6	- 3	3 V	- 5
Huishoudelijke ondersteuning	- 3.358	- 3.465	- 3.386	79 V	- 3.428
Vervoer 18+	- 920	- 929	- 900	28 V	- 1.007
Jeugdzorg - specialistische zorg	- 5.377	- 6.537	- 6.786	- 250 N	- 6.492
Inloop GGZ, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang	- 41	-	- 0	- 0 N	- 0
Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	- 2.114	- 1.468	- 1.395	73 V	- 1.432
Volksgezondheid	- 1.447	- 1.516	- 1.412	104 V	- 1.449
Totaal Lasten	- 22.855	- 24.037	- 23.602	436 V	- 24.218
Baten					
Sociaal en cultureel werk	9	13	8	- 5 N	22
Buurt en clubhuizen	246	222	242	19 V	245
Hygienebegeleiding Kinderopvang	23	24	13	- 11 N	7
Toegang tot eerste en tweede lijnsvoorziening	-	5	7	2 V	14
Verstrekking Hulpmiddelen	50	51	52	2 V	38
Begeleiding en dagbesteding WMO (Ondersteuningsbehoe	290	621	664	43 V	495
Vervoer 18+	50	20	25	5 V	41
Volksgezondheid	-	1	2	1 V	3
Totaal Baten	668	958	1.014	56 V	866
Saldo van baten en lasten	- 22.187	- 23.079	- 22.588	492 V	- 23.352
Resultaat	- 22.187	- 23.079	- 22.588	492 V	- 23.352

Belangrijkste afwijkingen

bedragen x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen	Verschil
Voordelen	
Sociaal en cultureel werk	78 V
Buurt en clubhuizen	63 V
Hygiënebegeleiding Kinderopvang	37 V
Toegang tot eerste en tweedelijnsvoorzieningen	99 V
Begeleiding en dagbesteding Wmo	140 V
Huishoudelijke ondersteuning	79 V
Hogere eigen bijdrage	36 V
Vervoer 18+	33 V
Jeugdhulp - Crisishulp / weinig voorkomende hoogspecialistische hulp	44 V
Jeugdzorg - Landelijk Transitiearrangement	25 V
Volksgezondheid	104 V
Loonsom - lagere kosten	61 V
Totaal voordelen	799 V
Nadelen	
Verstrekkingsen - hogere lasten door hogere uitgifte rolstoelen	- 18 N
Jeugdhulp - Ondersteuningsbehoefte groep en individueel	- 180 N
Jeugdhulp - PGB	- 30 N
Jeugdhulp - Wonen en verblijf	- 70 N
Jeugdhulp - Spoedhulp	- 24 N
Totaal nadelen	- 322 N
Overige afwijkingen	14 V
Totaal afwijkingen	492 V

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten van de jaarrekening worden de verschillen nader gespecificeerd en toegelicht.

Programma 3: **Cultuur, onderwijs en sport**

Bestuurlijk verantwoordelijk voor dit programma:

- Wethouder dhr. H. Nijhof (Sport en evenementen)
- Wethouder mevr. J.H. Van den Dolder-Soeten (Onderwijs en cultuur)

Inleiding

In de gemeente Hellendoorn is er een rijk aanbod aan voorzieningen op het gebied van cultuur, onderwijs en sport. Voorzieningen die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en het welzijn van de inwoners en die maken dat het in de gemeente Hellendoorn goed wonen, leren en werken is.

Het aanbod aan culturele en sportieve voorzieningen in onze gemeente inspireert en verbindt de inwoners. De scholen stellen kinderen en jongeren in staat hun talenten te ontwikkelen en steeds meer zelfstandig deel te nemen aan de samenleving. Door educatieve activiteiten die wij aan ZINiN, De Welle en het ROC van Twente vragen uit te voeren, krijgen ook volwassen inwoners de kans zich verder te ontwikkelen.

Sport en bewegen is leuk en gezond. Tegelijkertijd biedt Sport en bewegen mensen een sociaal kader, en/of werkt het als opstap naar (vrijwilligers)werk. Sporten en bewegen dragen niet alleen bij aan gezondheid in brede zin, maar kunnen ook waardevolle instrumenten zijn binnen het sociaal domein, om inwoners te ondersteunen bij hun integratie in de samenleving.

Sport en bewegen moet daarom voor iedereen mogelijk en toegankelijk zijn, ongeacht lichamelijke, verstandelijke, psychische, sociale of financiële omstandigheden.

We constateren dat de samenleving verandert en er steeds vaker een beroep wordt gedaan op het zelf organiserend vermogen van (sport)organisaties. Dat vereist aandacht voor de continuïteit van onze sportverenigingen.

De effecten van de coronacrisis in 2020 op de sport- en beweegsector waren groot. Sportaanbieders en -verenigingen moesten, net als gemeentelijke accommodaties de deuren sluiten en competities en evenementen werden afgelast. De effecten van Covid-19 zijn en zullen ook in 2021, organisatorisch maar ook in financiële zin, merkbaar en voelbaar blijven.

Kaderstellende nota's

- Sport- en Beweegnota 2016-2019 'Samen in beweging' (raadsbesluit 020620 Verlenging looptijd nota tot 1 januari 2023)
- Notitie onderwijshuisvesting in de gemeente Hellendoorn 2017-2031 (2016)
- Cultuurvisie 2018 (CultuurCaravaan)
- Omgevingsvisie Natuurlijk Avontuurlijk (2015)

GLOBAL GOALS

Dit programma levert een bijdrage aan de volgende Global Goals:

3. Goede gezondheid en welzijn
4. Kwaliteitsonderwijs
9. Industrie, innovatie en infrastructuur
10. Ongelijkheid verminderen

Wat we wilden bereiken

Speerpunten	Realisatie
3.01 We werken het principebesluit uit. Hierbij zijn, naast dekking van de kosten, duurzaamheid en energieneutraliteit sleutelbegrippen.	
3.02 Continueren inzet op het verbeteren van de wisselwerking tussen raad en BLOS, en verenigingen en BLOS.	
3.03 Actualiseren sport- en beweegbeleid in relatie tot ontwikkeling nationaal Sportakkoord.	
3.04 Verder uitvoering geven aan het besluit tot rookvrij gebruik van de gemeentelijke sportaccommodaties in samenwerking met verenigingen.	
3.05 We participeren bij de uitvoering van de Twentse Visie Sport en Bewegen.	
3.06 We nemen deel aan het regionaal initiatief Loopland Overijssel (in combinatie met Twentse Visie) 2018-2020.	
3.07 We blijven ons richten op vergroting van de maatschappelijke rol van verenigingen en blijven mede invulling geven aan het uitvoeringsprogramma lokaal gezondheidsbeleid.	
3.08 We volgen de ontwikkelingen m.b.t. de effecten van rubberinfill bij kunstgrasvelden en het gebruik van de non-infillvelden.	
3.09 We zetten in op een definitieve invulling en verdere versterking van de horecavoorziening en -exploitatie bij Het Ravijn – zwem sport zorg –.	
3.10 We beoordelen of korfbalvereniging NKC'51 op sportpark Gagelman recht heeft op een bijdrage voor twee was- en kleedruimten.	
3.11 De investering voor de realisatie van een nieuwe fietscrossbaan is doorgeschoven naar 2020.	
3.12 De top laag van de atletiekbaan wordt vervangen in 2022 (oorspronkelijk vervangingsjaar).	
3.13 Wij subsidiëren de lokale omroep Hoi.	
3.14 Uitvoeren van de Cultuurvisie, samen met de samenleving.	
3.15 Samen met inwoners wordt de CultuurCaravaan blijvend vormgegeven.	

Wat we ondernamen

Cultuur

Alle culturele activiteiten die we in 2020 hebben gesubsidieerd, hebben last gehad van de beperkende coronamaatregelen. Dat geldt voor de muziekverenigingen, maar ook voor onze lokale omroep Hoi, voor ZINiN Bibliotheek en ZINiN Theater. Hoi en ZINiN konden gebruikmaken van landelijke regelingen voor een tegemoetkoming in de kosten en gedeelde inkomsten, waardoor zij samen met onze subsidie het jaar 2020 redelijk tot 'break even' konden afsluiten.

Tijdens de korte openstelling heeft ZINiN Theater vooral ingezet op de bioscoop en een programmering in het Openluchttheater. De begroting is gedurende het jaar aangepast op kosten besparen (geen investeringen, uitstel onderhoud, afschrijvingen uitgesteld). ZINiN Bibliotheek heeft de dienstverlening aangepast; tijdens de duur van de sluiting konden digitaal of telefonisch boeken worden gereserveerd en via een tijdslot worden opgehaald.

Alle culturele organisaties met een eigen accommodatie hebben eind 2020 een financiële bijdrage ontvangen van € 1.000,- bedoeld als 'hart onder de riem'.

Cultuurvisie

De raad heeft in november 2020 besloten dat de CultuurCaravaan de komende twee jaar verder rijdt. Het Cultuurteam, dat bestaat uit een vertegenwoordiging van de raad en de diverse werkgroepen, houdt vinger aan de pols op de overkoepelende en samenhangende thema's. In 2020 heeft de werkgroep 'Meer Muziek in de Klas' haar werk

bekroond gezien. Alle schoolbesturen, muziekverenigingen en muzikaanbieders hebben het convenant getekend, waarin ze uitspreken dat alle kinderen van het basisonderwijs muziekles krijgen!

Onderwijsachterstandenbeleid

Het jaar 2020 stond voor het onderwijs in het teken van het aanpassen van de werkzaamheden aan de maatregelen om het coronavirus terug te dringen. Tot deze maatregelen behoorden ook de sluiting van de kinderopvang, de basisscholen en het voortgezet onderwijs tot twee keer toe. Deze maatregelen hadden ook grote invloed op het onderwijsachterstandenbeleid, omdat het werk van de logopedisten, de taalcoach anderstaligen, de leerplichtambtenaar sterk beïnvloed werden door de coronasituatie.

De reguliere werkzaamheden zijn door de medewerkers omgegooid en er is zoveel mogelijk geanticipeerd op de behoeften en mogelijkheden van de scholen en de voorschoolse voorzieningen.

Noodopvang

Tijdens de eerste sluiting van de scholen vroeg de minister ons de noodopvang te coördineren voor de kinderen tot circa 13 jaar. Samen met de schoolbesturen en de kinderopvang werd noodopvang uitgerold, 24 uur per dag, 7 dagen per week. Er werd een (digitaal)loket ingericht voor ouders en we hielden vinger aan de pols, zodat fysieke opvang en les op locatie toegankelijk bleef voor kinderen van ouders met een cruciaal beroep en kwetsbare kinderen. Voor de groep kwetsbare kinderen werd er ook intensief opgetrokken met medewerkers jeugd van het Sociaal Domein.

Binnen het onderwijsachterstandenbeleid zijn er in 2020 middelen beschikbaar gesteld om 53 jonge kinderen een voor- en vroegschoolse educatie (VVE) traject aan te bieden. Peuters in een VVE traject hebben een achterstand en zitten daarom in een kwetsbare positie. Tijdens de tweede lockdown is daarom besloten om hen in kleine groepjes toch een beperkt aanbod te doen op locatie.

Bijna heel 2020 was het voor het ROC van Twente niet mogelijk om volledig fysiek les te geven. Daardoor was het ook voor onze inwoners die een educatietraject bij het ROC van Twente volgen, niet mogelijk om fysiek les te krijgen. Gezien het feit dat deze inwoners vaak in een kwetsbare positie zitten, hebben wij computers verstrekt aan de cursisten zonder eigen pc, zodat zij toch online de lessen konden volgen.

Openbaar onderwijs

In 2019 en de eerste maanden van 2020 is de fusie van Stichting ROOS en Stichting Quo Vadis (voor bijzonder basisonderwijs) onderwerp van onderzoek geweest. In dat onderzoek is nadrukkelijk meegenomen hoe de invloed van de gemeenten, wat betreft het openbaar onderwijs, te waarborgen. Toen bleek dat deze voldoende geborgd is, zijn de statuten van de nieuwe stichting in 2020 vastgesteld door de gemeenteraad en zijn de beide besturen vervolgens gefuseerd tot Stichting Varietas.

Onderwijshuisvesting

In januari 2020 is het nieuwe schoolgebouw opgeleverd voor de leerlingen van VSO De Elimschool. Het is schoolgebouw aan de Luttenbergerweg te Hellendoorn ligt naast SO De Elimschool en is een modern schoolgebouw geworden dat voldoet aan de meest recente onderwijskundige inzichten. VSO De Elimschool heeft de laatste jaren te maken met sterke groei van het aantal leerlingen. Veel meer dan door Pronexus was voorzien in haar leerlingenprognoses. Om die reden hebben wij in augustus de schoolwoningen van het Vederkruid weer beschikbaar moeten stellen voor de leerlingen van het VSO. De groei van het aantal VSO leerlingen heeft zich ook in de tweede helft van 2020 doorgezet. In tegenstelling tot het aantal VSO leerlingen blijft het aantal SO leerlingen redelijk stabiel.

Voor een meer toekomstbestendige huisvesting voor de leerlingen van Reggesteyn zijn we in 2018 begonnen met het vrij maken van budgetruimte om ook financieel toe te kunnen groeien naar realisatie daarvan. Na intensief overleg met Reggesteyn, is gekozen voor een financiële maatwerkoplossing in de vorm van doordecentralisatie. In 2020 is deze doordecentralisatieovereenkomst getekend die een toekomstbestendig duurzaam schoolgebouw mogelijk maakt, dat tenminste bijna energieneutraal is. In 2020 heeft Reggesteyn gewerkt aan het bouwplan voor dit nieuwe schoolgebouw.

Sport

De ombuigingstaakstelling voor 2020 was een exploitatieverbetering van € 100.000,--. We hebben al meerdere keren aangegeven dat het in 2020 vrijwel onmogelijk is geweest om een uitspraak te doen of deze taakstelling is gehaald; als de sportaccommodaties dicht zijn door Corona is het heel lastig om exploitatieverbetering of -verslechtering toe te rekenen aan onze maatregelen.

Bij de najaarsrapportage is de exploitatie van Het Ravijn – zwem sport zorg – opnieuw bekeken en is van de lasten € 169.000,-- afgeraamd en zijn de baten naar beneden bijgesteld met € 345.000,-- (inclusief de € 100.000,-- ombuiging die als extra inkomst was geraamd). We verwachten wel dat we in 2021 in principe de ombuiging kunnen halen door het plan uit te voeren wat we hadden willen toepassen in 2020. Risico hierbij blijft het effect van Corona.

Coronasituatie – compensatiemaatregelen

De coronacrisis heeft grote effecten gehad op de sport- en beweegsector. Sportaanbieders en – verenigingen moesten, net als gemeentelijke accommodaties de deuren sluiten en competities en evenementen werden afgelast. De ontstane situatie heeft zijn effecten gehad o.a. op financieel gebied en op het takenpakket dat voorlag in 2020; niet alle taken uit het Werkplan konden opgepakt en afgerond worden.

Verlenging Sport- en beweegnota

De gemeenteraad heeft op 2 juni 2020 ingestemd met verlenging van de Sport- en Beweegnota 2016-2019 ‘Samen in Beweging’ tot 1 januari 2023. Redenen hiervoor waren onder meer dat de in de Sport- en Beweegnota opgenomen beleidskaders nog volop actueel zijn en het niet beschikbaar zijn van personele capaciteit voor herziening van de nota vanwege de forse gemeentelijke ombuigingsopgave in 2019 en organisatieontwikkelingen.

Herpositionering BLOS

In het collegeprogramma 2018-2022 ‘Duurzaam Durven Doen’ is de herpositionering van de Bestuurscommissie lichamelijke opvoeding en sport (BLOS) opgenomen. Een actie is het continueren van inzet op het verbeteren van de wisselwerking tussen de gemeenteraad en deze bestuurscommissie, en de sportverenigingen en de bestuurscommissie. In december 2020 hebben wij als college hierover overleg gehad met de BLOS en zijn keuzes en een vervolgaanpak besproken. De bestuurscommissie gaat het ‘sportveld’ raadplegen over zichtbaarheid en draagvlak en er wordt een informatieronde met de gemeenteraad ingepland. Ook onderzoeken we de vraag of de BLOS vandaag de dag en in de toekomst de meest ideale bestuursvorm is. Wij zien uit naar de uitkomsten van het onderzoek naar de herpositionering van de BLOS. Deze uitkomsten worden na de zomer van 2021 verwacht.

Sportaccommodaties

Rubberinfill

Ook in 2020 zijn de onderzoeksresultaten en ontwikkelingen over bijvoorbeeld het vraagstuk van milieuverontreiniging in relatie tot het gebruik van infill materiaal nauwlettend gevolgd. Zowel landelijk als internationaal krijgt dit onderwerp volop aandacht en lopen er diverse onderzoeken, waarvan de uitkomsten in 2021 worden verwacht. De verwachting is dat de Europese Commissie een verbod zal opleggen voor het gebruik van microplastics in kunstgrasvelden (diverse infill types) met een overgangstermijn. De gemeenten worden via de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) tijdig en uitgebreid geïnformeerd.

Gebruik non-fill kunstgrasvelden

In 2018 zijn drie non-fill velden voor voetbal gerealiseerd, twee getufte velden en één geweven. Vooral bij dauw en vorst zijn de ervaringen wisselend en worden de velden veelal nog als glad en daardoor als niet optimaal speelbaar ervaren. In 2020 hebben meerdere overleggen over de problematiek plaatsgevonden tussen leverancier, de drie verenigingen en de gemeente. De leverancier blijft de velden onderzoeken en monitoren. Planning was om vanaf september 2020 een testprogramma te starten voor alle drie velden. Gelet op de coronamaatregelen hebben deze spelerstesten niet of nauwelijks plaats kunnen vinden. Afspraak is dat er in het eerste kwartaal 2021 definitieve duidelijkheid is over de kwaliteit en de gebruiksmogelijkheden van de non-fill velden en over de vervolgaanpak, zodat er bij aanvang van het seizoen 2021-2022 een oplossing gerealiseerd is.

Zorgplicht milieu kunstgrasvelden

Eind december 2019 is het sportbedrijf van de gemeente Enschede veroordeeld voor milieuvervuiling door rubberkorrels die buiten kunstgrasvelden van een voetbalvereniging terecht zijn gekomen. Er was niet voldaan aan de zorgplicht milieu kunstgrasvelden. Deze zorgplicht geldt ook voor de gemeente Hellendoorn. In dit kader is bij de Bestuursrapportage 2020 een bedrag van € 55.000,- beschikbaar gesteld voor het treffen van fysieke maatregelen bij de kunstgrasvelden in onze gemeente.

Op dit moment worden concrete maatregelen voorbereid, waarbij ook de uitkomsten van de beoordeling van de non-fill velden en geplande top laagrenovaties van een aantal kunstgrasvelden betrokken worden.

Realisatie nieuwe fietscrossbaan

In 2020 is het onderzoek afgerond naar de mogelijkheden om een nieuwe fietscrossbaan te realiseren. De resultaten en een voorstel zijn aan u voorgelegd. De gemeenteraad heeft op 26 januari 2021 besloten om een extra investeringskrediet beschikbaar te stellen voor vervanging van de huidige fietscrossbaan na het gereed zijn van de sanering van het terrein (aanbrengen deklaag zand).

Bijdrage voor NKC'51 voor 2 was- en kleedruimten

Uit de beoordeling is gebleken dat korfbalvereniging NKC'51 conform bestaand beleid recht heeft op een gemeentelijke financiële bijdrage (op basis van zelfwerkzaamheid) voor twee was- en kleedruimten. De BLOS heeft hiermee ingestemd op 14 december 2020.

Rookvrije sportaccommodaties

Bijna alle sportverenigingen en (gemeentelijke) sportaccommodaties zijn al rookvrij. 'Rookvrij' is een onderdeel van het scheppen van een gezond en veilig sportklimaat bij de sportverenigingen en in de (gemeentelijke) sportaccommodaties. Vanwege de coronasituatie is hieraan in 2020 geen verdere uitvoering gegeven. In 2021 werken we aan de afronding van het uitgangspunt van volledig rookvrije sportaccommodaties en rookvrije sportverenigingen in samenhang met het uitvoeringsprogramma lokaal gezondheidsbeleid.

Stimulering Sportdeelname

Lokaal Sportakkoord

Als uitvloeisel van het Nationaal Sportakkoord is in september 2020 het Lokaal Sportakkoord van de gemeente Hellendoorn door de BLOS gepresenteerd en ondertekend. Betrokken organisaties vanuit sport, zorg, onderwijs en welzijn hebben met het ondertekenen van het Lokaal Sportakkoord hun intenties en medewerking onderstreept. Het Lokaal Sportakkoord past binnen de beleidskaders van de Sport- en Beweegnota 2016-2019 'Samen in beweging'. In de periode 2020-2022 wordt samen met alle betrokken organisatie uitvoering gegeven aan drie thema's: 'Inclusief Sporten en Bewegen', 'Vitale Sport- & Beweegaanbieders' en 'Van jongs af aan vaardig in bewegen'.

(Uitvoering) Twentse Visie Sport en Bewegen

De 14 Twentse gemeenten geven gezamenlijk, met ondersteuning vanuit de provincie, uitvoering aan de Twentse visie op sport en bewegen 'Regionale samenwerking is Noaberschap vanuit eigen kracht!'. In 2020 is verder uitvoering gegeven aan onderstaande drie thema's.

Sport en bewegen voor een vitale en gezonde samenleving

Het project 'Loopland Overijssel' is verder geïmplementeerd. Via activiteiten, lesmethoden en interventies zijn uiteenlopende doelgroepen bereikt. Lokaal is met 'SportFUN-damentals' extra aandacht voor een goede motorische ontwikkeling van de jeugd als basis voor een leven lang sport- en beweegplezier en talentontwikkeling. Dit heeft geleid tot een verbreding van de lesmethode voor het bewegingsonderwijs, het opzetten van Daily Mile parcoursen en beweegvriendelijker schoolpleinen.

Meedoen door kwetsbare groepen/gehandicaptensport - Special Olympics Nationale Spelen 2022

De Special Olympics Nationale Spelen (SONS) vinden in 2022 plaats in Twente. Het is een nationaal sportevenement

voor mensen met een verstandelijke beperking: 2500 sporters en 1000 begeleiders. Het onderdeel zwemmen zal plaatsvinden in Het Ravijn -zwem sport zorg-, zowel tijdens de SONS op 10, 11 en 12 juni 2022 als in het najaar van 2021 tijdens de Pre-Games. We gaan deze evenementen samen met lokale organisaties organiseren.

Talenterkenning en -ontwikkeling

Regionaal is gewerkt aan een ondersteuningsstructuur voor het herkennen en ontwikkelen van talenten en het bieden van een goede infrastructuur om deze talenten te laten ontwikkelen en groeien. In samenwerking met een aantal basisscholen heeft er in onze gemeente (en in 4 andere Twentse gemeenten) een pilot Talenterkenning en Talentontwikkeling plaatsgevonden door het afnemen van beweegtesten. Evaluatie van de pilot en bespreking van de uitkomsten moeten nog plaatsvinden. Beoordeeld moet nog worden of een bredere uitrol plaats gaat vinden zowel binnen onze gemeente als ook provinciaal.

Vergroting maatschappelijke rol verenigingen - Verenigingsmonitor

Sportverenigingen vervullen een belangrijke maatschappelijke rol door het aanbieden van wedstrijden, trainingen en overige verenigingsactiviteiten. Ze zijn belangrijke partners in de uitvoering van het sportbeleid. Vitale sportverenigingen zijn hiervoor van belang. Om te weten hoe het is gesteld met sportverenigingen en wat er leeft op allerlei aspecten is er in het voorjaar van 2020 een Verenigingsmonitor van Sportservice Overijssel uitgevoerd.

De uitkomsten van deze Verenigingsmonitor zijn grotendeels in lijn met de uitkomsten van voorgaande jaren (2013 t/m 2018). In 2020 zijn de belangrijkste aandachtspunten voor de verenigingen ook financiën, werving/behoud van leden, vrijwilligers en kader de belangrijkste aandachtspunten voor de sportverenigingen. Een verandering is dat het aandachtspunt aanbod in 2020 plaats heeft gemaakt voor beheer en onderhoud accommodaties. Verder is de vitaliteit van de verenigingen gestegen, maar de intentie om een bredere maatschappelijke rol te spelen gedaald. In relatie tot de effecten van de coronacrisis gaan we extra onderzoek doen, ook ten aanzien van de maatschappelijke rol.

Het Ravijn -zwem sport zorg-

In 2020 is Het Ravijn -zwem sport zorg- door corona slechts elf weken volledig in bedrijf geweest, dertien weken gesloten geweest en in de overige 28 weken beperkt open geweest waarbij de nodige voorzorgsmaatregelen zijn genomen om de verspreiding van het coronavirus te voorkomen.

In 2020 zijn er ook nieuwe ontwikkelingen geweest. Het online reserveren in Het Ravijn is nu mogelijk en het Aqua Kickboksen zijn geïntroduceerd. Er is voldaan aan de vraag van een groot aantal banenzwemmers voor (meer) zwemmomenten in het buitenbad. Verder zijn de veiligheidsprotocollen voor Swim2Play herzien en is de licentie voor het Zwem ABC opnieuw behaald. De licentie geeft aan dat Het Ravijn op het gebied van zwemlessen, veiligheid en AVG voldoet aan de door de Nationale Raad Zwemveilig gestelde eisen.

Op het gebied van duurzaamheid zijn er frequentieregelaars voor de motoren van de pompen geplaatst die zorgen voor vermindering van de pompcapaciteit.

Het vertrek van Leefstijl Nijverdal als huurder van een deel van de zorgvloer is opgevangen door FTP Training Center. Het laatste deel van de zorgvloer wordt per 1 maart 2021 verhuurd aan het Rode Kruis voor een periode van 5 jaar.

Vanwege de coronacrisis en het vertrek van de manager Het Ravijn is de definitieve invulling en verdere versterking van de horecavoorziening en -exploitatie nog niet opgepakt in 2020.

Realisatie baten en lasten

bedragen x € 1.000

03 Onderwijs Cultuur en sport	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Algemeen sportbeleid	- 470	- 744	- 705	40 V	- 411
Bibliotheek	- 1.416	- 1.416	- 1.513	- 97 N	- 1.500
Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	- 111	- 111	- 107	3 V	- 97
Kunst en Cultuur	- 1.547	- 1.551	- 1.587	- 36 N	- 1.606
Musea / expositieruimten	- 6	- 10	- 12	- 2 N	- 32
Muziekschool	-	-	-	-	- 1
Onderwijshuisvesting	- 1.343	- 1.211	- 1.180	31 V	- 1.354
Algemeen voorschools- en onderwijsbeleid	- 439	- 449	- 427	22 V	- 428
Leerlingenvervoer	- 640	- 641	- 676	- 34 N	- 612
Peuteropvang	- 118	- 301	- 240	61 V	- 309
Het Ravijn-zwem sport zorg - sport technisch	- 948	- 862	- 883	- 21 N	- 1.029
exploitatie sportaccommodaties	- 1.400	- 1.208	- 1.212	- 5 N	- 1.375
Het Ravijn - zwem sport zorg - onderhoud accommodatie	- 1.640	- 1.517	- 1.491	26 V	- 1.626
Onderhoud sport accommodaties	- 451	- 468	- 462	6 V	- 493
Evenementen	- 15	- 15	- 15	-	- 28
Monumentenzorg	- 19	- 8	- 9	- 1 N	- 23
Beheer monumentaal vastgoed	- 29	- 27	- 18	9 V	- 23
Lokale omroep	- 27	- 30	- 28	2 V	- 40
Totaal Lasten	- 10.619	- 10.567	- 10.564	3 V	- 10.987
Baten					
Algemeen sportbeleid	363	787	596	- 191 N	288
Bibliotheek	465	466	485	19 V	473
Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	20	20	21	1 V	21
Kunst en Cultuur	690	689	675	- 15 N	671
Musea / expositieruimten	-	2	2	-	4
Onderwijshuisvesting	26	23	20	- 2 N	21
Algemeen voorschools- en onderwijsbeleid	30	225	220	- 6 N	207
Leerlingenvervoer	4	4	3	- 1 N	4
Peuteropvang	-	0	1	0 V	1
Het Ravijn-zwem sport zorg - sport technisch	949	395	510	115 V	881
exploitatie sportaccommodaties	798	429	520	92 V	703
Het Ravijn - zwem sport zorg - onderhoud accommodatie	15	31	34	3 V	32
Onderhoud sport accommodaties	11	16	18	2 V	0
Beheer monumentaal vastgoed	4	7	12	4 V	12
Lokale omroep	13	9	14	6 V	13
Totaal Baten	3.388	3.104	3.130	27 V	3.330
Saldo van baten en lasten	- 7.231	- 7.464	- 7.434	29 V	- 7.657
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 150	- 150	- 150	-	- 100
Onttrekkingen	-	-	-	-	30
Mutatie reserves	- 150	- 150	- 150	-	- 70
Resultaat	- 7.381	- 7.614	- 7.584	29 V	- 7.727

Belangrijkste afwijkingen

bedragen x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen	Verschil
Voordelen	
Onderwijshuisvesting	31 V
Algemeen onderwijsbeleid	22 V
Peuteropvang en noodopvang kinderopvang	61 V
Algemeen sportbeleid	62 V
Voordeel inkomsten sportaccommodaties	220 V
Specifieke uitkering Rijk kwijtschelding huur sport - corona	121 V
Totaal voordelen	517 V
Nadelen	
Leerlingenvervoer	- 34 N
ZINiN Theater - fasering ombuigingstaakstelling	- 21 N
ZINiN Theater - cao-consequenties	- 38 N
ZINiN Bibliotheek - fasering ombuigingstaakstelling	- 61 N
ZINiN Bibliotheek - cao-consequenties	- 18 N
Terugbetalen Spuk-subsidie	- 216 N
Kwijtschelden huur sport - corona	- 196 N
Totaal nadelen	- 388 N
Overige afwijkingen	- 100 N
Totaal afwijkingen	29 V

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten van de jaarrekening worden de verschillen nader gespecificeerd en toegelicht.

Programma 4: Mobiliteit en bereikbaarheid

Bestuurlijk verantwoordelijk voor dit programma:

- Wethouder dhr. H. Nijhof (Mobiliteit en verkeer)
- Wethouder dhr. J.J. Beintema (N35 en openbaar vervoer)

Inleiding

De voorbereiding van een aantal verkeerskundige projecten is wat vertraagd, omdat participatie het afgelopen jaar in verband met coronamaatregelen nauwelijks mogelijk was. Desondanks is een aantal projecten wel uitgevoerd, zoals de herinrichting van de Rijssensestraat, tussen de Molenweg en de Smidsweg, de aanleg van de laatste rotonde in de burgemeester H. Boersingel en de verkeersveiligheidsvoorzieningen richting de VSO-school in Hellendoorn. De interne voorbereiding om de aanleg van de Noordzuidverbinding rondom de dorpen Hellendoorn en Hulsen ter hand te nemen is ook verder opgepakt.

Daarnaast is ook ambtelijk en bestuurlijk inzet gepleegd op de verbreding van de rijksweg N35 in zowel de richting Wijthmen als de richting Wierden. Helaas is laatstgenoemde tracéverbreding vertraagd omdat de Raad van State nader onderzoek naar de stikstofdepositie van belang acht. Hieraan wordt door Rijkswaterstaat overigens al weer volop gewerkt.

Verder is in relatie met de N35 hard gewerkt aan een oplossing voor de verkeersproblematiek in Haarle. Ook in dit dossier zijn belangrijke stappen gezet.

Kaderstellende nota's

- Kaderstellende nota's
- Parkeernota (2009) en evaluatie betaald parkeren (2013)
- Beleidsplan Samen leven met water 2021 t/m 2025 (GRP5)
- Gladheidsbestrijdingsplan (2016)
- Waterplan Hellendoorn
- Duurzaam beheer openbare verlichting 2016-2020 (2016 16INT01911)
- Onderhoudsplan bruggen en tunnels (2012, 12INT01912)
- Beheerplan Wegen
- Fietsstructuurplan 2014-2025 (2013 13INT02201)
- Mobiliteitsplan 2018
- Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) 2021-2025
- Verkeersveiligheidsplan 2018

GLOBAL GOALS

- 3. Goede gezondheid en welzijn
- 9. Industrie, innovatie en infrastructuur
- 11. Duurzame steden en gemeenschappen
- 14. Leven in het water

Wat wilden we bereiken

Speerpunten	Realisatie
4.01 We actualiseren het fietsstructuurplan.	
4.02 We stellen een verkeersveiligheidsplan op.	
4.03 De verbetering van de oversteek N35 bij Haarle Noord wordt uitgevoerd.	
Collegeprogramma: inrichten van een veilige schoolomgeving bij De Brug.	
4.04 Realiseren van de Noordzuidverbinding tussen Hellendoorn en Hulsen waarbij we de rotonde Helmkruidlaan-Baron van Sternbachlaan en de fietsvoorziening betrekken.	
4.05 We leveren een actieve bijdrage aan het realiseren van de Marsroute N35.	
4.06 Als onderdeel van de Marsroute ook onderzoek doen naar mogelijke verbindingen tussen het noordelijk en zuidelijk deel van de Sallandse Heuvelrug.	
Collegeprogramma: we doen een tracéstudie voor de F35 tussen Nijverdal en Raalte.	
4.07 We onderzoeken waar winst te behalen is door doelgroepenvervoer in het openbaar vervoer te integreren.	
4.08 Uitvoeren onderhoudsprogramma 2020.	
4.09 Uitvoering visuele inspectie en vervangen voegen bij diverse bruggen.	
4.10 Vervanging openbare verlichting Daarle, Haarle en delen van Nijverdal.	
4.11 Onderzoek vervanging verkeersregelinstallatie G. van der Muelenweg.	
4.12 Reconstructie kruispunt Constantijnstraat-Parallelweg en kruispunt Grotestraat-Van der Muelenweg.	
4.13 Rioolrenovatie in diverse straten in de gemeente, waaronder de Rijssensestraat.	
4.14 Verzwaring riolering Maasstraat en aanleg zinker onder de Regge nabij de Kerkstraat.	
4.15 Aanleg persleiding vanaf gemaal Nieuwstraat (Daarlerveen) naar persleiding Vroomshoop.	
4.16 Aan de hand van de 'klimaatstresstesten' een plan de campagne opstellen waar we moeten investeren om wateroverlast, hittestress of droogte te voorkomen of beperken.	

Wat we ondernamen

Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheidsprojecten worden uitgevoerd vanuit het Verkeersveiligheidsplan 2019-2025 dat in 2019 is vastgesteld. In dit plan worden voorstellen gedaan om de verkeersveiligheid de komende jaren in de gemeente te verbeteren. Enerzijds kan dat door de aanleg en herinrichting van infrastructuur, anderzijds door educatie en voorlichting en door handhaving.

In het kader van verkeersveiligheid zijn maatregelen uitgevoerd om de veiligheid van kinderen die naar de VSO gaan te verbeteren. Zo zijn er drempels, een oversteekvoorziening en fietsstroken aangelegd en is er gekleurd straatmeubilair geplaatst. Ook is het bestaande pad aan de noordzijde van de Luttenbergerweg geschikt gemaakt om te kunnen lopen én fietsen.

Op het gebied van educatie en voorlichting zijn alle projecten als gevolg van corona afgelast.

Op de Burgemeester H. Boersingel is op de aansluiting met de Baruch Spinozastraat een rotonde aangelegd. Zo kan uitwisseling van verkeer veilig plaatsvinden en fietsverkeer veilig oversteken.

Omdat voetgangers en fietsers op de Grotestraat soms in de verdrukking kwamen, is in juli en augustus de Grotestraat tussen de Meyboomstraat en de Maximastraat afgesloten voor gemotoriseerd verkeer. Het betrof een proef van twee maanden waarin is gekeken naar de effecten op verkeersveiligheid, naar de verschuiving van verkeersstromen, naar het aandeel doorgaand verkeer en, via een enquête, hoe ondernemers en winkelend publiek het hebben ervaren.

Na jarenlang een bouwstraat te zijn geweest heeft in 2020 de Van den Steen van Ommerenstraat haar definitieve inrichting gekregen. Fietsers, voetgangers en auto's kunnen nu weer veilig gebruik maken van de straat.

Verkeersveiligheid vraagt een integrale aanpak. Daarom is maandelijks overleg gevoerd met Veilig Verkeer Nederland, de Fietsersbond, politie en het gehandicaptenplatform.

Constantijnstraat-Parallelweg en Grotestraat-van der Muelenweg

De werkvoorbereidingen voor de reconstructie van de kruisingen Constantijnstraat-Parallelweg en Grotestraat-van der Muelenweg hebben in 2020 plaatsgevonden. In het project worden de kruisingen gereconstrueerd, wordt verkeersveiligheid verbeterd en wordt naast de plaatsing van een infiltratieriool ook een gedeelte van de bestaande riolering vervangen. Als klimaatadaptieve maatregel wordt, naast de infiltratie van hemelwater ook 800 m² verharding omgezet in nieuw groen.

Vanwege de coronamaatregelen heeft die werkvoorbereiding veel meer tijd gevergd dan gebruikelijk, omdat bijna alles vanuit huis en digitaal gedaan moest worden. Met de provincie is overleg gevoerd over latere realisatie van het project, dit omdat aan de toegekende subsidiebijdrage een moment van realisatie gekoppeld is. Nu de coronamaatregelen verlengd en verscherpt worden, zal nieuw overleg met de provincie gevoerd gaan worden over de gestelde realisatietermijn.

Om de burgerparticipatie vorm te geven is er een digitale presentatie gehouden waar ook een 3D impressie aan was toegevoegd. Al de omwonenden hebben op deze presentatie kunnen reageren. Hier is door meerdere direct aanwonenden goed gebruik van gemaakt. In het kader van duurzaamheid is in het bestek veel aandacht gegeven aan hergebruik/recycling van materiaal.

Oversteek N35 bij Haarle

We werken continu aan een oplossing op korte termijn voor een veiligere oversteek van de N35 voor fietsers bij Haarle. De maatregelen konden in 2020 nog niet worden gerealiseerd.

Fiets

Na een jaar van voorbereiding is de Rijssensestraat tussen de Molenweg en de Rijssensestraat klaar. Het gedeelte tussen de Molenweg en de Beltmolenweg is ingericht als 30 km/h straat met ruimte voor parkeren en veel groen. Het gedeelte tussen de Beltmolenweg en de Rijssensestraat is ingericht als Fietsstraat. Hier heeft de fietser voorrang. Rood asfalt maakt dit duidelijk en geeft de fietser een comfortabele route.

In het ontwerp voor de herinrichting van de kruispunten Grotestraat-Constantijnstraat en Grotestraat-Parallelweg is veel aandacht besteed aan de veiligheid en doorstroming van fietsverkeer.

Fietssnelweg F35

De Fietssnelweg F35 is bijna klaar. De F35 loopt in onze gemeente van Het Ravijn-zwem sport zorg - tot aan de Veenweg, vlakbij de gemeentegrens met Wierden. Er wordt steeds meer en steeds verder gefietst op de Fietssnelweg. De Fietssnelweg leent zich dan ook uitstekend voor fietsverplaatsingen over langere afstand. Zeker met e-bike en speed-pedelec.

Steeds meer delen van F35 in Twente zijn klaar. Deze delen sluiten echter niet altijd (goed) op elkaar aan waardoor de fietser soms moeilijk zijn weg kan vinden. Daarom is in 2020 een nieuw bewegwijzeringsplan gemaakt door de Nationale BewegwijzeringsDienst.

De provincie wil het aantal fietssnelwegen in de provincie sterk uitbreiden. Die nieuwe fietssnelwegen zullen vanuit kostenoverweging niet de kwaliteit krijgen van de F35. Het onderzoek naar haalbare tracés is opgestart. Voor Hellen- doorn gaat het om verbindingen tussen Vriezenveen en Vroomshoop via Daarlerveen en van Nijverdal naar Zwolle via Raalte en Heino. De tracés lopen langs de N35 en N750. Deze wegen zijn in eigendom en beheer bij respectieve- lijk Rijk en provincie. Als gemeente Hellendoorn zijn we hierbij betrokken. Voor het tracé langs de N35 geldt dat de ontwikkelingen rond de Marsroute worden meegenomen.

Openbaar vervoer

De drie buurtbuslijnen in de gemeente Hellendoorn hebben in de maanden januari en februari van 2020 meer reizigers vervoerd dan in de jaren daarvoor. Na de lockdown in maart zijn de buslijnen stilgelegd tot november. Na het coronaproof maken van de bussen hebben ze nog een korte periode in november gereden waarna ze tijdens de tweede lockdown opnieuw stil kwamen te liggen.

Ook het reguliere openbaar vervoer heeft door corona een moeilijk jaar achter de rug. Veelal werd er met sterk teruggebrachte dienstregelingen gereden. Plannen voor nieuwe concepten zijn hierdoor in de ijskast gezet en 2020 is vooral een jaar van stilstand geworden.

In 2020 onderzochten we de mogelijkheid voor het invoeren van Twents Flex, een vraagafhankelijk Openbaar Vervoerssysteem wat gedeeltelijk in de plaats kan komen voor geïndiceerd vervoer. We zullen echter de uitkomsten van de aanbesteding van het OV per 2023 moeten afwachten. Het eerder dan 2023 invoeren van een systeem als Twents Flex brengt te grote financiële en maatschappelijke risico's met zich mee. Daarnaast bestaat er nog een aantal onduidelijkheden rondom Twents Flex die we eerst helder willen (moeten) krijgen.

Parkeren

Ten aanzien van parkeren op straat hebben er geen grote wijzigingen plaatsgevonden. De aanschaf van een parkeerabonnement is verder vereenvoudigd door de openstelling van het e-loket, nu ook voor ondernemers. Na inloggen via DigiD of e-herkenning en betaling via iDeal is het parkeerabonnement gekocht. Nagenoeg alle abonnementhouders hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Het aantal abonnementhouders is in 2020 stabiel gebleven. Wel zijn de opbrengsten vanuit parkeren (parkeergarage) sterk teruggelopen. De twee lockdowns en de oproep zoveel mogelijk thuis te blijven hebben tot veel minder parkeerbewegingen geleid.

Duurzaamheid

In 2020 is het aantal laadpunten voor elektrische auto's in de parkeergarage uitgebreid van één naar drie. In hoeverre dit aantal voldoet aan de behoefte is als gevolg van teruglopende parkeerbewegingen in verband met corona nog niet te zeggen.

In de openbare ruimte zijn er vier laadpalen geplaatst in 2020. Dit is gebeurd op verzoek van een e-rijder door de marktpartij Allego die hiervoor een overeenkomst heeft met de gemeente. Eind 2020 zijn er twaalf openbare laadpalen met elk twee laadpunten in de gemeente beschikbaar, naast de laadpunten in de parkeergarage. Hiervan staat er één laadpaal in de kern Hellendoorn, één in Haarle en één in kern Daarlerveen. De overige zijn verspreid over Nijverdal te vinden.

Gemeentelijke watertaken

In 2020 is een nieuw beleidsplan opgesteld en vastgesteld voor het uitvoeren van de gemeentelijke watertaken. Rioolstrengen zijn vervangen en grootschalige rioolrenovaties zijn uitgevoerd. Met het waterschap Vechtstromen is een start gemaakt met het uitvoeren van een brede optimalisatiestudie naar de zuiveringskring RWZI Nijverdal. Het grondwatermeetnet wordt in 2021 opnieuw ingericht, hiervoor zijn in het laatste kwartaal van 2020 de eerste stappen gezet.

Noordzuidverbinding

De voorbereidingen voor de realisatie van de Noordzuidverbinding bij de kernen Hellendoorn en Hulsen zijn voortgezet. Hierbij zijn we verder gegaan met de plannen die in overleg met de bewoners van Hellendoorn en Hulsen zijn ontworpen. Aanleg is nu gepland in 2022-2023. De lang bestaande wens (onder andere opgenomen in het coalitieprogramma) om de verkeersonveilige rotonde aan de Baron van Sternbachlaan/Helmkruidlaan aan te pakken is opgepakt. Het voorstel voor de realisatie van een fietspad aan de noordzijde van het tracédeel Morgenster- Helmkruidlaan (tot de rotonde bij sportpark Gagelman) is verder uitgewerkt. In 2021 komen we met een raadsvoorstel hiervoor.

Onderhoud wegen en bruggen

In 2020 is de Rijssensestraat opnieuw ingericht, een inrichting die aansluit bij de inrichting van de Grotestraat en bij die van de reconstructie van de kruising Constantijnstraat – Grotestraat, die nog gaat plaatsvinden. Het project kruising Constantijnstraat-Grotestraat is veelomvattend, werkvoorbereiding openbare werken heeft hier in 2020 een gedegen vooronderzoek voor uitgevoerd.

Onderhoud aan diverse wegen in de gemeente is uitgevoerd. Groot onderhoud heeft plaatsgevonden aan een deel van de Salomonsonstraat (aansluitend op de Grotestraat) en op het bedrijventerrein is de Handelsweg gereconstrueerd waarbij de bestrating is vervangen door een asfaltverharding.

In de Burgemeester H. Boersingel is er ter hoogte van het bedrijf Niverplast een extra rotonde gerealiseerd met aansluitend fietspad.

Aan de Schuilenburgerbrug is er constructief onderhoud gepleegd. Verder zijn er, naar aanleiding van een eerder uitgevoerde visuele inspectie, voor twee oude bruggen sterkteberekeningen gemaakt om daarmee te bepalen of ze de huidige verkeersbelasting kunnen dragen.

Eind 2020 hebben wij een start gemaakt met het Strategisch beheerplan civieltechnische kunstwerken voor de periode 2021 t/m 2025. Dit plan zal in 2021 operationeel zijn.

Openbare verlichting

In 2020 is conform het vervangingsplan 'Duurzaam beheer openbare verlichting' de standaard verlichting in Daarle en Haarle en enkele straten in Hellendoorn vervangen door ledverlichting. Hierdoor is een besparing gerealiseerd van c.a. 40 % op het energieverbruik.

Straatreiniging

Het afgelopen jaar bestond de straatreiniging uit het vegen van straten, pleinen en parkeerplaatsen en het verwijderen van zwerfafval en het ledigen van afvalbakken. Maar ook is de nodige inzet gepleegd op het gebied van de onkruidbeheersing.

Verkeersregelinstallaties

Door de coronamaatregelen is er sprake van een vertekend verkeersbeeld waardoor er geen verkeersonderzoek is uitgevoerd ter voorbereiding op het vervangen van de verkeerslichten aan de G. van der Muelenweg. De werkzaamheden zijn uitgesteld tot 2021. Wel zijn de voorbereidingen gestart voor de vervanging van de verkeerslichten op de kruising bij het politiebureau (de noodzakelijke onderzoeken hiervoor waren al voor de coronamaatregelen uitgevoerd).

Riolering

Het rioolgemaal op het bedrijventerrein Lochter III is geoptimaliseerd en voldoet daarmee aan de richtlijnen (Stowa-publicatie 'verbeterd gescheiden stelsels 2.0'). Het gemaal is nu zo ingericht dat er minimaal regenwater wordt afgevoerd naar de rioolwaterzuivering. De situatie is daarmee aanzienlijk duurzamer en klimaatadaptiever geworden.

Alle belangrijke rioolinstallaties zijn geïnspecteerd en daar waar nodig is er correctief onderhoud uitgevoerd. De buitendienst heeft dit jaar wederom alle drukrioolunits onderhouden en conform planning een deel van de units elektrotechnisch NEN gekeurd.

De buitendienst heeft eerst een voorinspectie uitgevoerd op toegankelijkheid van het stelsel waarna 12,5 kilometer riolering is gereinigd en geïnspecteerd door derden.

Aan drie kilometer riolering is er rioolrenovatie (kousmethode) uitgevoerd waardoor deze riolen weer jaren meegaan.

Op diverse locaties zijn putkoppen gerepareerd en langs de Kruidenlaan zijn de kolken hersteld.

Ter voorbereiding van de werkzaamheden die gaan plaatsvinden bij het rioolgemaal aan de Kerkstraat is het omliggende gebied ingemeten door de landmeter.

Realisatie baten en lasten

bedragen x € 1.000

04 Mobiliteit en bereikbaarheid	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Aanleg en reconstructie wegen	- 1.381	- 1.324	- 1.309	15 V	- 1.241
Bermen en sloten	- 623	- 628	- 624	4 V	- 618
Gladheidsbestrijding	- 136	- 135	- 111	24 V	- 117
Onderhoud verhardingen	- 1.467	- 1.504	- 1.508	- 4 N	- 1.681
Openbaar vervoer	- 257	- 236	- 224	12 V	- 249
Parkeren	- 657	- 782	- 721	60 V	- 650
Straatmeubilair	- 179	- 170	- 173	- 3 N	- 156
Straatreiniging	- 548	- 537	- 515	21 V	- 634
Verkeer	- 296	- 289	- 284	5 V	- 292
Wegbeheer algemeen	- 856	- 799	- 792	6 V	- 649
Verkeerseducatie	- 49	- 49	- 52	- 3 N	- 58
Ontwikkeling GRP	- 2.264	- 2.096	- 2.159	- 63 N	- 1.922
Aanleg, beheer en onderhoud riolering	- 1.016	- 1.027	- 1.017	9 V	- 911
Inkomsten rioolheffing	- 8	- 8	- 4	4 V	- 6
Totaal Lasten	- 9.733	- 9.582	- 9.493	89 V	- 9.185
Baten					
Aanleg en reconstructie wegen	-	-	-	-	0
Bermen en sloten	-	-	-	-	17
Gladheidsbestrijding	-	-	-	-	3
Onderhoud verhardingen	-	45	70	25 V	83
Openbaar vervoer	33	33	35	2 V	34
Parkeren	80	54	68	13 V	85
Straatmeubilair	-	-	1	1 V	1
Straatreiniging	1	1	2	1 V	14
Verkeer	-	-	-	-	5
Wegbeheer algemeen	68	35	28	- 7 N	38
Verkeerseducatie	37	37	39	2 V	44
Ontwikkeling GRP	-	-	-	-	- 368
Aanleg, beheer en onderhoud riolering	21	65	102	37 V	71
Inkomsten rioolheffing	4.489	4.283	4.269	- 14 N	4.364
Totaal Baten	4.728	4.553	4.613	60 V	4.391
Saldo van baten en lasten	- 5.004	- 5.029	- 4.880	149 V	- 4.794
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 130	- 130	- 130	-	-
Onttrekkingen	-	-	-	-	2.003
Mutatie reserves	- 130	- 130	- 130	-	2.003
Resultaat	- 5.134	- 5.159	- 5.010	149 V	- 2.791

Belangrijkste afwijkingen

bedragen x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen	Verskil
Voordelen	
Parkeergarage	45 V
Onderhoud verhardingen	25 V
Openbare verlichting	35 V
Straatreiniging	21 V
Gladheidsbestrijding	24 V
Beheer en onderhoud riolering	135 V
Totaal voordelen	285 V
Nadelen	
Bruggen en tunnels	- 30 N
Storting voorziening egalisatie rioolheffing	- 165 N
Totaal nadelen	- 195 N
Overige afwijkingen	59 V
Totaal afwijkingen	149 V

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten van de jaarrekening worden de verschillen nader gespecificeerd en toegelicht.

Programma 5: **Woon en leefomgeving**

Bestuurlijk verantwoordelijk voor dit programma:

- Wethouder mevr. G.J. Overmeen-Bakhuis (Ruimtelijke ordening, grondbeleid en vergunningen)
- Wethouder dhr. H. Nijhof (Openbare ruimte, afval, klimaat, duurzaamheid, natuur en landschap)
- Wethouder dhr. J. Beintema (Agrarische zaken)

Inleiding

Het afgelopen jaar stond bijna geheel in het teken van de coronapandemie. Desondanks is er voor wat betreft planontwikkeling, visievorming en beleid veel gebeurd. Ook op het gebied van grondzaken was het 'booming'. Er was heel veel vraag naar gemeentelijke kavels. De beschikbare kavels in de Branderij, Kruidenwijk zuid, Hellendoorn Noord en Van der Steen van Ommerenstraat zijn allemaal verkocht. Ook hebben we enkele gemeentelijke panden, die niet meer nodig zijn voor de uitvoering van gemeentelijk beleid, kunnen verkopen. Voor de ontwikkelmogelijkheden van de panden aan de Grotestraat, tussen de Meijboomstraat en de Maximastraat, is een stedenbouwkundige visie vastgesteld. Er zitten veel (woningbouw)plannen in de pijplijn. Met de provincie hebben we goede afspraken kunnen maken over meer woningbouwmogelijkheden in alle kernen van de gemeente. Die zijn mogelijk omdat door het deprogrammeren de weg hiervoor vrij is gemaakt.

Kaderstellende nota's

- Nota grondbeleid (2014 14INT01047)
- Omgevingsvisie Natuurlijk avontuurlijk (2014 14INT00023)
- Beeldkwaliteitsplannen (o.a. voor het centrum van Nijverdal 2010)
- Structuurvisie De Centrale Strip (2011)
- Welstandsnota (2012 12INT01392)
- Erfgoedverordening 2018 (18INT01577)
- Reclamebeleid (2018 18INT01448)
- Monitor Woonvisie 2015 (2015 15INT03452)
- Groenbeleidsplan (2015)
- Plattelandsvisie (2006)
- Landinrichtingsplan Ruilverkaveling Rijssen 2008
- Bestemmingsplan Buitengebied (RB 09INT00270)
- Beleid vrijkomende agrarische gebouwen (2006)
- Natura 2000 (NB-wet) 'Samen werkt beter' (14INK09889)
- Toekomstvisie Hellendoorns Afvalbeleid (2012 12INT01117)
- Klimaatbeleidsplan 2009-2012 (2008)
- Milieuprogramma 2012-2015 (2012 12INT00415)
- Externe veiligheidsbeleid (2012 12INK11278)
- Gebiedsgericht geluidbeleid (2009 B&W 09INT00072)
- Uitvoeringsprogramma vergunningverlening en toezicht & handhaving (vaststelling december 2019)
- Beleid Vergunningen, toezicht en handhaving (vaststelling B & W: 18 februari 2020)
- Beleidsnota 'Samen werken aan een duurzaam Hellendoorn' (2013, 13INT01370)
- Beleidsnota 'Duurzame Energievisie Hellendoorn' (2017, 17INT02927)
- Beleidskader Zon & Windenergie (2018, 18INT01948)
- Stappenplan RES Hellendoorn (2019, 2019-033223)
- Startnota RES-Twente (2019, 2019-034283)
- Uitvoeringsprogramma Duurzame Energievisie Hellendoorn (2020, 2019-023620)
- Woonafspraken provincie Overijssel 2016 t/m 2020 (2015 15INT04190)

- Overcapaciteit woningbouwplannen in bestemmingsplannen (2016 16INT01777)
- Prestatieafspraken Woningstichting Hellendoorn en gemeente Hellendoorn (2016)
- Regionale bodemkwaliteitskaart Twente
- Nota bodembeheer regio Twente
- Twente bodemkwaliteitskaart PFAS
- Beleidsregels PFAS regiogemeenten Twente

GLOBAL GOALS

- Schoon water en sanitair
- Betaalbare en duurzame energie
- Industrie, innovatie en infrastructuur
- Duurzame steden en gemeenschappen
- Verantwoorde consumptie en productie
- Klimaatactie
- Leven in het water
- Leven op het land

Wat we wilden bereiken

Speerpunten	Realisatie
5.01 Uitvoeren van het programma 'Hellendoorn waterbewust' uit het Klimaatprogramma water (GRP4).	
5.02 We stellen een deltaplan klimaatadaptatie op.	
Collegeprogramma: we voeren het deltaplan klimaatadaptatie uit.	
Collegeprogramma: het samen met inwoners opstellen van een werkplan biodiversiteit.	
5.03 Opstellen van en deelnemen aan een Regionale Energie Strategie (RES).	
5.04 We begeleiden initiatieven voor schone energie.	
Collegeprogramma: we stellen een warmteplan op voor de transitie van de gebouwde omgeving naar aardgasvrij.	
5.05 We faciliteren, stimuleren en enthousiasmeren lokale initiatieven, coöperaties en stichtingen die bijdragen aan het verduurzamen van de samenleving.	
5.06 Met de woningcorporaties maken we prestatieafspraken.	
5.07 We maken prestatieafspraken met woningcorporaties om hun woningen te verduurzamen en kiezen daarbij voor een wijkgerichte aanpak.	
5.08 We onderzoeken extra woningbouwmogelijkheden in dorpen Haarle, Daarle en Daarlerveen.	
5.09 We maken woningbouwinitiatieven obstakelvrij door woonafspraken met de provincie uit te voeren.	
5.10 Groepen particulieren (CPO) worden, indien daar behoefte aan is, ondersteund door af te wijken van het faciliterend grondbeleid.	
5.11 We bepalen samen met de raad het integrale ambitieniveau waarop we de Omgevingswet willen uitvoeren.	
5.12 Nader bezien hoe we de gemeentelijke omgevingsvisie aanpassen.	
5.13 We ontwikkelen het Hellendoorns kompas Omgevingswet voor initiatieven in de fysieke leefomgeving en passen deze in 2020 toe.	
5.14 We handelen nu al in de geest van de Omgevingswet.	
5.15 We stellen het uitvoeringsplan voor de periode 2020 – 2029 vast.	

5.16	We passen de omgevingsvisie minimaal aan op de noodzakelijke onderdelen.	
5.17	We zorgen dat de ICT voorziening op orde is zodat we kunnen aansluiten op de DSO en onze klanten aanvragen kunnen indienen.	
5.18	We starten met opleidingen, competentie ontwikkeling en cultuurverandering zodat onze medewerkers voldoende zijn toegerust voor de toekomstige taak.	
5.19	We starten met de communicatie naar onze klanten zodat deze voldoende geïnformeerd zijn over onze toekomstige werkwijze en de rol die daarin van de klant wordt verwacht.	
5.20	Deelnemen aan het AOV-traject om ons goed voor te kunnen bereiden op de overdracht van bodemtaken van de provincie naar de gemeente in het kader van de Omgevingswet.	
5.21	We nemen deel aan het regionale project 'Onder Twente'.	
5.22	We stellen een gemeentelijke visie op de ondergrond op in samenwerking met de regionale partijen.	
5.23	We ondersteunen asbestsanering van daken.	
5.24	Daar waar mogelijk bodem verontreinigd met asbest laten saneren met de (gedeeltelijke) rijksvergoeding van het regionale project Bodem Asbest Sanering.	
5.25	We intensiveren de gescheiden inzameling van GFT bij laagbouw.	
5.26	Faciliteren van inzameling van gescheiden afval in de openbare ruimte door inzet diverse voorzieningen.	
5.27	Onderzoek doen naar het inzamelen van incontinentiemateriaal als verwerkingsmogelijkheid.	
5.28	Uitvoeren van de Zwerfafvalplannen, die ingediend zijn bij Nedvang, voor de aanpak en preventie van zwerfafval.	
5.29	Stimuleren en faciliteren van meer groen in tuinen, centra, woonwijken en kleine kernen.	
5.30	Een bewuste keuze maken op basis van de status en onderhoudstoestand van de speelvoorzieningen, welke maatregelen getroffen moeten worden.	
5.31	Onderhoud van de groenvoorzieningen gebaseerd op beeldkwaliteit (centra op A kwaliteit en wijken op B)	
5.32	Zorgen voor meer biodiversiteit, ecologisch beheer.	
5.33	We gaan gericht onderhoud plegen aan onze bomen waarbij we vooral aandacht besteden aan het verkleinen van de risico's door onder andere vallende takken.	
5.34	Met de gemeenteraad en plaatselijke belangenorganisaties in gesprek gaan over de ontwikkelingen rond Lelystad Airport en de te varen koers.	
5.35	De komende jaren zorgdragen voor de implementatie van de Basisregistratie ondergrond.	

Wat we ondernamen

Grondzaken

In 2020 was de woningmarkt ronduit overspannen en dat trok landelijk veel aandacht. Dit was ook te merken in Hellendoorn. Zowel de verkoop van gronden als de verkoop van gebouwen verliep goed.

Zo zijn alle bouwrijpe kavels in Hellendoorn Noord (eerste gedeelte) verkocht. Ook zijn er behoorlijk wat gemeentelijke gebouwen verkocht. Zoals het pand aan de Dahliastraat (de voormalige locatie van de Welle) en de panden aan de Grotestraat 56-64 en Zuidelijke Hoofddijk 2a en 2b.

De belangstelling voor industriegronden op 't Lochter III was ook boven verwachting. Dit heeft geresulteerd in de nodige opties en verkopen. Zie voor nadere details paragraaf 7 Grondbeleid.

Tot slot hebben we in 2020 een actievere houding aangenomen op het gebied van grondbeleid in kleine kernen. Zo is er in 2020 een Wet voorkeursrecht gemeenten gevestigd in Haarle.

Woonvisie

Prestatieafspraken Gemeente Hellendoorn/Reggewoon/Huurdersplatform.

Gemeente Hellendoorn, Reggewoon en het Huurdersplatform gemeente Hellendoorn hebben met elkaar afspraken gemaakt over de volgende thema's:

1. Betaalbare en beschikbare woningen
2. Leefbaarheid
3. Wonen & zorg; huisvesten van specifieke doelgroepen
4. Kwaliteit & duurzaamheid van woningen
5. Nieuwbouw, liberalisatie, verkoop en aankoop

Samen staan we voor de opgave om te zorgen voor betaalbare en passende huisvesting. Al jaren maken we prestatieafspraken. We zetten, meer dan eerder, in op nog intensievere samenwerking. We leggen onze ambities, opgaven en afspraken met elkaar vast omdat we ervan overtuigd zijn dat we samen meer resultaten bereiken.

Met de prestatieafspraken krijgt ieders bijdrage aan het woonbeleid vorm en inhoud.

Woonafspraken provincie

Regionale woonagenda Twente

De provincie Overijssel, de Overijsselse gemeenten, WoON Twente en hun partners werken al jaren samen aan een kwantitatieve en kwalitatieve balans op de woningmarkt. De partijen maken periodiek meerjarige afspraken over opgaven en ambities. Voor de periode 2021-2025 krijgt dat vorm in een regionale Woonagenda, met ruimte voor een eigen aanpak en eigen accenten voor de regio Twente.

De opgaven waar we voor staan, zijn groot. De druk op de woningmarkt en de woningtekorten zijn hoog. Steeds meer huishoudens hebben moeite de gewenste woning te kopen of huren in Twente. Alle partijen voelen de urgentie daar wat aan te doen, zo ook in Hellendoorn. Er zullen de komende jaren veel nieuwe woningen bijgebouwd moeten worden, maar we moeten ook gezamenlijk manieren vinden om de dynamiek en slaagkansen te vergroten. De druk op de woningmarkt is echter niet de enige uitdaging - ook de investeringsopgave in bestaande wijken en transformatielocaties, de verduurzaming van de woningvoorraad en de huisvesting van bijzondere doelgroepen vragen aandacht. De Woonagenda voor de regio Twente is daarom niet alleen integraal van opzet, maar ook uitvoeringsgericht.

Vanuit onze gezamenlijke agenda willen we de kwaliteit van Twente versterken: een groene en bereikbare regio, met sterke steden, vitale kernen en platteland en een koploperspositie als het gaat om duurzaamheid, circulariteit en klimaatbestendigheid. Een van 's lands mooiste regio's om te wonen.

Deze Woonagenda is vastgesteld en ondertekend door bestuurders van de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand, Wierden en de provincie Overijssel.

Strategisch woningmarktonderzoek

De behoeftes en kernkeuzes met betrekking tot wonen staan in de woonvisie, vastgesteld in 2019. Dit helpt ons al sterk om behoefte aan woningbouw te onderbouwen. De afgelopen jaren ging er veel tijd en aandacht naar het programmeren van plannen die niet in een kwalitatieve behoefte voorzien. Vraag is nu: hoe gaan we op een slimme manier invulling geven aan de 'programmeerruimte' die is ontstaan. Er zijn naast harde plannen ook veel zachte plannen en de bouwproductie, continuïteit in aanbod en diversiteit in kernen vragen aandacht.

We zijn daarom gestart met een woningmarktonderzoek. Dit onderzoek richt zich op zowel de kwalitatieve als de kwantitatieve behoeften aan de (sociale) woningvoorraad, uitgesplitst naar de verschillende kernen. Speciale aandacht zal gaan naar onder andere middenhuur en (jonge) starters op de woningmarkt.

Het woningmarktonderzoek bestaat uit twee onderdelen: ten eerste een marktanalyse, die inzicht geeft in doelgroepen en marktruimte per jaar en ten tweede een concrete woningbouwplanning. Aandachtspunten hierbij zijn fasering en prioritering (pijplijn en productie). Eind 2020 was het onderzoek nagenoeg afgerond.

Visie wonen en zorg

Om de behoefte aan zorgwoningen beter te kunnen inschatten zijn we begonnen met het opstellen van een visie wonen en zorg. Die visie wordt geïnitieerd vanuit zowel het sociale als het fysieke domein. Belangrijke stakeholders zoals zorgpartijen en woningcorporaties worden hier actief bij betrokken. Met deze visie zijn we nog beter in staat om zowel kwantitatief als kwalitatief aan te geven waar behoefte aan is. De visie geeft op kernniveau een beeld. Hierdoor kunnen we sneller duidelijkheid geven aan nieuwe initiatiefnemers. De visie zal in 2021 ter besluitvorming worden aangeboden.

Actualiseringsplicht bestemmingsplannen

Er zijn in 2020 14 bestemmingsplannen vastgesteld, waarvan 6 wijzigingsplannen door het college.

Drie plannen betreffen uitbreiding van woningbouw in de dorpen, één in Hellendoorn en twee in Nijverdal. Opgeteld leiden deze plannen tot het toevoegen van 21 woningen aan het areaal in de gemeente.

De vroeger beoogde woongebieden Hellendoorn Noord en Kruidenwijk Zuid zijn omgevormd naar het huidige gebruik. Er zijn zes plannen geweest voor toepassing Rood voor Rood, waarmee het mogelijk wordt om acht woningen te bouwen. Dit heeft geleid tot de sloop van 8183 m² aan voormalige agrarische gebouwen. Twee plannen betreffen de toepassing van de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving voor het aanpassen van een woonbestemming en het omvormen van de agrarische bestemming naar de bestemming bedrijf.

Via één plan zijn drie agrarische bedrijven omgevormd naar de bestemming Wonen.

Voor niet alle ontwikkelingen is een herziening van het bestemmingsplan nodig. Een mooi voorbeeld van een voorziening die paste binnen de bestaande bestemming is het centrum voor overbruggingszorg aan het Rembrandtplein te Nijverdal. Het betreft een gezondheidscentrum met 36 bedden, bedoeld voor de kortdurende verpleging van mensen die te goed zijn om nog langer in een ziekenhuis opgenomen te worden, doch onvoldoende zelfredzaam zijn om na ontslag uit het ziekenhuis, naar huis te gaan. Zij kunnen dan onder medische begeleiding gedurende een aantal weken herstellen in dit gezondheidscentrum. Het centrum wordt via een loopbrug verbonden met het bestaande medisch centrum aan de Nijkerkendijk. De artsen, verpleegkundigen, fysiotherapeuten en andere hulpverleners, die verbonden zijn aan het bestaande medisch centrum, zullen hun medische diensten verlenen aan de in dit gezondheidscentrum opgenomen patiënten. Wij zijn blij met deze aanvulling op het zorgaanbod in de gemeente Hellendoorn.

Verder zijn er veel plannen in voorbereiding. Vorig jaar hebben we besloten de locaties van de voormalige Blenkeschool (20 wooneenheden) en Ireneschool (zes woningen) te gaan herontwikkelen. Ook is veel energie gestoken in de voorbereiding van de vernieuwing van de fietscrossbaan in de wijk Groot Lochter.

Natura 2000

De staatssecretaris van EZ heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie, die zijn aangewezen op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit. Ons doel bij het N2000-beleid is de instandhouding en waar mogelijk versterking van de sociaaleconomische belangen die in en rondom de N2000 gebieden aanwezig zijn. Hierbij denken wij vooral aan het economisch belang, het meekoppelen van het toeristisch-recreatief belang, leefbaarheid en het agrarisch belang.

Zunasche Heide

In 2020 is de uitvoering gestart van de natuurherstelmaatregelen in de Zunasche Heide. Eind 2020 is een groot deel van de werkzaamheden afgerond. Samen met omwonenden hebben we het ontwerp van de Ligtenbergerweg definitief gemaakt om de verkeersveiligheid in het gebied te vergroten.

Boetelerveld

In 2020 hebben we een bijdrage geleverd aan het tot stand komen van het inrichtingsplan en beheer- en onderhoudsplan van dit gebied op de grens van onze gemeente en de gemeente Raalte. Dit heeft ertoe geleid dat de aanbesteding voor de uitvoering is afgerond en de uitvoering van de natuurherstelmaatregelen in de zomer 2020 is gestart.

Wierdense Veld

In 2020 lag het gebiedsproces Wierdense Veld stil. De provincie heeft een onderzoek uitgevoerd met mogelijke scenario's in relatie tot waterwinning, agrarisch gebruik en natuur. Daarnaast is door het Rijk en Landschap Overijssel gekeken naar de juridische verplichting en ecologische kwaliteit van het gebied. Hieruit bleek dat het juridisch niet mogelijk is om de Natura 2000 status van het Wierdense Veld af te halen. Bovendien wordt het Wierdense Veld niet gezien als 'structureel zwak gebied' waardoor de verplichting tot voortzetten van natuurherstel wordt benadrukt. De provincie is nu aan zet om het proces weer op te pakken om verdere achteruitgang te beperken.

Klimaatadaptatie

Stortbuien, extreme droogte, hittestress, overstromingen; het klimaat is aantoonbaar aan het veranderen en dat vertaalt zich steeds vaker naar effecten in de leefomgeving. Het Delta Plan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) geeft de verplichting om in 2020 een risicodialog uit te voeren met inwoners en bedrijven. In de afgelopen periode hebben de samenwerkende partners in Twents waternet een regionale dialoog gevoerd met diverse partners zoals de zorg, de landbouw en de bouw. In verband met de coronamaatregelen is deze dialoog online gehouden. De resultaten zijn te vinden via: <https://www.wegaanlive.nl/twentseklimatepraat/>.

Daarnaast hebben we uitvoering gegeven aan het klimaatprogramma water. Zo hebben we als partnergemeente Groene Schoolpleinen een plan van aanpak gemaakt voor het vergroenen en klimaatadaptief inrichten van de schoolpleinen en is eind 2020 gestart met de werkzaamheden in de wijk de Noord Es in Hellendoorn. Hier is een waterberging aangelegd van ca. 160 m³.

Omgevingswet

Het Rijk is bezig met een stelselherziening met betrekking tot de fysieke leefomgeving. Een belangrijke stap daarbij is de invoering van de Omgevingswet. De wet is al een aantal keren uitgesteld, zo ook in 2020. Naar verwachting treedt de wet in 2022 in werking. Gezien het uitstel zijn ook een aantal voor 2020 geplande werkzaamheden getemporeerd, zoals het opstellen van de omgevingsvisie, het aanpassen van ICT-systemen en werkprocessen en de opleiding, vorming & training van medewerkers.

Op diverse dossiers wordt op onderdelen al gehandeld in de geest van de Omgevingswet. Bij beleidsvorming kijken we waar mogelijk al integraler dan het vakgebied waar het beleid primair over gaat en leggen we relaties met andere vakgebieden en de nieuwe instrumenten. Voorbeeld hiervan is de visie op water. In 2020 is het Hellendoorns Kompas opgesteld en daarmee is ook reeds op beperkte schaal intern geoefend. Daarmee kunnen initiatieven in een vroegtijdig stadium integraler worden beoordeeld. Er is een interne pilot geluid uitgevoerd en we draaien actief mee in regionale trajecten met collega-gemeenten en andere partners. We hoeven het wiel niet allemaal zelf uit te vinden.

Van bodemsanering naar bodembeheer

In 2020 is door Hellendoorn deelgenomen aan de overleggen van het AOV-traject. AOV staat voor afronden, overdragen en voorbereiden. Dit traject bereidt gemeenten en provincie voor op de overdracht van taken van provincie naar gemeente in het kader van de Omgevingswet. Verder is de deelname aan OnderTwente voortgezet en is de gemeente aangesloten gebleven bij het project Samen de diepte in. Deze projecten leiden tot kennis over de ondergrond en het vergroten van het netwerk van ondergrondpartners. Dit kan uiteindelijk worden gebruikt als input voor ondergrond in de omgevingsvisie. Voor al deze overlegstructuren geldt dat de frequentie en slagvaardigheid als gevolg van de coronacrisis minder hoog lag dan we ons hadden voorgenomen.

Dit thema draagt bij aan de realisatie van global goal 12 – Verantwoorde consumptie en productie, doordat wordt ingezet op het verantwoord omgaan met en duurzaam beheer van de bodem en het verminderen van verontreiniging van de bodem als basis voor voedselproductie en ter bevordering van de biodiversiteit. Om deze reden draagt dit thema ook bij aan global goal 15 – Leven op het land. Tevens vormt het een bijdrage aan de realisering van global goal 13 – Klimaatactie. Een gezonde bodem kan immers beter omgaan met wateroverlast en droogte. Ook draagt goed bodembeheer bij aan global goal 3 – Goede gezondheid en welzijn. Door verontreinigingen te verwijderen en te voorkomen, wordt voorkomen dat mensen ziek worden en het milieu, en daarmee ook de mens, schade toege-

bracht wordt. Tenslotte sluit bodembeheer aan op global goal 6 – Schoon water en sanitair. Bodemverontreiniging heeft in bepaalde situaties invloed op het grondwater en daarmee op de drinkwatervoorziening in de bodem.

Asbestbodemsanering

Hellendoorn heeft samen met Borne, Haaksbergen, Hof van Twente, Rijssen-Holten, Twenterand, Wierden en de provincie Overijssel een samenwerkingsovereenkomst ondertekend om sanering van asbest in de bodem aan te pakken. Het projectbureau Bodem Asbest Sanering geeft uitvoering aan dit project en ontzorgt en faciliteert daarmee de gemeentes. In 2020 zijn enkele locaties met een asbestbodemverontreiniging gesaneerd. Door de coronacrisis is het aantal saneringen achtergebleven bij de programmering. Wel zijn in 2020 veel onderzoeken uitgevoerd in de gemeente Hellendoorn. Onder andere naar alle speelgelegenheden en diverse andere locaties waar veel mensen komen en naar particuliere tuinen in Daarle en Daarlerveen. Asbestbodemsanering draagt bij aan global goal 3 – Goede gezondheid en welzijn. Door asbest te verwijderen, worden gezondheidsrisico's beperkt. Ook draagt dit onderwerp bij aan global goal 11 – Duurzame steden en gemeenschappen. Door asbest uit de bodem te verwijderen, kan schone(re) grond duurzaam worden (her)gebruikt.

Asbestdaksanering

De verwachting was dat in 2019 bij wet geregeld zou worden dat asbestdaken voor 2024 gesaneerd moesten worden, door sloop of dakvervanging. Dit asbestverbod is niet tot stand gekomen. De doelstelling is echter nog steeds dat asbestdaken (vrijwillig) verwijderd worden. Ondanks dat het verbod niet is ingevoerd hebben diverse pandeigenaren het asbestdak gesaneerd. De provincie Overijssel en alle gemeenten in de provincie werken gezamenlijk aan het uitvoeren van deze saneringsopgave. In 2020 is door de Omgevingsdienst Twente gestart met een pilot met betrekking tot het op een digitale kaart muteren van gesaneerde asbestdaken in de gemeente Hellendoorn. Door de coronacrisis en de beperktere overlegmogelijkheden is de voortgang op dit onderwerp minder groot geweest dan gehoopt. Inmiddels is in vier jaar tijd ca. 60.000 m² asbestdak verwijderd en resteert nog ca. 390.000 m². Asbestdaksanering draagt bij aan global goal 11 – Duurzame steden en gemeenschappen. Door sanering van de daken worden risico's voor de gezondheid weggenomen. Tevens biedt het een mogelijkheid om bij te dragen aan global goal 13 – Klimaatactie, wanneer bij het vervangen van daken bijvoorbeeld wordt gekozen voor zonnepanelen of verbeterde isolatie van het pand. Asbestdaksanering draagt ook bij aan global goal 3 – Goede gezondheid en welzijn. Door asbest te verwijderen, worden gezondheidsrisico's beperkt.

(Huishoudelijk) afval

We staan voor de uitdaging om minder restafval en meer kwalitatief hoogwaardige grondstoffen in te zamelen ter recycling, als onderdeel van een circulaire economie. Beleidsveld Afval draagt bij aan Global Goal 12, dat zich richt op een duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen. Hierbinnen liggen specifieke taken voor de gemeente, zoals inzameling en scheiding van afval, hergebruik en het terugdringen van restafval. Ons afvalbeleid richt zich op het realiseren van een afvalloos Hellendoorn in 2030 (lees: maximaal 50 kg restafval per inwoner per jaar) en de tussendoelstelling van 100 kg restafval in 2020. In 2020 heeft een aantal beleidsingrepen centraal gestaan om onze doelstellingen te bereiken. In maart 2020 heeft een grote omruilactie van de restafvalcontainer plaatsgevonden. Circa 85% van de inwoners heeft de keuze gemaakt voor een kleine (140 liter) restafvalcontainer (voorheen 49%), omdat er steeds minder restafval overblijft en er steeds meer grondstoffen worden ingezameld. De volumebeperking leidt tot minder restafval en betere afvalscheiding. Op ons Afvalbrengpunt zijn opnieuw extra voorzieningen getroffen voor nieuw te scheiden grondstoffen (in 2020 waren dat harde kunststoffen en tapijt). Deze grondstoffen worden sinds 2020 duurzaam verwerkt en komen dus niet meer in het grof huishoudelijk restafval terecht voor thermische verwerking. In 2020 is ook een nieuwe afvalwijzer verspreid. Aan inwoners is gevraagd om kennis te nemen van de nieuwe wel/niet-lijst per afvalstroom. Onze doelstelling, 100 kg restafval per inwoners per jaar in 2020 is niet gehaald. In 2020 is daarom gewerkt aan een nieuw grondstoffenbeleidsplan, waarin aan de hand van kaders en toekomstscenario wordt beschreven hoe de doelstelling alsnog behaald kan worden. Hoewel de doelstelling niet is behaald (overigens net als in het overgrote deel van de gemeenten in Nederland), is de hoeveelheid restafval wel opnieuw gedaald en dat is uniek ten opzichte van Nederland (door de coronacrisis).

Afval in de coronacrisis

Door de coronacrisis is in 2020 een forse stijging van de hoeveelheid afval en grondstoffen die inwoners aanbieden geconstateerd. Dit heeft te maken met het massale opruimgedrag tijdens de lockdown(s) en door het thuiswerken.

Dit heeft geleid tot extra transport- en verwerkingskosten. Door de coronacrisis en de lage olieprijs is ook de marktvraag naar (gerecyclede) grondstoffen gekelderd. De afzet van grondstoffen was in 2020 moeilijker en werkte daardoor kostenverhogend. Dit was vooral terug te zien op het gebied van PMD, oud papier en textiel. De opbrengsten van grondstoffen waren lager en alleen schone afvalstromen konden vermarkt worden. Nieuwe afspraken over de kwaliteit van grondstoffen (PMD) staan minder vervuiling toe, wat heeft geleid tot meer afkeur. In 2020 is gewerkt aan plannen om de kwaliteit van het PMD te verbeteren. Dit wordt in 2021 voortgezet. Helaas is een stijging van de afvalstoffenheffing onvermijdelijk geweest.

[Intensiveren gescheiden inzameling van GFT bij laagbouw](#)

Al sinds 2018 worden verdere maatregelen genomen om het aandeel GFT in het restafval te verminderen. De oude GFT-containers zijn vervangen door nieuwe en inwoners hoeven niet meer te betalen voor de inzameling van het GFT-afval. Goed scheiden wordt hiermee beloond. De gratis te brengen hoeveelheid GFT-afval naar het Afvalbrengpunt is per 1 januari 2020 wel verlaagd van 1000 kg naar 500 kg. Inmiddels zamelen we circa 170 kg GFT-afval in per inwoner per jaar, ten opzichte van een hoeveelheid van 129 kilo in 2017.

[Faciliteren van gescheiden afval in de openbare ruimte door inzet diverse voorzieningen](#)

Begin 2019 zijn in het centrum van Hellendoorn en Nijverdal duobakken geplaatst. Naast preventie van zwerfafval maken deze bakken ook afvalscheiding in de openbare ruimte mogelijk (restafval, PMD, kauwgom en sigaretten). In 2020 is een meting uitgevoerd (winkelgebiedscan). De winkelcentra hebben ten opzichte van de nulmeting (2018) op een schaal van één tot tien bijna een punt hoger gescoord en komen daarmee op het cijfer 7.6 (Nijverdal) en een 7.9 (Hellendoorn). Overigens hebben ook andere zaken een rol gespeeld in het verbeterde rapportcijfer (vernieuwde Grotestraat en het verbeterde beheer daarvan).

[Inzamelen van incontinentiemateriaal als verwerkingsmogelijkheid](#)

Het project om luiers en incontinentiemateriaal gescheiden in te zamelen is niet uitgevoerd in 2020 omdat er op landelijke schaal nog geen duurzame verwerkingscapaciteit is gerealiseerd voor deze afvalstroom. Het lijkt erop dat deze fabriek in 2022 wel gerealiseerd gaat worden. Dit actiepunt wordt betrokken bij het nieuwe grondstoffenbeleidsplan 2021-2025.

[Uitvoering van de Zwerfafvalplannen](#)

De gemeente is in 2020 beduidend schoner geworden. In 2019 hebben we binnen onze gemeentegrenzen twintig meetpunten uitgekozen die vanaf dat moment elk jaar worden beoordeeld op basis van de aangetroffen hoeveelheid zwerfafval. Dit doen we om het effect van de jaarlijks getroffen maatregelen te monitoren. In 2019 werden per meetvak gemiddeld nog 4,6 stuks grof zwerfafval en 3,6 stuks fijn restafval aangetroffen, in 2020 is dit aantal verlaagd tot respectievelijk 1,7 en 1,2 stuks per meetvak. De coronacrisis lijkt hier geen impact op te hebben, aangezien landelijk geen daling van de hoeveelheid zwerfafval is gemeten. Stichting Nederland Schoon heeft onze gemeente beoordeeld met het cijfer 8,4 ten opzichte van een 7,3 in 2019.

Het jaar 2020 heeft op het gebied van zwerfafval ook tegenslagen gekend. Zo konden tientallen reeds geplande groepsactiviteiten helaas geen doorgang vinden, net als een leuke dag die georganiseerd zou worden voor alle actieve vrijwilligers. Vanwege de beperkte groepsactiviteiten is door de gemeente in 2020 verder vooral geïnvesteerd in voorzieningen, zoals afvalknijpers, elektrische bladblazers, afvalbakken en blikvangers. Er is een bijdrage geleverd aan de duurzaamheidswinkel, waar bezoekers informatie kunnen vinden over afvalscheiding en zwerfafval.

[Ontwikkelingen Lelystad Airport](#)

Lelystad Airport wordt omgevormd tot een luchthaven voor vakantievluchten binnen Europa en andere bestemmingen rond de Middellandse Zee. Gebleken is dat de vliegroute ook boven Overijsselse gemeenten komt te liggen en er relatief laag gevlogen gaat worden. Dit heeft bij diverse instanties en bewoners tot onrust geleid. We volgen deze ontwikkelingen proactief. Met een aantal andere gemeenten in Overijssel en met de provincie Overijssel houden wij actief de vinger aan de pols, voeren met elkaar overleg over hoe de belangen in onze gemeente(n) te behartigen en hoe onze democratische rechten aan te wenden om de overlast zo veel mogelijk te voorkomen. In de afgelopen periode is het aandachtsgebied uitgebreid van Lelystad Airport naar de Luchtvaart in algehele zin. Dit komt omdat het Rijk werkt aan een Luchtvaartnota en een Luchtruimherziening voor heel Nederland. Ook in 2020 hebben wij actief deelgenomen in de ambtelijke en bestuurlijke kerngroep van Overijsselse gemeenten en de provincie Overijssel.

Onderhoud groenvoorzieningen op beeldkwaliteit

Op basis van een globale inspectie is de kwaliteit van het groenareaal in kaart gebracht. Aan de hand daarvan wilden we het groen in de centra en op de begraafplaatsen op (CROW) A-niveau brengen en in de wijken op B/C-niveau. Gelet op de areaaluitbreidingen de afgelopen jaren en wat er nog de komende jaren bijkomt vanuit diverse projecten, afgezet tegen de beschikbare middelen, blijkt onderhoudsniveau B in de wijken niet haalbaar. Wel proberen we bij het onderhoud in de wijken te differentiëren om daarmee kapitaalvernietiging van bijv. jong aangeplante bomen of vaste planten te voorkomen. Dat betekent dus selectief onderhoud plegen op jong groen en op andere delen in de wijk een lager onderhoudsniveau C accepteren.

In het centrum is dit vooralsnog succesvol omdat het groen hier vrij recent is aangelegd maar ook daar staat het onderhoudsniveau onder druk.

We zetten de beschikbare middelen en capaciteit zo effectief mogelijk in. Het groenonderhoud in wijken en buurten pakken we samen met burgers op. Wij faciliteren en ondersteunen burgerinitiatieven om het groen gezamenlijk te onderhouden.

Eikenprocessierups

Naar aanleiding van het aanhoudende en groter wordende probleem van de eikenprocessierups is in september 2019 een evaluatie gedaan. Dit heeft geleid tot een aangepaste aanpak in 2020. Zo spuiten we inmiddels preventief bij bijvoorbeeld scholen.

Het nieuwe plan van aanpak zoals dat binnen de gemeente is opgezet en waar de bestrijding van de eikenprocessierups op gebaseerd is, heeft in 2020 mede geleid tot een afname van de overlast in vergelijking met 2019. Die is in 2020 met ruim 30% gedaald. Vooral het instellen van prioritaire gebieden en het preventief behandelen van de eikenbomen hebben een positief effect gehad. De betere informatievoorziening heeft geleid tot een betere en snellere afhandeling van meldingen en klachten.

Speelvoorzieningen

In verband met het verminderen van het onderhoudsbudget voor 2020 en volgende jaren is geïnventariseerd welke mogelijkheden er zijn om het beheer en onderhoud goed vorm te geven ondanks deze budgetverlaging. Wat is de staat van de toestellen, welke afstanden liggen er tussen de speelplaatsen, hoeveel worden speelplaatsen gebruikt? Dit soort vragen spelen een rol bij het beoordelen van de verschillende speelplaatsen. Om het budget verantwoord te kunnen verkleinen zijn meerdere opties mogelijk: de helft van de speelplaatsen in één keer ontmantelen, bepaalde speelplaatsen niet meer vernieuwen waardoor deze langzaam verdwijnen of het anders en goedkoper inrichten van speelplaatsen.

Ook is het huidige beleidsplan Speelplaatsen onder de loep genomen. Het plan is 11 jaar geleden gemaakt en moest worden geactualiseerd. Vooral voor de thema's integratie van speelplaatsen met groen en water, biodiversiteit en het avontuurlijker maken van de speelplaatsen waren daarbij van belang. We hechten veel belang aan de mening van de gebruikers en omwonenden. Echter, door de coronamaatregelen konden geen informatieavonden gehouden worden om de omgeving te informeren en ons op de hoogte te stellen van hun mening en ideeën.

Aan de hand van alle beschikbare gegevens Nu is de keuze gemaakt om aan de hand van alle beschikbare gegevens te starten met het opzetten van een nieuw beleidsplan en daarin het lagere budget op te nemen. In 2020 is het traject ingezet om met een externe partij via een grote enquête bewoners en kinderen te vragen naar hun wensen en meningen, als belangrijke aanvullende input voor dat plan.

Voor 2020 zijn de beheerkosten binnen het afgeslankte budget gebleven door alleen de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uit te voeren die nodig zijn om de speelplaatsen veilig te houden.

Biodiversiteit

In Hellendoorn is het thema biodiversiteit en ecologie in veel projecten, plannen en werkwijzen toegevoegd. Dit heeft geleid tot een groot aantal concrete uitvoeringsmaatregelen in 2020.

Op een tiental locaties zijn randen van gazons omgezet in kruidenrijke grasvelden. Dit om een meer diverse beplanting te realiseren met een hogere biodiversiteit. Insecten, ook predatoren van de eikenprocessierupsen, worden sterk aangetrokken door deze stroken. Dit leidt tot meer vogels en vleermuizen. Deze laatste zorgen weer voor het wegvangen van oa. muggen. Daarnaast is een aantal wadi's aangelegd om overtollig regenwater op te vangen. Ook die zijn ingezaaid met een kruidenmengsel. Zo zijn functies geïntegreerd.

Om te komen tot een ecologisch bermbeheer zijn in 2020 alle bermen van de gemeente Hellendoorn geïnventariseerd. Deze inventarisatie is van belang als nul-meting voor het ecologisch beheer dat gevoerd gaat worden en om inzicht te krijgen in de hoeveelheid maaisel dat vrijkomt voor de verwerking tot bioterra en bokashi. We hebben in 2020 ca. 1.400 ton bladbokashi gemaakt. Ruim 1.000 ton is opnieuw verwerkt in plantvakken en bij nieuw geplante bomen. Verder is er ca. 2.400 ton bioterra gemaakt van bermgras en slootmaaisel. Deze bodemverbeteraar is volledig door plaatselijke agrariërs gebruikt op bouwland. Dit in samenwerking met de lokale loonwerkers.

Bij bouw aanvragen is een actievere controle uitgevoerd op de aanwezigheid van flora en fauna. Dit heeft geleid tot quickscans, nadere onderzoeken en ook is de noodzaak voor ontheffingsaanvragen waarbij maatregelen voor flora en fauna worden opgelegd duidelijk geworden. Initiatiefnemers zijn gewezen op de mogelijkheden van natuurinclusief bouwen. Dit heeft bij een aantal aanvragen geleid tot het aanbrengen van ecologische maatregelen voor vogels en vleermuizen.

Aan de hand van het groenbeleid wordt steeds vaker gekeken naar de toepassingen van beplantingen met een hogere biodiversiteitswaarde.

Er is een start gemaakt met het opstellen van een visie biodiversiteit. De communicatie en het overleg met externe partijen die betrokken moeten worden bij de invulling van die visie zijn vanwege de coronacrisis helaas nog niet van de grond gekomen. Daardoor kon het plan in 2020 ook nog niet worden gemaakt.

Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)

De Gemeente Hellendoorn wil de inrichting en het beheer van de openbare ruimte op een integrale manier vormgeven en uitvoeren. Op dit moment wordt er gewerkt volgens sectorale beleidsdocumenten en beheer- en uitvoeringsplannen. Enkele beleids- en beheerplannen moeten worden geactualiseerd. Daarom wil de gemeente nu het beleid voor de openbare ruimte graag meer structureren en vaststellen in één overkoepelend plan. Het beoogde resultaat is een Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR).

Het doel is om een duidelijk kader te stellen voor het beheer van de openbare ruimte waarbij een integrale samenwerking en een betere afstemming tussen de verschillende onderhoudswerken plaatsvindt.

Er is een start gemaakt met digitale bijeenkomsten en workshops met verschillende vakdisciplines die betrokken zijn bij de inrichting en het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

Realisatie baten en lasten

bedragen x € 1.000

05 Woon en leefomgeving	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Bedrijventerreinen	- 4.075	- 5.178	- 4.476	702 V	- 5.338
Bestemmingsplannen	- 495	- 462	- 472	- 10 N	- 546
Bouwgrondexploitatie	- 2.590	- 5.386	- 4.122	1.264 V	- 3.483
Dierplaagbestrijding	- 4	- 4	- 4	- 0 N	- 2
Grondzaken	- 186	- 201	- 191	11 V	- 224
Herinrichting woonomgeving	- 29	- 28	- 28	0 V	- 33
Hondenuitlaatplaatsen en -toiletten	- 16	-	-	-	- 49
Huishoudelijk afval	- 3.264	- 3.660	- 3.675	- 15 N	- 3.106
Milieu algemeen	- 408	- 644	- 572	72 V	- 860
Milieubeheer bedrijven	- 868	- 869	- 895	- 25 N	- 1.089
Natuur en landschap	- 165	- 178	- 174	5 V	- 687
Openbaar groen	- 1.967	- 1.949	- 1.992	- 43 N	- 1.600
Structuurplannen	- 10	- 10	- 10	0 V	- 4
Uitvoering Wet geluidhinder	- 22	- 23	- 21	2 V	- 5
Vergunningen volkshuisvesting	- 1.467	- 1.173	- 1.038	135 V	- 979
Wonen	- 56	- 78	- 69	9 V	- 64
Woonwagens	- 6	- 6	- 3	2 V	- 5
Speelplaatsen	- 138	- 108	- 95	13 V	- 138
Inkomsten afvalstoffenheffing	- 8	- 8	- 2	5 V	- 4
Verwerking Bedrijfsafval	- 63	- 63	- 88	- 25 N	- 87
Begraafplaatsen	- 415	- 405	- 422	- 17 N	- 370
Totaal Lasten	- 16.254	- 20.432	- 18.348	2.084 V	- 18.674
Baten					
Bedrijventerreinen	4.096	6.190	5.479	- 711 N	5.384
Bestemmingsplannen	44	62	93	32 V	77
Bouwgrondexploitatie	2.544	5.623	4.502	- 1.121 N	3.592
Grondzaken	46	269	358	89 V	294
Huishoudelijk afval	1.242	1.311	1.364	53 V	1.346
Milieu algemeen	3	254	172	- 82 N	497
Milieubeheer bedrijven	1	1	1	- 0 N	37
Natuur en landschap	-	20	13	- 7 N	1
Openbaar groen	57	57	74	17 V	75
Structuurplannen	-	-	-	-	0
Uitvoering Wet geluidhinder	2	2	2	- 0 N	2
Vergunningen volkshuisvesting	717	1.167	1.514	347 V	655
Wonen	-	-	0	0 V	4
Woonwagens	21	21	20	- 0 N	20
Speelplaatsen	-	-	-	-	6
Inkomsten afvalstoffenheffing	3.282	3.282	3.266	- 15 N	3.004
Verwerking Bedrijfsafval	79	79	79	0 V	82
Begraafplaatsen	411	411	452	41 V	397
Totaal Baten	12.544	18.749	17.390	- 1.358 N	15.475
Saldo van baten en lasten	- 3.709	- 1.683	- 957	726 V	- 3.199
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 214	- 2.051	- 2.269	- 217 N	- 256
Onttrekkingen	130	185	173	- 12 N	1.078
Mutatie reserves	- 84	- 1.866	- 2.095	- 229 N	822
Resultaat	- 3.793	- 3.550	- 3.053	497 V	- 2.377

Belangrijkste afwijkingen

bedragen x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen	Vershil
Voordelen	
Hoger winstneming grondexploitaties	32 V
Grotere vrijval van voorziening toekomstige verliezen grondbedrijf (VTVG)	108 V
Boekwinsten op grondverkoop en vastgoed	183 V
Niet afsluiten grex Kruidenwijk Zuid --> geen definitieve verliesneming	1.073 V
Begrafnisrechten	41 V
Bestemmingsplannen	32 V
Huishoudelijk afval	39 V
Grondzaken	89 V
Leges omgevingsvergunningen	347 V
Totaal voordelen	1.944 V
Nadelen	
Hogere storting in bufferreserve door hogere winstneming en vrijval VTVG	- 140 N
Hogere storting in bufferreserve door grotere boekwinsten	- 77 N
Geen dekking uit VTVG voor definitieve afwikkeling Kruidenwijk Zuid	- 1.073 N
Bedrijfsafval	- 25 N
Openbaar groen	- 26 N
Opruimen drugsafval	- 19 N
Omgevingsdienst Twente (ODT)	- 36 N
Totaal nadelen	- 1.396 N
Overige afwijkingen	- 51 N
Totaal afwijkingen	497 V

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten van de jaarrekening worden de verschillen nader gespecificeerd en toegelicht.

Programma 6: **Bestuur, veiligheid en dienstverlening**

Bestuurlijk verantwoordelijk voor dit programma:

- Burgemeester mevr. A.H. Raven (Bestuur, dienstverlening, ondermijning, openbare orde en veiligheid)
- Wethouder dhr. J.J. Beintema (Financiën)

Inleiding

Dienstverlening

Voor onze inwoners en ondernemers is het van belang dat zij ervaren dat hun vraag en bedoeling centraal staat, als zij zich tot de gemeente wenden. En dat zij kunnen vertrouwen op een goede en kwalitatief hoogwaardige afhandeling van hun vraag. Het gaat er in onze dienstverlening om, aan te sluiten bij de behoefte van inwoners en ondernemers. Daarvoor is het noodzakelijk dat wij weten wat inwoners en ondernemers belangrijk vinden in onze dienstverlening. Alleen door dat ook echt aan hen te vragen krijgen we daarvan een goed beeld.

In 2020 wilden wij dit op verschillende manieren doen, o.a. door met inwoners in gesprek te gaan, door klantreizen (belevingen van klanten gedurende het proces) in kaart te brengen , met name in het kader van de Omgevingswet en doorontwikkeling van het Sociaal Domein. Door de coronacrisis hebben we dit voornemen in 2020 niet waar kunnen maken.

Veiligheid

Minstens zo belangrijk voor het welzijn van inwoners en ondernemers is dat zij zich veilig voelen en ook daadwerkelijk veilig zijn. Veiligheid draagt belangrijk bij aan een leefbare samenleving. Wij zetten ons daarom in om het gevoel van veiligheid blijvend te versterken. De gemeente is regisseur van de veiligheid in de volle breedte. Het gaat dan om veilig leven, wonen, werken en ondernemen. Cruciaal is niet alleen het beleid maar voor al ook de goede uitvoering ervan. Concrete zorg en openbare veiligheid zijn bepalende factoren in een mensenleven. Bestrijding van ondermijning, intensief toezicht, een goed handhavingsbeleid en uitstekende samenwerking met partners zoals politie, brandweer en het openbaar ministerie zijn belangrijk. Ook op dit beleidsveld heeft corona een belangrijke invloed gehad. Toezicht en handhaving zijn voor een belangrijk deel ingezet op de maatregelen in het kader van de coronabestrijding, waardoor andere zaken minder prioriteit hebben gehad dan wenselijk was.

Financiën

Op financieel vlak zagen we veel verschuivingen binnen budgetten. Als gevolg van de pandemie hebben we diverse maatregelen genomen zoals het kwijtschelden van bepaalde leges, het niet innen van de reclamebelasting, het deels niet innen van huurgelden en de marktprecariobelasting en een ruimhartig beleid op invordering. Op bepaalde beleidsonderdelen hebben we meer geld moeten uitgeven terwijl we op andere onderdelen juist hebben bespaard. Van de Rijksoverheid ontvingen we diverse steunpakketten.

Kaderstellende nota's

- Programma Klantgerichte dienstverlening (2012)
- Communicatiebeleidsplan 2015-2018 'Minder zenden, meer verbinden' (2014)
- Jaarplan Politie
- Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Hellendoorn 2020
- Uitvoeringsprogramma vergunningverlening en toezicht & handhaving (2019)
- Landelijke handhavingsstrategie (2017)
- Gedoogstrategie Fysieke Leefomgeving Overijssel (2010)
- Damoclesbeleid gemeente Hellendoorn 2019
- Beleidsplan brandweer 2012-2015 (2012)
- Nota Integraal Veiligheidsbeleid 2015-2018

- Beleid vangen, transporteren, opvangen en verzorging van gezelschapsdieren gemeente Hellendoorn 2019
- Beleid vergunningverlening, toezicht en handhaving
- Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad (september 2020)
- Gedragscode politieke ambtsdragers (juli 2007 07INT00504)
- Verordening op het raadsplein (september 2020)
- Financiële verordening (december 2017, 17INT02825)
- Financieel statuut (juni 2018, 18INT01805)
- Verordening op de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie (december 2010, 10INT00476)
- Kadernota Weerstandsvermogen en risicobeheersing (2017)
- Nota investeren, waarderen en afschrijven 2018
- Participatiecode Hellendoorn 1.0 (december 2016)
- Strategische visie 'Samenwerken aan een kloppend hart' (2012)
- Nota lokale heffingen (2019)
- Plan van aanpak ondermijning

GLOBAL GOALS

16 Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten

We zetten in op het thema ondermijning. We handelen rechtmatig. We zetten in op preventie. We willen een betrouwbare overheid zijn.

17 Partnerschappen om doelstellingen te bereiken

We werken samen met de andere Twentse gemeenten in de regio Twente op het gebied van sociaal economische structuurversterking, gezondheid, in OZJT, in Veilig Thuis Twente en Veiligheids Regio Twente. We hebben een partnerschapsband met Ibbenbüren.

Wat we wilden bereiken

Speerpunten	Realisatie
6.01 We doen mee aan de Agenda voor Twente.	
6.02 We geven aandacht aan samenwerking in westelijk Twente en omliggende gemeenten.	
6.03 We bekijken hoe we de grip op verbonden partijen kunnen vergroten en we komen met nadere voorstellen voor het verbeteren van de informatievoorziening over verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden.	
6.04 Zodra er landelijk helderheid is over het IBP, bepalen we welke acties we uitvoeren.	
6.05 We pakken onze formele raadsvergaderstructuur aan met werkvormen die beter aansluiten bij onze inwoners en die leiden tot meer uitwisseling met de samenleving.	
6.06 We zoeken samen met samenwerkingspartners waaronder Reggesteyn naar nieuwe wegen om actief en structureel verbinding met jongeren te leggen en hen te betrekken bij lokaal bestuur.	
6.07 We groeien bij burger- en overheidsparticipatie door van een projectmatige naar structurele aanpak. We doen dat door verantwoording af te leggen over de wijze van participatie (participatiecode) en door participatietrajecten te evalueren samen met betrokkenen. We geven elkaar gevraagd en ongevraagd feedback.	
6.08 We maken in onze contacten met de samenleving afspraken over wat we over en weer van elkaar verwachten en wie waar verantwoordelijk voor is, waarbij we ons realiseren dat we het niet iedereen naar hun zin kunnen maken.	
6.09 Op de thema's: 'Recht op uitdagen' en 'Burgerbegroting' halen we samen met de gemeenteraad bij inwoners en verenigingen op of, hoe en op welke onderwerpen zij initiatieven willen oppakken en samen met ondernemers en maatschappelijke organisaties willen realiseren. We werken dit samen met betrokkenen verder uit.	

6.10	Het college gaat jaarlijks in gesprek met de individuele fracties.	
6.11	Klantonderzoek doen naar de wensen en verwachtingen van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.	
6.12	We maken een heldere visie op dienstverlening met servicenormen.	
6.13	Vaststellen van het investeringsplafond voor deze collegeperiode.	
6.14	Onderzoeken of we het gedifferentieerde tarief bij rioolheffing nog steeds het beste systeem voor ons is of dat we naar een andere grondslag willen.	
6.15	Komen tot een reëel sluitende meerjarenbegroting.	
6.16	We brengen onze schuldenpositie terug naar € 121 miljoen ultimo 2021.	
6.17	In 2020 evalueren wij het beleid over 2019 en 2020 en doen voorstellen op welke wijze vanaf 2021 wij samen met onze partners een structurele aanpak organiseren van de opsporing van georganiseerde criminaliteit.	
6.18	Burgers en ondernemers ondersteunen in het herkennen van ondermijning en hoe te handelen.	
6.19	Het aanbieden van cursussen aan het lokaal bestuur en ambtelijk apparaat.	
6.20	Als gemeente leggen we een link tussen ons collegeprogramma en de Global Goals. In 2020 besluiten we hoe dit te vertalen naar actiepunten.	
6.21	Jaarlijks actualiseren van de Algemene Plaatselijke Verordening.	
6.22	Aanbesteden van de structurele opvang van zwurf- en afstandsdieren.	
6.23	Vaststellen Jaarlijks programma Vergunningen, toezicht en Handhaving.	

Wat we ondernamen

Doelstellingen op het gebied van dienstverlening, goede bereikbaarheid en contact

Bij de begroting 2020 hebben wij aangegeven dat wij als gemeente bovenal te allen tijde goed bereikbaar willen zijn voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Daarbij gaat het om fysieke, telefonische en digitale bereikbaarheid.

Juist tijdens de coronacrisis was deze bereikbaarheid belangrijker dan ooit. Door de landelijke coronamaatregelen hebben we zelfs voor een korte periode de deuren van het Huis voor Cultuur en Bestuur moeten sluiten. Een ingrijpende maatregel. Door de noodgedwongen beperkingen in de fysieke bereikbaarheid hebben we alles op alles gezet om goed telefonisch en digitaal bereikbaarheid te blijven.

Onze dienstverlening en de ontwikkeling daarvan is in 2020 sterk beïnvloed door de coronacrisis. We hebben er enerzijds voor gekozen om een zorgvuldige invulling te geven aan de eisen die werden gesteld vanuit het bestrijden van het coronavirus, maar anderzijds wilden we ook onze dienstverlening op orde houden. Afhankelijk van de fase van de crisis hebben we steeds weer keuzes moeten maken. Door voortdurend te anticiperen op de actuele ontwikkelingen, het intensief gebruiken van onze website en het treffen van diverse aanvullende maatregelen hebben we, in overleg met onze klanten, de noodzakelijke producten op een goede en veilige manier kunnen leveren. Onze klanten hebben daar begrip voor gehad. In dit kader zijn ook, in goed overleg, afspraken gemaakt met de medegebruikers van het HvCB zoals ZINiN Theater en Bibliotheek.

De coronacrisis heeft wel tot gevolg gehad dat we niet alles hebben kunnen doen wat we ons bij het opstellen van de begroting 2020 in november 2019 hadden voorgenomen. Positief effect van de coronacrisis is dat we een grote stap vooruit hebben gezet op het gebied van ICT. In korte tijd is de gemeentelijke organisatie in staat gebleken om nagenoeg volledig digitaal door te kunnen werken vanaf veilige werkplekken bij de medewerkers thuis. Hierdoor heeft de dienstverlening van de gemeente voortdurend doorgang kunnen vinden en was de bereikbaarheid van de gemeente zowel telefonisch als digitaal steeds goed geborgd.

Ook de voorbereiding van de tweede Kamerverkiezingen in 2021 heeft meer tijd gekost dan in een normale situatie.

Veel inzet is gepleegd op het voorbereiden van een veilige verkiezing. Hierbij zijn de landelijke richtlijnen vertaald naar onze lokale situatie.

Dit heeft wel gevolgen gehad voor andere voornemens zoals het invoeren van e-diensten en het herzien van de visie op dienstverlening. Deze trajecten worden nu in 2021 opgepakt.

We hebben in de begroting 2020 aangekondigd meer onderzoek te willen doen naar de wensen en verwachtingen van onze bezoekers. Gezien de coronamaatregelen waren de mogelijkheden beperkt. Wel hebben we een ondernemersenquête gehouden waaruit bleek dat een proactieve houding, snel en adequaat handelen als belangrijk wordt gezien en ook wordt gewaardeerd.

Ambities en doelstellingen bestuur

De ambities van het bestuur zijn natuurlijk behoorlijk getemperd door de forse ombuigingsopgave die moet worden gerealiseerd. In het Koersdocument zijn de ambities en doelstellingen op basis van de nieuwe werkelijkheid bijgesteld. In maart 2020 kwam daar met corona nog een nieuwe uitdaging bij. Wij hebben geprobeerd de dienstverlening voor onze inwoners en ondernemers overeind te houden en wij hebben, ondersteund door de financiële middelen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld, onze ondernemers en instellingen te ondersteunen en te faciliteren. En wij hebben inzet gepleegd c.q. onze bijdrage geleverd aan de werkzaamheden die door de GGD en de Veiligheidsregio Twente nodig waren.

Regionale samenwerking

Op 1 juli 2020 is het Transitieplan 'Twente Vooruit' door het Algemeen Bestuur van Regio Twente met de grootst mogelijke meerderheid vastgesteld. Dit transitieplan voorziet in een nieuwe organisatie voor sociaal economische structuurversterking, met daarin vertegenwoordigers van overheid, ondernemingen en onderwijsinstellingen (Universiteit Twente, Hogeschool Saxion en ROC van Twente) onder de naam Twente Board. De GGD, Veilig Thuis Twente, OZJT gaan in principe als zelfstandige gemeenschappelijke regeling verder, terwijl de vrijwillige samenwerking door de betreffende gemeenten onderling zal moeten worden opgepakt. De bedoeling is om op deze manier meer focus en eenvoud aan te brengen in de samenwerking van de 14 Twentse gemeenten.

De opzet van de Twente Board staat inmiddels nadrukkelijk in de steigers. De statuten zijn eind december 2020 aan de gemeenteraden aangeboden om die in de gelegenheid te stellen eventuele wensen en bedenkingen bij het Algemeen Bestuur van Regio Twente kenbaar te maken. Wij verwachten dat de nieuwe structuur medio april van start kan gaan. Zoals bekend hebben niet alle 14 gemeenten een afgevaardigde in de Twente Board. Alleen Enschede heeft een vaste plek via een kwaliteitszetel. De overige 13 gemeenten nemen roulerend plaats in de Twente Board. De gemeenten regelen afstemming over hun inbreng in de stichting in een door de colleges van burgemeester en wethouders te sluiten bestuursovereenkomst.

Meer discussie is er nog over de nieuwe gemeenschappelijke regeling Gezondheid regeling en de taken die daarin worden ondergebracht. Ook over de positie van de recreatieve voorzieningen is op dit moment nog geen overeenstemming. Meerdere scenario's zijn daarbij in beeld. Wij verwachten dat ook hierover de komende maanden duidelijkheid komt.

Wet op het Decentraal Bestuur

De studiegroep Interbestuurlijke Financiële Verhoudingen keek naar deze wet en presenteerde op 10 september 2020 zijn advies 'Als één overheid – slagvaardig de toekomst tegemoet'. In het advies wordt aangedrongen op een gelijkwaardig partnerschap tussen overheden. Op basis van dit advies en eerdere onderzoeken en adviezen heeft de VNG geconstateerd dat er actie nodig is om de interbestuurlijke verhoudingen daadwerkelijk te verbeteren. Het gaat dan bijvoorbeeld om zaken als arbitrage bij geschillen, een sterkere positie van de minister van BZK en de autonomie van gemeenten. De VNG heeft inmiddels het initiatief genomen om zelf een wet te maken die de gewenste verbeteringen codificeert in een proeve van Wet op het Decentraal Bestuur. Bij de komende kabinetsformatie moeten afspraken worden gemaakt om vooruitlopend op deze nieuwe wet al te werken volgens de beoogde principes van die wet.

Uitvoering Interbestuurlijk Programma (IBP)

Maatschappelijke opgaven zoals de energietransitie, het bouwen van nieuwe woningen of de aanpak van schulden vragen om goede samenwerking van alle overheden. Het Interbestuurlijk Programma (IBP) wil die samenwerking

verbeteren. Sinds februari 2018 wordt er door Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen binnen het IBP samengewerkt aan tien grote maatschappelijke opgaven. Het programma vormt de weerslag van het besef dat veel maatschappelijke vraagstukken vereisen dat verschillende overheden samen optrekken en zich als één overheid opstellen. Doordat veel gemeenten in zwaar weer verkeren en de Rijksoverheid daarin zijn verantwoordelijkheid niet neemt, is het IBP onder druk komen te staan.

Openbare orde en veiligheid

In de gemeente Hellendoorn willen we dat de inwoners zich veilig voelen. Door een integrale aanpak, met samenwerking als uitgangspunt, worden veiligheid en leefbaarheid in de gemeente verder verbeterd.

Voor 2020 waren de volgende prioriteiten gesteld:

1. Ondernijning;
2. Kwetsbare personen (personen met verward gedrag en jeugdcriminaliteit en -overlast);
3. Cybercrime;
4. High Impact Crimes (woninginbraken, (fietsen)diefstallen enz.).

Aanpak ondernijning

De inzet op het thema ondernijning is in het jaar 2020 beperkt geweest door de inzet van de lokale coördinator ondernijning in de crisisorganisatie van de Veiligheidsregio Twente. De aanpak van urgente casuïstiek is uiteraard doorgegaan. Beleidsmatige werkzaamheden zijn echter voor een aanzienlijk deel blijven liggen. De financiële consequenties hiervan zijn dat een deel van het gereserveerde budget voor de inzet op het thema ondernijning ongebruikt is gebleven.

Kwetsbare personen

Personen met verward gedrag

Het aantal incidenten waar personen met verward gedrag bij betrokken waren is, evenals voorgaande jaren, ook de afgelopen periode gestegen. Niet iedereen die verward is, vormt overigens ook direct een risico. We zien dat de groep verwarde personen breed is: psychisch kwetsbaren, mensen die overmatig drugs/alcohol gebruiken, dementieterenden.

Eén van de regionaal gerealiseerde projecten was de pilot Streettriage. Met ingang van 2021 wordt Streettriage Twente-breed structureel ingezet.

Verder is gewerkt aan een regionaal meldpunt voor kwetsbare personen. Dit meldpunt is inmiddels gerealiseerd (Meldpunt Verward Gedrag Twente). De GGD Twente voert dit meldpunt uit voor de 14 gemeenten in Twente.

Hellendoorns Procesregiemodel Zorg en Veiligheid

(doorontwikkeling basisstructuur samenwerking zorg en veiligheid gericht op multiproblematiek en de regie rond kwetsbare inwoners).

Ook in 2020 was er een landelijke stijging te zien van incidenten rond kwetsbare personen met verward gedrag. Zaken werden in de praktijk vaak wel opgepakt maar het ontbrak soms aan regie en een duidelijke structuur met gedragen afspraken.

Om die situatie te verbeteren is de hulp ingeroepen van een onafhankelijk expert.

De onafhankelijke expert (gesubsidieerd uit ZonMw-gelden in de vorm van een zogenaamde Vliegende Brigadier) kon zowel intern als extern adviseren en dat was van belang om de huidige situatie te verbeteren.

Het project loopt door in 2021 en moet voor 1 april zijn afgerond.

Jeugdcriminaliteit en -overlast

Jeugdoverlast, met bijbehorend lawaai en rotzooi, is nog steeds een bron van ergernis voor inwoners. Het gedrag van jeugd (luidruchtigheid, uitjouwen) kan intimiderend overkomen.

	2017	2018	2019	2020
Meldingen overlast jeugd	110	80	115	313

Na een daling in 2018 nam de hoeveelheid overlast veroorzaakt door jeugd in 2019 toe en liet vervolgens vooral in 2020 een behoorlijk toename zien. Zonder een gedegen onderbouwing, denken we dat de opvallende toename in 2020 te relateren is aan de situatie in de samenleving, in het bijzonder die van jongeren, ten aanzien van het bestrijden van het coronavirus.

Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit

Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit zijn verzamelbegrippen voor een groot aantal misdrijven waarbij gebruik wordt gemaakt van ICT middelen. Als gemeente kunnen we niet zo heel veel op het gebied van cybercrime, behalve het bewust maken van onze inwoners van de gevaren van alle vormen van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. We sluiten aan bij de Twente-brede aanpak op het onderwerp.

High Impact Crime (HIC)

Een woninginbraak is een forse inbreuk op de persoonlijke levenssfeer en is van grote invloed op de veiligheidsbeleving. Woninginbraken tegengaan is een prioriteit binnen de gemeente Hellendoorn en het politie basisteam Twente West.

De gemeente Hellendoorn wil de veiligheid in de woonomgeving waarborgen door een aantal gecombineerde maatregelen (zoals het wegnemen van gelegenheid, creëren van bewustwording bij bewoners en repressie).

	2017	2018	2019	2020
Diefstal/inbraak woning (totaal)	54	93	53	42

De dalende trend in het aantal woninginbraken blijkt zich voort te zetten in 2020. Desondanks blijft iedere inbraak een grote impact hebben op de bewoners en daarom een prioriteit. Er is blijvende aandacht nodig op dit thema.

Gemeentelijke oefening

27 februari 2020 is er door de Veiligheidsregio Twente een systeemsoefening gehouden in onze gemeente. De oefening was toegespitst op het thema 'maatschappelijke onrust'. Dit hield in dat er naast de regionale crisisorganisatie ook is geoefend door het lokale 'Kernteam maatschappelijke onrust'.

Het doel van de oefening was het samen werken binnen de systemen van de Twentse en de lokale crisisorganisatie, waarbij het zwaartepunt lag op:

- Samenwerking en afstemming met 'Lokale driehoek' (Gemeente, OM, Politie en GGD)
- Samenwerking tussen 'Kernteam Maatschappelijke onrust' en de 'Lokale driehoek'
- Samenwerking tussen regionale en lokale crisisorganisatie en externe partijen bij incidenten
- Samenwerking op het gebied van crisiscommunicatie tussen alle betrokken partijen

Bereikbaarheidstest lokale medewerkers crisisorganisatie

In de oktober is na werktijd door de Veiligheidsregio een belronde gedaan met alle lokale medewerkers van de kolom bevolkingszorg die op de gemeentelijke alarmeringslijst staan.

Het ging om collega's die met hun kennis van een bepaald vakgebied en bekendheid met lokale omstandigheden de crisisorganisatie bij een opschaling kunnen helpen om calamiteiten te bestrijden.

Deze bereikbaarheidstest is uitgevoerd om de slagkracht van de crisisorganisatie te testen. Het ging daarbij alleen om het testen van de bereikbaarheid. Het was geen oefening met een opkomst op een bepaalde locatie.

70% van de medewerkers die zijn gebeld, heeft men kunnen bereiken. Van die mensen kon bijna 90% onmiddellijk naar het gemeentehuis komen om te komen helpen.

APV

In 2020 is de jaarlijkse update van de Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Hellendoorn 2020 (APV) in procedure gegaan. Dit naar aanleiding van de VNG-modelverordening en wijzigingen die in de praktijk wenselijk bleken. Met de update van de APV wordt bijgedragen aan global goal 16 – Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten. Met behulp van de APV wordt zorg gedragen voor orde en veiligheid binnen de gemeente Hellendoorn.

Corona

Regionale crisistaken

Een ambtenaar openbare orde en veiligheid en jurist van de gemeente Hellendoorn hebben vanaf het begin van de coronacrisis volop meegedraaid in de regionale crisisorganisatie waarbij zij telkens één of meerdere weken achter elkaar zijn ingezet. Dit heeft vanzelfsprekend een behoorlijke impact gehad op hun lokale werkzaamheden en dan met name ten aanzien van de beleidsmatige werkzaamheden op het gebied van ondermijning.

Gemeentelijk kernteam corona

Door de uitbraak van het coronavirus zijn in de gemeente Hellendoorn de basisvoorzieningen voor de bevolking onder druk komen te staan. Daarom zijn maatregelen getroffen waardoor de burgers en bedrijven ook tijdens een besmettingsgolf in de gemeente op de overheid kunnen blijven rekenen. Om dit te kunnen blijven garanderen zijn een continuïteitsplan en routekaart opgesteld.

Om uitvoering te geven aan de geprioriteerde activiteiten en het bewaken van de bedrijfscontinuïteit is een gemeentelijk kernteam coronavirus ingericht. Dit kernteam houdt zich bezig met het vertalen en uitwerken van het landelijke en regionale beleid voor de gemeente en met de eigen bedrijfscontinuïteit. Het kernteam voert wekelijks overleg (de eerste maanden drie maal per week).

Brandweer

Omdat de huidige brandweergarage in Hellendoorn niet meer voldoet en ook niet meer kan voldoen aan de eisen die daaraan worden gesteld, is samen met de Veiligheidsregio Twente in Hellendoorn gezocht naar een andere locatie voor een nieuwe brandweergarage. Zoals het er nu uit ziet, is er een geschikte locatie gevonden.

Bedrijventerrein

Op het bedrijventerrein 't Lochter functioneert een samenwerkingsverband (Keurmerk veilig ondernemen bedrijven-terrein KVO-B) tussen de Ondernemersvereniging 't Lochter, brandweer, politie en de gemeente Hellendoorn. Reden voor deze samenwerking is het optimaliseren van het bedrijventerrein 't Lochter op het terrein van schoon, heel en veilig.

Speerpunten in 2020 waren:

- het uitbreiden van collectieve beveiliging;
- cameratoezicht;
- verkeersveiligheid;
- bewustwording over signalen van ondermijning.

Met name voor de realisatie van het cameratoezicht en de verkeersveiligheid is er door de gemeente een aanzienlijke bijdrage geleverd.

Vanwege de door corona geldende beperkingen hebben er minder fysieke overleggen plaatsgevonden. Ook is de gezamenlijke schouw komen te vervallen.

Toezicht en handhaving

Het toezicht op de naleving van regels is belangrijk om de gemeente veilig en leefbaar te houden.

Dat kunnen regels betreffen op bijvoorbeeld het gebied van bouwen (waaronder bouw, sloop en het gebruik van gronden en bouwwerken), milieu (bedrijfsactiviteiten) en openbare orde en veiligheid (overtredingen van de Algemene Plaatselijke Verordening en bijzondere wetgeving zoals transport gevaarlijke stoffen). We zijn hierbij mede afhankelijk van partners waarmee we samenwerken zoals politie, Brandweer Twente en het Waterschap Vechtstromen, dan wel partners waarbij we een deel van de uitvoering hebben ondergebracht zoals de Omgevingsdienst Twente (ODT).

Jaarlijks stellen we hiervoor een uitvoeringsprogramma Vergunningen, toezicht en handhaving (VTH) op. In dit programma worden voor de verschillende taakvelden op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving de doelstellingen en prioriteiten beschreven, maar ook de uit te voeren werkzaamheden en welke keuzes daarin worden gemaakt. Daarbij moet opgemerkt dat de beschikbare capaciteit beperkt is; daardoor is er geen sprake van 100 % controle of toezicht. Bovendien zijn niet alle risico's uit te sluiten en kan er altijd een calamiteit plaatsvinden.

Initiatiefnemers/ bouwers/ organisatoren hebben ook altijd een eigen verantwoordelijkheid.

Gezien de grote risico's waren en zijn constructieve veiligheid en brandveiligheid voor ons een speerpunt. Als toezicht leidt tot het handhavend optreden bij geconstateerde overtredingen, dan passen we de landelijke handhavingsstrategie toe.

Het afgelopen jaar is anders verlopen dan gepland, omdat we in maart 2020 werden geconfronteerd met het Coronavirus en de maatregelen die vanuit de rijksoverheid en bevoegde gezagen werden opgelegd om de verspreiding van dit virus tegen te gaan. Er geldt sinds maart 2020 een noodverordening en per 1 december 2020 de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19. De genomen maatregelen zijn sterk van invloed geweest op de werkzaamheden van het team Vergunningen, toezicht en duurzaamheid (Vtd) en zullen waarschijnlijk ook van invloed blijven op de werkzaamheden voor het komende jaar. Voor de ondersteuning van toezicht- en handhavingstaken van de Boa's wordt vanuit het Rijk geld beschikbaar gesteld voor de periode vanaf 15 december 2020 tot en met 30 juni 2021. Momenteel wordt de aanvraag om hierop aanspraak te maken voorbereid en ook kijken we hoe en waarvoor we dit geld kunnen en mogen inzetten.

Opvang zwerf- en afstandsdieren

In 2020 is het vangen, transporteren, opvangen en verzorgen van zwerf- en afstandsdieren aanbesteed en gegund voor de komende jaren. Daarmee beschikt de gemeente Hellendoorn weer over structurele invulling van deze dienst. Belangrijke uitgangspunten bij de aanbesteding waren duurzaamheid en dierenwelzijn. Bij de gunning hebben kwalitatieve criteria een grote rol gespeeld. Het met een commerciële partij samenwerken om de dienst te kunnen uitvoeren draagt bij aan global goal 17 – Partnerschappen om doelstellingen te bereiken.

Vergaderstructuur

In 2020 is een nieuwe vergaderstructuur voor de gemeenteraad ingevoerd. Tot aan de zomer heeft de raad zich verdiept in de verschillende mogelijkheden, o.a. door ervaringen op te halen bij andere gemeenten. Vanaf september werkt de gemeenteraad volgens het nieuwe systeem. Afgesproken is om gedurende een half jaar ervaring op te doen en dan het nieuwe systeem te evalueren. Tot dusver heeft het verruimen van het insprekrecht tot meer insprekers geleid en ook is gebruik gemaakt van het inspreken op zelf aan te dragen onderwerpen. Ook maakt het systeem een snellere doorlooptijd van besluitvorming mogelijk. Als gevolg van de coronamaatregelen is het ervaring opdoen met andere werkvormen nog niet goed van de grond gekomen. Maar zodra het kan willen we bijvoorbeeld gebruik maken van een informatiemarkt of gaan we vergaderen op locatie in de verschillende kernen.

Versterking financieel beheer en versterken financieringspositie

De begroting voor 2020 was sluitend, mede dankzij de nodige ombuigingen, voortkomend uit het Koersdocument uit 2019. Meerjarig waren er nog tekorten waarbij aangegeven is dat we de herijking van het gemeentefonds wilden afwachten en door wilden gaan met onze lobby richting het Rijk voor een hogere Rijksbijdrage met name op het onderdeel Sociaal domein. We hebben u vanuit de planning & controlcyclus tussentijds op de hoogte gesteld van de (financiële) ontwikkelingen. Daarnaast hebben we tweemaal een crisisrapportage uitgebracht. Voor de ontwikkelingen van de financiën wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

In het kader van het terugdringen van onze schulden hebben we in 2020 onze leningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) geherstructureerd. We hebben al onze BNG-leningen afgelost en omgezet in één geldlening met een looptijd van 25 jaar. Naast dat dit een besparing in de exploitatie met zich mee bracht, is de verhouding tussen afschrijvingen en aflossingen nu redelijk in balans. Tot 2020 liepen deze twee ver uiteen. De aflossingen waren ruim twee keer zo hoog als de afschrijvingen. Bijkomend voordeel is dat we de komende jaren geen leningen meer aan hoeven te trekken en dus ook geen renterisico lopen. Per jaareinde 2020 bedraagt de langlopende schuld € 126 miljoen. Dat is € 2 miljoen hoger dan aan het begin van 2020. Dit komt door de herstructurering en het feit dat al een lening van € 10 miljoen met uitgestelde stortingsdatum was opgenomen. In het collegeprogramma hebben we als speerpunt opgenomen dat we de langlopende schuld eind 2021 terugbrengen naar € 121 miljoen. Volgens de huidige planning zal de schuld eind 2021 € 120 miljoen bedragen. Eind 2025 ligt de langlopende schuld onder de € 100 miljoen bij ongewijzigd beleid. Voor de lange termijn is de doelstelling een langlopende netto schuldenlast van maximaal 90% van het begrotingstotaal, te behalen in de periode 2030-2034. Ook daarvoor lopen we op schema. Eind 2020 is de langlopende netto schuldenlast 100% van het begrotingstotaal. Eind 2019 was dat nog 122%.

Goed is ook om op te merken dat onze liquide middelen (inclusief het schatkistbankieren) zijn opgelopen van € 4,9 miljoen aan het begin van het jaar tot € 22,4 miljoen per jaareinde.

Uitkering gemeentefonds

De uitkering uit het gemeentefonds is de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente. Veruit het grootste deel betreft de algemene uitkering. Deze bedraagt in 2020 € 48,9 miljoen. Daarnaast is er de integratie-uitkering sociaal domein (€ 5,5 miljoen) voor de onderdelen participatie en voogdij 18 plus. Naast deze uitkeringen ontvingen we nog een bedrag van in totaal € 1,0 miljoen voor 14 decentralisatie-uitkeringen (waarvan vijf betrekking hebben op compensatie als gevolg van corona) en één integratie-uitkering. De afwikkeling van oude jaren leverde een voordeel van € 0,2 miljoen op. De uitkering uit het gemeentefonds komt daarmee in totaal uit op € 55,6 miljoen.

In een drietal circulaire (mei, september en december) worden we op de hoogte gesteld van de ontwikkeling van het gemeentefonds. De meicirculaire liet, in tegenstelling tot voorgaande jaren waar het accres negatief uitviel, dit jaar een klein positief verschil zien. In de periode na het verschijnen van de meicirculaire heeft het ministerie van BZK twee brieven verstuurd over het 'Compensatiepakket coronacrisis medeoverheden'. De eerste is ontvangen eind juni, de tweede eind augustus. In beide brieven werden bijdragen toegezegd ter compensatie van de kosten die gemeenten maken als gevolg van de coronacrisis. In de septembercirculaire zijn beide brieven financieel verwerkt. De septembercirculaire was, naast het coronapakket, ook positief door een hoger accres, een hogere uitkering door de ruimte onder het BCF-plafond en het vervallen van de opschalingskorting in 2020. De decembercirculaire viel voor het jaar 2020 beperkt negatief uit, met name doordat we de middelen van de Compensatieregeling Voogdij 18+ in 2021 ontvangen in plaats van in 2020.

Moties

In onderstaande tabel zijn de aangenomen moties en amendementen van 2020 opgenomen.

Moties en Amendementen	
Raadsvergadering	
20-04-2020	Amendement over evaluatie financieringspositie
12-05-2020	Motie beheersverordening over opstarten bestemmingsplan voor toestaan bredere agrarische nevenactiviteiten
12-05-2020	Motie beheersverordening second opinion inzake agrarisch bedrijf Schanshekweg
12-05-2020	Amendement over beleid Nieuw Buitengebied
02-06-2020	Motie verkenning zelf energie opwekken
02-06-2020	Motie asbest er af, zon er op
02-06-2020	Motie over warmtescan woningen
02-06-2020	Motie vreemd aan de orde van de dag over meedenken jongeren in coronatijd
01-09-2020	Motie vreemd aan de orde van de dag over extra tijd creëren voor buurtschappen en kernen mbt voorstel energietransitie
22-09-2020	Motie over leges gehandicaptenparkeerkaart 2021
22-09-2020	Motie vreemd aan de orde van de dag over promotende energiebesparende maatregelen
22-09-2020	Amendement over gehandicaptenparkeerkaart
20-10-2020	Motie over zienswijze op de begrotingswijzigingen van OZJT-VTT
10-11-2020	Motie over nieuwbouw voor starters op de woningmarkt
10-11-2020	Motie over snellader elektrische auto's
10-11-2020	Motie over pilot voorzieningenwijzer
10-11-2020	Motie over innovatiefonds Sociaal Domein
10-11-2020	Motie over begeleiding Wmo-cliënten met psychiatrische achtergrond
10-11-2020	Motie over OZB verhoging
10-11-2020	Amendement over verhoging OZB
24-11-2020	Motie vreemd aan de orde van de dag over rol Stichting Platform Duurzaam Hellendoorn

Realisatie baten en lasten

bedragen x € 1.000

06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Algemene baten en lasten	- 207	- 216	- 289	- 73 N	- 18
Bestuurlijke samenwerking en deelnemingen	- 519	- 390	- 438	- 48 N	- 530
Burgerlijke stand	- 191	- 188	- 170	19 V	- 182
Internationale contacten	- 8	- 13	- 7	6 V	- 11
Ondersteuning veiligheidsketen	- 2.239	- 2.219	- 2.219	1 V	- 2.136
Onroerende-zaakbelastingen	- 18	- 18	-	18 V	-
Openbare orde	- 234	- 285	- 269	17 V	- 355
Overige burgerzaken	- 37	- 40	- 49	- 10 N	- 51
Rampenbestrijding	- 49	- 52	- 49	2 V	- 72
Reisdocumenten	- 127	- 155	- 144	11 V	- 176
Rijbewijzen	- 143	- 167	- 161	7 V	- 164
Uitvoering Wet WOZ	- 389	- 414	- 379	35 V	- 410
Verkiezingen	- 84	- 48	- 45	3 V	- 106
Treasury	68	- 58	- 44	14 V	- 253
Gemeenteraad	- 672	- 672	- 691	- 19 N	- 639
College van B&W	- 914	- 914	- 931	- 17 N	- 1.780
Beheer overige gebouwen en gronden	- 369	- 338	- 319	19 V	- 443
Hondenbelasting	- 44	- 45	- 42	3 V	- 36
Handhaving Openbare orde	- 552	- 555	- 549	5 V	- 283
Brandkranen	- 20	- 20	- 21	- 1 N	- 21
Totaal Lasten	- 6.746	- 6.808	- 6.816	- 8 N	- 7.665
Baten					
Algemene baten en lasten	92	-	- 0	- 0 N	93
Burgerlijke stand	88	43	52	9 V	59
Onroerende-zaakbelastingen	10.217	9.565	9.691	126 V	8.180
Openbare orde	-	5	7	2 V	44
Overige burgerzaken	11	11	20	9 V	25
Rampenbestrijding	-	1	1	0 V	3
Reisdocumenten	106	76	83	7 V	148
Rijbewijzen	104	109	159	50 V	185
Uitkering gemeentefonds	47.798	49.936	50.173	237 V	46.699
Uitvoering Wet WOZ	11	11	15	4 V	10
Integratie-uitkering sociaal domein	5.000	5.752	5.452	- 300 N	5.049
Treasury	574	512	677	166 V	818
College van B&W	-	-	342	342 V	1
Beheer overige gebouwen en gronden	353	418	473	54 V	357
Hondenbelasting	182	182	178	- 4 N	174
Handhaving Openbare orde	53	18	11	- 7 N	30
Totaal Baten	64.589	66.639	67.334	695 V	61.876
Saldo van baten en lasten	57.842	59.831	60.518	687 V	54.212
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 253	- 3.730	- 4.148	- 419 N	- 1.333
Onttrekkingen	804	3.357	3.291	- 66 N	3.317
Mutatie reserves	551	- 372	- 857	- 485 N	1.984
Resultaat	58.393	59.459	59.661	202 V	56.196

Belangrijkste afwijkingen

bedragen x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen	Vershil
Voordelen	
Ontwikkeling gemeentefonds	237 V
Hogere winstuitkeringen en dividenden	93 V
Onroerende zaakbelasting	126 V
Uitvoering Wet WOZ	35 V
Handhaving openbare orde	17 V
Rijbewijzen	50 V
Burgerlijke stand	19 V
Hogere rentebaten (door met name boeterentes ambtenarenhypotheken)	43 V
Hogere boekwinsten op verkocht vastgoed	72 V
Lagere storting voorziening dubieuze debiteuren	28 V
Meer rente toegerekend dan betaald	44 V
Stelpost onvoorzien	40 V
Stelpost rijksvoornemens	148 V
Vrijval voorziening Appa	342 V
Totaal voordelen	1.294 V
Nadelen	
Bestuurlijke samenwerking en deelnemingen	- 48 N
Algemene baten en lasten	
Storting vrijval voorziening Appa in financieringsreserve	- 342 N
Aanslag Vpb - bezwaar tegen gemaakt	- 269 N
IU Gemeentefonds Sociaal Domein : compensatieregeling voogdij/18+ in 2021 ipv 2020	- 300 N
Hogere storting bufferreserve wegen boekwinsten	- 77 N
Lagere onttrekking generatiepact	- 66 N
Totaal nadelen	- 1.102 N
Overige afwijkingen	10 V
Totaal afwijkingen	202 V

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten van de jaarrekening worden de verschillen nader gespecificeerd en toegelicht.

Overhead

Bestuurlijk verantwoordelijk:

- Burgemeester mevr. A.H. Raven
- Wethouder dhr. J.J. Beintema

Inleiding

In dit programma presenteren we de kosten ten aanzien van overhead. In de paragraaf bedrijfsvoering lichten we de activiteiten betreffende de overhead nader toe.

Kaderstellende nota's

- Beleidskader informatieveiligheid (2018/ 18INT00308)
- Privacy beleid en privacy statement (2018/ 18INT01175)
- Standpuntbepaling Interbestuurlijk Programma (2018/ 18INT01599)

Realisatie baten en lasten

bedragen x € 1.000

99 Overhead	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Facilitaire zaken	- 585	- 634	- 531	104 V	- 588
Personeel en organisatie	- 502	- 445	- 414	31 V	- 449
Personeel	- 5.719	- 5.515	- 5.548	- 33 N	- 5.203
Huisvesting	- 1.074	- 1.013	- 968	45 V	- 1.023
Automatisering	- 1.332	- 1.514	- 1.450	64 V	- 976
Organisatieaangelegenheden	- 14	- 49	- 9	39 V	- 0
Overige ondersteuning	246	247	283	37 V	304
Financien en belastingen	- 2.314	- 2.452	- 2.368	84 V	- 2.111
Communicatie	- 70	- 65	- 29	36 V	- 43
Juridische zaken	- 36	- 29	- 21	8 V	- 16
Totaal Lasten	- 11.400	- 11.471	- 11.055	415 V	- 10.105
Baten					
Facilitaire zaken	10	10	22	12 V	16
Personeel en organisatie	-	-	5	5 V	-
Personeel	7	12	7	- 5 N	25
Huisvesting	1	- 0	3	3 V	4
Overige ondersteuning	-	-	-	0 V	-
Financien en belastingen	2	2	2	1 V	1
Communicatie	27	27	25	- 2 N	21
Totaal Baten	46	50	65	15 V	67
Saldo van baten en lasten	- 11.354	- 11.420	- 10.990	430 V	- 10.038
Resultaat	- 11.354	- 11.420	- 10.990	430 V	- 10.038

Belangrijkste afwijkingen

bedragen x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen	Verschil
Voordelen	
Personeel en organisatie	31 V
Automatiserings- en informatievoorzieningsprojecten	64 V
Onbestede budgetten op facilitair gebied i.v.m. corona	104 V
Organisatieaangelegenheden	37 V
Financiën en belastingen	84 V
Communicatie	36 V
Huisvesting	45 V
Totaal voordelen	401 V
Nadelen	
Personeel en organisatie	- 33 N
Totaal nadelen	- 33 N
Overige afwijkingen	62 V
Totaal afwijkingen	430 V

In de toelichting op het overzicht van baten en lasten van de jaarrekening worden de verschillen nader gespecificeerd en toegelicht.

Paragraaf 1: Lokale Heffingen

In deze paragraaf geven we verantwoording over het beleid op het gebied van de gemeentelijke belastingen in 2020. Ook krijgt u inzicht in de belastingdruk voor inwoners.

Uitgangspunten en doelstellingen

Het is gebruikelijk om de tarieven jaarlijks te verhogen met een inflatiecorrectie. Op basis van de laatste prognoses van het CPB gingen wij bij het opmaken van de begroting 2020 uit van een gewogen gemiddelde van 2,9%. Overwegingen om hiervan af te wijken waren bijvoorbeeld wettelijk vastgestelde tarieven, omvang van de voorzieningen, de mate van kostendeckendheid van een bepaald tarief of de afronding van de tarieven.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een bestemmingsbelasting. Wij gebruiken de opbrengsten om onze kosten voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval te dekken. In 2020 steeg de afvalstoffenheffing met 4,9% ten opzichte van 2019. De basisheffing werd extra verhoogd met € 10,08. De stijging van 4,9% bestond uit 2,9% inflatiestijging en een reële groei van 2%. De stijging van de basisheffing met € 10,08 is opgenomen in het raadsbesluit van 16 januari 2018 en geldt voor de periode 2019-2021 (3 jaren x € 10,08).

Meer huishoudens dan verwacht ruilden hun 240 liter restcontainer in voor een container van 140 liter. Dat veroorzaakte een financieel nadeel. Tegelijkertijd zagen we dat de vermindering van de hoeveelheid restafval tegenviel. Daarom moest de basisheffing extra verhoogd worden met € 9,68.

Afvalstoffenheffing	2019	2020	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
Basisheffing	€ 119,52	€ 145,68	€ 26,16	21,9%
140 liter restcontainer	€ 62,28	€ 65,40	€ 3,12	5,0%
240 liter restcontainer	€ 105,96	€ 111,24	€ 5,28	5,0%
opslag hoogbouwcomplex *1)	€ 68,88	€ 72,36	€ 3,48	5,1%
opslag recreatiecomplex *2)	€ 113,88	€ 119,52	€ 5,64	5,0%

*) Omdat de tarieven deelbaar moeten zijn door 12, zien we in bovenstaande tabel een stijging van rond de 5%.

Begraafenisrechten

De opbrengst van de begraafenisrechten gebruiken wij om de kosten van de begraafplaatsen te dekken. De begraafenisrechten zijn met de inflatiecorrectie van 2,9% verhoogd. Daarnaast is als onderdeel van de ombuigingsopgave besloten om een verhoging met 10% door te voeren.

Begraafenisrechten	2019	2020	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
Aankoop eigen graf	€ 2.037,00	€ 2.307,00	€ 270,00	13,3%
Begraven volwassene	€ 654,00	€ 740,00	€ 86,00	13,1%

Hondenbelasting

Sinds de invoering van deze belastingsoort wordt de opbrengst aangewend ter bestrijding van de overlast door honden en de daaraan direct verwante activiteiten. Ten opzichte van het tarief 2019 werd er voor 2020 een inflatiecorrectie van 2,9% toegepast.

Hondenbelasting	2019	2020	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
Per hond	€ 72,00	€ 74,00	€ 2,00	2,8%
Per kennel	€ 360,00	€ 370,00	€ 10,00	2,8%

Leges

Particulieren en bedrijven moeten leges betalen voor individuele dienstverlening van de gemeente. De meeste leges zijn verhoogd met de inflatiecorrectie van 2,9%. Daarnaast zitten er in de Legesverordening ook nog wettelijke tarieven en maximumtarieven. Ook was er een aantal tarieven dat, vanuit de ombuigingsopgave, meer kostendekkend is gemaakt.

Marktprecariobelasting

Voor het gebruik van een standplaats op de warenmarkt in Nijverdal moeten de marktkooplieden marktprecariobelasting betalen. De tarieven zijn verhoogd met de inflatiecorrectie van 2,9%. Gelet op de coronacrisis en de beperkingen die dat opleverde voor de marktkooplieden, hebben de heffingsambtenaar en het college besloten dat de standplaatshouders op de markt een deel van de marktprecariobelasting niet hoefden te betalen.

OZB

De opbrengst van de OZB is een algemeen dekkingsmiddel. De tarieven van de OZB worden uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Op grond van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) moeten wij elk jaar alle onroerende zaken taxeren.

In de begrotingsvergadering van 5 november 2019 werd afgesproken de OZB-opbrengst voor woningen te laten stijgen met 25% en die van de niet-woningen met 12,5%. Begin 2020 bleek dat er ruimte was om de stijging voor de woningen in 2020 te beperken tot 17,5%.

De waardeontwikkeling bedroeg voor woningen 5,7% en voor de niet-woningen 0,7%.

Onroerende zaak belasting	2019	2020	Tarief- stijging	Lasten- stijging (%)
Eigendom				
Woning	0,1434%	0,1594%	0,0160%	17,5%
Niet-woning	0,2929%	0,3273%	0,0344%	12,5%
Gebruik				
Niet-woning	0,2389%	0,2670%	0,0281%	12,5%

Reclamebelasting

Vanwege de coronacrisis hebben de invorderingsambtenaar en het college besloten dat er in 2020 geen aanslagen reclamebelasting opgelegd worden. Uit de opbrengst van de reclamebelasting wordt normaliter een subsidie verstrekt aan Stichting Promotie Nijverdal. Ook is een gedeelte van de opbrengst bedoeld als bijdrage van de ondernemers aan het Masterplan Centrum Nijverdal.

Omdat ook veel activiteiten van de Stichting Promotie Nijverdal vanwege de coronacrisis geen doorgang konden vinden, kon in 2020 worden volstaan met een subsidie van € 27.500,--. Daarvan was € 15.000,-- een gift. De overige € 12.500,-- van de uitgekeerde subsidie vanuit de bijdrage aan het Masterplan moet in de komende jaren worden terugbetaald via de reclamebelasting.

Rioolheffing

De rioolheffing heeft het karakter van een bestemmingsheffing om collectieve maatregelen te treffen die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering en overige maatregelen ten aanzien van afvalwater, hemelwater en grondwater.

Met ingang van 2020 is er sprake van een andere vorm van tariefdifferentiatie. De heffing is opgebouwd uit schijven van 500 m3 waterverbruik. Het waterverbruik krijgt de gemeente door van Vitens.

Rioolheffing	2019	2020	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
Vastrecht 0-50 m3	€ 191,88			
Opslag voor elke 50 m3 of deel daarvan boven vastrecht	€ 37,20			
Vastrecht 0 -500 m3		€ 240,36	n.v.t.	4,9%
Vastrecht 501 -1000 m3		€ 332,76	n.v.t.	4,9%
Vastrecht 1001 -1500 m3		€ 1.079,64	n.v.t.	4,9%
Opslag voor elke hele of gehele schijf van 500 m3 boven 1500 m3		€ 419,76	n.v.t.	4,9%

*) Doordat de vorm van de tariefdifferentiatie is gewijzigd, geeft een lastenstijging in euro's een verkeerd beeld. Wel is in de programmabegroting 2020 een lastenstijging van 4,9% afgesproken.

Toeristenbelasting

De opbrengst van de toeristenbelasting wordt door de gemeente gedeeltelijk gebruikt als dekking voor kosten op recreatief gebied. Een ander gedeelte wordt gebruikt als algemeen dekkingsmiddel.

De tarieven voor 2020 zijn verhoogd conform de tariefafspraken voor de periode 2019-2023, na een consultatieronde onder de recreatieondernemers die we hebben gehouden in het derde en vierde kwartaal van 2017. Deze tarieven zijn door de raad bekrachtigd in april 2018.

Voor de aanbieders van nachtverblijf is geen speciale coronaregeling in het leven geroepen. De toeristenbelasting wordt namelijk opgebracht door de toerist. De recreatieondernemer is slechts een doorgeefluik.

Toeristenbelasting	2019	2020	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
A: nachtverblijf niet vallend onder B, C of D	€ 0,73	€ 0,74	€ 0,01	1,4%
B: woning	€ 1,13	€ 1,15	€ 0,02	1,8%
C: hotel/bed&breakfast	€ 1,74	€ 1,78	€ 0,04	2,3%
D: vaste standplaats	€ 109,50	€ 111,00	€ 1,50	1,4%

Vermakelijkhedenretributie

De tarieven van de vermakelijkhedenretributie zijn niet aangepast omdat er met de enige belastingplichtige, Avonturenpark Hellendoorn, een convenant gesloten is met een looptijd van 2018 tot en met 2022. Via dit convenant draagt het Avonturenpark bij aan de kosten die de gemeente maakt ten behoeve van het park.

Wet waardering onroerende zaken

Elk jaar worden alle onroerende zaken binnen de gemeente Hellendoorn opnieuw gewaardeerd. De nieuwe WOZ-waarden werden eind februari 2020 aan de belanghebbenden bekend gemaakt en hadden als waardepeildatum 1 januari 2019.

Aanslagheffing gecombineerde aanslag 2020

In totaal zijn er voor belastingjaar 2020 18.778 aanslagen gemeentelijke belastingen verzonden. Hiervan hadden er 17.349 als dagtekening 29 februari 2020 (92,4%). Naar aanleiding van verhuizingen, bezwaarschriften en controles werden er in de loop van 2020 dus nog 1.429 aanslagen opgelegd. Zoals gebruikelijk zijn op het aanslagbiljet de aanslagen afvalstoffenheffing, hondenbelasting, OZB en rioolheffing gecombineerd.

Betaling

Omdat 68,6 % van de belastingplichtigen een machtiging hebben afgegeven tot automatische incasso, hadden zij tien termijnen om het verschuldigde bedrag te voldoen.

Kwijtschelding 2020

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen kan worden verleend als de belastingschuldige niet in staat is anders dan met buitengewoon bezwaar de belastingaanslag geheel of gedeeltelijk te betalen. Van buitengewoon bezwaar is

sprake als de middelen om een belastingaanslag te betalen ontbreken en ook niet binnen afzienbare termijn kunnen worden verwacht.

Kwijtschelding is alleen mogelijk voor onroerende-zaakbelastingen, riool- en afvalstoffenheffing en hondenbelasting.

Bij de behandeling van kwijtscheldingsverzoeken maakte de gemeente Hellendoorn maximaal gebruik van de haar geboden mogelijkheden, door 100% van de bijstandsnorm aan te merken als kosten van bestaan. Voor AOW-gerechtigden werd een inkomstennorm gehanteerd gelijk aan de toepasselijke netto AOW-bedragen. Verder hielden wij bij de beoordeling van de betalingscapaciteit rekening met de netto kosten van kinderopvang.

Om de administratieve lasten voor zowel de inwoner als de gemeente en ook de uitvoeringskosten zo laag mogelijk te houden, maakten wij gebruik van geautomatiseerde kwijtschelding. Het Inlichtingenbureau kreeg van ons een gegevensbestand van belastingplichtigen aan wie in 2019 volledig kwijtschelding is verleend. Het Inlichtingenbureau toetste op basis van gegevensvergelijkingen of de belastingplichtigen voldeden aan de normstelling en in aanmerking kwamen voor automatische kwijtschelding. Daarvan kregen de mensen van ons bericht.

Ook als men niet voor automatische kwijtschelding in aanmerking kwam, kreeg men bericht. Op het moment dat die persoon de belastingaanslag 2020 ontving, kon hij of zij alsnog kwijtschelding aanvragen. Die aanvragen werden uitgebreid getoetst.

Over belastingjaar 2020 hebben we in totaal € 192.541,-- kwijtgescholden (2019: € 199.048,00).

Oninbaar

Als op het gebied van de invordering alle vervolgacties zijn ondernomen en er geen verhaalmogelijkheden meer zijn, worden de desbetreffende posten uit het debiteurenbestand gehaald en oninbaar verklaard. Dit instrument is in de wet vastgelegd en geldt als sluitstuk wanneer invordering niet meer mogelijk blijkt.

Door het oninbaar verklaren worden de invorderingsmaatregelen definitief afgerond. De schuld gaat administratief teniet, maar blijft formeel bestaan. Er hoeft echter geen tijd en energie meer te worden gestoken in het invorderen van bedragen die toch niet binnenkomen.

Na de oninbaarverklaring wordt de schuld extra-comptabel vastgelegd. De posten worden op een aparte lijst, buiten de financiële administratie om, bijgehouden en vervallen na vijf jaar door verjaring. Op deze manier blijft de invordering zichtbaar voor het geval (gedeeltelijke) invordering plotseling alsnog mogelijk is.

De post oninbaarheid hangt veelal samen met faillissementen, vertrekken naar het buitenland waarbij onbekend is waar mensen naar toe zijn gegaan, en dergelijke. Veelal incidentele oorzaken dus. Het gaat hierbij in principe om alle soorten gemeentelijke belastingen, maar de gecombineerde aanslagen en leges vormen de hoofdmoot.

2013	€ 26.709,--
2014	€ 31.881,--
2015	€ 41.197,--
2016	€ 42.403,--
2017	€ 49.570,--
2018	€ 52.486,--
2019	€ 46.939,--
2020	€ 45.290,--

In de jaarrekening hebben we op de balans een voorziening dubieuze debiteuren voor vorderingen ouder dan een jaar. Hoe ouder de vordering is, des te hoger het voorziene bedrag.

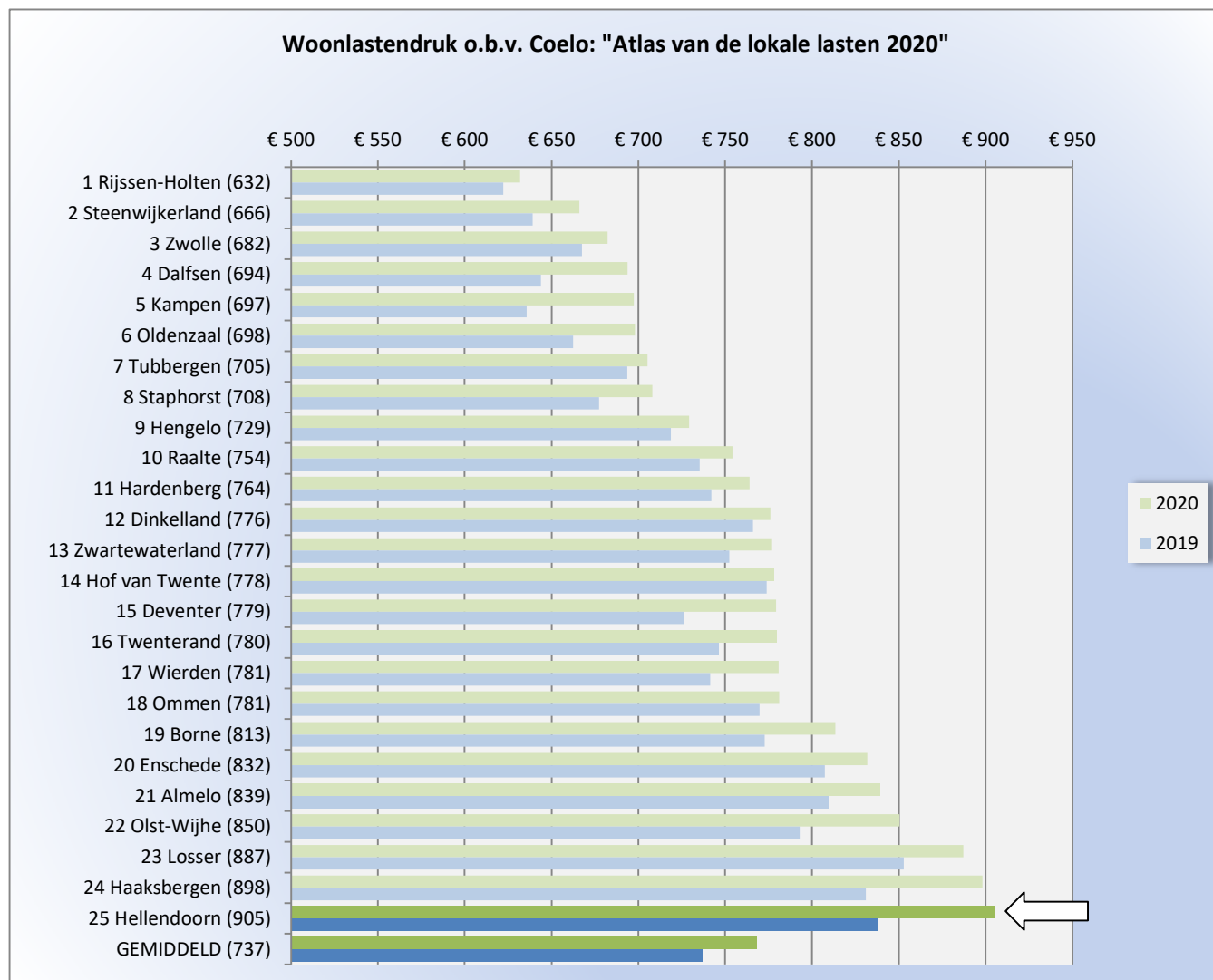
Hoe ziet de belastingdruk er uit?

De ontwikkeling van de woonlasten krijgt ieder jaar veel aandacht in de media. Dit komt vooral omdat door lokale afwegingen de stijgingen per gemeente kunnen verschillen. Meer nog dan de hoogte van de lokale lasten, roept ook de variatie tussen gemeenten maatschappelijke weerstand op. Meestal worden enkele cijfermatig aansprekende voorbeelden genoemd, die echter geen beeld geven van de variatie over de gehele linie.

Verder is het belangrijk te beseffen dat van elke euro die huishoudens en bedrijven in Nederland aan belastingen en sociale premies betalen, volgens het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) maar 3,4% naar de gemeenten gaat. De gemeentelijke lasten zijn dus minder hoog dan wel eens wordt gedacht. De grote aandacht voor de hoogte van de gemeentelijke belastingen komt vooral door de zichtbaarheid van de heffingen.

Provinciaal beeld belastingdruk

De meest recente vergelijkende gegevens van gemeenten komen van het landelijke onderzoek van de COELO over 2020. Uit dat overzicht is de volgende tabel samengesteld

Ontwikkeling belastingdruk woningen

Door de tariefmaatregelen steeg de belastingdruk (het totaal aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) voor een gemiddeld gezin met 8,0%. De belastingdruk voor een gemiddelde woninghuurder steeg met 0,7%.

In het onderstaande overzicht ziet u een vergelijking van de tarieven en aanslagen van de gecombineerde aanslag van 2019 en 2020 en de daarmee samenhangende belastingdruk voor een gemiddeld huishouden in een gemiddelde woning (in eigendom).

bedragen x € 1.000

Woonlasten	2019	2020	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
Eigenaar en gebruiker				
OZB eigenaar *1)	€ 343,38	€ 403,44	€ 60,06	17,5%
Afvalstoffenheffing *2)	€ 181,80	€ 211,08	€ 29,28	16,1%
Rioolheffing *3)	€ 266,28	€ 240,36	-€ 25,92	-9,7%
Woonlasten eigenaar en gebruiker	€ 791,46	€ 854,88	€ 63,42	8,0%
Gebruiker				
Afvalstoffenheffing *2)	€ 181,80	€ 211,08	€ 29,28	16,1%
Rioolheffing *3)	€ 266,28	€ 240,36	-€ 25,92	-9,7%
Woonlasten gebruiker	€ 448,08	€ 451,44	€ 3,36	0,7%

*1) Voor het eigendom van een gemiddelde woning met een woningwaarde van € 239.453,- in 2019 en € 253.102,- in 2020.

*2) Standaardcombinatie: basisheffing met een 140 liter restcontainer

*3) Uitgaande van 101 - 150 m3 waterverbruik

Ontwikkeling belastingdruk bedrijven

de bepaling van de belastingdruk voor bedrijven spelen slechts twee belastingsoorten een rol, te weten de OZB en de rioolheffing. De afvalstoffenheffing is namelijk alleen maar voor huishoudens. Hieronder ziet u de ontwikkeling in de belastingdruk voor een fictief bedrijf dat in 2010 onroerend goed had met een WOZ-waarde van € 1.000.000,--. Sindsdien hebben we deze waarde verhoogd of verlaagd conform de jaarlijkse gemiddelde marktontwikkeling voor niet-woningen. Daarnaast gaan we uit van een jaarlijks waterverbruik van 1.000 m3. Op basis van dit overzicht steeg de belastingdruk voor dit fictieve bedrijf in 2019 met 2,8%.

In 2020 ligt dat percentage ergens tussen de 0,9% en 13%. Doordat we in 2020 een andere tariefdifferentiatie hebben binnen de rioolheffing, is de vergelijking met 2019 moeilijk te maken. In de eerste tabel gaan we uit van een waterverbruik van 1.000 m3. Maar als we uitgaan van 1.001 m3, dan ontstaat de tweede tabel. Het verschil wordt veroorzaakt doordat het nieuwe systeem werkt met grotere belastingschijven en omdat er een belangrijke tarief-grens ligt bij 1.000 m3.

Belastingdruk bedrijven	2019	2020	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
Woz- waarde (fictief bedrijf met een WOZ-waarde van € 1.000.000,-- in 2010)	€ 925.304,00	€ 931.781,00		
Belastingsoort				
OZB-eigendom	€ 2.710,22	€ 3.049,72	€ 339,50	12,5%
OZB-gebruik	€ 2.210,55	€ 2.487,86	€ 277,30	12,5%
Rioolheffing bij 1.000 m3	€ 898,68	€ 332,76	-€ 565,92	-63,0%
Belastingdruk	€ 5.819,45	€ 5.870,33	€ 50,89	0,9%

Belastingdruk bedrijven	2019	2020	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
Woz- waarde (fictief bedrijf met een WOZ-waarde van € 1.000.000,-- in 2010)	€ 925.304,00	€ 931.781,00		
Belastingsoort				
OZB-eigendom	€ 2.710,22	€ 3.049,72	€ 339,50	12,5%
OZB-gebruik	€ 2.210,55	€ 2.487,86	€ 277,30	12,5%
Rioolheffing bij 1.000 m3	€ 935,88	€ 1.079,64	€ 143,76	15,4%
Belastingdruk	€ 5.856,65	€ 6.617,21	€ 760,57	13,0%

Overzicht opbrengsten

bedragen x € 1.000

Lokale heffingen	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Belastingen					
Onroerende zaakbelasting gebruikers	1.506	1.370	1.392	22 V	1.188
Onroerende zaakbelasting eigenaren	8.694	8.178	8.299	121 V	6.992
Toeristenbelasting	447	338	450	112 V	488
Reclamebelasting	84	- 8	- 8	- 0 N	86
Hondenbelasting	182	182	178	- 4 N	174
Marktprecariobelasting	34	23	22	- 1 N	28
Totaal Belastingen	10.946	10.083	10.333	251 V	8.958
Heffingen					
Rioolheffing	4.481	4.275	4.265	- 10 N	4.358
Afvalstoffenheffing	3.274	3.274	3.264	- 10 N	3.000
Totaal Heffingen	7.755	7.550	7.529	- 20 N	7.358
Rechten					
Secretarieleges burgerzaken	309	239	313	74 V	417
Begrafenisrechten	411	411	452	41 V	397
Overige leges en rechten	799	1.252	1.649	397 V	793
Totaal Rechten	1.519	1.902	2.413	512 V	1.607
Totaal lokale heffingen	20.220	19.534	20.276	742 V	17.923

Kostenonderbouwing

De paragraaf Lokale heffingen geeft inzicht in de mate van kostendekkendheid van heffingen, zodat er een uitspraak kan worden gedaan of de tarieven al dan niet (meer dan) kostendekkend zijn. Het betreft de volgende heffingen: leges, afvalstoffenheffing, rioolheffing en begrafenisrechten. De nieuwe regels die in het Besluit Begroting en Verantwoording zijn opgenomen vereisen inzicht in op welke manier bij de berekening van tarieven van heffingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn, is bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden. Verder wordt informatie gegeven over de beleidsuitgangspunten en hoe die gehanteerd zijn bij de tariefstelling.

Leges

De legesverordening bestaat uit drie delen (zogenoeten titels) die vervolgens weer zijn opgebouwd uit hoofdstukken. Bij de legesverordening is het in het nieuwe BBV vereist dat de kostendekkendheid per hoofdstuk in beeld wordt gebracht.

In onderstaande tabellen is de kostendekkendheid opgenomen van betreffende heffingen conform het nieuwe BBV. Het bepalen van de mate van kostendekkendheid is een continu proces.

Als algemeen beleidsuitgangspunt streven we naar 100% kostendekkendheid. Hieronder wordt de kostendekkendheid per titel nader toegelicht. Bij de leges is kruissubsidiëring toegestaan; dit betekent dat de legesverordening kostendekkend moet zijn, maar dat er op onderdelen wel meer dan kostendekkende tarieven mogen worden gerekend, mits dit gecompenseerd wordt doordat andere tarieven juist niet geheel kostendekkend zijn.

Titel 1 – Algemene dienstverlening

We streven naar 100,0% kostendekkendheid, maar zijn hierin beperkt door de gemaximeerde legestarieven vanuit het Rijk. Zie hieronder de mate van kostendekkendheid voor de leges burgerzaken.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid leges	Primitieve Begroting	Rekening 2020
Titel 1: Algemene Dienstverlening		
Kosten taakveld		
Netto kosten		
Kosten, incl. (omslag)rente	718	643
Inkomsten, excl. heffingen	-	-
Netto kosten	718	643
Toe te rekenen kosten		
Overhead, incl. (omslag)rente	200	206
BTW *1)	22	18
Toe te rekenen kosten taakveld	223	224
Totale kosten taakveld	941	866
Totale opbrengsten heffing	291	357
Dekkingspercentage rioolheffing	31,0%	41,2%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten

Titel 2 – Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Het grootste gedeelte van de kosten en opbrengsten binnen titel 2 heeft betrekking op de kosten en opbrengsten van de Omgevingsvergunning.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid leges	Primitieve Begroting	Rekening 2020
Titel 2: Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning		
Kosten taakveld		
Netto kosten		
Kosten, incl. (omslag)rente	1.199	1.048
Inkomsten, excl. heffingen	-	-
Netto kosten	1.199	1.048
Toe te rekenen kosten		
Overhead, incl. (omslag)rente	340	394
BTW *1)	84	65
Toe te rekenen kosten taakveld	424	459
Totale kosten taakveld	1.623	1.507
Totale opbrengsten heffing	1.167	1.514
Dekkingspercentage rioolheffing	71,9%	100,4%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten

Titel 3 – Dienstverlening vallend onder de Europese Dienstenrichtlijn

Titel 3 vormt een klein gedeelte van onze legesinkomsten. Het gaat hier voornamelijk over drank- en horecaverGUNningen en de APV. De kosten zijn vele malen hoger dan de leges die we ontvangen.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid leges Titel 3: Europese dienstenrichtlijn	Primitieve Begroting	Rekening 2020
Kosten taakveld		
Netto kosten		
Kosten, incl. (omslag)rente	205	131
Inkomsten, excl. heffingen		
Netto kosten	205	131
Toe te rekenen kosten		
Overhead, incl. (omslag)rente	62	68
BTW *1)	17	11
Toe te rekenen kosten taakveld	79	79
Totale kosten taakveld	284	210
Totale opbrengsten heffing	17	11
Dekkingspercentage rioolheffing	6,0%	5,1%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten

Afvalstoffenheffing

In zijn algemeenheid is de afvalstoffenheffing volledig bedoeld om de kosten van afvalinzameling te dekken. We gebruiken de voorziening egalisatie afvalstoffenheffing om schokken in de tarieven op te vangen. De voorziening is de afgelopen jaren opgebouwd uit de ontvangen heffingen, maar in 2020 hebben we € 521.000,- uit de voorziening moeten halen.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Primitieve Begroting	Rekening 2020
Kosten taakveld		
Netto kosten		
Kosten, incl. (omslag)rente	3.339	3.407
Taakveld Straatreiniging - 1/3 deel naar Afval	183	172
Inkomsten, excl. heffingen	- 1.027	- 807
Netto kosten	2.494	2.772
Toe te rekenen kosten		
Overhead, incl. (omslag)rente	513	509
BTW *1)	452	506
Toe te rekenen kosten taakveld	964	1.015
Totale kosten taakveld	3.459	3.787
Totale opbrengsten heffing	3.282	3.266
Dekkingspercentage rioolheffing	94,9%	86,2%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten

Rioolheffing

De rioolheffing willen we ook niet meer dan kostendekkend laten zijn. Het overschot of tekort dient om toekomstige schommelingen van de heffing te beperken. In 2019 hebben we bijna € 555.000,-- toe kunnen voegen aan de voorziening egalisatie rioolheffing.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid rioolheffing	Primitieve Begroting	Rekening 2020
Kosten taakveld		
Netto kosten		
Kosten, incl. (omslag)rente	3.024	2.723
Taakveld straatreiniging - 1/3 deel naar Rioleringen	183	172
Inkomsten, excl. heffingen	- 21	- 102
Netto kosten	3.185	2.793
Toe te rekenen kosten		
Overhead, incl. (omslag)rente	581	581
BTW *1)	364	340
Toe te rekenen kosten taakveld	945	921
Totale kosten taakveld	4.130	3.714
Totale opbrengsten heffing	4.489	4.269
Dekkingspercentage rioolheffing	108,7%	114,9%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten

Begrafnisrechten

De opbrengst van de begrafenisrechten ligt in 2020 duidelijk hoger dan geraamd, maar is niet kostendekkend. De heffing dekt nu 81% van de kosten.

bedragen x € 1.000

Berekening kostendekkendheid begrafenisrechten	Primitieve Begroting	Rekening 2020
Kosten taakveld		
Netto kosten		
Kosten, incl. (omslag)rente	415	422
Inkomsten, excl. heffingen	-	-
Netto kosten	415	422
Toe te rekenen kosten		
Overhead, incl. (omslag)rente	121	135
BTW *1)		
Toe te rekenen kosten taakveld	121	135
Totale kosten taakveld	536	558
Totale opbrengsten heffing	411	452
Dekkingspercentage rioolheffing	76,6%	81,0%

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten

Samenvatting kostendekkendheid

bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid heffingen	Lasten taakveld	Overhead	BCF /BTW	Totaal lasten	Leges	Andere inkomsten	Dekkings %
Rioolheffing	2.895	581	340	3.816	4.269	102	115%
Afvalstoffenheffing	3.579	509	506	4.594	3.266	807	86%
Begrafnisrechten	422	135	-	558	452	-	81%
Leges titel 1	643	206	18	866	357	-	41%
Leges titel 2	1.048	394	65	1.507	1.514	-	100%
Leges titel 3	131	68	11	210	11	-	5%
	8.718	1.894	939	11.551	9.868	909	93%

Paragraaf 2: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicomanagement is het proces waarbij de organisatie continu en systematisch doorlopen wordt op risico's, met als doel de gevolgen ervan te voorkomen of te bestrijden en de positieve effecten ervan te benutten of te versterken. Met andere woorden: risicomanagement is gericht op het voorkomen, vermijden of verkleinen van risico's. De twee meest gebruikte toepassingen van risicomanagement zijn sturen op risico's en beheersen van risico's.

In deze paragraaf brengen wij de risico's in beeld die van invloed zijn op onze bedrijfsvoering (organisatiebreed) en verantwoorden we de maatregelen die we treffen om de risico's beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's zijn we in staat om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van onze organisatie, het zogenaamde weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen kunnen we bepalen door onderstaande stappen te doorlopen:

1. Een inventarisatie van de risico's (risicoprofiel)
2. Benodigde weerstandscapaciteit
3. Beschikbare weerstandscapaciteit
4. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Ook wordt in deze paragraaf ingegaan op de financiële kengetallen. Deze geven een aanvullend inzicht in de weer- en wendbaarheid van de gemeente en hoeveel financiële ruimte er is om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken.

1. Risicoprofiel

Aan de hand van de risico-inventarisatie is een risicoprofiel opgesteld. Periodiek worden de risico's van de organisatie doorlopen en waar nodig opnieuw beoordeeld.

Momenteel zijn in totaal 122 risico's in het systeem ingebracht. In het onderstaand overzicht presenteren we de 10 belangrijkste risico's met de hoogste impact op de benodigde weerstandscapaciteit. De impact van de overige risico's nemen we mee in het totaal van de benodigde weerstandscapaciteit.

bedragen x € 1.000						
Nr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Financieel gevolg (max.)	Invloed
R8	Verminderde afname bouwgrond bedrijventerrein 't Lochter III	Financieel - Gezamenlijk risico marktpartijen (60%) en gemeente (40%). Publiekrechtelijke afspraken werken privaatrechtelijk door. Minder opbrengsten dan begroot. Investerings zijn (groten)deels al gedaan door o.a. grondverwerving, voorbereidingskosten etc. Hierdoor zou een (voor de gemeente) verliesgevende exploitatie kunnen ontstaan. Impact Continuïteit - Bij forse verliezen moeten keuzes worden gemaakt om de consequenties in de begroting op te vangen. Imago - Ontwikkeling terrein laat langer op zich wachten. Het terrein ligt langer braak, waardoor de gewenste uitstraling/aantrekkelijkheid minder wordt.	Actief - Extra acquisitie en op maat gesneden grondaanbieding aan potentiële gegadigden.	40%	€ 2.500	9,6%
R179	Corona-crisis externe effecten (samenleving, verbonden partijen, inkomsten rijk en derden)	Financieel - Vanuit de samenleving wordt om financiële hulp gevraagd. Daarbij is onzeker in hoeverre dit wordt gecompenseerd door het rijk of de provincie. Imago - Zorgdragen voor communicatie en vangnet bij onrust als aantallen besmettingen stijgen		70%	€ 1.000	9,4%
R54	Daling uitkering gemeentefonds	Financieel - De uitkering van het gemeentefonds kan gedurende het begrotingsjaar wijzigen. Bij een daling heeft dit effect op de lopende begroting en zijn direct ombuigingen nodig. Ook heeft een daling impact op de opvolgende jaren. Ook dan zijn bezuinigingen nodig, maar daarvoor hebben we langer de tijd. Impact Continuïteit - Voorzieningenniveau wordt verlaagd.	Actief - Het opnemen van een voorzichtigheid in de raming van het gemeentefonds. Suggestie - Op de voet volgen van de ontwikkelingen, zodat je maximale reactietijd hebt om zelf de gevolgen te kunnen sturen. Suggestie - Lobby in samenwerking met andere gemeenten en VNG.	70%	€ 1.000	6,3%

R162	Toename van Jeugdzorg in aantal en onvoldoende grip op de uitgaven	Financieel - Door toename van het gebruik van jeugdhulp zijn tekorten ontstaan op het budget. Een groot deel van de instroom komt buiten de gemeentelijke organisatie vandaan. 60% van de instroom wordt bepaald door huisartsen, andere medische specialisten of trajecten die opgelegd worden vanuit Jeugdbescherming/ Jeugdreclassering. Impact Continuïteit - Doordat niet te sturen is op volume en doordat met name trajecten gericht op 24-uursverblijf kostbaar zijn kan de (financiële) impact groot zijn.	Actief - Aanstelling POH'ers jeugd in 2019 heeft geleid tot minder doorverwijzingen naar tweedelijnszorg. Na een positieve evaluatie zijn medio 2020 de POH'ers in dienst getreden van de gemeente.	70%	€ 800	5,4%
R80	Infrastructuur kan technische ontwikkelingen van (motor)voertuigen niet bijhouden	Financieel - Grote investeringen in wegen. Impact Continuïteit - Maatregelen gaat ten kosten van andere werkzaamheden. Imago - Door achterblijven van infrastructuur.	In voorbereiding - Ontwikkelingen goed bijhouden en inspelen op veranderingen.	30%	€ 2.000	4,7%
R171	Herijking verdeling gemeentefonds in 2021	Financieel - Het Rijk werkt aan een herijking van de verdeling van de middelen van de algemene uitkering. Dit kan herverdeel-effecten met zich meebrengen die fors kunnen oplopen.		50%	€ 1.000	4,5%
R178	Corona-crisis interne effecten (bedrijfsvoering)	Financieel - Om het risico op besmetting te verlagen zullen interne aanpassingen gedaan moeten worden waarbij rekening wordt gehouden met een goede ventilatie, afstand 1,5 meter en ICT-gerelateerde aanpassingen. Impact Continuïteit - Door ziekte en uitval kan de continuïteit in de bedrijfsvoering onstabiel worden waardoor activiteiten niet meer worden gedaan of extra kosten door inhuur ontstaan.	Actief - Maatregelen bedrijfsvoering en huisvesting.	70%	€ 500	4,4%
R132	Groter beroep op open einde regelingen vanuit met name Jeugdzorg en Wmo	Financieel - Het beroep dat de burger kan doen op open einde regelingen zoals Wmo-verstrekingen, leerlingenvervoer en bijzondere bijstand is niet gelimiteerd. Dit kan resulteren in tegenvallers.	Actief - Er wordt strikter geïndiceerd. Dit heeft geresulteerd in een minder sterk stijgend aantal cliënten bij de Wmo dan verwacht bij de start van het jaar. In voorbereiding - Er kunnen kwantitatieve maatregelen genomen worden waardoor de doelgroep van de betreffende regelingen kleiner wordt. Daarnaast is het eventueel mogelijk kwalitatieve maatregelen te nemen door de maximale bedragen waar beroep op gedaan kan worden bij te stellen.	60%	€ 500	3,8%
R170	Bouw Reggesteyn	Financieel - Tijdens de bouw zijn er niet begrote tegenvallers en is de post onvoorzien te klein. Na de bouw kan er sprake zijn van constructiefouten die niet op de aannemer verhaald kunnen worden.; Imago - Betreft zowel het Imago van Reggesteyn als de gemeente.; Impact Continuïteit - Kan leiden tot vertraging. Impact Continuïteit - Kan leiden tot vertraging. Imago - Betreft zowel het Imago van Reggesteyn als de gemeente.	Actief - Opnemen van een stelpost onvoorzien van 10%.	30%	€ 1.000	2,3%
R95	Stijging van de uitgaven Wet maatschappelijke ondersteuning door veranderende regelgeving. Denk hierbij aan de AmvB reële tarieven waardoor indexaties hoger zijn dan verwacht en de invoering van het abonnementstarief waardoor een stijging te verwachten valt.	Financieel - Er ontstaan grote tekorten op de begroting waardoor zorg niet (voldoende) verleend kan worden.; Imago - Gemeente Hellendoorn doet onvoldoende voor haar inwoners; Impact Continuïteit - Bedrijfsvoering van de sociaal/culturele organisatie komt in gevaar en daarmee het voorzieningenniveau Impact Continuïteit - Bedrijfsvoering van de sociaal/culturele organisatie komt in gevaar en daarmee het voorzieningenniveau. Imago - Gemeente Hellendoorn doet onvoldoende voor haar inwoners.	Actief - Het ontwikkelen van kwalitatief goede en tijdige managementinformatie. Met de implementatie van een dashboard in 2019 is een grote stap gezet in de informatievoorziening op het gebied van jeugd en Wmo. Nadere doorontwikkeling volgt op onder meer participatie.	50%	€ 500	2,3%

De invloed van een bepaald risico komt tot uitdrukking in het invloedspercentage in de laatste kolom. Dit is een resultaat van de risicosimulatie die de input gebruikt in de ingeschatte kans waarop het risico zich voor kan doen gecombineerd met het risicobedrag.

- Het maximale bedrag dat met deze 10 grote risico's gemoeid is, is € 10.800.000,--.
- De overige risico's vertegenwoordigen een maximaal bedrag van € 13.851.000,--.
- In totaal hebben alle risico's samen een (financiële) impact van € 24.651.500,--.

Toelichting risico's

Het meest opvallend zijn de nieuwe risico's met betrekking tot de coronacrisis in de top 10. Hieronder worden de risico's uit de top 10 toegelicht.

Bouwgrondexploitaties

Ondanks de coronacrisis blijft er veel belangstelling voor woningkavels en het bedrijventerrein 't Lochter III. De acquisitie op 't Lochter III heeft geleid tot vele opties, verkoop van 2,6 hectare en daadwerkelijke levering van 1,3 hectare. Hierdoor is van de oorspronkelijke overprogrammering op bedrijventerreinen in onze gemeente geen sprake meer.

Het ongeldig verklaren van de PAS (Programma Aanpak Stikstof) door de Raad van State kan mogelijk zijn weerslag hebben op de grondverkoop. De ligging van 't Lochter III in de directe nabijheid van natuurgebied het Wierdense Veld kan een beperking geven in de mogelijkheden om nieuwe activiteiten op 't Lochter te ontwikkelen. Dit kan stagnerend werken op bepaalde verkopen. Vooralsnog lijkt dit effect nog zeer beperkt.

De boekwaarde van 't Lochter III bedraagt per 31 december 2020 € 7,4 miljoen. Door de goede verkopen zijn de risico's afgenomen. Van de oorspronkelijke 26 hectare terrein is nog bijna acht hectare niet verkocht.

In de bufferreserve is nog steeds een fors aandeel voor deze grondexploitatie gereserveerd. Bovenop de reguliere buffer voor prijs-, rente- en afzetrisico's, is een deel gereserveerd voor de mogelijke gevolgen van de stikstofproblematiek op de fasering van de uitgifte.

De exploitatie wordt samen met vijf marktpartijen gedaan. Hellendoorn deelt voor 40% in winsten en verliezen, de andere participanten gezamenlijk voor 60%. Hierover zijn contractuele afspraken gemaakt.

De risico's van de overige nog lopende grondexploitaties beperken zich momenteel nog tot bedrijventerrein Haarle en Hellendoorn Noord fase 1b.

Coronacrisis

Het is onzeker hoe het coronavirus en de gevolgen daarvan zich ontwikkelen in de toekomst. In 2020 zijn de financiële effecten in kaart gebracht met twee crisisrapportages en vervolgens opgenomen in de voorjaars-, bestuurs- en najaarsrapportage.

De financiële impact is groot en wordt beïnvloed door diverse externe en interne factoren, waaronder de samenleving, inkomsten vanuit het Rijk, inkomsten van onze inwoners en derden, verbonden partijen en onze eigen bedrijfsvoering.

Daarnaast kan de coronacrisis op de langere termijn gevolgen hebben waar we nu nog geen invloed hebben. Te denken valt daarbij aan recessie, werkloosheid, stijging zorgvraag, leegstand en de effecten van het gemeentefonds.

Gemeentefonds

De gemeentefondsuitkering was in 2020 € 55,6 miljoen en daarmee de belangrijkste bron van inkomsten. Van deze inkomsten was de algemene uitkering met € 50,2 miljoen het grootste bestanddeel. De uitkering deelfonds Sociaal Domein bedroeg nog € 5,4 miljoen. Door de integratie van de middelen voor Jeugd en Wmo in de algemene uitkering neemt het risico voor de gemeentefondsuitkering toe: het rijk verwacht dat de accressen op de algemene uitkering alle uitgavenstijgingen ruimschoots compenseren. De raad voor het openbaar bestuur (ROB) heeft uit haar onderzoek geconcludeerd dat de gemeenten niet genoeg middelen krijgen voor het uitvoeren van de taken voor Jeugd en Wmo. De VNG pleit - samen met ons - dan ook bij de herijking van het gemeentefonds niet alleen voor een herverdeling van de bestaande middelen, maar ook voor een toereikende bijdrage voor deze kosten.

Ook geldt bij de algemene uitkering altijd het risico van het rijksbeleid. Bezuinigingen dan wel achterblijvende uitgaven bij het Rijk werken door in de algemene uitkering. In 2020 heeft geen bijstelling van het accres plaatsgevonden (toezegging coronacrisis).

In verband met de coronacrisis heeft het Rijk in 2020 via het gemeentefonds € 1.165.000,-- gecompenseerd voor de extra gemaakte kosten en gederfde inkomsten. Er volgen nog diverse afrekeningen in 2021, waar nog geen rekening mee is gehouden in deze jaarrekening.

Overschotten en overschrijdingen van het BTW-compensatiefonds worden verrekend met de gemeentefondsuitkering. De overschotten van de afgelopen jaren worden steeds kleiner en de mogelijkheid is aanwezig dat het budget BTW-compensatiefonds wordt overschreden, waardoor de gemeentefondsuitkering wordt gekort.

Onlangs zijn de uitkomsten van de herijking van het gemeentefonds bekend geworden. Deze lijken voor de gemeente Hellendoorn voordelig uit te pakken: een voordeel van

€ 536.000,-- in 2023, oplopend tot € 1.355.000,-- in 2025. De ROB heeft echter nog niet haar advies gegeven en ook vanuit de nadeelgemeenten verwachten we nog andere adviezen die invloed kunnen hebben op de uiteindelijke uitkomst.

Sociaal domein

we zien dat de kosten bij jeugdzorg nog onvoldoende binnen het beschikbare budget blijven. Het rapport 'Stelsel in groei' van AEF signaleert ook dat er landelijk stijgende kosten zijn, sinds de invoering van de nieuwe Jeugdwet. Daarnaast zijn de budgetten bij de overheveling naar de gemeenten gekort. In het rapport wordt geconcludeerd dat de financiële doelen van de Jeugdwet niet zijn bereikt en dat het structurele tekort landelijk 1,3 tot 1,5 miljard euro bedraagt. In onze begroting is vanaf 2020 € 1,3 miljoen taakstellend bezuinigd op het jeugdbudget. Bij deze jaarrekening blijkt dat deze ombuiging nog onvoldoende is ingevuld (circa € 530.000,-- resteert nog, zie ook programma 2). Aangezien dit een structurele ombuiging betreft, is dit een reëel risico voor de komende jaren.

In de vorige risicoparagrafen is aangegeven dat een groot gedeelte van de instroom wordt bepaald door externe verwijzers. Dit risico blijft bestaan en op deze instroom hebben wij als gemeente slechts beperkte invloed. Wel proberen we door inzet van de POH'ers jeugd meer grip op deze instroom te krijgen. En vooralsnog is dit succesvol. De zorgkosten zijn beperkt en de POH'ers zijn in dienst van de gemeente gekomen. Alle huisartsen in de gemeente zijn nu aangesloten.

Door het open eind karakter van het Sociaal domein op alle onderdelen kunnen we het verlenen van zorg niet weigeren, waardoor er reële risico's zijn dat overschrijdingen op de budgetten ontstaan. Door regelmatige prognoses, proberen we beter grip te krijgen op de uitgaven, waardoor tegenvallers eerder gesignaleerd kunnen worden.

Door wijzigende regelgeving (AMvB, reële prijzen en abonnementstarief) zijn kosten de afgelopen jaren gestegen op onderdelen van de Wmo. Voor de komende jaren staat het woonplaatsbeginsel jeugd en beschermd wonen als wijziging op de rol. Welke financiële effecten dit heeft, is nog niet geheel duidelijk.

Door corona is de verwachting dat een deel van de zorg later wordt afgenomen - de zogenaamde uitgestelde zorg/ inhaalzorg - maar ook dat inwoners wachten met hun zorgvraag, omdat zij niet het risico op besmetting willen lopen (denk aan dagbesteding/ huishoudelijke ondersteuning). Mogelijk kan er ook het effect optreden dat de uitgestelde zorg leidt tot een zwaardere hulpvraag wat ook weer financiële effecten met zich meebrengt. In 2021 zullen we de ontwikkelingen op dit vlak nauwlettend volgen.

Infrastructuur

Ten aanzien van risico's op het infrastructurele deel zien we één risico in de top 10.

Het sterk toenemend gebruik van elektrische fietsen, maar ook de ontwikkelingen op het gebied van elektrische auto's hebben ongetwijfeld een belangrijke invloed op de manier waarop we onze infrastructuur gebruiken en moeten in richten. We volgen deze ontwikkelingen en nemen, waar nodig, passende maatregelen.

Bouw Reggesteyn

Het schoolbestuur is bouwheer van de nieuwbouw van Reggesteyn, waarbij het budget waar we van uitgaan gebaseerd is op normbedragen. Het risico van hogere bouwkosten voor de nieuwbouw van Reggesteyn kan zich in de toekomst voordoen, terwijl de bekostiging vanuit het Rijk voor onderwijshuisvesting onvoldoende meebeweegt met de ontwikkeling van die normbedragen. Dit wordt inzichtelijk bij afronding van de verschillende tussenfasen. Dan kan blijken dat het opgenomen investeringsbudget onvoldoende is.

2. Benodigde weerstandscapaciteit

Risicokaart

In onderstaande risicokaart zijn de risico's uitgezet naar financiële impact maal de kans dat het risico zich voordoet. Een risico dat in het groene gebied zit, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico

in het oranje gebied vraagt om aandacht. Een risico met de risicoscore in het rode gebied vereist directe aandacht. U ziet dat er momenteel drie risico's in het rode risicogebied liggen. Dit zijn:

- Corona-crisis externe effecten (samenleving, verbonden partijen, inkomsten rijk en derden) (R179).
- Toename van Jeugdzorg in aantal en onvoldoende grip op de uitgaven (R162).
- Daling uitkering gemeentefonds (R54).

Financieel	Netto				
x > € 500.000	3	3	2	3	
€ 250.000 < x < € 500.000	4	4	6	3	
€ 100.000 < x < € 250.000	3	2	20	5	1
€ 25.000 < x < € 100.000	6	6	14	6	4
x < € 25.000	2	4	7	3	3
Geen financiële gevolgen					
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 24,7 miljoen) ongewenst is. De risico's zullen zich immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang voordoen.

Onderstaande grafiek en de bijbehorende tabel tonen de resultaten van de risicosimulatie. Hieruit volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 7,2 miljoen (de benodigde weerstandscapaciteit).

bedragen x € 1.000

Benodigde weerstandscapaciteit		Rekening 2020
Zekerheidspercentage:		
10%		4.025
25%		4.680
50%		5.480
75%		6.378
80%		6.610
90%		7.219
95%		7.730

3. Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Hellendoorn bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

bedragen x € 1.000

Beschikbare weerstandscapaciteit		Rekening 2020
Vrij aanwendbare reserve		5.656
Financieringsreserve		2.077
Bufferreserve grondexploitatie		5.556
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit		13.289

4. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio weerstandsvermogen. Deze ratio geeft een indicatie of de gemeente voldoende in staat is om de aanwezige risico's op te kunnen vangen.

De ratio ziet er als volgt uit:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 13.289.000}{€ 7.219.000} = 1.84$$

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende ratio.

Weerstandsnorm	Ratio	Betekenis
Waarderingscijfer		
A	> 2.0	uitstekend
B	1.4 - 2.0	ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	voldoende
D	0.8 - 1.0	matig
E	0.6 - 0.8	onvoldoende
F	< 0.6	ruim onvoldoende

Het ratio van gemeente Hellendoorn valt in klasse B. Dit duidt op een ruim voldoende weerstandsvermogen.

5. Kengetallen

In deze paragraaf presenteren we enkele kengetallen om de weerstandscapaciteit te kunnen beoordelen. Daarnaast bevordert dit de financiële vergelijkbaarheid tussen gemeenten.

In onderstaand overzicht worden de totalen van de kengetallen weergegeven inclusief de signaleringswaarden.

Kengetallen	Rekening 2019	Actuele Begroting	Rekening 2020
Netto schuldquote	129,3%	110,0%	104,9%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	122,2%	103,8%	99,6%
Solvabiliteitsratio	8,0%	8,4%	10,9%
Grondexploitatie	7,8%	7,4%	6,3%
Structurele exploitatieruimte	-2,9%	2,5%	2,1%
Gemeentelijke belastingcapaciteit	107,1%	110,1%	110,2%

Toelichting signaleringswaarden

In overleg tussen de provincies en het ministerie van Binnenlandse zaken zijn afspraken gemaakt over signaleringswaarden voor de financiële kengetallen. Voor elk kengetal worden er drie categorieën onderscheiden: gezond (A), neutraal (B) en risicovol (C)

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Hieronder worden de kengetallen afzonderlijk toegelicht.

5.1 Netto schuldquote

1. Netto schuldquote		Rekening 2019	Actuele Begroting	Rekening 2020
A. Vaste schulden	+	123.973	127.661	126.300
B. Netto vlottende schuld	+	4.903	5.785	5.082
C. Overlopende passiva	+	5.564	5.560	8.619
D1. Financiële activa (excl. verstrekte leningen)	-	116	253	106
D2. Financiële activa (verstrekte leningen)	-	6.595	6.434	5.398
E. Uitzettingen < 1 jaar	-	8.478	19.475	26.746
F. Liquide middelen	-	513	513	382
G. Overlopende activa	-	4.811	4.759	4.411
H. Totale saldo van baten (excl. mut. res.)	/	93.230	103.606	103.343
Netto schuldquote		129,3%	110,0%	104,9%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		122,2%	103,8%	99,6%

Toelichting

In het eerste kwartaal van 2020 is de leningenportefeuille voor een groot deel omgezet naar een nieuwe lening met een nieuwe aflossingstermijn en een nieuw rentepercentage. We verwachten dat de dalende trend van de netto schuldquote zich de komende jaren verder doorzet. Er staat € 22 miljoen uit bij de schatkist. Het overschot aan geld heeft deels zijn oorzaak in meevallende verkopen van grondexploitaties en vertraging van investeringen in het afgelopen jaar en hoger voorschot Tozo (circa € 3 miljoen). De doelstelling is om in de periode 2030-2032 uit te komen op een netto leningenportefeuille van 90% van het begrotingstotaal. Momenteel zijn we net onder de 100% gekomen.

5.2 Solvabiliteitsratio

2. Solvabiliteitsratio		Rekening 2019	Actuele Begroting	Rekening 2020
A. Eigen vermogen	+	12.474	13.245	18.191
B. Totaal passiva	/	155.424	157.466	166.860
Solvabiliteit		8,0%	8,4%	10,9%

Toelichting

We zien het eigen vermogen stijgen. In 2020 is een fors bedrag in de reserves gestort. Per saldo is het eigen vermogen met bijna € 6 miljoen gestegen. Dit heeft een direct effect op de solvabiliteitsratio. Deze stijgt van 8% naar bijna 11%.

5.3 Grondexploitatie

3. Grondexploitatie		Rekening 2019	Actuele Begroting	Rekening 2020
A. Niet in exploitatie genomen bouwgronden	+	-	-	-
B. Bouwgronden in exploitatie	+	7.250	7.700	6.532
C. Totale saldo van baten (excl. mut. res.)	/	93.230	103.606	103.343
Grondexploitatie		7,8%	7,4%	6,3%

Toelichting

Bovenstaande tabel laat zien dat de impact die de grondexploitatie heeft op onze reguliere bedrijfsvoering opnieuw verder afneemt. In de gemeenterekening 2015 was dit percentage nog 33,1%. De boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie neemt af met het uitgeven van kavels en door het treffen van voorzieningen. Doordat er nog geen nieuwe grondexploitaties zijn opgestart en in de bestaande grondexploitaties veel wordt verkocht en afgerond, neemt het percentage af.

5.4 Structurele exploitatieruimte

4. Structurele exploitatieruimte		Rekening 2019	Actuele Begroting	Rekening 2020
A. Totale structurele lasten	+	- 94.061	- 96.654	- 93.092
B. Totale structurele baten	+	91.336	99.293	95.229
C. Totale structurele toevoegingen aan de reserves	+	-	-	-
D. Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	+	-	-	-
E. Totale saldo van baten (excl. mut. res.)	/	93.230	103.606	103.343
Structurele exploitatieruimte		-2,9%	2,5%	2,1%

Toelichting

In 2020 is er een structurele exploitatieruimte van 2,1% van het totale saldo van baten, dit in tegenstelling tot vorig jaar, toen was het tekort 2,9%. Hierin zien we dat de ombuigingen het gewenste effect hebben gehad en dat een deel van de extra ontvangen (corona)middelen zijn gestort in de reserves.

5.5 Gemeentelijke belastingcapaciteit

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit		Rekening 2019	Actuele Begroting	Rekening 2020
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	343	403	403
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	266	240	240
C. Afvalstoffenheffing voor een gezin	+	182	211	211
D. Eventuele heffingskorting voor een gezin	-			
E. Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde		791	854	855
F. Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t	/	739	776	776
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor		107,1%	110,1%	110,2%

Toelichting

De belastingdruk ligt hoger dan het landelijk gemiddelde (zie ook paragraaf 1 Lokale heffingen).

Paragraaf 3: Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf geven wij inzicht in het onderhoud van de kapitaalgoederen van de gemeente Hellendoorn. Het onderhoud van deze kapitaalgoederen is van groot belang voor het optimaal functioneren van de gemeente, onder meer op het gebied van veiligheid, vervoer en recreatie. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard ook voor de (jaarlijkse) lasten.

Binnen Hellendoorn is in 2020 sprake van de volgende kapitaalgoederen

- Woonruimten
- Bedrijfsgebouwen
- Grond- weg- en waterbouwkundige werken:
 - Wegen
 - Openbare verlichting
 - Bruggen en tunnels
 - Speelplaatsen
 - Riolering
 - Openbaar groen

bedragen x € 1.000

Materiële vaste activa	Boek- waarde	Boek- waarde
	1-1-2020	31-12-2020
Gronden en terreinen	2.704	2.723
Bedrijfsgebouwen	55.675	53.599
Woonruimten	230	-
Machines, apparaten en installaties	11.568	11.230
Vervoermiddelen	2.151	2.101
Erfpachtgronden	687	687
Grond-,weg- en waterbouwkundige werken	49.856	48.368
Overige materiele vaste activa	3.487	3.170
Totaal	126.359	121.878

Kapitaalgoed	Beheer/onderhoudsplan	Vastgesteld	Onderhoudsniveau	Voorziening	Achterstallig onderhoud
Woonruimten en bedrijfsgebouwen	Meerjarenonderhoudsplan	1 x per 2 jaar	Score 3 NEN2767	Nee	Nee
Wegen	Onderhoudsprogramma wegen	Jaarlijks	CROW C	Ja	Nee
Openbare verlichting	Duurzaam beheer 2016-2020	2016	CROW B/C	Nee	Nee
Bruggen en tunnels	Uitvoeringsplan bruggen en tunnels	2012	Gemiddeld	Nee	Nee
Speelplaatsen	In uitvoering, in 2020 gereed	-	CROW B/C	Nee	Nee
Riolering	Samen leven met water	2020	Gemiddeld	Nee	Nee
Openbaar groen	Groenbeleidsplan 2015-2025	2015	CROW A/B/C	Nee	Nee
Buitensport			Sober en doelmatig	Nee	Nee

Het onderhoudsbeleid kan over het algemeen gekenschetst worden als sober. Dat wil zeggen dat alleen het onderhoud wordt verricht dat noodzakelijk is om de functie van het object in stand te houden.

Met de ingestelde voorziening voor het wegenonderhoud verwachten we het minimaal aanvaardbare onderhoudsniveau te kunnen borgen.

De kapitaalgoederen

Hieronder gaan we in op de staat van onderhoud van de verschillende kapitaalgoederen. Voor de waarde van de kapitaalgoederen wordt verwezen naar het onderdeel materiële vaste activa bij de toelichting op de balans.

Woningen en Gebouwen

De gemeente Hellendoorn kent bij woningen en gebouwen twee vormen van beheer en onderhoud. Er zijn accommodaties die door de eigen organisatie en/of voor maatschappelijke doeleinden worden gebruikt. De andere categorie bestaat uit objecten die met gemeenschapsgelden voor een maatschappelijk doel zijn gesticht, maar waar de exploitatie in handen is van een zelfstandige stichting. Dit zijn onderwijsgebouwen, waarbij de schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor het onderhoud.

Accommodaties die door de eigen organisatie en/of voor maatschappelijke doeleinden worden gebruikt

2020 was ook op het gebied van vastgoed een onverwacht ander jaar dan gepland. De al dan niet tijdelijke of gedeeltelijke sluiting van gebouwen maakte dat er extra is ingezet op:

- Uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden in eigen beheer;
- Extra aandacht voor (en meedenken met) onze huurders;
- Inregelen en onderhouden van de technische installaties op basis van de Corona richtlijnen.

De vastgoedportefeuille van de gemeente Hellendoorn bevat 80 objecten met een bruto vloeroppervlakte van ca. 54.000 m². Onderstaand volgt een overzicht per gebruiksfunctie.

Onderhoudswerkzaamheden

Naast het meerjaren onderhoud aan de gebouwen dat conform planning is uitgevoerd, is de beweegbare bodem bij het Ravijn -Zwem Sport Zorg- door eigen mensen voorzien van een nieuwe coating. Dit kon zonder overlast voor de gebruiker en ook voordeliger dan normaal worden uitgevoerd.

Huurders

Voor veel huurders was 2020 een lastig jaar. Met een aantal huurders zijn afspraken gemaakt over kwijtschelding van de huur voor enkele maanden. Ook is daar waar nodig met huurders meegedacht over tijdelijk ander gebruik van ruimten passend binnen de corona richtlijnen. Als voorbeeld het tijdelijk uitoefenen van sportactiviteiten in de buitenlucht tot en met het meedenken over of opstellen van deurbeleid en routing bij multifunctionele gebouwen. In 2020 zijn voor de resterende vrije vierkante meters in het Ravijn -Zwem Sport Zorg- ook huurafspraken gemaakt. Daarmee zijn in dit gebouw nu alle vierkante meters verhuurd.

Technische installaties

In overleg met onze installateur en ARBO- deskundigen zijn de installaties ingeregeld op basis van de corona richtlijnen. Dat betekent vaak maximaal ventileren en extra filtervervangingen bij de luchtbehandelingsinstallaties.

Tot slot stond 2020 ook in het teken van het verduurzamen van de vastgoedportefeuille. Zo zijn er bij het Ravijn -Zwem Sport Zorg- frequentieregelaars geplaatst op de motoren van de pompen die het zwembadwater van de verschillende baden rondpompen. Jaarlijks zal hiermee minimaal 77.000 KWh worden bespaard.

Onderwijshuisvesting

De gemeente is verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreiding van schoolgebouwen, herstel van constructiefouten en het beschikbaar stellen van het eerste onderwijsleerpakket en meubilair (een voorziening in de huisvesting onderwijs waar een school aanspraak op kan maken bij een nieuw opgerichte school en bij uitbreiding van een school). Hiervoor is jaarlijks € 70.000,-- beschikbaar. De schoolbesturen zijn zelf verantwoordelijk voor het binnen- en buitenonderhoud van schoolgebouwen.

Begin 2020 is de nieuwe onderwijsvoorziening voor VSO De Elimschool aan de Luttenbergerweg in Hellendoorn in gebruik genomen. Dit gebouw heeft een bruto vloeroppervlakte van 1.788 vierkante meter. De omvang van deze voorziening is bepaald aan de hand van de leerlingenprognose van Pronexus uit 2017. Sindsdien is het aantal VSO-leerlingen verder gegroeid. Deze toename is de reden dat we de schoolwoningen aan het Vederkruid in Nijverdal per 1 juli 2020 weer beschikbaar hebben gesteld voor de VSO-leerlingen. Voor de aanschaf van het onderwijsleerpakket en meubilair heeft het schoolbestuur € 25.924,-- ter beschikking gekregen. Dit is conform de normvergoeding zoals door de raad is vastgesteld in de 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Hellendoorn, 2015'.

Voor een meer toekomstbestendige huisvesting voor de leerlingen van CSG Reggesteyn zijn we in 2018 begonnen met het vrijmaken van budgetruimte om ook financieel toe te kunnen groeien naar realisatie daarvan. Na intensief overleg met CSG Reggesteyn is gekozen voor een financiële maatwerkoplossing in de vorm van doordecentralisatie.

In 2020 is deze doordecentralisatie-overeenkomst getekend. Op deze manier wordt een toekomstbestendig duurzaam schoolgebouw mogelijk gemaakt, dat (bijna) energieneutraal is.

In 2020 heeft CSG Reggesteyn gewerkt aan het bouwplan voor dit nieuwe schoolgebouw.

bedragen x € 1.000

Woningen en Gebouwen	Begroot	Werkelijk	Verschil
Exploitatie			
Onderhoudsbudget woningen en gebouwen	668	617	51 V
Vervangingsinvesteringen			
Calamiteitenbudget woningen en gebouwen *)	124	74	50 V
Budget herstel constructiefouten onderwijsgebouwen	70	17	53 V

*) Restantkrediet schuift door naar 2021

Wegen

Inspectie en kwaliteit van verhardingen

Eén keer in de drie jaar worden de verhardingen globaal visueel geïnspecteerd door een extern bureau waarbij de kwaliteit in beeld wordt gebracht conform de landelijke richtlijnen van het CROW. Voor het laatst is zo'n inspectie uitgevoerd in 2019.

Het regelmatig opnieuw inspecteren van de verhardingen is noodzakelijk om ook in de toekomst voldoende inzicht te houden in de kwaliteit van het areaal. Om gewogen keuzes te kunnen maken tussen verschillende onderhoudsmaatregelen voor wegen is het essentieel dat het areaal, de gewenste kwaliteit en de beschikbare financiële middelen bekend zijn. Om de gewenste kwaliteit van de wegen ook in de toekomst te waarborgen moeten na het uitbreiden van het areaal aan kapitaalgoederen / gemeentelijke assets, de onderhoudsbudgetten aangevuld worden.

Langjarig wegenonderhoud

Het langjarig (cyclisch) wegenonderhoud hebben we in beeld gebracht net als het daarvoor benodigde jaarlijkse budget. We hebben de middelen vrijgemaakt om te voldoen aan onderhoudsniveau C van de CROW. Dit is het laagste kwaliteitsniveau dat nodig is om wettelijke aansprakelijkheid te voorkomen. Jaarlijks wordt er een bestek gemaakt voor het noodzakelijke onderhoud aan wegen en om het meerjarig onderhoudsplan up-to-date te houden. De visuele weginspectie, die in 2019 is uitgevoerd, over het totale wegenareaal vormt de basis voor het onderhoudsprogramma voor de komende jaren. Er is een meerjarenplanning met een financiële doorrekening gemaakt waarbij ook rekening wordt gehouden met het onderhoud aan de verhardingen vanuit projecten die uitgevoerd worden. Dat kunnen projecten zijn vanuit de vakgebieden Verkeer, Riolering en Groen waardoor ook maatregelen aan de verharding noodzakelijk zijn.

Ieder jaar wordt het meerjarig onderhoudsplan voor wegen herzien en de eventueel te verwachten onderhoudspieken worden hierin opgenomen. Doordat er een voorziening beschikbaar is, kunnen we deze pieken opvangen. Per 31-12-2020 is de stand van de voorziening € 393.117,-- In 2021 is het structurele beschikbare budget € 1.330.000,-- en dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd.

Asfaltverharding

Het wegbeheer geeft vanuit de voorziening prioriteit aan het onderhoud van asfaltwegen omdat daar, indien onderhoud te lang wordt uitgesteld, snel sprake is van kapitaalvernietiging. We proberen hier zoveel mogelijk werk met werk te maken door aan te sluiten bij de verschillende reconstructieprojecten en door afstemming te zoeken met andere vakdisciplines. Eventueel te verwachten onderhoudspieken zijn in de meerjarenplanning wegen opgenomen. Door het jaarlijks cyclisch doorrekenen van het gehele wegenareaal kan, indien nodig, de voorziening worden bijgesteld. Hierdoor ontstaat er een gelijkmatige onderhoudsplanning.

Het is van belang om een goede balans te vinden in het onderhoud aan slechte, onvoldoende en matige verhardingen. Wanneer het gehele budget wordt besteed aan de slechte verhardingen, dan zullen de onvoldoende en matige verhardingen verslechteren zodat hier vaker een zwaardere maatregel nodig zal zijn.

Elementverharding

Bij elementverhardingen verloopt het verouderingsproces veel trager. Vandaar dus ook dat er prioritering is gegeven aan het onderhoud van asfaltverharding. In de meerjarenplanning is er rekening gehouden met de toestand en kwaliteit van de materialen en wordt er voorzien in een toename van de onderhoudskosten voor de elementverhardingen op de lange termijn.

bedragen x € 1.000

Wegen	Begroot	Werkelijk	Verschil
Voorziening onderhoud wegen			
Storting voorziening		1.158	
Uitgaven voorziening		- 1.295	
Stand voorziening per 31-12-2020		393	
Vervangingsinvesteringen			
Vervangingsinvesteringen wegen *)	1.103	806	297 V

*) Een restantkrediet van € 285.023,-- schuift door naar 2021

Openbare verlichting

We streven naar een doelmatig en duurzaam beheer van de openbare verlichting voor de komende jaren en gaan daarnaast kritisch om met het plaatsen en vervangen van verlichting onder het motto 'niet verlichten, tenzij'. In 2020 is alle verlichting langs wegen in Haarle, Daarle en delen van Nijverdal door energiezuinige verlichting vervangen (LED). Hiermee is één van de doelen uit de "Duurzame Energievisie Hellendoorn" behaald. Voor de komende jaren is een investeringsbudget opgenomen en voor de langere termijn hebben we de benodigde budgetten in het Meerjarig Investeringsprogramma inzichtelijk gemaakt.

bedragen x € 1.000

Openbare verlichting	Begroot	Werkelijk	Verschil
Exploitatie			
Onderhoudsbudget openbare verlichting	40	42	- 2 N
Vervangingsinvesteringen			
Vervanging openbare verlichting 2020 *)	135	102	33 V

*) Restantkrediet schuift door naar 2021

Bruggen en tunnels

Vanaf 2012 heeft de gemeenteraad het onderhoudsniveau van de bruggen en tunnels vastgesteld op een 'gemiddeld onderhoudsniveau' wat betekent dat wij kunnen inzetten op veiligheid, functionaliteit en duurzaamheid. Wij zijn in de periode 2012-2015 gegroeid van een budget van € 15.000,-- naar € 150.000,-- structureel per jaar. In de afgelopen jaren hebben we met deze middelen een aantal bruggen kunnen opknappen en daarmee hebben we meer dan voldaan aan de oproep van de minister. In 2019 zijn alle kunstwerken globaal visueel geïnspecteerd. Deze inspectie dient als input voor het Strategisch beheerplan civieltechnische kunstwerken 2021 t/m 2025. De uitwerking van dit plan is eind 2020 opgestart en zal vanaf 2021 operationeel zijn. Aan de Schuilenburgerbrug is er constructief onderhoud gepleegd. Verder zijn er naar aanleiding van de eerder genoemde inspectie voor twee oude bruggen sterkteberekeningen uitgevoerd om daarmee te bepalen of ze de huidige verkeersbelasting kunnen dragen. Naast de sterkteberekening zal er tevens een adviesrapport worden opgesteld.

bedragen x € 1.000

Bruggen en tunnels	Begroot	Werkelijk	Verschil
Exploitatie			
Onderhoudsbudget bruggen en tunnels	96	126	- 30 N
Vervangingsinvesteringen			
Geen	-	-	-

Speelplaatsen

Enkele jaren geleden is er een soort tussenstand (inventarisatieplan) opgemaakt over het onderhoud van speelplaatsen. In het plan benoemen we wat we hebben, hoe we het onderhouden en tegen welke kosten. De bedoeling was om in 2020 een nieuw beleidsplan speelplaatsen op te stellen maar dit is vanwege de enorme ombuigingsopgave vertraagd. Voor de periode 2021-2024 wordt een nieuw uitvoeringsprogramma opgesteld.

Het onderhoudsbudget moet vanaf 2021 worden gehalveerd en daarmee zal een aantal speelplaatsen/-voorzieningen onvermijdelijk verdwijnen. Het proces om deze bezuiniging te realiseren, is ingezet, maar vanwege de coronacrisis niet afgerond. De overleggen met bewoners, wijk- en buurtverenigingen konden geen doorgang vinden. Daarom is met de najaarsnota € 30.000,-- doorgeschoven naar 2021. Voor het onderhoud en de vervanging van spelvoorzieningen is het oorspronkelijk jaarlijkse budget in 2020 (conform de ombuigingsopgave) van € 94.000,-- met € 20.000,-- verlaagd.

bedragen x € 1.000			
Speelplaatsen	Begroot	Werkelijk	Verschil
Exploitatie			
Onderhoudsbudget speelplaatsen	44	31	13 V
Vervangingsinvesteringen			
Geen	-	-	-

Riolering

Als gemeente hebben we drie wettelijk verplichte watertaken

1. Afvalwater moeten we verzamelen en afvoeren naar de zuivering.
2. Hemelwater moeten we verwerken om overlast te voorkomen. Het liefst infiltreren we het zo veel mogelijk in de bodem. Vaak ook voeren we het gecontroleerd af.
3. Grondwater mag geen structureel nadelige gevolgen hebben (door een te hoge of te lage waterstand) voor de bestemming van een terrein. Dus moeten we die grondwaterstand zo goed mogelijk beheren.

De manier waarop we deze taken uitvoeren, is vastgelegd in het door de raad in 2020 vastgestelde beleidsplan 'Samen leven met water' voor de periode 2021 tot en met 2025. Een plan dat overigens de komende jaren geïntegreerd zal worden in de visies en plannen met betrekking tot de omgevingswet.

De komende tijd richten we ons steeds meer op het vasthouden van water in plaats van het af te voeren. Daarnaast gaan we verder met meten en monitoren van het rioolstelsel om in de toekomst steeds gericht te kunnen investeren in de waterketen.

In 2020 is onder andere de riolering in de Rijssensestraat vervangen en is daar een infiltratieriool voor het regenwater aangebracht. Ook is binnen de gemeente een aantal grasvelden ingericht als wadi om overtollig hemelwater vast te houden.

bedragen x € 1.000			
Riolering	Begroot	Werkelijk	Verschil
Exploitatie			
Beheerbudget riolering	165	147	18 V
Onderhoudsbudget riolering	94	89	5 V
Vervangingsinvesteringen			
Vervangingsinvesteringen riolering *)	2.381	1.355	1.026 V

*) Een restantkrediet van € 975.229,-- schuift door naar 2021

Openbaar groen

Het groenbeleidsplan geeft voor een periode van tien jaar (2015-2025) richting aan de manier waarop het openbaar groen wordt beheerd, onderhouden en (opnieuw) ingericht. De gemeente streeft naar een duurzame vergroening van de woonkernen, waarbij de huidige groene kwaliteit minstens wordt behouden en waar mogelijk wordt versterkt. Bij het plan behoort een kaart met de groenstructuren en de diverse onderhoudszones. In verband met andere maatschappelijke kwesties, zoals biodiversiteit, verdroging, hittestress, wateroverlast en eikenprocessierupsen, krijgt het groenbeleidsplan een update.

Het uitvoeringsprogramma wijst projecten aan waarop gedurende drie jaren wordt ingezet. Jaarlijks wordt het uitvoeringsprogramma groen geactualiseerd.

Door de invoering van het werken met beeldkwaliteit wordt onderhoud anders gepland en uitgevoerd dan eerder het geval was. Uitgangspunt is niet meer de onderhoudsfrequentie, maar hoe het openbaar groen van de gemeente eruit moet zien. Dit beeld wordt gegarandeerd door onderhoud te plegen op het moment dat het nodig is (afhankelijk van de groeiomstandigheden) en niet wanneer het 'weer aan de beurt' is.

Op basis van een globale inspectie is de kwaliteit van het groenareaal in kaart gebracht. Aan de hand daarvan wilden we het groen in de centra en op de begraafplaatsen op (CROW) A-niveau brengen en in de wijken op B/C-niveau. Gelet op de areaaluitbreidingen de afgelopen jaren en wat er de komende jaren nog bijkomt vanuit diverse projecten, afgezet tegen de beschikbare middelen, is onderhoudsniveau B in de wijken niet haalbaar.

We zetten de beschikbare middelen en capaciteit zo effectief mogelijk in. Het groenonderhoud in wijken en buurten pakken we samen met burgers op. Wij faciliteren en ondersteunen burgerinitiatieven om het groen gezamenlijk te onderhouden. Op enkele plekken hebben we het onderhoud zelfs al aan een buurt of straat overgedragen. In Haarle hebben we het onderhoud samen met Plaatselijk Belang en bewoners uitgevoerd.

Het onderhoud van het openbaar groen wordt deels door eigen mensen, maar ook deels door medewerkers van Soweco uitgevoerd en deels uitbesteed aan derden.

In 2019 is gestart met de aanpak van de risicobomen (bomen met achterstallig onderhoud waarbij de veiligheid in gevaar komt). Alle risicobomen zijn geïnventariseerd en een deel van de te nemen maatregelen is in 2019 en 2020 uitgevoerd. We streven ernaar om dit eind 2021 af te ronden.

bedragen x € 1.000			
Openbaar groen	Begroot	Werkelijk	Verschil
Exploitatie			
Onderhoudsbudget openbaar groen	760	759	1 V
Onderhoudsbudget renovaties openbaar groen	49	58	- 9 N
Vervangingsinvesteringen			
Geen	-	-	-

Buitensportaccommodaties

We onderhouden onze buitensportaccommodaties op een sober en doelmatig niveau.

De vervanging van de kunstgrasvelden is opgenomen in het meerjaren investeringsprogramma (MIP). De toplagen van de natuurgrasvelden worden gerenoveerd aan de hand van het door de BLOS vastgestelde schema op basis van economische afschrijvingstermijnen. Als de staat van de velden (sporttechnisch) nog goed is, dan worden die renovaties doorgeschoven.

Voorbeeld hiervan is dat de vervanging van de toplaag van het kunstgrasveld (hoofdveld) op sportpark Smidserve is doorgeschoven van 2021 naar 2022.

Verder is in 2020 een natuurgrasveld op sportpark 'n Kadië te Daarle gerenoveerd.

bedragen x € 1.000

Buitensportaccommodaties	Begroot	Werkelijk	Verschil
Exploitatie			
Onderhoudsbudget buitensportaccommodaties	186	163	23 V
Vervangingsinvesteringen			
Renovatie veld 2 sportpark 'n Kadiëk	35	38	- 3 N
Vervanging pick-up en tractor	84	102	- 18 N

Areaal	Aantal	Eenheid
Woningen en Gebouwen		
• Gebouwen (eigendom)	38	stuks
• Onderwijshuisvesting	20	stuks
Wegen		
• Asfalt- en betonverharding	302	km.
• Asfalt- en betonverharding	1.250.000	m2
• Klinkerverharding	117	km.
• Klinkerverharding	580.000	m2
• Onverhard en halfverhard	133	km.
• Wegen	552	km.
Openbare verlichting		
• Lichtpunten	7.610	stuks
Bruggen en tunnels		
• Verkeersbruggen	15	stuks
• Spoorbrug	7	stuks
• Spoortunnel	2	stuks
• Fietstunnel	2	stuks
• Fietsbrug	16	stuks
Speelplaatsen		
• Speelplaatsen in gemeentelijk beheer	83	stuks
Riolering		
• Vrijverval-riolering	227	km.
• Persleiding	217	km.
• Inspectiepunten	7.653	stuks
• Rioolgemalen	27	stuks
• Bergbezinkbasins	7	stuks
• Tunnel- en oppervlaktgemalen	10	stuks
• Pompunits	760	stuks
• Overstorten	30	stuks
Openbaar Groen		
• Stedelijk groen (gazon, heesters, sier)	1.392.858	m2
• Landschappelijk groen (berm, bosplantsoen, riet)	638.984	m2
• Begraafplaatsen	62.955	m2
Buitensportaccommodaties		
• Kunstgrasvelden (voetbal, hockey, korfbal en handbal)	14,5	stuks
• Natuurgrasvelden (voetbal)	24	stuks
• Natuurgras trainingsvelden (voetbal)	8	stuks
• Evenementenweide inclusief wielerved	1	stuks

Paragraaf 4: **Financiering**

Inleiding

Het doel van deze paragraaf is u te informeren over het gevoerde treasurybeleid in 2020 en over de beheersing van financieringsrisico's.

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de verschillende programma's. Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoording afleggen over en het toezicht houden op de geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden.

Treasury beleid

Het algemene beleidsuitgangspunt van het treasurybeheer binnen onze gemeente kan als volgt worden omschreven: de gemeente voert – gelet op haar publiekrechtelijke taak om maatschappelijk kapitaal te beheren – een risicomijdend treasurybeleid. Binnen dit risicomijdend beleid is ons doel een zo hoog mogelijk rendement op het belegd vermogen en/of zo laag mogelijke kosten voor leningen te realiseren. Dit alles binnen duidelijk geformuleerde randvoorwaarden om onze risico's te beperken. De uitgangspunten en bevoegdheden in het treasurybeheer zijn vastgelegd in het treasurystatuut. Het gaat daarbij om de beleidsmatige vaststelling van de uitgangspunten, de doelstellingen, de organisatorische en financiële kaders, de informatievoorziening en de administratieve organisatie.

De doelstellingen van het treasurybeleid zijn:

1. Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities.
2. Het beschermen van gemeentelijke vermogens en (rente)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's.
3. Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.
4. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.
5. Het verankeren van de treasury-activiteiten in de administratieve organisatie.
6. Verbeteren financieringspositie

Een belangrijk uitgangspunt van het financieel beleid blijft de versterking van de financiële positie. Dit vergt een lange termijn visie en de nodige begrotingsdiscipline. Om dit te realiseren en te zorgen dat onze financieringspositie verbetert, zijn er maatregelen genomen, zoals het beperken van het investeringsvolume en versterken van de reservepositie. Eind 2019 hebben we dit beleid geëvalueerd. Het investeringsvolume is toen gemaximeerd op € 6,35 miljoen netto per jaar. Dit is inclusief de reeds lopende strategische projecten en overlopende investeringen van vóór 2015. De doelstelling van de financieringspositie is aangepast. We streven op termijn naar een langlopende netto schuldenlast van maximaal 90% van het begrotingstotaal. Doelstelling is om dit voor het eerst te behalen in de periode 2030-2034.

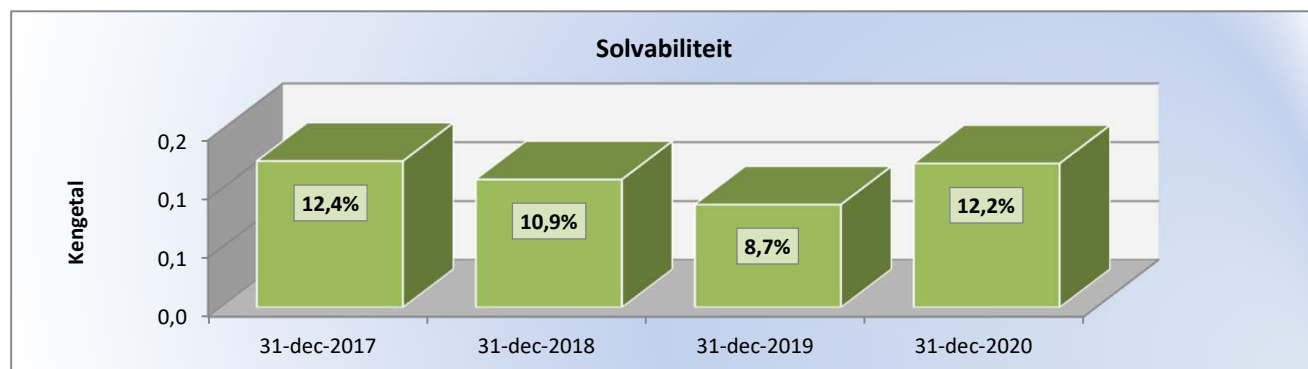
Leningenportefeuille en schuldenpositie

Door de uitbreiding van ons voorzieningenniveau en het daarbij horende hoge investeringsvolume van de afgelopen twee decennia is onze totale schuldenpositie sterk toegenomen en staat onze solvabiliteit (eigen vermogen gedeeld door vreemd vermogen) onder druk. Per 1 januari 2020 was onze leningenportefeuille € 124 miljoen. In 2020 hebben we één langlopende lening van € 10 miljoen aangetrokken. In 2020 is de leningenportefeuille tegen het licht gehouden. De huidige rente maakt het mogelijk om goedkoper leningen aan te trekken. In het voorjaar is besloten 15 oude BNG-leningen om te zetten naar één nieuwe lening met een looptijd van 25 jaar. Met deze omzetting was

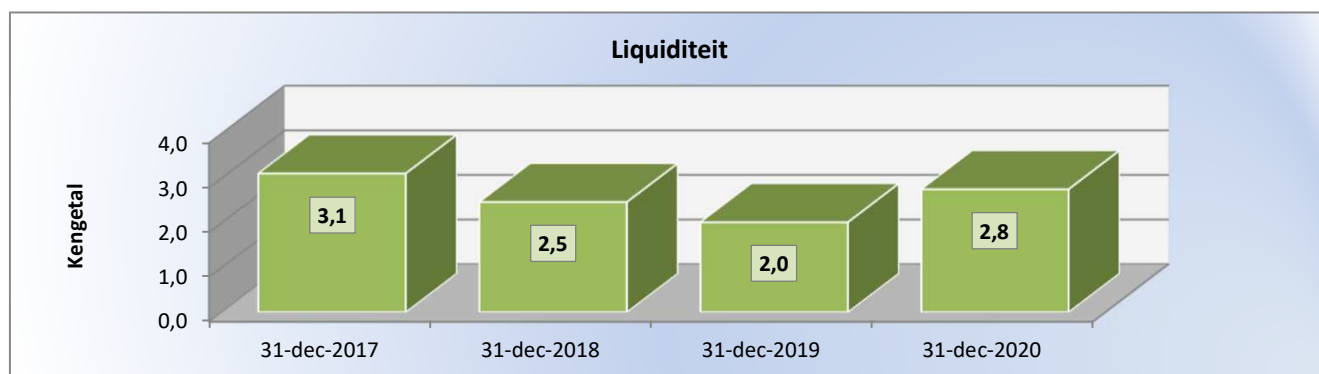
€ 113,8 miljoen gemoeid. Naast dat dit een besparing in de exploitatie met zich meebracht, is de verhouding tussen afschrijvingen en aflossingen nu redelijk in balans. Tot 2020 liepen deze ver uiteen; de aflossingen waren ruim twee keer zo hoog als de afschrijvingen. Bijkomend voordeel is dat we de komende jaren geen leningen meer aan hoeven te trekken en dus ook geen renterisico lopen.

In 2020 is € 7,7 miljoen afgelost, waardoor onze leningenportefeuille (voor korte tijd) stijgt naar € 126,3 miljoen (eind 2020), oftewel circa € 3.516,-- per inwoner. Doordat we op basis van het bestaande beleid de komende jaren geen extra leningen aan hoeven te trekken, zal de leningenportefeuille de komende jaren dalen.

De solvabiliteit is, ondanks de toegenomen leningenportefeuille, verbeterd doordat het eigen vermogen gegroeid is, met name omdat reserves zijn toegenomen door het reserveren van ontvangen coronamiddelen in de VAR, groei van de bufferreserve en een positief rekeningssaldo in 2020.

De liquiditeit (current ratio) geeft aan in welke mate een organisatie kan voldoen aan haar lopende betalingsverplichtingen. Bij de berekening van de current ratio geldt in het algemeen een waarde van 1 als laag en tussen de 1,5 en 2 als gezond. Door de vooruit ontvangen coronamiddelen (zoals TOZO) en de opgenomen vaste geldleningen zijn we momenteel tijdelijk over-liquide. Onze liquide middelen (inclusief het schatkistbankieren) zijn opgelopen van € 4,9 miljoen aan het begin van het jaar tot € 22,4 miljoen per jaareinde.

Rentebeleid

Bij financiering kunnen we kiezen tussen projectfinanciering en integrale financiering. Bij projectfinanciering wordt de lening aangetrokken voor een specifieke investering of project. Bij deze methode ligt het voor de hand de rentelasten van de lening toe te rekenen aan de investering of het project waarvoor de investering is aangetrokken. Bij integrale financiering wordt de totale financieringsbehoefte van de gemeente bekeken en via leningen wordt die financiering geregeld. Met een 'omslagrente' wordt rente over investeringen toegerekend aan producten. Deze producten maken op hun beurt weer deel uit van programma's. De omslagrente heeft een stabiliserend effect op de begroting. Wij passen de methode van integrale financiering toe en maken gebruik van een renteomslag.

In 2020 bedroeg de gemiddelde rente over de langlopende geldleningen 2,34%. Met de werkelijk betaalde rente en de huidige boekwaarde van investeringen berekenen we de omslagrente. De renteomslag bedroeg door de omzetting van de geldleningen in 2020 2,2% (bij primitieve begroting 2020 2,8% , evenals in 2019).

Renteschema

In onderstaand overzicht staat onze rentetoerekening. We hebben voor € 2,9 miljoen aan rentelasten betaald op de opgenomen leningen. Daarnaast is € 0,14 miljoen aan rentebaten ontvangen op de uitstaande leningen. Het saldo van € 2,8 miljoen wordt toegerekend aan verschillende onderdelen. Per saldo is het renteresultaat op het taakveld treasury € 100.000,-- positief. Dit is hoger dan bij de begroting 2020 was berekend.

		bedragen x € 1.000		
Renteschema		Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil
a. Externe rentelasten over de korte en lange financiering	(+)	- 2.956	- 2.931	25 V
b. Externe rentebaten (idem)	(+)	99	141	42 V
Saldo rentelasten en rentebaten		- 2.857	- 2.790	67 V
c1. Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	(+)	227	227	-
c2. Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(+)	-	-	-
c3. De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(+)	-	-	-
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		- 2.630	- 2.563	67 V
d1. Rente over eigen vermogen	(+)	-	-	-
d2. Rente over voorzieningen (contante waarde)	(+)	-	-	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		- 2.630	- 2.563	67 V
e. Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	(-)	2.675	2.663	- 12 N
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		45	100	54

Treasurybeheer

Kasgeldlimiet

Zoals de laatste jaren gebruikelijk is, is ook in 2020 de financieringsbehoefte zoveel mogelijk met kortlopende financieringsmiddelen ingevuld. De rente voor kortlopende leningen ligt namelijk substantieel lager dan de rente voor langlopende leningen. De maximale omvang van kortlopende financiering wordt daarbij bepaald door de kasgeldlimiet. Met dit maximum worden de korte termijn risico's van geldleningen begrensd. Dit houdt in dat de totale omvang van de vlottende schuld maximaal 8,5% van de lastenkant van de gemeentebegroting mag zijn. Het begrotingstotaal van 2020 komt uit op een bedrag van € 93 miljoen, hiermee komt de kasgeldlimiet uit op € 7,9 miljoen. Als we de omvang van de kortlopende financiering toetsen aan de kasgeldlimiet, ontstaat het beeld zoals in onderstaand overzicht. We nemen daarbij het gemiddelde van de kortlopende financiering per aanvang van de drie kalendermaanden in een kwartaal. Door uit te gaan van een gemiddelde over drie maanden kunnen we pieken in de behoefte aan korte financiering salderen met een lagere financieringsbehoefte op andere momenten.

De kasgeldlimiet mag volgens de normen van de wet Fido niet meer dan drie kwartalen achtereen worden overschreden. In het overzicht is te zien dat we de kasgeldlimiet in 2020 in geen enkel kwartaal hebben overschreden.

In 2020 zien we de netto vlottende schuld flink negatief worden: we hebben middelen uitstaan bij 's Rijks schatkist in plaats van dat we kasgeld hebben moeten aantrekken.

bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Netto vlottende schuld				
Omvang vlottende schulden	7.348	12.293	1.989	821
Omvang vlottende middelen	- 7.221	- 16.509	- 21.437	- 21.474
Netto vlottende schuld	127	- 4.216	- 19.448	- 20.653
Toegestane kasgeldlimiet				
Omvang begroting 2020 (=grondslag)	92.897	92.897	92.897	92.897
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	7.896	7.896	7.896	7.896
Toets kasgeldlimiet				
Onderschrijding	7.769	12.112	27.344	28.549
Overschrijding				

Renterisico's

Voor het aantrekken en opnemen van geldleningen heeft u gekozen voor een laag risicoprofiel. De lange termijn risico's worden begrensd door de renterisiconorm, zoals opgenomen in de wet Fido. Het doel van de renterisiconorm is het beheersen van renterisico bij herfinanciering. Dit houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen voor gemeenten niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. De renterisiconorm benadrukt vooral het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en van de renterisico's. De berekening van het renterisico is een benadering van het te lopen c.q. het gelopen renterisico.

De omzetting van de BNG-leningen betroffen geen verplichte aflossingen. Afgelopen jaren werd er telkens aanzienlijk meer afgelost dan er werd afgeschreven. Dit betekent dat we altijd een bepaald renterisico liepen op de herfinanciering van eerder gedane investeringen. Door het omzetten van de geldleningen in 2020 komen aflossing en afschrijving meer met elkaar in overeenstemming. Het renterisico voor de komende jaren is zelfs nihil omdat verwacht wordt dat we geen aanvullende leningen hoeven af te sluiten.

bedragen x € 1.000

Renterisico	Rekening 2019	Rekening 2020
Renterisico op vaste schulden		
Renteherziening o/g	-	-
Renteherziening u/g	-	-
Netto saldo herziening	-	-
Verplichte aflossingen	13.069	7.673
Renterisico vaste schulden (3+8)	13.069	7.673
Toegestane renterisiconorm		
Omvang begroting (=grondslag)	89.985	92.897
Renterisiconorm (in % van de grondslag)	20,0%	20,0%
Minimumbedrag (wettelijk bepaald)	2.500	2.500
Toegestane renterisiconorm	17.997	18.579
Toets renterisiconorm		
Onderschrijding	4.928	10.906
Overschrijding		

Paragraaf 5: **Bedrijfsvoering**

Inleiding

In deze paragraaf gaan we in op de bedrijfsvoeringaspecten in onze organisatie en welke speerpunten we daarin hebben gehanteerd voor 2020. Bedrijfsvoering gaat over de manier waarop we dingen regelen en hoe we als medewerkers elkaar het best kunnen ondersteunen.

Informatiebeleid en automatisering

In 2020 is de techniek en inrichting van de informatietechnologie in onze gemeente sterk verbeterd. De digitale werkplekken zijn vervangen, er is een standaard ontwikkeld voor digitale thuiswerkplekken en er zijn 100 digitale thuiswerkplekken uitgerold en 25 laptops voor het sociaal domein. Microsoft Teams is als standaard digitaal communicatiemedium ingevoerd. Ook mobiele telefoons en iPads zijn gestandaardiseerd en onder centraal beheer gebracht. De infrastructuur is vernieuwd. Er is afscheid genomen van verouderde programmatuur en verouderde techniek. Op deze manier is er een solide en beheersbare basis neergezet waarin overbodige complexiteit is gereduceerd. Dit was echt noodzakelijk, zeker omdat vanaf maart 2020 een groot deel van de organisatie vanuit huis moest werken als gevolg van de coronacrisis.

Bij het sociaal domein is in 2020 het gebruik van RX Home voorbereid, zodat het in 2021 in gebruik genomen kon worden bij het onderdeel Wmo en Jeugd. RX Home ondersteunt de processen van het sociaal domein en zorgt ervoor dat alle relevante gegevens over een inwoner snel en overzichtelijk kunnen worden geraadpleegd.

Met behulp van laptops worden consultants daarnaast ondersteund om volledig digitaal te werken. Consultants kunnen tijdens het gesprek met de inwoner direct een verslag maken en aanvragen ter plekke digitaal ondertekenen. Dit zorgt voor kortere doorlooptijden en betere dienstverlening aan onze inwoners.

Voor de Omgevingswet zijn voorbereidingen getroffen om de noodzakelijke digitaliseringsslagen te maken; dit natuurlijk als onderdeel van het programma Omgevingswet.

In 2020 zijn de architectuurprincipes vastgesteld. Bij het nemen van beslissingen over nieuwe applicaties en benodigde investeringen, wordt getoetst op deze principes. Dit draagt bij aan het gecontroleerd uitvoeren van veranderingen in de informatievoorziening.

Ook zijn in 2020 de procesprincipes vastgesteld. Stap voor stap gaan wij de komende jaren de processen herinrichten en verder digitaliseren. Zowel de werkprocessen voor onze inwoners als interne werkprocessen. Een proces geeft aan hoe we als gemeente werken. In een proces wordt aangegeven welke acties, wanneer, door wie worden ondernomen en in welke volgorde. Een goede procesbeschrijving zorgt ervoor dat het proces en de uitkomsten transparant en eenduidig zijn. Processen zijn klantgericht, versterken de informatiepositie van de klant en maken het de klant eenvoudiger. De procesprincipes zijn de uitgangspunten bij de herinrichting.

Personeels- en organisatiebeleid

Ook in 2020 is weer een zo flexibel mogelijke inzet van de personele capaciteit en kwaliteit nagestreefd. We hebben mobiliteit op gang gebracht en medewerkers flexibel ingezet. Hoewel de medewerker verantwoordelijk is voor zijn eigen loopbaan, is stimulering en begeleiding vanuit management en P&O ook van belang. In veel gevallen is er sprake van maatwerk. In totaal zijn in 2020 38 nieuwe medewerkers in dienst getreden. Via interne mobiliteit zijn negen medewerkers 'doorgestroomd' naar andere (tijdelijke) werkzaamheden. 40 medewerkers zijn uit dienst getreden. Ook is veel tijdelijk personeel ingezet, met name bij het sociaal domein. Daarnaast zijn er in 2020 circa 17 stagiaires ingezet en zijn enkele werkervaringsplaatsen ingevuld. Via Twentse Kracht wordt voor loopbaanontwikkeling en mobiliteit samengewerkt met de 14 Twentse gemeenten. Hierbij wordt ook personeel onderling gedetacheerd. Voor 2020 hebben we de personele taakstelling van € 180.000,- gehaald.

Eind 2020 heeft de directie een definitief besluit genomen over de organisatiewijziging naar een hoofdstructuur met zes teams en een staf. De ondernemingsraad heeft hier positief over geadviseerd. Ook is de plaatsingsprocedure voor de nieuwe managers afgerond. Formele ingangsdatum van de nieuwe organisatie is 1 april 2021.

Met ingang van 1 januari 2020 is de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren ingevoerd. De rechtspositie van gemeenteambtenaren is hiermee grotendeels gelijk getrokken met die van werknemers met een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht. De eenzijdig vastgestelde ambtelijke aanstellingen zijn vervangen door tweezijdige arbeidsovereenkomsten. De ambtenaren vallen niet meer onder het bestuursrecht, maar onder het burgerlijk recht. In 2020 zijn diverse vraagstukken opgepakt op basis van de nieuwe regelgeving. Daarnaast is het personeelshandboek met lokale regelingen aangepast aan de nieuwe regelgeving.

Door de coronacrisis zijn er extra werkzaamheden bijgekomen voor P&O zoals deelname aan de kerngroep, extra taken voor de Arbo coördinator als protocol- en coronaverantwoordelijke en voor een adviseur voor het invullen van de rol van coördinator voor de inrichting van de werkplek. Daarnaast zijn er naar aanleiding van de coronacrisis veel arbeidsrechtelijke vragen opgepakt (o.a. over vakantie, verlof, reiskosten en thuiswerken).

In 2020 was er sprake van een lichte toename van het ziekteverzuim. Het ziekteverzuim bedroeg 4,9%. In 2019 was dit 4,4%. In 2018 lag het nog op 3,9%.

bedragen x € 1.000

Personele sterkte	Formatie		Personeelslasten	
	Begroting 2020	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2020
Bestuur				
Bestuur	32,70	33,48	1.146	1.172
Raadsleden	25,00	25,00	354	372
Burgemeester en wethouders	4,70	4,70	531	515
Griffie	3,00	3,78	260	285
Totaal Bestuur	32,70	33,48	1.146	1.172
Huidig personeel				
Directie/secretariaat/Concerncontrol en Informatieveiligheid	6,61	6,61	717	657
Team Vergunningen, toezicht en duurzaamheid	24,88	22,94	1.851	1.854
Team Ruimtelijke ontwikkeling	27,60	24,38	2.087	2.105
Team Openbare Werken	70,51	71,78	4.234	4.252
Team Maatschappelijke Ontwikkeling	11,06	11,00	1.036	1.036
Team Sociaal Domein	45,72	47,60	3.354	3.367
Team Klant Contact Centrum	10,39	11,04	815	745
Team Sport	22,97	24,19	1.411	1.463
Team Financiën en Control	27,96	28,46	2.131	2.072
Team Informatie en Faciliteiten	28,76	31,19	2.155	2.040
Unit Personeel en Organisatie	7,38	6,11	561	566
Unit Communicatie	3,80	3,48	314	300
Unit Juridische Zaken	1,88	1,88	176	176
Overig	1,73	1,73	177	27
Ambtenaren Burgerlijke Stand			-	8
Marktmeester	0,33	0,33	18	18
Logopedie	1,40	1,40	103	102
Stagiaires			24	18
Verhaalde salarissen en sociale premies			- 29	- 196
Vergoeding ambtsjubilea/attenties			62	78
Loonkosten taakstellend			- 20	-
Totaal Huidig personeel	291,25	292,40	20.999	20.658
Voormalig personeel				
Burgemeester en wethouders			235	229
Overig voormalig personeel			8	3
Totaal Voormalig personeel	0,00	0,00	242	233
Totaal personeel	323,95	325,88	22.387	22.062

Inkoop

In 2020 is door het DT een uitvoeringsnotitie vastgesteld die dient als nadere invulling van het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Hellendoorn. De doelstelling is om iedereen die aan de slag gaat met een inkooptraject, op een uniforme en transparante manier door het inkooptraject te leiden. Tevens is er een verkorte 'populaire' versie voor de collega's beschikbaar gesteld. Ook is voor contractbeheer een notitie vastgesteld. Voor de inrichting van het zaaktype inkoop en aanbesteden en contractbeheer in het zaaksysteem vormen deze (uitvoerings)notities de basis. Met de komst van een nieuwe contractbeheerder zal er vanaf het eerste kwartaal 2021 actief contractbeheer worden gevoerd, zodat er een professionaliseringsslag kan worden gemaakt in het contractbeheer. Tenslotte is in 2020 het convenant voor de inkoop samenwerking in Twente opgesteld en bekrachtigd. In 2021 zal de inkoop samenwerking van de Twentse gemeenten worden geïntensiveerd en geoptimaliseerd.

Facilitair

Voor facilitair was 2020 ook een bijzonder jaar. Vanaf maart 2020 werkte nagenoeg iedereen thuis. Rond juni 2020 hebben we de bezetting weer langzaam opgeschaald naar 25%. Hiervoor moest er veel aangepast worden in het HvCB. Mensen moesten op minimaal 1,5 meter van elkaar zitten, er is extra schoonmaak ingezet en er is extra geïnvesteerd in ventilatie. Om dit goed te begeleiden is er een werkgroep Facilitair en terugkeer ingericht, die onder andere richtlijnen en protocollen heeft opgesteld. Ook zijn we in 2020 begonnen met het maken van een Visie op Thuiswerken voor de periode na corona.

Vastgoed

2020 was ook voor vastgoed - een onverwacht - ander jaar dan gepland. De al dan niet tijdelijke of gedeeltelijke sluiting van gebouwen maakte dat er extra is ingezet op:

- Uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden in eigen beheer;
- Extra aandacht voor (en meedenken met) onze huurders;
- Inregelen en onderhouden van de technische installaties op basis van de coronarichtlijnen.

Onderhoudswerkzaamheden

Het meerjarenonderhoud aan de gebouwen is conform planning uitgevoerd. Daarnaast is de beweegbare bodem bij het Ravijn - zwem sport zorg- door eigen mensen voorzien van een nieuwe coating. Dit kon zonder overlast voor de gebruiker en ook voordeliger worden uitgevoerd.

Huurders

Voor veel huurders was 2020 een lastig jaar. Met enkele huurders zijn afspraken gemaakt over kwijtschelding van de huur voor enkele maanden. Ook is daar waar nodig met huurders meegedacht over tijdelijk ander gebruik van ruimten, passend binnen de coronarichtlijnen. Denk bijvoorbeeld aan het tijdelijk uitvoeren van sportactiviteiten in de buitenlucht of het meedenken over of opstellen van deurbeleid en routing bij multifunctionele gebouwen. We zijn blij te kunnen melden dat in 2020 voor de resterende vierkante meters in het Ravijn -zwem sport zorg- ook huurafspraken zijn gemaakt. Daarmee zijn in dit gebouw nu alle vierkante meters verhuurd.

Technische installaties

In overleg met onze installateur en ARBO- deskundigen zijn de installaties ingeregeld op basis van de coronarichtlijnen. Waar nodig wordt maximaal geventileerd en filters bij de luchtbehandelingsinstallaties worden frequenter vervangen.

Paragraaf 6: **Verbonden partijen**

Inleiding

Verbonden partijen zijn vennootschappen (NV's en BV's), stichtingen, verenigingen en gemeenschappelijke regelingen, waar de gemeente in deel neemt. Een partij geldt als verbonden partij als de gemeente in die partij een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als bij financiële problemen van de verbonden partij kosten verhaald kunnen worden op de gemeente.

Verbonden partijen zijn tegenwoordig niet meer weg te denken uit het publieke domein en vervullen steeds vaker een belangrijke rol voor gemeenten. Meer en meer hebben organisaties elkaar nodig om de benodigde kennis en expertise samen te brengen en in te zetten om maatschappelijke vraagstukken op te lossen. De recente decentralisaties binnen het sociale domein versterken dat beeld. Sinds de laatste wijziging van het 'Besluit begroten en verantwoorden provincies en gemeenten' (BBV) moet het inzicht in verbonden partijen worden vergroot. Daarnaast is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in voorbereiding die de positie van gemeenteraden nog verder moet versterken.

Via een aantal afzonderlijke voorstellen zijn de ins & outs van de verschillende verbonden partijen uitgebreid belicht. In deze paragraaf beperken we ons dan ook tot de hoofdlijnen.

Beleid

In de raadsvergadering van 31 januari 2017 is de kadernota 'verbonden partijen' vastgesteld. In deze kadernota is uiteengezet hoe we als gemeente met verbonden partijen om willen gaan. Ook worden de rollen en bevoegdheden van gemeenteraad en college in deze nota beschreven. Onderdeel van het beleidskader is een besliskader voor het wel of niet aangaan of aanhouden van verbonden partijen. Met de afspraken in deze kadernota menen we het inzicht in verbonden partijen voor alle betrokkenen te kunnen vergroten. Het beleidskader verbonden partijen zal in principe eens in de vier jaar worden geactualiseerd of zoveel vaker als daar aanleiding voor is.

Op basis van de kadernota vindt samenwerking met andere overheidslichamen (met overdracht van verantwoordelijkheden, bevoegdheden en financiële participatie) alleen plaats als dit het geëigende middel is om beleidsdoelstellingen te realiseren. De Wet gemeenschappelijke regelingen is hiervoor dan het meest aangewezen kader. Gemeenschappelijke regelingen worden pas getroffen na instemming van de gemeenteraad. Bij het aangaan van een samenwerking moet bovendien expliciet worden vastgelegd op grond van welke overwegingen tot samenwerking wordt besloten. Ook zal er volstrekte duidelijkheid moeten zijn over zaken als werkwijze, zeggenschapsverhoudingen en de winst- en risicoverdeling die binnen de samenwerking worden afgesproken. En niet onbelangrijk, er zullen goede afspraken moeten komen over mogelijke uittreding, beëindiging van en wijzigingen in de verbonden partij.

Medio 2017 zijn al onze verbonden partijen tegen het licht gehouden en hebben we bekeken of voorzetting van de relatie in de toenmalige vorm wenselijk was. Die evaluatie liet en laat zien dat de gemeente deelneemt in een overzichtelijk aantal verbonden partijen, waaraan in zowel beleidsmatig als financieel opzicht geen grote risico's verbonden zijn. Diverse deelnemingen zijn historisch bepaald; andere zijn op basis van landelijke wet- en regelgeving voorgeschreven.

Kaderstellende nota's

- Beleidskader verbonden partijen (2016 / 16INT00862)
- Begroting 2020 gemeenschappelijke regelingen (2019 / 2019-014712 en 2019-026856)
- Evaluatie relatie verbonden partijen (2017 / 17INT02041)

Publiekrechtelijke rechtspersonen

Publiekrechtelijke samenwerking vindt plaats op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Dergelijke samenwerkingsverbanden zijn te karakteriseren als verlengd lokaal bestuur. Op deze manier participeert de gemeente Hellendoorn in de onderstaande zes gemeenschappelijke regelingen.

1. Veiligheidsregio Twente
2. Regio Twente
3. Soweco
4. Stadsbank Oost-Nederland
5. Euregio
6. Omgevingsdienst Twente

De uitgaven die voortvloeien uit deelname aan gemeenschappelijke regelingen zijn verplichte uitgaven die in de gemeentebegroting opgenomen dienen te worden. Op grond van het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen heeft uw raad de mogelijkheid opmerkingen over de ontwerpbegroting kenbaar te maken aan het algemene bestuur van de betreffende gemeenschappelijke regeling. Dat geldt niet voor de medio april te ontvangen jaarstukken 2020. Die zijn slechts ter informatie.

Gemeenschappelijke regelingen	Doelstelling / taken
Regio Twente Postbus 1400 7500 BK Enschede	Regio Twente is het samenwerkingsverband van de veertien Twentse gemeenten met een verzorgingsgebied van 628.750 inwoners. Vóór en mét hen vervult ze werkzaamheden op een heel breed gebied: publieke gezondheid, economie, belangenbehartiging, zorg en jeugdhulp, recreatieve voorzieningen en bijbehorende bedrijfsvoering.
Veiligheidsregio Twente Nijverheidstraat 30 7511 JM Enschede	Veiligheidsregio Twente (VRT) wil de veiligheid van iedereen die in Twente woont, werkt en verblijft vergroten door de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen efficiënt, effectief en professioneel te organiseren.
SOWECO Postbus 308 7600 AH Almelo	Het Sociale Werkvoorzieningsschap Centraal Overijssel (SOWECO) is namens de deelnemende gemeenten belast met de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening. De samenwerking wordt per 1 januari 2021 beëindigd.
EUREGIO Enscheder Strasse 362 48599 Gronau	De EUREGIO maakt zich er sterk voor de samenwerking tussen Nederland en Duitsland te vereenvoudigen en te komen tot meerwaarde voor beide zijden. Daarbij staat voorop: • vergroting van de economische kracht en de kwaliteit van leven en • bevordering van de integratie van het gebied.
Stadsbank Oost Nederland Postbus 1393 7500 BJ Enschede	De Stadsbank richt zich samen met de deelnemende gemeenten op het versterken van de financiële weerbaarheid en de eigen kracht van vooral minder financieel draagkrachtigen. Daar waar mogelijk worden maatwerkgerichte oplossingen aangeboden voor financiële vraagstukken en schuldenproblematiek.
Omgevingsdienst Twente Haven Zuidzijde 30 7607 EW Almelo	de Omgevingsdienst Twente (ODT) zorgt ervoor dat de leefomgeving voor mens en dier veilig is en dat het milieu wordt beschermd. Zij is belast met de voorbereiding van te verlenen milieuvergunningen aan (risico)bedrijven en controleert of bedrijven zich aan de regels houden. De dienst voert die taken uit in opdracht van de gezamenlijke overheden (provincie en gemeenten) in de regio.

Ontwikkelingen

Over 2020 kunnen als belangrijke ontwikkelingen worden genoemd:

- Vanaf maart 2020 staat de wereld voor Regio Twente op zijn kop met GGD Twente in het middelpunt van de bestrijding van COVID-19. De impact van deze pandemie is enorm en in zijn effecten voor de interne organisatie niet met andere uitdagingen in het verleden te vergelijken. In 2020 zijn ook veel belangrijke besluiten genomen door het algemeen bestuur met betrekking tot de veranderopdracht. Het doel is om meer focus, eenvoud en structuur in de regionale samenwerking aan te brengen. Medio 2021 moet dit zijn finale beslag krijgen.
- In 2020 is van de beleidsambities en activiteiten voor het basistakenpakket het overgrote deel (80%) volledig gerealiseerd in lijn met de programmabegroting. Het verslagjaar 2020 is afgesloten met een positief financieel resultaat van € 605.320,--. Dit is ca. 1% van de begroting. Voorgesteld wordt om het positieve resultaat in te zetten voor de incidentele voortzetting van de formatie voor Inkoop en de borging van de AVG (€ 222.000,--), voor versterking van de automatiseringsomgeving (€ 100.000,--) en eventuele frictiekosten in het kader van de transitie (€ 283.320,--).
- In het verlengde van de reguliere veiligheidstaken is in 2020 door Veiligheidsregio Twente (VRT) het nieuwe beleidsplan VRT 'stabiele factor in tijden van verandering', voor de jaren 2021-2024 vastgesteld. Daar horen bij het risicoprofiel en dekkingsplan brandweer. De plannen zijn in de gemeenteraden toegelicht. Het voornemen is om ook in de toekomst periodiek de verschillende raden te bezoeken. Verder is ingespeeld op verschillende actuele thema's. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de vorming van een nieuwe meldkamer voor Oost Nederland, paraatheid en vrijwilligheid, voorbereiding op de denkrichting taakdifferentiatie brandweer en een evaluatie en handelingswijze paasvuren.
- Het verslagjaar 2020 is door de VRT afgesloten met een positief resultaat van € 1.763.230,--. Het resultaat laat zich voornamelijk verklaren door effecten van Covid-19. Een deel van het overschot is afkomstig van het Veiligheidsnetwerk Oost Nederland, een samenwerkingsverband van verschillende partners op gebied van sociale veiligheid. Deze bovenregionale middelen zijn specifiek geoormd en worden om die reden gereserveerd. Dat zelfde geldt voor het aandeel van vier gemeenten in het overschot. De middelen worden toegevoegd aan de voor deze gemeenten gevormde reserves voor Functioneel Leeftijds Ontslag (Flo). Het resterende deel (€ 737.153,--) van het rekeningoverschot wordt gerestitueerd aan de overige tien (niet Flo)-gemeenten.
- In juni 2020 hebben de gemeenteraden van Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden besloten om in te stemmen met de opheffing van de GR SOWECO, en de GR en de uitvoeringsorganisatie SOWECO NV te liquideren. De gemeenten brengen de uitvoering van de Wsw onder lokale verantwoordelijkheid, als onderdeel van de uitvoering van taken in het sociaal domein. Als gevolg van de opheffing van de GR zijn 131 SW-medewerkers per 1 januari 2021 in dienst gekomen bij de gemeente.
- De omzet van SOWECO is door het effecten van corona fors achtergebleven. De 'corona-verliezen' bedragen over heel 2020 ruim € 1 miljoen. De schade is door de gemeenten volledig vergoed, gebruikmakend van de rijksbijdrage Wsw, die door het kabinet in 2020 éénmalig is verhoogd. Rekening houdend met deze compensatie is het financieel resultaat van SOWECO NV € 2.033.000,--. Zoals in het liquidatieplan is vastgesteld, wordt over 2020 geen dividend uitgekeerd aan GR SOWECO. Voor de GR SOWECO is het jaarresultaat -/- € 388.000,--, dat ten laste wordt gebracht van de algemene reserve van de GR.
- Ondanks de vele beperkingen die de maatregelen in het kader van de bestrijding van het corona-virus met zich meebrachten, is de Stadsbank Oost-Nederland het aanbod van dienstverlening over de volle breedte blijven aanbieden. Daarnaast is doorgewerkt aan de verkenning en verdere introductie van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de schuldhulpverlening. In het jaar 2020 is ten slotte voldaan aan alle eisen en wettelijke bepalingen m.b.t. beschermingsbewind.
- Het exploitatieresultaat 2020 van Stadsbank Oost Nederland is € 223.300,-- positief. Het resultaat betreft met name een nog te ontvangen aanvullende btw-aftrek van € 208.000,-- over de periode 2015-2020. Voorgesteld wordt het jaarrekeningsaldo toe te voegen aan de eigen reserves ter versterking van het weerstandsvermogen.
- Net als voor heel Nederland is 2020 voor de ODTwente een zeer bijzonder en bewogen jaar geworden, waarin de verwachtingen en werkzaamheden stevig zijn aangepast. Ondanks de invloed van COVID-19 is in belangrijke mate voldaan aan de vraag naar producten, ontwikkelingen en innovatie. Ook de nog liggende opgave voor het programma Toezicht & Handhaving uit het opstartjaar 2019 is alsnog uitgevoerd. Verder is er de nodige aandacht besteed aan de verdere vormgeving van de organisatie ODTwente. Samen met deelnemers en andere ketenpartners is intensief gewerkt aan de invoering van de nieuwe Omgevingswet.

- De ODTwente heeft over 2020 een positief saldo gerealiseerd van € 672.459,--, dat op basis van reeds eerder gemaakte afspraken binnen ODTwente wordt ingezet c.q. wordt toegevoegd aan de eigen reserves. Voorgesteld wordt om van het resterende bedrag € 207.000,-- in te zetten voor het aanpakken van de werkvoorraad op het programma Vergunningen. Per saldo is dan nog een bedrag van € 163.095,-- beschikbaar voor teruggaaf aan de deelnemers.

Wijziging Wet gemeenschappelijke regeling

Op 1 juli 2020 is bij de Tweede Kamer een voorstel tot wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) ingediend. Het wetsvoorstel is bedoeld om de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rol van (onder andere) gemeenteraden, bij taken die in gemeenschappelijke regelingen worden uitgevoerd, te versterken. Dat gebeurt door meer ruimte te geven voor (eigen) keuzes omtrent de werking van een gemeenschappelijke regeling, bijvoorbeeld door te kiezen voor een gemeenschappelijke adviescommissie of het gebruik van zienswijzen door gemeenteraden.

Ook regelt het wetsvoorstel de actieve informatieplicht. Daarmee wordt de (informatie)positie van gemeenteraden versterkt en worden mogelijkheden gecreëerd voor raden om, voordat een besluit genomen wordt, inbreng te kunnen leveren. De formele besluitbevoegdheid verandert overigens niet. De zienswijzetermijn voor de ontwerp-begroting wordt verruimd van acht naar twaalf weken. Andere wijzigingen zijn bijvoorbeeld een recht van enquête, verduidelijking van de mogelijkheden voor rekenkameronderzoek, afspraken over evaluatie en uitbreiding van de regels over het uittreden uit een gemeenschappelijke regeling.

Wanneer de wijziging van de Wgr precies in werking treedt, is op dit moment nog niet bekend. Het wetsvoorstel is pas begin juli bij de Tweede Kamer ingediend. In overleg bekijken we hoe een en ander te zijner tijd concreet kan worden voorbereid en opgepakt.

Privaatrechtelijke rechtspersonen

Privaatrechtelijke organisaties zijn in het Burgerlijk Wetboek nader geregeld. Het kunnen stichtingen, verenigingen, coöperaties en vennootschappen zijn. In het laatste geval wordt de term deelneming geïntroduceerd. De gemeente Hellendoorn participeert in de volgende privaatrechtelijke rechtspersonen:

1. NV Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG)
2. Twence BV
3. Enexis Holding NV
4. Wadinko NV
5. Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
6. Stichting Rekenkamer West Twente
7. Ondernemingen uit verkoop Essent

Deelnemingen	Doelstelling / taken
N.V. Bank Nederlandse gemeenten Postbus 30305 2500 GH Den Haag	Het voorzien in zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren. De BNG is daarmee de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
Twence Holding B.V. Postbus 870 7550 AW Hengelo	Twence is in de eerste plaats een afvalverwerkingsbedrijf. Twence staat voor hoogwaardige inzet van afval als bron van herbruikbare grondstoffen. Door het verwerken van afval produceert Twence tegelijkertijd duurzame energie.
Wadinko N.V. Postbus 445 8000 AK Zwolle	Wadinko is een regionaal opererende participatiemaatschappij met als doelstelling het stimuleren van bedrijvigheid en werkgelegenheid met risicodragend kapitaal, kennis en managementondersteuning. Momenteel participeert Wadinko in 23 (regionale) bedrijven, waaronder één in onze gemeente
Enexis Holding N.V. Burg. Burgerslaan 40 5245 NH Rosmalen	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,5 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. Enexis draagt daarmee bij aan het realiseren van een betrouwbaar, duurzaam en betaalbaar regionaal energienetwerk.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) Postbus 30435 2500 GK Den Haag	Belangenbehartiging van alle gemeenten bij andere overheden, waaronder de provinciale overheden, de Tweede Kamer en het kabinet. Daarnaast advisering aan alle leden over actuele ontwikkelingen.
Stichting Rekenkamer West Twente Postbus 244 7460 AE Rijssen	Het faciliteren van de samenwerkende rekenkamerfuncties met het oog op het onderzoek van de doelmatigheid, doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door een gemeentebestuur gevoerde bestuur.
Ondernemingen uit verkoop Essent Brabantlaan 1 5216 TV Den Bosch	In het kader van de verkoop van Essent aan RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Deze waren oorspronkelijk ondergebracht in een vijftal vennootschappen met een vooral administratieve functie. In 2020 zijn er daarvan drie opgeheven. De resterende vennootschappen Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV en CSV Amsterdam BV zullen later worden ontbonden.

Over 2020 kunnen als belangrijke ontwikkelingen worden genoemd:

- Ondanks de operationele en financiële druk bij gemeenten en zorginstellingen als gevolg van de COVID-19-pandemie, is de BNG tevreden met de financiële resultaten die ze hebben behaald in 2020. De nettowinst over 2020 komt uit op € 221 miljoen, ondanks de zeer lage rentetarieven. De winststijging van 36% is vooral veroorzaakt door de in historisch perspectief hoge incidentele voorziening in 2019. De totale langlopende kredietportefeuille nam ten opzichte van ultimo 2019 met € 1,8 miljard toe tot € 86,0 miljard.
- 2020 is voor de BNG ook het jaar waarin we de bedrijfsstrategie is aangescherpt. BNG Bank is een bank die zich laat leiden door maatschappelijke impact. De BNG kiest ervoor zich exclusief te richten op het publieke domein en op het vergroten van maatschappelijke impact op het gebied van gezondheid en welzijn, kwaliteitsonderwijs, betaalbare duurzame energie en duurzame steden en gemeenschappen.
- Voor het boekjaar 2019 is vorig jaar door de BNG een dividend van € 71 miljoen vastgesteld, maar in verband met de pandemie niet uitgekeerd. Begin dit jaar zijn in ECB-verband afspraken gemaakt over een eerste betaling van omgerekend € 24 miljoen. BNG Bank stelt conform haar kapitalisatie- en dividendbeleid over 2020 in principe een dividenduitkering voor van € 101 miljoen. De dividenduitkeringen (2020 en restant 2019) zullen, op aanbeveling van de ECB, echter niet plaatsvinden vóór oktober 2021.
- Ook voor Enexis was 2020 een bewogen jaar. Het beleid van Enexis berust - zoals bekend - op twee strategische pijlers: excellent netbeheer en versnelling van de energietransitie. In het verslagjaar is de energietransitie verder op stoom gekomen, zowel bij de producenten van duurzame energie als bij de verbruikers, en daardoor ook bij de netbeheerders. In 2020 verstrekten de aandeelhouders (provincies en gemeenten) een 'converteerbare

hybride lening' aan Enexis van € 500 miljoen; een belangrijke financiële impuls die helpt bij het realiseren van de energietransitie.

- De nettowinst over 2020 van Enexis bedroeg € 108 miljoen ten opzichte van € 210 miljoen in 2019. Deze afname wordt met name veroorzaakt door een stijging van de inkoopkosten TenneT ter hoogte van alleen al € 63 miljoen en een post van € 42 miljoen voor het terugdraaien van een voorgenomen wijziging van de vennootschapsbelasting. De coronacrisis heeft in 2020 geen materiële impact gehad op het financieel resultaat van Enexis. De voorgestelde dividenduitkering is voor 2020 € 75 miljoen en wordt naar rato van het aantal aandelen uitgekeerd aan de aandeelhouders.
- Twence zet steeds meer in op een verbindende en actieve rol in de ontwikkeling van een circulaire economie in de (Eu)regio en investeert, samen met partners, in de transitie naar een duurzame samenleving. Dit naast de meer traditionele kerntaak van het produceren van grondstoffen en energie(dragers) uit afval, biomassa, reststromen en andere hernieuwbare bronnen. In 2020 zijn op dit gebied opnieuw de nodige stappen gezet.
- De netto-omzet van Twence bedroeg € 115,2 miljoen (2019: € 116,8 miljoen). Het resultaat na belastingen bedroeg € 8,8 miljoen (2019: € 11,8 miljoen). De daling is onder andere het gevolg van de COVID-19-pandemie. Op basis van het door Twence gedane voorstel van resultaatbestemming wordt van het resultaat 2020 een dividend van € 5,3 miljoen uitgekeerd aan de aandeelhouders. Het voorstel is om het resterende resultaat toe te voegen aan de eigen reserves.
- De jaarcijfers 2020 van Wadinko zijn op het moment van schrijven nog niet beschikbaar. Wel is duidelijk dat er over 2020 geen dividend wordt uitgekeerd. Meer dan de helft van de participaties van Wadinko heeft in 2020 namelijk steun van de Rijksoverheid ontvangen in de vorm van de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid NOW). Eén van de voorwaarden bij deze maatregel is het beperken van de mogelijkheid om dividend-, winst- en bonusuitkeringen te doen. Door dit grote aantal NOW-aanvragen vindt Wadinko het maatschappelijk niet passend dividend uit te keren.
- Van de verschillende vennootschappen uit de verkoop van Essent zijn er inmiddels drie opgeheven. De resterende vennootschap Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV dient als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden, ondanks dat het onderliggende escrow fonds al in juni 2016 is geliquideerd. De vennootschap CSV Amsterdam BV zal eveneens zo spoedig mogelijk worden ontbonden, na afronding van de lopende bezwaar- en beroepsprocedure met de belastingdienst. In het voorjaar van 2020 is in dit kader bijna € 8 miljoen uitgekeerd aan de gezamenlijke aandeelhouders.

Financiële gegevens verbonden partijen

bedragen x € 1.000

Verbonden partijen	Eigen vermogen 1-1-2020	Eigen vermogen 31-12-2020	Vreemd vermogen 1-1-2020	Vreemd vermogen 31-12-2020	Verwacht resultaat 2020
Gemeenschappelijke regelingen					
Regio Twente	9.999	10.484	24.480	37.005	- 779
Veiligheidsregio Twente	2.145	2.822	55.276	55.396	1.763
SOWECO	2.592	4.469	6.744	4.794	- 388
Euregio	2.064	2.078	31.584	29.036	15
Stadsbank Oost-Nederland	1.696	1.183	14.616	15.001	- 63
Omgevingsdienst Twente	1.125	1.671	1.787	1.616	673
Totaal gemeenschappelijke regelingen	19.621	22.707	134.487	142.848	1.221
Deelnemingen					
Bank Nederlandse Gemeenten	4.887.000	5.097.000	144.802.000	155.262.000	221.000
Wadinko NV	68.870	65.496	1.605	5.454	- 3.375
Twence holding BV	140.308	142.825	146.166	132.367	8.785
Enexis holding NV	4.112.000	4.116.000	4.146.000	4.635.000	108
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	1.590	1.569	455	20	- 20
CSV Amsterdam BV	452	393	84	27	172
Totaal deelnemingen	9.210.220	9.423.283	149.096.310	160.034.868	226.670
Totaal verbonden partijen	9.229.841	9.445.990	149.230.797	160.177.716	227.891

Deelnemingen	Belang	Aantal aandelen	Aanschaf- waarde (per aandeel)	Balans- waarde
Vennootschappen				
Wadinko NV	2,72%	65	€ 100	€ 6.500
Twence BV	5,72%	46.795	€ 0	€ 0
BNG	0,04%	24.180	€ 3	€ 60.450
Enexis Holding BV	0,01%	21.310	€ 1	€ 13.212
Publiek Belang Elektriciteitsprod. BV	0,02%	32.331		€ 1
Vordering op Enexis BV	0,02%	32.331		€ 4
CSV Amsterdam BV	0,02%	32.331		€ 4
Totaal				€ 80.171

De intrinsieke waarde van de effecten wordt geschat op zo'n € 12,8 miljoen.

Paragraaf 7: Grondbeleid

Inleiding

Het grondbeleid van de gemeente Hellendoorn is erop gericht om andere beleidsvelden te ondersteunen. De uitvoering van het grondbeleid leidt tot de grondexploitatie van industrieterreinen en woonwijken en de hiermee gemoeide aankoop en verkoop van gronden. Ook aan- en verkopen van grond die betrekking hebben op overige beleidsterreinen, zoals de aanleg en reconstructie van wegen, behoren tot het grondbeleid.

In 2020 waren de verkoopopbrengsten uit vastgoed goed. Vanuit de grondexploitaties voor woningbouw en bedrijventerrein 't Lochter III kwam er ruim € 4,7 miljoen binnen.

In februari 2019 is de nota Grondbeleid 2018 vastgesteld door de gemeenteraad. In deze nota is als hoofdlijn bepaald dat de gemeente het in 2014 vastgestelde faciliterende grondbeleid voortzet. Dat betekent dat wij er niet naar streven om zelf nieuwe gebieden voor woningbouw en bedrijfsvestiging aan te kopen, maar dat we dit overlaten aan de markt. We maken een uitzondering voor de kleine kernen. Hierin zullen we actiever participeren en faciliteren.

We streven ernaar om, in samenspraak met onze inwoners en belanghebbenden op basis van de woningbehoefte vanuit de woonvisie, vrijkomende locaties te ontwikkelen (bijvoorbeeld schoollocaties). Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van door de gemeente uit te geven particuliere kavels.

De lopende gemeentelijke exploitaties lichten we hieronder toe en we besteden aandacht aan andere aspecten van grondbeleid.

Algemene tendensen

Woningbouw

Landelijk trekt de woningmarkt veel aandacht. De vraag naar vastgoed is door de gunstige economische ontwikkelingen de afgelopen jaren goed geweest en die vraag lijkt, ondanks de coronacrisis nog steeds door te lopen. Ook in de gemeente Hellendoorn is het aanbod van woningen afgenomen en zijn de prijzen gestegen. Woningen worden relatief snel verkocht. De lage hypotheekrente speelt daarbij een rol van betekenis. Dit betekent niet dat er in Hellendoorn direct sprake is van woningnood. Wel blijft de vraag naar nieuwe woonconcepten en betaalbare woningen urgent. De gemeente speelt hierop in door samen met initiatiefnemers en inwoners de mogelijkheden daarvoor te onderzoeken. Hierbij wordt rekening gehouden met de woningbehoefte en de demografische ontwikkelingen, zoals beschreven in de gemeentelijke woonvisie.

De woningbouw in plan Hellendoorn Noord verloopt voorspoedig en alle bouwrijpe kavels in het eerste deel zijn verkocht. Voorbereidingen voor uitgifte van kavels van het tweede en laatste deel zijn opgestart. In Kruidenwijk Zuid zijn in 2020 ook de laatste kavels verkocht en geleverd. Aansluitend is gestart met het woonrijp maken van de wijk. Alle kavels in de Branderij zijn in 2020 verkocht en geleverd.

In 2020 werd een bedrag van ruim € 3 miljoen (excl. BTW) ontvangen voor de levering van woningbouwkavels. Het aantal verkochte kavels heeft erin geresulteerd dat er volop gebouwd wordt in de gemeente.

In plan Daarlervveen Zuid is een projectontwikkelaar actief. Dit plan nadert zijn afronding.

De bestaande vrije voorraad bedraagt nog vier woningbouwkavels in Daarle West, met een verkoopwaarde van ca. € 350.000,--.

Bedrijventerreinen

De opties en verkopen lopen goed. Dit neemt niet weg dat er wel rekening moet worden gehouden met de stikstofproblematiek.

De belangstelling voor bouwkavels op woon-/werkterrein Bloeme-Weide in Haarle is nihil.

De bestaande voorraad in Bloeme-Weide is 0,73 ha met een verkoopwaarde van ca. € 846.000,- (incl. de mogelijkheid om twee bedrijfswoningen te bouwen).

In 2020 werd een bedrag van circa € 1,6 miljoen (excl. BTW) ontvangen voor de levering van bouw kavels met een oppervlakte van ruim 1,2 ha. op bedrijventerrein 't Lochter III in Nijverdal.

Momenteel is van de 9,7 hectare nog niet geleverde grond, 1,5 hectare verkocht. Van de nog niet verkochte gronden op bedrijventerrein 't Lochter III is ultimo 2020 3 hectare in optie gegeven. De verkoopwaarde van de nog niet verkochte gronden is ca. € 10,5 miljoen (excl. BTW).

Gemeentelijke grondaankopen

In 2020 hebben we geen gronden van betekenis aangekocht. Dit past binnen het terughoudende grondbeleid dat we sinds 2014 voeren. Ook vanuit de overige beleidsterreinen, zoals aanleg van wegen, was er nauwelijks noodzaak tot grondaankopen. (in totaal circa € 6.000,-). In 2020 is een WVG (Wet Voorkeursrecht Gemeenten) gevestigd in Haarle.

Gemeentelijke verkopen

In 2020 is opnieuw snippergroen verkocht met een mooi resultaat. Hieronder vindt u een totaalbeeld van de geleverde gronden. In 2020 zijn de Zuidelijke Hoofddijk 2a en 2b, Dahliastraat 21-23-25-27 (voormalige huisvesting De Welle), Piet Heinweg 1 en 1a en Grotestraat 56-64 verkocht. Ook zijn er diverse losse kavels verkocht.

		bedragen x € 1.000
Overzicht verkopen vastgoed		Bruto verkoopopbrengst (excl. btw)
		2020
Diverse percelen en panden		
Diverse kleinere percelen < € 20.000		123
Verkoop Dahliastraat 21-23-25-27		vertrouwelijk
Grotestraat 56-64		vertrouwelijk
Piet Heinweg 1/1a		vertrouwelijk
Zuidelijke Hoofddijk 2a/2b		vertrouwelijk
Subtotaal diverse percelen en panden		1.401
Verkoop snippergroen		
Verkoopwaarde		214
Subtotaal snippergroen		214
Grondexploitatie		
Daarle West	1 kavel	vertrouwelijk
De Branderij	3 kavels	736
Hellendoorn Noord -particulier	4 kavels	676
Hellendoorn Noord - marktpartijen	20 kavels	1.123
Heemtuin - particulier	2 kavels	vertrouwelijk
t Lochter III	2 verkopen	1.642
subtotaal grondexploitatie incl. vertrouwelijk		4.670
Totaal		6.286

Grondexploitaties van derden

De gemeente speelt ook een rol bij grondexploitaties van derden. Dit doet zich vooral voor als de gemeente een (wijziging van) een bestemmingsplan heeft vastgesteld en in verband daarmee een zogenaamde anterieure overeenkomst met de exploitant afsluit. Dit is een overeenkomst tussen gemeente en particuliere ontwikkelaar over grondexploitatie, gesloten ter ondersteuning van een aangewezen planologische maatregel en gericht op kostenverhaal door de gemeente.

In 2020 is een overeenkomst gesloten voor de realisatie van 8 appartementen op locatie Dorpsstraat 19 in Hellendoorn en ook is er een overeenkomst gesloten voor de realisatie van overbruggingszorg op de locatie Rembrandtplein 21 in Nijverdal. Tot slot is een overeenkomst gesloten voor de locatie hoek Joncheerelaan/Bouwmeesterstraat i.v.m. de ontwikkeling van woningen.

De bebouwing van de locatie Hendrik Wormser is in 2020 voortgezet maar nog niet afgerond.
De exploitatie Daarlerveen Zuid nadert zijn voltooiing.

De gemeentelijke complexen

Bedrijventerrein 't Lochter III

De interesse van bedrijven voor bedrijventerrein 't Lochter III houdt aan. Er melden zich steeds weer nieuwe gegadigden. De stikstofproblematiek (PAS) noopt de aspirant kopers wel tot voorzichtigheid. Bedrijven en instellingen die grond van ons gekocht hebben en problemen ondervinden bij de vergunning proberen wij te ondersteunen bij hun pogingen om een vergunning te verkrijgen.

Bedrijventerrein Haarle (Bloeme-Weide)

Het uitgiftetempo op dit terrein ligt laag. De grond is al enkele jaren geleden in zijn geheel bouwrijp gemaakt. Op dit terrein is ook een combinatie van wonen (twee bedrijfswoningen zijn geraamd) en werken mogelijk. Er is nog ruim 7.000 m² voor uitgifte beschikbaar.

Kruidenwijk Zuid (De Heemtuin)

Alle kavels zijn verkocht en geleverd. De laatste woningen worden gebouwd en er is gestart met het woonrijp maken van de wijk. Het ziet er naar uit dat binnenkort Kruidenwijk Zuid kan worden afgerond.

Hellendoorn Noord

Ontwikkelaars hebben alle kavels afgenomen. De gemeente heeft alle beschikbare kavels in 2020 geleverd (op één na). Dit plan loopt dus voorspoedig.

In het resterende deel van het plan is nog rekening gehouden met 22 kavels. Dit deel moet nog bouwrijp gemaakt worden voordat de kavels kunnen worden uitgegeven.

Daarle West

In 2020 is één kavel geleverd. Twee kavels zijn verkocht en nog niet geleverd. En vier kavels zijn nog beschikbaar voor uitgifte.

De Branderij

In 2020 is alles verkocht en geleverd.

Aan de Tuinen / Van den Steen van Ommerenstraat

In plan Aan De Tuinen zijn alle kavels verkocht en geleverd. Het woonrijp maken is in de afrondende fase.

Hart van Noetsele

De laatste zes rijenwoningen zijn gebouwd. Ook hier is het woonrijp maken in de afrondende fase.

Overige ontwikkelingen gemeentelijke grondzaken en vastgoed

Planschade

We hebben geen planschadeclaim ontvangen in 2020. Een lopende aanvraag is in 2020 afgehandeld; daar is een planschadevergoeding uitgekeerd (Hart van Noetsele).

Overige gemeentelijke objecten/percelen

De gemeente heeft diverse panden in eigendom die niet meer gebruikt worden voor het oorspronkelijke doel, zoals de voormalige Ireneschool aan de Schoolstraat 25 in Nijverdal en de voormalige Blenkeschool aan de Leerlooierstraat in Hellendoorn. Voor deze twee locaties wordt gekeken naar herontwikkeling met woningbouw. Het pand aan de Dahliastraat 21-23-25-27 en het pand aan de Grotestraat 56-64 zijn in 2020 verkocht, evenals Zuidelijke Hoofddijk 2a en 2b en Piet Heinweg 1 en 1a.

Verkoop snippergroen

De gemeente Hellendoorn heeft veel gronden in eigendom, zoals wegen, bermen, pleinen en openbaar groen. In een aantal gevallen betreft het stroken grond waar de gemeente geen bijzondere bedoeling (meer) mee heeft. Al geruime tijd bieden we aanwonenden de mogelijkheid om dergelijke stukjes grond te kopen.

Een aantal jaren geleden is de actie snippergroen gestart. Primair is de actie bedoeld om het gemeentelijk vastgoed beter in beeld te krijgen en te voorkomen dat door verjaring gronden automatisch overgaan in particuliere handen. Er is voor een bedrag van ruim € 213.000,-- aan groen verkocht. Ook in 2021 wordt de actie snippergroen voortgezet.

Financiële ontwikkelingen

In 2020 heeft zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan rond de grondexploitaties. Er waren geen nieuwe aanvullende administratieve voorschriften. Bij de bestuursrapportage, waarin de herziening van de grondexploitaties is meegenomen, bent u over diverse ontwikkelingen al geïnformeerd.

Kort samengevat gaat het om de volgende zaken:

- Bij de herziening 2020 zijn de berekeningen van de grondexploitaties herzien. De verwachtingen zijn geschetst op basis van bijgestelde kostenramingen en faseringen van inkomsten en uitgaven. Qua indexatiepercentages zijn er geen wijzigingen geweest. Door het omzetten van de gemeentelijke geldleningen zijn de rentepercentages gewijzigd. Ook zijn – met name bij 't Lochter III – de kostenramingen geactualiseerd. Dit heeft bij de herzieningen al geleid tot een bijstelling in de winst- en verliesverwachtingen. Bij de jaarrekening zijn de uitgangspunten (indexatiepercentages, resterende looptijd etc.) niet bijgesteld, maar zijn de verwachtingen bijgesteld op basis van de werkelijke realisatie in 2020.
- Bij de herziening is ervoor gekozen om de rekenmethode voor 't Lochter III te wijzigen. Door deze aanpassing vindt er een betere aansluiting plaats met de berekeningen die gehanteerd worden in de stuurgroepoverleggen met de marktpartijen. Uiteraard blijven voor de gemeente wel de BBV-voorschriften gelden die niet voor de (winstdeling met de) marktpartijen gelden. De verschillen blijven in de nieuwe situatie echter beperkt tot een verschil in rentetoerekening en een verschil in doorbelasting van gemeentelijke uren. De inschatting van de overige kosten en van de opbrengsten sluiten nu aan. De voorzichtigheid die we voorheen in de (BBV) grondexploitatieberekening inbouwden, wordt nu opgevangen door deze risicofactoren mee te nemen in de gemeentelijke winstneming én door het hanteren van een relatief hogere bufferreserve. In de huidige rekenmethode wordt ook rekening gehouden met de geraamde winstuitkering aan de marktpartijen (op basis van de samenwerkingsovereenkomst). In april 2020 is de eerste winstuitkering aan de marktpartijen betaald. Het geraamde positieve resultaat volgens de gemeentelijke exploitatie komt nu voor 100% ten gunste van de gemeente. Ook de gemeente gaat nu tussentijds winst nemen, conform de BBV-voorschriften.
- In verliesgevende grondexploitaties moet het verlies volledig worden afgedekt door een voorziening. Sinds 2017 is een BBV-voorschrift van kracht dat voorschrijft dat winsten genomen moeten worden volgens de 'percentage of completion' (POC)methode. Dat houdt in dat bij een reële winstinschatting de winst moet worden genomen die het resultaat is van het percentage gerealiseerde kosten x het percentage gerealiseerde opbrengsten x de winstverwachting. Conform ons bestaande beleid is deze winst gestort in de bufferreserve. De tussentijdse winstneming wordt niet in de primitieve begroting opgenomen. Bij de herziening 2020 in de burap is er wel een indicatie van gegeven. Zie onderdeel winstneming.
- Vanaf 2016 zijn gemeenten belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb) voor ondernemersactiviteiten. De grondexploitaties vormen hiervan het grootste aandeel. In de eerste helft van 2018 is aangifte gedaan voor het jaar 2016, op basis van onze interpretatie van de destijds bekende regelgeving. Eind 2018 zijn door de fiscus opnieuw nieuwe standpunten ingenomen over de manier van berekenen van de openingsbalans 2016 en de manier van winstberekening. In het najaar 2020 heeft de fiscus een aanslag gestuurd over 2016 van € 269.000,--. Tegen deze aangifte hebben we bezwaar gemaakt: wij zijn van mening dat er – in ieder geval in de jaren 2016 tot en met 2020 – geen sprake is van een winstgevende grondexploitatie. We hebben de fiscus van aanvullende informatie voorzien die onze mening onderbouwt en zijn in afwachting van hun vragen en reacties.

In onderstaande tabel zijn de bovenbeschreven financiële ontwikkelingen weergegeven. We bekijken hierbij het effect op de gemeentelijke resultaatverwachting (dus na weging van het aandeel van 40% zoals dat in de jaarrekening 2019 nog werd gehanteerd).

Bij de jaarrekening 2019 werd een verliesverwachting uitgesproken van € 1.999.000,-- (1^e kolom). Bij herziening van de grondexploitaties in 2020 werd dit bijgesteld tot een verliesverwachting van € 1.238.000,-- (2^e kolom). Het saldo van de grondexploitaties komt bij de nieuwste berekeningen € 37.000,-- positiever uit dan bij de herzieningen 2020 werd geschat. We schatten nu een verlies van € 1.201.000,-- (3^e kolom). Omdat in 2020 € 309.000,-- winst is genomen (4^e kolom), zien we het resterende verlies toenemen tot € 1.511.000,-- (5^e kolom).

Ten opzichte van de herzieningen is er een licht verbeterd totaalresultaat. Dit is voornamelijk het gevolg van de lagere kosten voor het afronden van het project Hart van Noetsele.

Analyse van de verwachte winsten en verliezen op diverse tijdstippen:

bedragen x € 1.000

Analyse van de verwachten winsten en verliezen tegen contante waarde op diverse tijdstippen	Rekening	Herziening	Rekening- resultaat vóór winstneming	Winstneming	Rekening
	2019	2020			
In exploitatie genomen gronden (IEGG)					
Bedrijventerreinen					
Lochter III	981	577	492	96	396
<i>Lochter III- gezamenlijk</i>	1.857	577	492	96	396
<i>Lochter III- gemeentelijke kosten</i>	- 876	-	-	-	-
Haarle	- 33	- 85	- 88	-	- 88
Woningbouwgebieden					
Kruidenwijk Zuid fase 1	- 1.051	- 1.052	- 1.069	-	- 1.069
Hellendoorn Noord fase 1	- 1.076	- 967	- 882	-	- 882
Daarle West	264	269	282	72	210
De Branderij	- 82	- 86	- 92	-	- 92
Aan de Tuinen (Steen v. Ommerenstr)	21	18	4	- 2	6
Hart van Noetsele	91	90	151	144	7
Totaal verwacht resultaat	- 885	- 1.238	- 1.201	309	- 1.511
Waarvan winstgevende exploitaties	2.234	953	929	309	620
Waarvan verliesgevende exploitaties	- 3.120	- 2.191	- 2.131	-	- 2.131
Verwacht resultaat gemeentelijk aandeel (na weging aandeel van 40% in 't Lochter III-gezamenlijk)	- 1.999	- 1.238	- 1.201	309	- 1.511

Bij de jaarrekening 2020 zijn de grondexploitaties opnieuw berekend. Die berekeningen resulteren in een verbeterde prognose ten opzichte van de herziening 2020. In onderstaande tabel staan de verwachte financiële ontwikkelingen voor de gemeentelijke grondexploitaties.

bedragen x € 1.000

Verwachte resultaten na vervroegde winstneming	Boek- waarde	Looptijd t/m	Gereali- seerd	Nog te realiseren	Nog uit te geven	Verwacht resultaat	Voorziening per	Verwacht resultaat op
	31-12-2020		31-12-2020	opbrengst	eenheden	(CW)*	31-12-2020	eindwaarde **
In exploitatie genomen gronden (IEGG)								
Bedrijventerreinen								
Lochter III	7.359	2025	63%	12.346	9,7 ha	396	-	437
Haarle	711	2025	67%	846	0,7 ha.	- 88	88	-97
Woningbouwgebieden								
Kruidenwijk Zuid fase 1	- 16	2021	100%	-	-	- 1.069	1.069	-1.090
Hellendoorn Noord fase 1	836	2025	82%	2.370	23 won.	- 882	882	-974
Daarle West	- 23	2024	76%	468	5 won.	210	-	232
De Branderij	- 68	2022	100%	21	-	- 92	92	-95
Aan de Tuinen (Steen v. Ommerenstr)	- 112	2021	100%	-	-	6		6
Hart van Noetsele	- 24	2021	100%	-	-	7		7
Totaal	8.663			16.050		- 1.511	2.131	- 1.574
Verwacht resultaat gemeentelijk aandeel (vanaf 2020 alle grexen 100%)						171.453	2.131	- 1.574

*) CW staat voor contante waarde: het resultaat uitgedrukt in euro's per 31-12-2020

**) Resultaat op eindwaarde ná winstneming 2020

Voorziening toekomstige verliezen grondexploitaties

Aan grondexploitaties zijn financiële risico's verbonden. Voor de tekorten die worden voorzien op enkele van deze grondexploitaties is een bedrag opgenomen in de 'voorziening toekomstige verliezen grondexploitaties' ter hoogte van het te verwachten verlies. Dit bedrag wordt bepaald aan de hand van de verwachte contante waarde van het complex aan het begin (begroting) of eind (jaarrekening) van het jaar. Aan de voorziening wordt een indexatie toegevoegd ter hoogte van de disconteringsvoet (door BBV-regels bepaald op maximaal 2%) zodat de voorziening meegroeit met het verwachte tekort. De benodigde voorziening bedraagt ultimo 2020 € 2.131.000,--.

In de begroting wordt de reguliere indexatie met 2% als kosten meegenomen. De veranderingen in de verliesverwachting worden opgevangen in de bufferreserve en hebben dus geen effect op het jaarrekeningresultaat. De wijziging van de voorziening ten opzichte van de jaarrekening 2019 is gelijk aan de wijziging van de te verwachten verliezen (zie ook bovenstaande tabel). Ten opzichte van de vorige jaarrekening zien we de volgende mutaties in de verliesgevendende exploitaties/toename van de voorziening:

- De kosten van 't Lochter III die niet gezamenlijk met de marktpartijen kunnen worden gedeeld (zoals hogere rente- en apparaatskosten) zijn weer ingebracht in de grondexploitatie 't Lochter III. Dat geldt ook voor de kosten die we in het verleden hiervoor gemaakt hebben. Daardoor kan de voorziening vrijvallen die deze kosten moest afdekken. We zijn er met de deelnemende marktpartijen uitgekomen hoe de winstdeling plaats zal vinden. Daarom is het mogelijk nu een meerjarige inschatting te maken van de winstdeling die de marktpartijen toekomt. Door zowel onze volledige kosten als de winstuitkeringen op te nemen, kan een goed beeld gegeven worden van het verwachte eindresultaat voor de gemeente. De vrijval van de voorziening voor de gemeentelijke kosten wordt gestort in de bufferreserve.
- Het verlies op Kruidenwijk Zuid/De Heemtuin ligt in de lijn der verwachtingen en wijzigt nagenoeg alleen door de toevoeging van 2% discontorente.
- De verliezen op Hellendoorn Noord worden lager geschat dan ultimo 2019 werd voorzien. Dit ligt voornamelijk aan de lagere rentekosten die nu worden voorzien. Doordat dit project nog een flink aantal jaren loopt, heeft het veel voordeel van de lagere rentekosten door de herfinanciering van de geldleningen. Daarnaast leiden de voorspoedige levering van de kavels en de vertraging in de kosten voor voorbereiding en toezicht eveneens tot voordelen in rentekosten.

- Dit jaar zijn in De Branderij alle kavels verkocht. Wel hebben we extra kosten moeten maken voor het kappen van bomen en heeft een kleine herverkaveling plaatsgevonden. Naast de indexatie is er een iets hogere verliesverwachting van € 8.000,--.
- Doordat ook dit jaar geen kavels zijn uitgegeven op de Bloeme-Weide, is de verwachte looptijd van dit industrie-terrein verlengd met vier jaar. Hierdoor neemt de verliesverwachting voor deze exploitatie in Haarle toe met € 54.000,--.

Bufferreserve

Eén van de belangrijkste instrumenten om de financiële risico's binnen de grondexploitatie te beperken, is het op niveau houden van de bufferreserve. Met de bufferreserve kunnen we tegenvallers opvangen die het gevolg zijn van kostprijsstijging, afzetvertraging, verlaging van verkoopprijzen en rentestijging. Tevens zijn – naast de reguliere bovengenoemde factoren – ook bedragen opgenomen ter beperking van het gemeentelijk risico als gevolg van mogelijke besluiten van derden (zoals over de werklocaties). De benodigde bufferreserve voor de grondexploitaties is momenteel berekend op € 3,45 miljoen.

Daarnaast bevat de bufferreserve een egalisatiedeel waarin mee- en tegenvallers uit winstnemingen en hertaxaties van vastgoed worden opgevangen (omvang minimaal € 0,25 miljoen en maximaal € 1,0 miljoen).

De totale benodigde omvang van de bufferreserve zou per 31 december 2020 tussen de € 3,7 en € 4,5 miljoen moeten bedragen.

In 2020 is € 222.000,-- onttrokken aan de bufferreserve ter dekking van de OZB-verlaging. De bufferreserve is aangevuld met tussentijdse winstnemingen ter hoogte van € 309.000,--. Er kon een flink deel van de voorziening toekomstige verliezen grondbedrijven vrijvallen. Dit voordeel is gestort in de bufferreserve. Vooral de vrijval van de voorziening op de gemeentelijke kosten Lochter III en de lagere verliesverwachting van Hellendoorn Noord droegen hieraan bij. Tot slot hebben we dit jaar per saldo voor een bedrag van € 134.000,-- aan boekwinsten op verkoop van panden kunnen toevoegen aan de reserve.

De omvang van de bufferreserve bedraagt ultimo 2020 € 5.556.000,-- en ligt daarmee boven de minimaal gewenste omvang, ondanks de bezuinigingsmaatregelen. Een surplus op de benodigde bufferreserve vloeit terug naar de financieringsreserve, van waaruit we in 2016 de bufferreserve hebben aangevuld. Voorgesteld wordt om een bedrag van € 1.000.000,-- terug te laten vloeien naar de financieringsreserve.

Winstnemingen

In de periode tot en met 2011 werden er nog regelmatig tussentijds winsten op grondexploitaties genomen. Hierbij gingen we wel terughoudend te werk. Uitgangspunt hierbij was dat 35% van de uit te geven gronden ook daadwerkelijk moest zijn uitgegeven, voordat er winst aan de exploitatie mocht worden onttrokken. De laatste 10% van de te verwachten winst werd niet genomen voordat de exploitatie volledig was afgerond.

De onzekerheden over de gronduitgifte in de afgelopen crisisjaren waren aanleiding om pas winst te nemen als een grondexploitatie volledig was afgerond.

Inmiddels hanteert de BBV andere voorschriften: er moet winst genomen worden in het jaar dat deze winst gerealiseerd is, dus op het moment dat de kavels geleverd zijn. Dit moet volgens de POC-methode die voor alle gemeenten geldt. Bij een reële winstinschatting moet een winst worden genomen die het resultaat is van het percentage gerealiseerde kosten x percentage gerealiseerde opbrengsten x de winstverwachting.

De ervaringen uit het recente verleden leren ons dat er niet te vroeg winst genomen moet worden: als er zich opnieuw onverwachte situaties voordoen zoals een economische crisis, leidt dit onherroepelijk tot verliezen. We zijn echter gehouden aan deze werkwijze. Voorzichtigheidshalve storten we daarom alle winsten in de bufferreserve. Dit sluit aan bij ons bestaande beleid hierin.

bedragen x € 1.000

Winstnemingen bouwgronden in exploitatie	Boek- waarde 31-12-2020 A	Resterend resultaat CW B	Cum. winst prognose *) 31-12-2020 C = B+F	Mate van voltooiing POC % D	Winst- neming 2020 E	Winst- neming t/m 2020 F
Bedrijventerrein Lochter III	7.359	396	492	52%	96	96
Bedrijventerrein Haarle (Bloemeweide)	711	- 88	240	54%	-	328
Kruidenwijk Zuid fase 1 (Heemtuin)	- 16	- 1.069	- 733	91%	-	336
Hellendoorn Noord fase 1	836	- 882	- 882	60%	-	-
Daarle West	- 23	210	703	67%	72	493
De Branderij	- 68	- 92	- 92	92%	-	-
Aan de Tuinen	- 112	6	121	95%	- 2	114
Hart van Noetsele	- 24	7	485	98%	144	478
Totaal	8.663	- 1.511	333		309	1.844

*) betreft de cumulatieve winst/verliesverwachting, inclusief vervroegde winstnemingen

Paragraaf 8: Informatieveiligheid en privacy

Inleiding

Coronacrisis

Door de coronacrisis werd de gemeente in 2020 geconfronteerd met de grote uitdaging dat vrijwel alle medewerkers van de ene op de andere dag thuis moesten gaan werken. Dit heeft geleid tot een versnelde uitrol van verschillende nieuwe ICT voorzieningen en de versnelde uitfasering van een aantal oudere voorzieningen zodat het voor iedereen mogelijk werd om vanuit huis te kunnen werken. De activiteiten in het kader van informatieveiligheid en privacy stonden dan ook voor belangrijk deel in het teken van het veilig kunnen werken vanuit huis met de gemeentelijke informatiesystemen.

Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)

Sinds 1 januari 2020 is de BIO van kracht. De BIO vervangt de afzonderlijke baselines informatieveiligheid voor Gemeenten, Rijk, Waterschappen en Provincies. Met de BIO ontstaat één gezamenlijk normenkader voor informatiebeveiliging binnen de gehele overheid, gebaseerd op internationaal erkende en actuele standaarden. De BIO positioneert de bestuurder en het management sterker dan voorheen in de rol waarin zij sturen op het gebied van informatieveiligheid en privacy.

Privacy

Het gemeentelijke privacybeleid en het bijbehorende privacystatement dateert van 15 mei 2018. Het opstellen van een privacybeleid, ook wel gegevensbeschermingsbeleid genoemd vloeit rechtstreeks voort uit de nieuwe Europese privacyverordening (Algemene Verordening Gegevensbescherming - AVG). In het privacybeleid zijn uitgangspunten en regels vastgesteld over de manier waarop persoonsgegevens worden verwerkt. Persoonsgegevens zijn alle gegevens die herleidbaar zijn tot een natuurlijk persoon. Centraal in het beleid staat, dat verwerking van persoonsgegevens alleen plaatsvindt op basis van een legitieme grondslag en voor het doel waarvoor de gegevens beschikbaar zijn gesteld. We vragen de burgers bovendien niet meer gegevens dan strikt noodzakelijk en bewaren ze niet langer dan nodig, waarbij gegevens alleen zijn in te zien als dat voor de uitoefening van het werk noodzakelijk is. Wij maken verder op een transparante manier duidelijk hoe wij denken over privacy, hoe we hiermee omgaan en hoe we dit borgen. Dit staat in ons privacy statement dat via onze website voor iedereen beschikbaar is.

Kaderstellende nota's

- Beleidskader informatieveiligheid (2018 / 18INT00308)
- Privacy beleid en privacy statement (2018 / 18INT01175)

Verantwoording 2020

Informatiebeveiliging is het proces van vaststellen van de vereiste beveiliging van informatiesystemen in termen van vertrouwelijkheid, beschikbaarheid en integriteit. Ook valt het treffen, onderhouden en controleren van een samenhangend pakket van bijbehorende maatregelen hieronder. Het beveiligen van informatie is geen eenmalige zaak, maar een proces waarbij steeds de Plan-Do-Check-Act cyclus wordt doorlopen: plannen worden voortdurend bijgesteld als ervaringen uit de praktijk daar aanleiding voor geven. Om te voorkomen dat informatie en informatiesystemen te licht of te zwaar worden beveiligd, vormt risicomanagement een belangrijk onderdeel in dit proces. Aan de hand van een jaarlijkse risicoanalyse worden de prioriteiten bepaald en een actieplan opgesteld.

De volgende acties zijn in 2020 uitgevoerd:

Informatieveiligheid:

- In verband met de coronacrisis zijn nieuwe thuiswerkplekken gefaciliteerd, waardoor het voor alle medewerkers mogelijk is geworden om thuis te werken. Ten behoeve van de informatieveiligheid zijn diverse technische maatregelen getroffen bijvoorbeeld het inloggen via 2 factor authenticatie via de smartphone.
- Bewustzijn bij bestuur, management en medewerkers is een voortdurend punt van aandacht. Medewerkers worden steeds weer gewezen op mogelijke gevaren door actief te communiceren over phishing via sms of mail en door te wijzen op de voorzorgsmaatregelen om veilig te kunnen werken.
- Met behulp van de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) zelfevaluatie zijn afgesproken maatregelen en procedures getoetst op volledigheid, actualiteit en naleving.
- Er is een vervolg gegeven aan het herzien van beleidskaders, procedures en werkinstructie in het kader van de BIO. Voor de communicatie daarover sluiten we aan bij de herziening van het intranet van de gemeente.
- Via het landelijke aanbestedingsprogramma GGI-veilig van de VNG hebben we nieuwe firewalls aangeschaft. Vanuit GGI-veilig zijn de voorbereidingen gestart om aan te sluiten op het Security Operations Center (SOC) van KPN.

Privacy:

- We zijn begonnen om per team inzichtelijk te maken welke controles in het kader van de privacy moeten worden uitgevoerd. De Functionaris Gegevensbescherming houdt daar toezicht op;
- Naar aanleiding van de BIO is het 'register van verwerkingen' uitgebreid met een risico classificatie per verwerking en bewaartermijnen;
- De procedures rondom de Basis Registratie Personen (BRP) zijn geactualiseerd.
- De procedures voor Paspoorten en Nederlandse Identiteitskaarten (PNIK) zijn geactualiseerd.
- Bij het veranderen en verbeteren van diverse zaken binnen het Sociaal domein is in de design-fase privacy meegenomen. Dit geldt ook voor de invoering van de Omgevingswet.
- De ervaring leert dat de meeste datalekken ontstaan door menselijke fouten bij het mailen. Er is een selectietraject gestart voor een systeem voor veilig mailen dat voldoet aan nieuwe normeringen in het kader van de Wet op de verplichte geestelijke gezondheidszorg (WVGZ).

Paragraaf 9: Duurzaamheid

Inleiding

Duurzaamheid is niet meer weg te denken uit de samenleving. De vraag is niet meer of we aan de slag gaan, maar waar en hoe we dat gaan doen. Duurzaamheid gaat over ons doen en laten en de gevolgen daarvan voor elders en voor de toekomst. In Hellendoorn nemen we onze verantwoordelijkheid, waarbij we ons bewust zijn dat we het niet alleen kunnen.

Duurzaamheid is ook een centraal thema binnen ons beleid. Omdat duurzaamheid door de hele organisatie speelt en met bijna alle beleidsvelden verweven is, wordt via het programma duurzaamheid vormgegeven aan de noodzakelijke samenhang. Vanuit die samenhang vindt sturing plaats en werken we aan het realiseren van de doelen uit het beleid. Via voortgangsrapportages in april en september van ieder jaar wordt die realisering gemonitord en vastgelegd. De verantwoordelijkheid voor de concrete projecten blijft voor het grootste deel in de lijnorganisatie, waarbij het uitgangspunt is om zoveel mogelijk aan te sluiten op bestaand beleid, projecten en activiteiten.

Binnen het programma duurzaamheid wordt ingezet op de speerpunten energie & warmte, klimaatadaptatie, biodiversiteit, mobiliteit, circulariteit en op een integrale benadering en verankering van duurzaamheid binnen de eigen organisatie. In deze paragraaf ligt de nadruk op de speerpunten Energie & Warmte en verankering van duurzaamheid binnen de samenleving en binnen onze eigen organisatie. De overige speerpunten komen aan de orde bij verschillende programma's.

Trends en ontwikkelingen

Duurzame energie, circulaire economie, klimaatadaptatie en een veranderende landbouw zullen in een relatief korte tijd van 30 jaar onze manier van wonen, leven, werken, verplaatsen, recreëren, produceren en consumeren ingrijpend veranderen. Die veranderingen zullen niet altijd met maatschappelijk applaus worden begroet en ook niet altijd direct onverdeeld succesvol zijn. Gezien de ingrijpende lange termijn transities zijn politieke keuzes nodig die niet alleen oog hebben voor de korte maar ook voor de lange termijn.

Het PBL berekende dat op dit moment 4-5% van onze economie circulair is. In de opmaat naar de kringlooplandbouw zien we dat de inkomens van boeren onder druk staan. De forse investeringen in innovaties en uitbreiding vergroten de economische kwetsbaarheid van boeren. Een andere landbouw heeft gevolgen voor natuur en milieu en zorgen ervoor dat het landschap verandert. De impact is dus groot.

De regionale energiestrategie zal een groot beroep doen op gemeentelijk beleid. Dit vraagt om regionale samenwerking en aandacht voor de bekostiging en betaalbaarheid van de opgave voor de inwoners en ondernemers van Hellendoorn. De energietransitie is niet enkel een technisch vraagstuk; het is vooral ook een sociaal-maatschappelijk vraagstuk.

De verwachting is dat de effecten van klimaatverandering in de toekomst groter gaan worden en dus ook de aandacht voor klimaatadaptatie. Nieuwe bestuursakkoorden zijn daarvoor ondertekend

De transities in energie, economie en landbouw hebben gevolgen voor natuur, milieu en het landschap. De impact is dus groot. Bovendien hangen al die transities met elkaar samen; zo vormt de kringlooplandbouw een cruciaal onderdeel van de transitie naar een circulaire economie en maakt de transitie naar duurzame energie gebruik van dezelfde schaarse ruimte als de landbouw. Het is niet alleen verstandig rekening te houden met die samenhang, maar daar juist ook gebruik van te maken. Door klimaatadaptatie in te bedden in planvorming, ontwerp en onderhouds- en vervangingsregimes kunnen kosten zo laag mogelijk blijven.

Kaderstellende nota's

- Beleidsnota 'Samen werken aan een duurzaam Hellendoorn' (2013, 13INT01370)
- Beleidsnota 'Duurzame Energievisie Hellendoorn' (2017, 17INT02927)
- Beleidskader Zon & Windenergie (2018, 18INT01948)
- Stappenplan RES Hellendoorn (2019, 2019-033223)
- Startnota RES-Twente (2019, 2019-034283)
- Uitvoeringsprogramma Duurzame Energievisie Hellendoorn (2020, 2019-023620)

Behaalde resultaten

In 2020 is invulling gegeven aan de Transitievisie Warmte (TVW), die in maart 2021 vastgesteld is door de raad en ook de regionale energiestrategie (RES)-Twente, en dan met name de bijdrage die Hellendoorn daaraan levert is ingevuld. Leidraad hierbij waren de kaders die de raad heeft vastgelegd in het 'Stappenplan RES Hellendoorn'. Via een gebiedsgerichte aanpak hebben we samen met inwoners inhoud gegeven aan de door de raad vastgestelde opgave van 71 GWh duurzame energie via zonnenvelden en/of windturbines. Deze aanpak heeft geleid tot een opbrengst van 107 GWh. Met deze opbrengst voldoen we niet alleen aan de opgave van de RES-Twente maar realiseren we ook onze CO2-reductie doelen uit de 'Duurzame Energievisie Hellendoorn'.

De belangrijkste concrete stap die we in 2020 richting die doelstelling hebben gezet betreft het betrekken van de samenleving bij de invulling van onze opgave. Samen met de energiewerkgroepen, bedrijven & industrie en maatschappelijke organisaties leveren we onze bijdrage. Daarbij realiseren we ons continu dat, als we zelf de regie op de transitie willen houden, we samen de verantwoordelijkheid en de kansen moeten pakken.

In 2020 is, op basis van de een eerder uitgevoerde sprintsessie, de Transitievisie Warmte uitgewerkt. Dit is gedaan in samenwerking met o.a. de netbeheerder, de lokale woningcoöperatie, het waterschap, het bedrijfsleven, de provincie en met lokale coöperaties. Vanuit de gemeente hebben diverse betrokkenen vanuit ruimtelijke ordening, duurzaamheid, wonen en sociaal domein hun bijdragen geleverd.

Om concrete de doelen uit de 'Duurzame Energievisie Hellendoorn' (20% reductie van de CO2 uitstoot in 2025) te kunnen behalen is in 2020 het 'Uitvoeringsprogramma Duurzame Energievisie Hellendoorn' vastgesteld. De projecten in dit uitvoeringsprogramma zorgen voor een combinatie van energiebesparende maatregelen en het vervangen van fossiele brandstoffen door duurzame energie. De uitvoering ervan is, gezien de noodzakelijke intensieve samenwerking binnen die projecten met inwoners, bedrijven en organisaties, door corona grotendeels stil komen te liggen.

Voor de realisering van de doelstelling om 15% energie te besparen binnen de gemeentelijke organisatie liggen we goed op koers. Diverse maatregelen (onder andere zonnepanelen op vier gebouwen, aanpassing aan de riolering, aanpassingen in de openbare verlichting en van het wagenpark) zijn uitgevoerd. Verdere initiatieven om de doelstelling te halen worden nu uitgewerkt. We kijken bijvoorbeeld naar verdere mogelijkheden om duurzame energie op te wekken en naar duurzame mobiliteit.

Bewustwording

Bewustwording, informeren en betrekken van de samenleving bij duurzaamheid is een continu proces. In 2020 deden we dat o.a. door:

- Samenwerking met de Stichting Platform Duurzaam Hellendoorn (SPDH) bij ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid (o.a. via advies op beleidstukken).
- Ondersteuning van de SPDH bij het oprichten van het duurzaamheidscentrum.
- Het gezamenlijk met SPDH organiseren van de duurzaamheidsavond.
- Ondersteuning van Fairtrade.
- Ondersteuning van de energiewerkgroepen en bedrijven bij het invullen van de opgave om duurzame energie op te wekken.

- Invulling geven aan het energieloket 3.0 en de inzet van wooncoaches, met als doel bewustwording, informeren en adviseren (zowel technisch als financieel) over het verduurzamen van woningen.
- Het betrekken van de ambassadeurs van de duurzaamheid bij activiteiten (bijvoorbeeld de week van de duurzaamheid).
- Het uitbrengen van de Energiekrant, met voorbeelden van duurzame initiatieven uit de gemeente, informatie over het verduurzamen van woningen en achtergrondinformatie over de energietransitie.

Het verankeren van duurzaamheid binnen de eigen organisatie krijgt vorm via het programmaplan duurzaamheid, waarbij in iedere geval de beleidsmedewerkers vanuit de speerpunten (klimaatadaptatie, biodiversiteit, mobiliteit, circulariteit) betrokken zijn. De verdere verankering binnen de organisatie is door corona in 2020 achtergebleven. In B&W nota's is aandacht voor Global Goals toegevoegd.

Paragraaf 10: Trends en Ontwikkelingen

Inleiding

De samenleving verandert en dus verandert de gemeentelijke organisatie ook. Hoe en in welk tempo veranderingen in de samenleving zich voltrekken, laat zich echter lastig voorspellen. In onze organisatiefilosofie "Hellendoorn samen" staat dat wij een organisatie willen zijn die 'toekomstbestendig' is en blijft. Dat wil zeggen: een organisatie die zich blijft ontwikkelen met oog voor wat er in de maatschappij gebeurt. Wij willen een flexibele en wendbare organisatie zijn die proactief en adequaat kan inspelen op trends en ontwikkelingen. In deze paragraaf brengen we die trends en ontwikkelingen in kaart die het afgelopen jaar een rol hebben gespeeld binnen ons gemeentelijk beleid (en die niet zijn opgenomen onder de verschillende programma's en andere paragrafen).

Trends en ontwikkelingen

Vergrijzing/ demografische ontwikkelingen

De bevolking van de gemeente Hellendoorn steeg in 2020 met 16 personen naar 35.932. In onderstaand overzicht is de opbouw van die bevolking te zien (per 31 december 2020):

	Man	Vrouw	Totaal
0-9 jaar	1.776	1.758	3.534
10-19 jaar	2.260	2.227	4.487
20-29 jaar	1.947	1.746	3.693
30-39 jaar	2.015	1.948	3.963
40-49 jaar	2.180	2.103	4.283
50-59 jaar	2.672	2.610	5.282
60-69 jaar	2.503	2.463	4.966
70-79 jaar	1.856	1.942	3.798
80-89 jaar	654	979	1.633
90-99 jaar	86	205	291
100-109 jaar		2	2
	17.949	17.983	35.932

Vergrijzing is één van de belangrijkste structurele demografische trends in Nederland; Dit is ook zo binnen de gemeente Hellendoorn. In 2019 was 22,3% van onze bevolking 65 jaar of ouder. In 2020 is dit iets verder opgelopen, naar 22,6%.

Functioneren woningmarkt

De afgelopen jaren (2016-2026) hebben we rekening gehouden met een beperkte groei van het aantal huishoudens in onze gemeente (370-420 woningen). De nieuwste Primos prognoses laten een wat ander beeld zien. Het aantal huishoudens in onze gemeente zal wat sterker gaan groeien. Dit komt met name door binnenlandse verhuizingen, maar ook door immigratie en zelfs door een natuurlijke groei (geboorte minus sterfte). De bevolkingsgroei doet zich de komende 20 jaar met name voor in de categorie mensen van 75 jaar en ouder. De nieuwste prognoses resulteren in een nieuwe prognose van een behoefte aan ruim 800 woningen voor de komende tien jaar (2021-2030).

De focus van het woningbeleid zal, net als de afgelopen jaren, liggen op kwaliteit in plaats van kwantiteit, het toevoegen van woningen voor de juiste doelgroepen, aandacht voor de bestaande voorraad en het stimuleren van doorstroming.

Veranderende landbouw, nieuwe energie, aanpassen aan klimaatverandering en circulaire economie

Duurzame energie, circulaire economie, klimaatadaptatie en een veranderende landbouw zullen in een relatief korte tijd van 30 jaar onze manier van wonen, leven, werken, verplaatsen, recreëren, produceren en consumeren ingrijpend veranderen. Die veranderingen zullen zeker niet altijd met maatschappelijk applaus worden begroet en ook nog niet altijd direct onverdeeld succesvol zijn. Gezien de ingrijpende lange termijn transities zijn politieke keuzes nodig die niet alleen oog hebben voor de korte maar vooral ook voor de lange termijn.

Het PBL berekende dat op dit moment 4-5% van onze economie circulair is. In de opmaat naar de kringlooplandbouw zien we dat de inkomens van boeren onder druk staan. De forse investeringen in innovaties en uitbreiding vergroten de economische kwetsbaarheid van boeren. Een andere landbouw heeft gevolgen voor natuur en milieu en leiden ook tot een veranderend landschap verandert. De impact is dus groot.

De energietransitie is niet enkel een technisch vraagstuk; het is vooral ook een sociaal-maatschappelijk vraagstuk. Voor wat de duurzame opwekking van energie betreft, zal de regionale energiestrategie een groot beroep doen op gemeentelijk beleid. In 2020 is de basis voor dat beleid gelegd door, met de samenleving, een bod richting de RES-Twente te doen. De komende periode is gericht op het realiseren van concrete projecten. Dit vraagt om ondersteuning van de lokale energiewerkgroepen, regionale samenwerking en aandacht voor de bekostiging en betaalbaarheid van de opgave voor de inwoners en ondernemers van Hellendoorn. Daarnaast is de TransitieVisie Warmte vastgesteld. Hierin wordt beschreven hoe we naar een aardgasvrije gebouwde omgeving toewerken. De verwachting is dat de effecten van klimaatverandering in de toekomst groter gaan worden en dus ook de aandacht voor klimaatadaptatie. Nieuwe bestuursakkoorden zijn hiervoor ondertekend.

De transities in energie, economie en landbouw hebben gevolgen voor natuur, milieu en het landschap. De impact is dus groot. Bovendien hangen al die transities met elkaar samen; zo vormt de kringlooplandbouw een cruciaal onderdeel van de transitie naar een circulaire economie en maakt de transitie naar duurzame energie gebruik van dezelfde schaarse ruimte als de landbouw. Het is niet alleen verstandig rekening te houden met die samenhang maar daar juist gebruik van te maken. Door klimaatadaptatie in te bedden in planvorming, ontwerp en onderhouds- en vervangingsregimes kunnen kosten zo laag mogelijk blijven.

Participatiesamenleving

De term 'participatiesamenleving' geeft onder meer aan dat de overheid meer van de eigen verantwoordelijkheid van mensen uitgaat. Als reactie daarop vestigen velen nu de aandacht op de voorwaarden waaronder mensen hun eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen.

Vaak horen we de term in het sociale domein, waarbij de gedachte is dat iedereen die dat kan verantwoordelijkheid neemt voor zijn of haar eigen leven en omgeving, zonder hulp van de overheid. Daarbij kan iedereen ook de hulp inschakelen van zijn of haar eigen netwerken, zo is de gedachte. Tegelijkertijd is het handelen van de gemeente empathischer geworden en minder afstandelijk, minder gericht op regels en meer op persoonlijke omstandigheden. Het ambtelijk systeem en de leefwereld van mensen komen dichterbij elkaar. Waar mogelijk wordt maatwerk toegepast.

In de gemeente Hellendoorn zijn er veel familie- en burenccontacten. Het aantal vrijwilligers en mantelzorgers is hoger dan gemiddeld. Het beleid van de gemeente focust op zelfredzaamheid, een goed sociaal en gezondheidsbeleid en is zoveel mogelijk gericht op de persoonlijke omstandigheden van ieder individu. Door burgerparticipatie, right to challenge en het beschikbaar stellen van dorpsbudgetten wordt samengewerkt met inwoners en worden soms verantwoordelijkheden overgedragen. Waar echt zorg nodig is, neemt de gemeente haar verantwoordelijkheid.

Corona

Impact corona op de samenleving

Het jaar 2020 werd gedomineerd door de corona-pandemie met alle ingrijpende maatregelen die daarmee gepaard gingen. Dit heeft buitengewoon grote gevolgen voor de totale samenleving gehad, waardoor er inmiddels gesproken wordt over een coronacrisis. In het begin van de pandemie was er vooral veel onbekendheid over de risico's die het virus met zich meebracht. De samenleving ging voor een groot deel 'op slot', om verspreiding van het virus te voorkomen. De zorg raakte al snel overbelast door de grote toestroom van patiënten. Ter bestrijding van het virus is de '1,5 meter samenleving' geïntroduceerd, werd het dragen van een mondkapje in publieke binnenruimtes verplicht en zijn persoonlijke hygiënemaatregelen steeds weer onder de aandacht gebracht. Het beperken van bezoek thuis en in de VVT-sector (Verpleeghuizen, Verzorgingshuizen en Thuiszorgorganisaties) en het sluiten van scholen en winkels hebben geleid tot ontwrichting. Eenzaamheid, angst, spanning en depressieve gevoelens komen prominent naar voren. De pandemie leidde in 2020 tot een tweetal golven met hoge besmettingsaantallen, gevolgd door periodes waarin het virus wat afnam. De ontwikkeling van een vaccin is cruciaal om de ruimte in onze samenleving weer terug te kunnen winnen.

Sociaal economische gevolgen

Een aanzienlijk deel van de bedrijven, organisaties, ZZP-ers en flexwerkers lijdt een (sterk) inkomstenverlies. De arbeidsmarkt wordt inmiddels gekenmerkt door baanonzekerheid en het verdwijnen van banen in bepaalde sectoren terwijl in andere sectoren juist nieuwe kansen ontstaan. Zowel in welvaart als welbevinden nemen verschillen en ongelijkheden rap toe. De sociaal economische gevolgen van de crisis zijn groot en voorlopig niet te overzien.

Welbevinden van burgers

Voor veel mensen geldt dat ze meer angst ervaren en moeilijker kunnen ontspannen. Ze hebben minder om naar uit te kijken. Er zijn gelukkig echter veel initiatieven waarbij inwoners elkaar helpen. Het sociaal vangnet is voor een deel van de inwoners sterker geworden. Desondanks lijkt eenzaamheid ten gevolge van de crisis toch meer op de voorgrond te staan.

De impact van de coronacrisis is op allerlei vlakken groot. De bekende kwetsbare groepen (zoals lager opgeleiden, ouderen, mensen met een slechte gezondheid of een beperkt sociaal netwerk) worden hard geraakt. Daarnaast ontstaan er vanwege de coronacrisis nieuwe kwetsbare groepen, zoals flexwerkers en ZZP-ers. Het in beeld hebben van die kwetsbare groepen en hun situatie is nodig, zodat snel ingespeeld kan worden op problemen en ondersteuning geboden om erger te voorkomen.

Opvallend is dat jongeren ernstig lijden onder de crisis. Dit wordt erger naarmate de crisis langer aanhoudt. Uit onderzoek komt naar voren dat juist jongeren meer stress ervaren en vatbaarheid zijn voor sociale isolatie, eenzaamheid, angst en somberheid. Zo zijn er meer spanningen in de thuissituatie gerapporteerd, bijvoorbeeld vanwege financiële problemen. Thuisonderwijs en de snelle digitalisering leidt bij sommige groepen kinderen en jongeren tot achterstand.

Mensen mijden meer zorg of stellen die uit tijdens de coronacrisis. Dat wordt duidelijk door een afname van medische, psychische en sociale zorg en door achterblijvende meldingen van huiselijk geweld, kindermishandeling en schoolverzuim. Hierdoor verwachten we in de toekomst meer aanvragen voor de Wmo en Jeugdhulp. Aandacht voor deze problematiek is van essentieel belang en herstelprogramma's zijn absoluut noodzakelijk. Voor de betrokken mensen zelf maar ook om maatschappelijke problemen later te voorkomen.

Corona-aanpak

In de eerste fase van de coronacrisis ging de aandacht uit naar crisismanagement. Onder hoge druk zijn door de GGD Twente testlocaties opgezet, zodat iedereen met griepklachten zich zo snel mogelijk kon laten testen op het coronavirus. Bron- en contactonderzoek is opgestart, om meer grip te krijgen op het indammen van het virus. Langzaam verschoof de reactieve crisisaanpak naar een gestructureerde aanpak. Daarbij is ook gewerkt aan een strategie voor de toekomst en is steeds veel geleerd van de aanpak in de achterliggende periode. De zorg was bij de tweede golf beter voorbereid door de ervaring uit de eerste. Het actief testen, uitvoeren van bron- en contacton-

derzoek en in quarantaine verblijven bij besmetting zijn belangrijke strategieën gebleken om een nieuwe golf af te vlakken. Om de coronapandemie er echt onder te krijgen, is een vaccin nodig. Het Rijk heeft een aantal verschillende vaccins ingekocht, die in 2021 beschikbaar komen. Een vaccinatieprogramma is in 2020 voorbereid, om begin 2021 een start te kunnen maken met het vaccineren van alle inwoners van Nederland.

Binnen de gemeente is in het voorjaar van 2020 een crisisorganisatie opgericht. Ongeveer 60 medewerkers namen deel aan de corona-kerngroep of een of meer -werkgroepen. In nauwe samenwerking met de Veiligheidsregio en GGDTwente is gewerkt aan de risicobeheersing voor Twente. Een goede lokale corona-aanpak is opgezet ingewikkelde vraagstukken zijn aangepakt en knelpunten zijn opgelost. Daarnaast heeft corona natuurlijk een forse impact gehad op het normale werk van alle medewerkers en B&W. Vanaf half maart 2020 is iedereen zoveel mogelijk thuis gaan werken en hebben overleggen online plaatsgevonden. De dienstverlening van de gemeente voor inwoners is tijdelijk aangepast, waarbij afspraken digitaal of telefonisch in plaats van fysiek in het Huis voor Cultuur en Bestuur hebben plaatsgevonden.

[Herstel na corona](#)

Om de schade van de coronacrisis te beperken en herstel na de crisis in gang te zetten, is steun toegekend vanuit het kabinet. Daarbij is er specifiek aandacht geweest voor onder andere jongeren, kwetsbare groepen, bedrijven en sectoren en ook voor gemeenten om voldoende lokale ondersteuning te kunnen blijven bieden. Al voor de coronacrisis waren er grote veranderingen gaande, zoals verduurzaming, digitalisering, omgaan met vergrijzing, het belang van een gezonde leefstijl, transformatie van de zorg en inclusieve arbeidsmarkt. De coronacrisis heeft een nieuwe impuls gegeven aan deze veranderingen. De verschillende transitie's zijn nu nog urgenter en actueler geworden, om goed uit de coronacrisis te komen en om bij te dragen aan duurzame welvaart voor huidige en toekomstige generaties.

Paragraaf 11: **Corona**

De coronapandemie heeft invloed op diverse gebieden in de samenleving en treft daardoor ook de gemeentelijke organisatie op verschillende vlakken. Hierdoor is het ook niet mogelijk de financiële effecten aan een specifiek programma of taakveld toe te rekenen.

Deze paragraaf gaat in op de maatregelen die door de gemeente Hellendoorn zijn genomen en de activiteiten en werkzaamheden die zijn uitgevoerd om de effecten voor onze inwoners, de gemeentelijke organisatie en bedrijven en organisaties in onze gemeente te beperken.

We lichten in deze paragraaf toe welke (extra) kosten er zijn gemaakt, welke gemiste opbrengsten er waren en welke vergoedingen zijn ontvangen van onder andere de Rijksoverheid. Daarnaast gaan we in op de mogelijke risico's en de verwachte maatschappelijke en financiële gevolgen van corona voor 2021 en verder.

Maatregelen, activiteiten en werkzaamheden

Organisatie

De verantwoordelijkheden voor het volgen van de landelijke ontwikkelingen, berichtgeving vanuit het Rijk en de impact daarvan op de gemeentelijke situatie zijn intern belegd bij de verschillende vakdisciplines. Om snel te kunnen schakelen en processen te stroomlijnen zijn in maart 2020 drie werkgroepen ingesteld (Bedrijven, Hygiëne-facilitair-terugkeer, Financiën) die de impact van corona in beeld hebben gebracht en verschillende scenario's uitwerken. In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op de ontwikkeling van het thuiswerkbeleid, de aanpassingen in het Huis voor Cultuur en Bestuur, informatiebeleid en personeelsbeleid. De directie werkt aan de doorontwikkeling van het thuiswerkbeleid voor de periode na corona.

Samenleving en zorg

De coronacrisis heeft sinds maart 2020 het leven van veel mensen beïnvloed.

Belangrijk aandachtspunt voor de gemeente Hellendoorn was tijdens de pandemie het waarborgen van de zorgverlening. Aanbieders sluiten in de dagelijkse praktijk zo zorgvuldig mogelijk aan bij de zorgvraag van inwoners. Daarbij houden we rekening met de coronarichtlijnen. In de tussentijdse rapportages geven we de inhoudelijke en financiële stand van zaken.

Tijdens de eerste lockdown is uitvoering gegeven aan de oproep van het Rijk om de zorg voor en maatschappelijke ondersteuning aan inwoners zoveel als mogelijk doorgang te laten vinden in samenspraak met de zorgaanbieders.

In november en december liepen de wachtlijsten van jeugd en Wmo sterk op en is daarop extra inzet gepleegd. Dit heeft geresulteerd in een wachttermijn die begin 2021 weer binnen de wettelijke norm valt voor Jeugd en Wmo.

Aandachtspunten voor 2021 zijn onder meer de uitvoering TONK, uitvoering Jeugdpakket en het hanteren van een juiste balans in draaglast van de reguliere taken ten opzichte van coronagerelateerde werkzaamheden.

Ondernemers

Ieder kwartaal hebben we overleg met o.a. de ondernemersverenigingen in onze gemeente. Uit de ondernemersenquête die we gehouden hebben in het najaar 2020 bleek dat ondernemers de accountmanagers Economische Zaken goed weten te vinden. Door ondernemers is gevraagd of corona-informatie op een centrale plaats op onze site kan komen te staan. Dat hebben we aangepast op onze website. Daarnaast informeren we ondernemers rechtstreeks over subsidieregelingen als de MKB-voucher van de provincie Overijssel. Hier wordt door ondernemers positief op gereageerd.

Zelfstandige ondernemers kunnen een beroep doen op de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Deze voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en een lening voor bedrijfskapitaal. In Hellendoorn zijn er 539 Tozo-aanvragen ingediend en 467 aanvragen toegekend.

Sport

Bij veranderende maatregelen informeren wij sportaanbieders proactief. Daarnaast houden we zelf ook de door de rijksoverheid aangeboden subsidieregelingen in de gaten. Zo hebben we bijvoorbeeld actief de steunverlening aan sportverenigingen onder de aandacht gebracht bij de bestuurders van de sportverenigingen. Compensatieregelingen die voor onszelf van belang zijn, hebben we aangevraagd. Denk bijvoorbeeld aan de compensatie voor zwembad Het Ravijn.

Financiële effecten

Crisisrapportages-Financiële impact coronacrisis

Met twee crisisrapportages (7 juli en 15 december 2020) is uw raad geïnformeerd over de invloed van de coronacrisis op onze uitgaven en inkomsten.

Vervolgens zijn de financiële uitkomsten opgenomen in onze begroting via de voorjaars-, bestuurs- en najaarsrapportage 2020.

Financiële impact 2020

Hieronder staan per taakveld de extra uitgaven, gemiste opbrengsten en de dekking uit bestaand budget of compensatie vanuit het rijk en de uiteindelijke financiële impact.

De verwachte financiële impact uit de tweede crisisrapportage was totaal € 164.000,-- nadelig. De werkelijke uitkomsten laten een voordeel van € 675.000,-- zien.

Het verschil wordt met name veroorzaakt door:

- Druk op zorgbudgetten (€ 350.000,--): Bij de vorige crisisrapportage is aangegeven dat er nog een ombuiging niet gerealiseerd kon worden bij jeugd en deels bij Wmo. Door corona kan het voorkomen dat er extra zorg wordt gevraagd of dat er zorg uitvalt. In het eerste geval is er een nadelig effect en in het tweede geval is er een positief effect. Er kan niet worden gespecificeerd welke extra zorgkosten worden veroorzaakt door corona, of welke voordelen er ontstaan door het niet verlenen van zorg door corona. Daarom wordt deze post niet meegenomen in dit overzicht.
- Toeristenbelasting (€ 200.000,--): De raming voor de inkomsten van toeristenbelasting is verlaagd op basis van de compensatie uit het gemeentefonds. Toeristenbelasting wordt op aangifte achteraf opgelegd, over het jaar 2020 dus pas begin 2021 en de uitkomst hiervan is dat het aantal uitgebleven overnachtingen op peil is gebleven.
- Sportaccommodaties (€ 200.000,--): Bij de najaarsrapportage zijn verkeerde aannames gemaakt van de in rekening gebrachte en geïnde inkomsten (huren accommodaties, inkomsten zwembad, doelgroep activiteiten). In werkelijkheid zijn er veel meer werkelijke inkomsten gegenereerd dan geraamd.

Taakveld	Meer uitgaven	Minder inkomsten	Compensatie uit Gemeentefonds	Compensatie uit overige (Rijks)middelen	Financiële impact	Korte toelichting*
0. Bestuur en ondersteuning						
Digitalisering, thuiswerken	-23				-23	Licenties Microsoft Teams en inrichting thuiswerkplekken KCC.
Aanpassingen huisvesting Huis voor Cultuur en Bestuur	-77				-77	Aanpassingen het gebied van facilitair, werkplekinrichting en mechanische luchtbehandeling.
Reclamebelasting		-92			-92	Reclamebelasting in het geheel niet opgelegd, zowel niet voor bijdrage Stichting Promotie Nijverdal als bijdrage Masterplan.
Parkeergelden (parkeergarage)		-22	10		-12	Lagere bezetting parkeergarage.
Marktprecariobelasting		-12	21		9	Lagere bezetting van de markt en verminderingen op het marktgeld.
Leges burgerzaken		-50			-50	Lagere leges trouwen en minder uitgifte reisdocumenten.
Leges APV/evenementen en verhaal kosten		-30			-30	Lagere opbrengst door wegblijven evenementen.
Verkiezingen			71		71	De rijksmiddelen van € 71.000,- zijn overgeheveld naar 2021 via de Var.
Subtotaal	-100	-206	102	0	-204	
1. Veiligheid						
Toezicht en handhaving	-3		85		82	Door de inzet van eigen medewerkers zijn er nauwelijks extra kosten gemaakt.
Subtotaal	-3	0	85	0	82	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat						
-						
Subtotaal	0	0	0	0	0	
3. Economie						
Extra uitgaven stimulerings lokale	-19			19	0	Impuls samenwerking in binnensteden tijdens de
Maatregelen Stichting Op naar Nijverdal	27	0			27	De helft van de subsidie is uitbetaald ondanks de niet geïnde reclamebelasting.
Verhuur of exploitatie, bijdragen ondernemers of gebruiksvergoeding TOZO		-50		p.m.	-50	Totaal kwijtscholden huren.
	-2.338			2.338	0	Ondersteuning ondernemers tijdens coronacrisis.
Vermakelijkhedenretributie		-25			-25	Vanwege tijdelijke sluiting Avonturenpark is helft retributie kwijtscholden.
Toeristenbelasting			109		109	De verwachte lagere inkomsten toeristenbelasting zijn uitgebleven.
Subtotaal	-2.330	-75	109	2.357	61	
4. Onderwijs						
-						
Subtotaal	0	0	0	0	0	
5. Sport, cultuur en recreatie						
Inkomstenderving (sport)accommodaties		-196		121	-75	Lagere huuropbrengsten door kwijtschelding.
Bijdrage aan sportevenementen	10	0		0	10	Vanwege de coronacrisis zijn 2 sportevenementen niet doorgegaan.
Steunmaatregelen gesubsidieerde instellingen of maatschappelijke organisaties	-86		275		189	Het restant middelen is overgeheveld naar 2021 voor mogelijke tekorten bij culturele voorzieningen.
Subtotaal	-76	-196	275	121	124	
6. Sociaal domein						
Re-integratie bijstandsgerechtigden			28		28	De middelen zijn in december beschikbaar gesteld, uitvoering van extra activiteiten vindt plaats in 2021.
Gemeentelijk schuldenbeleid en bijzondere bijstand / compensatie quarantainekosten			40		40	De ontvangen middelen worden ingezet voor extra beleids capaciteit in 2021 (nota knelpunten).
Uitvoering TOZO				252	252	Uitvoering Tozo binnen bestaande formatie door andere prioritering werkzaamheden.
Continuïteitsbijdrage 2020 Wmo	-333		19	333	19	We hebben geen extra middelen vanuit het rijk ontvangen, deze bijdragen zijn betaald uit de reguliere budgetten.
Continuïteitsbijdrage 2020 Wmo HO	-27			27	0	
Continuïteitsbijdrage 2020 Jeugd	-124			124	0	
Continuïteitsbijdrage 2020 Vervoer	-294			294	0	
Meerkosten zorgaanbieders	-122		122		0	
Eigen bijdrage Wmo van het CAK			52		52	Vrijstelling eigen bijdrage in april en mei.
Noodopvang kinderen			50		50	Er is geen beroep gedaan op aanbod middelen nachtopvang en kinderopvang voor essentiële beroepen.
Extra bijdrage Soweco	-111		266		155	Het restant wordt via het rekeningresultaat naar de VAR voor omzetverlies Soweco in 2021.
Subtotaal	-1.011	0	577	1.030	596	

7. Volksgezondheid en milieu					
Voorschoolse voorzieningen peuters			16		16 Stichting Peuterspeelzalen heeft de corona-gevolgen binnen de eigen begroting opgevangen.
Subtotaal	0	0	16	0	16
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					
-					
Subtotaal	0	0	0	0	0
Totaal financiële impact	-3.520	-477	1.164	3.508	675

* Voor een inhoudelijke toelichting op de specifieke onderdelen verwijzen we naar de verschillende programma's in deze jaarrekening.

Compensatie vanuit het gemeentefonds

Via het gemeentefonds hebben we middelen ontvangen in een aantal tranches (zie overzicht). De middelen zijn in de mei-, september- en decembercirculaire gemeentefonds 2020 opgenomen.

bedragen x € 1.000

Compensatiepakket coronacrisis 2020	1e tranche	2e tranche	3e tranche	Totaal
Inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg	68			68
Inhaalzorg en meerkosten Wmo 2015	27			27
Inhaalzorg en meerkosten Jeugd en Wmo			46	46
Compensatie toeristenbelasting	109			109
Compensatie parkeerbelasting	10			10
Lokale culturele voorzieningen	118	115		233
Participatie (SW-bedrijven)	171	95		266
Voorschoolse voorziening peuters	16			16
Buurt- en dorpsuizen		26		26
Vrijwilligersorganisaties jeugd		16		16
Toezicht en handhaving		85		85
Precariobelasting en markt- en evenementenleges		21		21
Noodopvang kinderen van ouders met een cruciaal beroep		50		50
Eigen bijdrage Wmo (abonnementstarief)		52		52
Extra kosten verkiezingen 2021 in verband met corona		71		71
Aanvullend pakket re-integratie bijstandsgerechtigden			28	28
Impuls re-integratie			-	-
Gemeentelijk schuldenbeleid			25	25
Bijzondere bijstand			9	9
Compensatie quarantainekosten			6	6
Totaal	519	531	114	1.164

Een deel van de ontvangen budgetten zijn bij de najaarsrapportage doorgeschoven naar 2021:

- Middelen Tweede kamer verkiezingen 2021 (€ 71.000,--).
- Restant middelen corona voor lokale cultuurvoorzieningen (€ 189.000,--)

Daarnaast worden bij de bestemming jaarrekeningresultaat de volgende posten overgeboekt naar 2021:

- € 150.000,-- voor WSW gelden
- € 148.000,-- restant corona middelen op de stelpost rijksvoornemens
- De middelen die in de decembercirculaire zijn toegevoegd aan het gemeentefonds worden voor € 68.000,-- overgeheveld naar 2021.

In 2021 verwachten we inkomsten vanuit het gemeentefonds voor:

- Compensatie inkomstenderving (o.b.v. vastgestelde jaarrekeningcijfers 2020).
- Afvalinzameling: compensatie voor zowel hogere kosten als lagere inkomsten.
- TONK (tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten) voor huishoudens die in ernstige financiële moeilijkheden dreigen te komen.
- Perspectief Jeugd en jongeren: Impuls aan gemeenten om samen met jongeren, lokale organisaties en evenementensector volledig coronaproof kleinschalige activiteiten te programmeren.
- Maatschappelijk steunpakket gericht op sociaal en mentaal welzijn en leefstijl. Dit is nodig omdat het coronavirus en coronamaatregelen niet alleen een grote weerslag hebben op de zorg en de economie, maar ook op het mentaal welzijn en de fysieke gezondheid van Nederlanders. Het pakket richt zich specifiek op jongeren en kwetsbare groepen zoals mensen met een beperking of psychische problematiek en eenzame ouderen.
- Vergoeding kinderopvang, compensatie voor ouders.
- Economisch steun- en herstelpakket.

Een aantal specifieke uitkeringen in 2020 en 2021 vanwege corona vallen buiten het gemeentefonds en worden verstrekt op basis van de daadwerkelijk gemaakte kosten, gedeelde inkomsten of toekomstige investeringen.

- Zwembaden en ijsbanen
- Verlenging steun aan sportverenigingen;
- Toezicht en handhaving;
- Tozo regeling 1, 2, 3 en 4.
- Specifieke uitkering ventilatie in scholen

Weerstandsvermogen en risico's

De positieve saldo's (totaal € 1 miljoen) van de bestuurs- en najaarsrapportage 2020 zijn gestort in de Vrij aanwendbare reserve (Var) waardoor het beschikbare weerstandsvermogen is gestegen..

De risico-inschattingen worden periodiek herijkt en geven ook een herziening van de benodigde weerstandscapaciteit bij het opstellen van de jaarrekening 2020.

Het weerstandsvermogen van de gemeente Hellendoorn komt uit op ruim voldoende.

Voor een nadere toelichting op het weerstandsvermogen, de grootste risico's en de risico's coronacrisis verwijzen wij naar paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Momenteel zijn enkele risico's gekwantificeerd opgenomen in de risico-inventarisatie. Denk bijvoorbeeld aan het risico dat de zorgvraag van inwoners groter en complexer kan worden door corona, aan extra uitgaven aan de interne organisatie door maatregelen die genomen moeten worden en uitgaven door ziekteverzuim en uitval.

Verwachtingen voor 2021 en verder

Een deel van de corona-effecten zijn verwerkt in de begroting 2021, namelijk:

- Vertraging in de uitvoering van investeringen;
- Onzekerheid realisatie ombuigingen;
- Het benoemen van financiële onzekerheden, zoals stijging zorgvraag, ontwikkeling economie, stijging uitkeringen en effecten op de eigen bedrijfsvoering;
- Paragraaf weerstandsvermogen: risico's coronacrisis;
- Rijkscompensatie: bevroren opschalingskorting 2021.

We hopen begin 2021 meer duidelijkheid te krijgen over de langetermijnverwachting van de coronacrisis. Dan wordt ook meer duidelijk wat de financiële gevolgen zijn en of deze op te vangen zijn binnen de eigen budgetten of door extra compensatie van het Rijk.

Voor zover we nu kunnen overzien, heeft de coronacrisis ook op de langere termijn gevolgen voor de maatschappij en gemeente Hellendoorn. Op veel zaken hebben we beperkte invloed, maar zullen we binnen de mogelijkheden inschattingen moeten maken van de effecten. Te denken valt daarbij aan recessie, werkloosheid, stijging zorgvraag, leegstand en de effecten van de ontwikkeling van het gemeentefonds.

Balans, programmarekening en toelichting

Balans en toelichting

Per 31 december 2020

Inleiding

De balans is een in geld uitgedrukt overzicht van de samenstelling van de financiële positie op een bepaald tijdstip. Enerzijds staan op de balans de bronnen waar het vermogen vandaan komt, de passiva. Anderzijds staan op de balans de zaken waar dit vermogen in gestopt is, de activa. Onder de passiva staan eigen vermogen (reserves) en vreemd vermogen (voorzieningen, langlopende leningen, kortlopende schulden). Activa zijn onder andere gebouwen, terreinen, debiteuren en liquide middelen.

Grondslagen voor waardering

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Activa

Voor zover niet anders vermeld zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten. Indien in de vervaardigingsprijs is opgenomen de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend dient te worden toegelicht dat deze rente is geactiveerd. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige levensduur. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan. Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen en/of eventuele beschikkingen over reserves voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft.

De bijdrage in activa in eigendom van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdrage verminderd met afschrijvingen

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de (historische) verkrijgings- of de vervaardigingsprijs, onder aftrek van de cumulatieve afschrijvingen en eventuele investeringsbijdragen. (voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft).

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de uitgifteprijs van eerste uitgifte.

Financiële vaste activa

De deelnemingen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of de lagere marktwaarde. Kapitaalverstrekkingen, overige langlopende leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van eventuele aflossingen.

Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van leningen en vorderingen verrekend.

Afschrijvingen

De afschrijvingen geschieden in principe lineair op basis van een vast percentage van de aanschafwaarde. In enkele gevallen ook annuïtair. Bij de keuze van de afschrijvingstermijn wordt uitgegaan van de economische levensduur van de investering. Voor de belangrijkste investeringen gelden de volgende afschrijvingstermijnen:

■ immateriële vaste activa	5 jaar
■ hard- en software	4 jaar
■ vervoermiddelen	5-12 jaar
■ technische installaties	15 jaar
■ wegen	25 jaar
■ riolen	15-60 jaar
■ gebouwen	40 jaar (schoolgebouwen 60 jaar)

Op investeringen wordt proportioneel afgeschreven vanaf 1-1 na het jaar waarin het project is afgerond of de investering is gedaan.

Grondexploitatie

De voorraden in de grondexploitatie worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met reeds ontvangen bedragen wegens gronduitgifte. Indien de marktwaarde lager is wordt deze gewaardeerd op marktwaarde. Voor verliesgevende exploitaties wordt een voorziening getroffen ter hoogte van het te verwachten verlies, die in mindering wordt gebracht op de geactiveerde grondwaarde. Een en ander conform de notities van de commissie BBV.

Zoals ook genoemd in de nota grondbeleid 2018, moet volgens de nieuwe BBV-voorschriften verplicht winst worden genomen volgens de methode van "Percentage of Completion" (POC-methode). Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen.

Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Tevens wordt bij de tussentijdse winstneming rekening gehouden met (projectspecifieke) risico's.

Deze winstneming zorgt voor een hogere boekwaarde op de voorraden grond in exploitatie.

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden op de nominale waarde van de vorderingen in mindering gebracht.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Passiva

Voor zover niet anders vermeld zijn passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat volgend uit de programmarekening.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd ter afdekking van:

- Verplichtingen of verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing kan worden geheven.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Borg en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Overig

Eigen bijdrage CAK

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende: Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en derhalve niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente. Opvallend

is dat de commissie BBV stelt dat het uitgangspunt bij de verantwoording van de opbrengsten CAK in de basis het kasstelsel is.

Voor het jaar 2020 is de eigen bijdrage € 19,00 per vier weken en daarbij is geen inkomensgrens. In verband met corona is over de maanden april en mei 2020 geen eigen bijdrage opgelegd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Algemene uitkering

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling (in de septembercirculaire).

Wijzigingen in hoeveelheidsverschillen en taakmutaties die bij de decembercirculaire gepubliceerd worden door het Rijk, worden ook daadwerkelijk verrekend en ook door ons meegenomen in de gemeentefondsuitkering.

Personeelslasten

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken. Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar.

Beleidsregels toepassing WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT) is met ingang van 1 januari 2013 van kracht.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Resultaatbepaling

Het resultaat van de jaarrekening 2020 is onder meer tot stand gekomen na het opnemen van toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en voorzieningen in de rekening. Eén en ander is conform de besluitvorming rondom de begroting 2020, inclusief de nadien vastgestelde begrotingswijzigingen. De gevolgen van de tussentijdse toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn uiteengezet in de toelichting op de balans.

Resultaatbestemming

Het saldo van de exploitatierekening 2020 is gestort in de reserve 'Rekeningsaldo te bestemmen' en is afzonderlijk opgenomen op de balans onder het eigen vermogen.

Balans per 31 december 2020

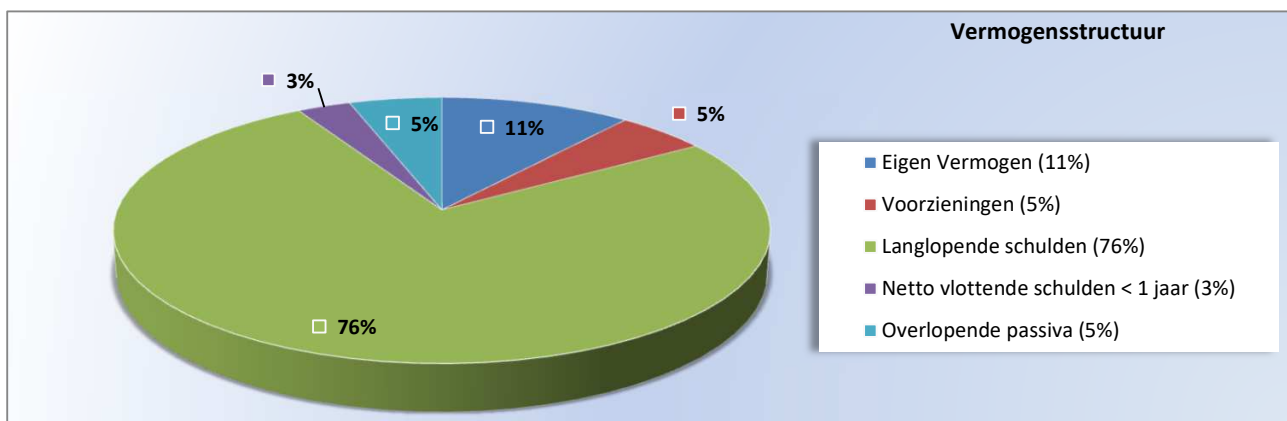
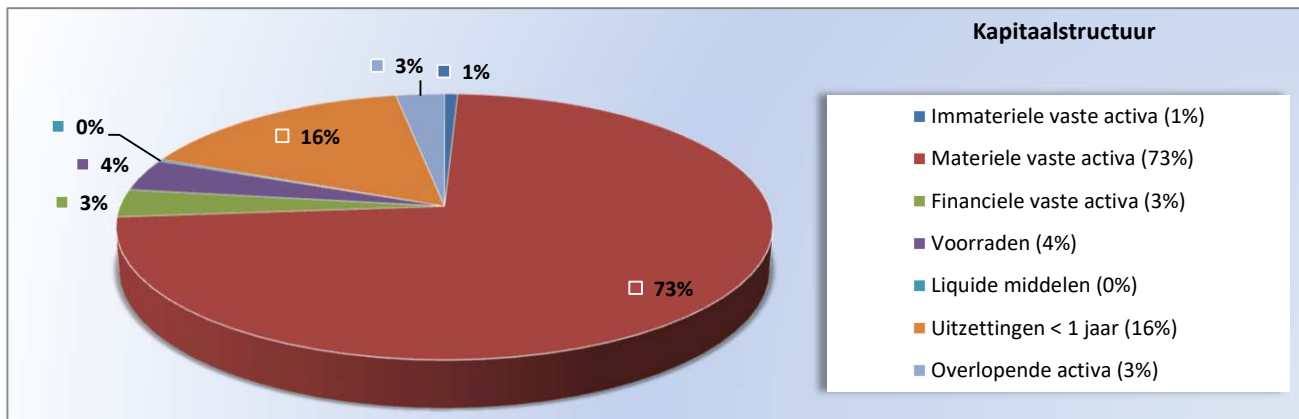
bedragen x € 1.000

Activa	31-dec-2019	31-dec-2020
Vaste Activa		
Immateriele vaste activa	868	1.246
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	802	901
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	66	345
Materiele vaste activa	126.632	121.878
Investerings in erfpacht	687	687
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	26.846	25.013
Investerings met een economisch nut	72.884	69.963
Investerings met een economisch nut waar een heffing tegen over staat	26.215	26.215
Financiële vaste activa	6.848	5.640
Kapitaalverstrekking aan verbonden partijen	137	137
Leningen aan verbonden partijen	-	71
Overige langlopende leningen u/g	6.595	5.327
Overige langlopende uitzettingen	116	106
Totaal vaste activa	134.348	128.765
Vlottende Activa		
Voorraden	7.275	6.557
Gereed product en handelsgoederen	25	25
Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	7.250	6.532
Grond- en hulpstoffen bouwgronden	-	-
Vooruitbetalingen	-	-
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	8.478	26.746
Vorderingen op openbare lichamen	573	1.658
Overige vorderingen	4.445	3.814
Voorziening dubieuze debiteuren	- 879	- 760
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	4.339	22.034
Liquide middelen	513	382
Banksaldi	511	380
Kassaldi	2	2
Overlopende activa	4.807	4.628
Nog te ontvangen bijdrage overheidslichamen		
Overige nog te ontvangen bedragen	3.973	4.290
Overige vooruitbetaalde bedragen	834	338
Totaal vlottende activa	21.072	38.313
Totaal Activa	155.420	167.077
Recht verliescompensatie Vpb	1.178	-

bedragen x € 1.000

Passiva	31-dec-2019	31-dec-2020
Vaste passiva		
Eigen Vermogen	12.474	18.191
Resultaat boekjaar	1.550	2.292
Algemene reserves	9.355	13.289
Bestemmingsreserves	1.569	2.611
Vorzieningen	8.509	8.669
Vorzieningen	8.509	8.669
Langlopende schulden	123.973	126.300
Onderhandse leningen o/g	123.973	126.300
Totaal vaste passiva	144.956	153.159
Vlottende Passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	4.903	5.082
Opgenomen kasgeldleningen	-	-
Overige schulden	4.903	5.082
Overlopende passiva	5.560	8.836
Ontvangen overheidsgeld met een specifiek bestedingsdoel	516	224
Overige vooruitontvangen bedragen	1.655	1.999
Overige nog te betalen bedragen	3.388	6.613
Totaal vlottende passiva	10.464	13.918
Totaal Passiva	155.420	167.077
Gewaarborgde geldleningen	146.188	152.797

Balansstructuur

In bovenstaande grafieken is de balansopbouw weergegeven. De kapitaalstructuur geeft aan wat de bezittingen van de gemeente zijn. Veruit het grootste deel (73%) is materiële vaste activa. Hieronder vallen onder andere gebouwen, wegen, vervoermiddelen en machines. De voorraden (4%) zijn met name de voorraden grond in de grondexploitatie. De financiële vaste activa, voor het grootste deel bestaand uit verstrekte langlopende leningen, maken voor 3% deel uit van de bezittingen.

De vermogensstructuur geeft de bronnen aan waar het vermogen vandaan komt. Een eigen vermogen van 11% (2019: 8%) van het balanstotaal geeft aan dat 11% van de activa is gefinancierd met eigen middelen en 89% met vreemd vermogen. Als verder naar de balans wordt gekeken, blijkt dat de vlottende passiva met € 13,9 miljoen, beduidend lager zijn dan de vlottende activa van € 38,3 miljoen. Dit betekent dat ongeveer twee derde van de vlottende activa (namelijk € 24,4 miljoen) gefinancierd is met lang vermogen. Aan de ene kant is dit een nadeel omdat kasgeld goedkoper is dan langlopende leningen, aan de andere kant zijn er langlopende leningen afgesloten tegen relatief lage rentes, waardoor op lange termijn de lage rentekosten gewaarborgd blijven. Bovendien wordt met financiering middels langlopende schulden minder risico gelopen dan wanneer met kortlopend krediet wordt gefinancierd. De vlottende activa wordt voor een groot deel gevormd door voorraden van de grondexploitatie.

Toelichting op de balans

Vaste activa

bedragen x € 1.000

Vaste activa	Boek- waarde 1-1-2020	Vermeer- deringen	Vermin- deringen/ Bijdrage derden	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12-2020
Immateriële activa	1.141	198	- 24	- 68	-	1.246
Materiële activa	126.359	4.878	- 3.108	- 6.251	-	121.878
Financiële activa	6.848	347	- 1.544	- 11	-	5.640
Totaal	134.348	5.422	- 4.677	- 6.329	-	128.765

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa zijn kapitaaluitgaven, waar geen bezittingen tegenover staan. In de balans van de gemeente Hellendoorn zijn onder de immateriële vaste activa uitgaven verantwoord met betrekking tot onderzoek en ontwikkeling. Activering van deze uitgaven geschiedt om deze aan meerdere jaren te kunnen toerekenen. Tevens zijn onder de immateriële activa de bijdragen aan activa in eigendom van derden opgenomen.

De ontwikkeling van de boekwaarde gedurende het verslagjaar kan als volgt worden weergegeven:

bedragen x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boek- waarde 1-1-2020	Vermeer- deringen	Vermin- deringen/ Bijdrage derden	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12-2020
Bijdragen aan activa en eigendom derden	802	140	-	- 41	-	901
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	338	58	- 24	- 27	-	345
Totaal	1.141	198	- 24	- 68	-	1.246

Bijdragen aan activa / eigendommen van derden

De mutaties in boekjaar 2020 betreffen € 41.000,-- aan reguliere afschrijvingen op reeds verstrekte bijdragen

Kosten onderzoek en ontwikkeling

De mutaties in boekjaar 2020 betreffen € 27.000,-- aan reguliere afschrijvingen op kosten van onderzoek en ontwikkeling. De vermeerdering wordt veroorzaakt door verkeersregelininstallatie onderzoek 2020, door onderzoek toekomst vaste N35 en door onderzoek toekomstbestendige huisvesting Reggesteyn. De vermindering/bijdrage derden wordt veroorzaakt door onderzoek toekomst vaste N35. Dit project wordt volledig gefinancierd door Regio en Provincie Overijssel.

Door herrubricering is de post toekomstbestendige huisvesting Reggesteyn omgezet van materiële vaste activa naar immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa wordt onderscheiden in investeringen met een economisch nut, met een economisch nut waar een heffing tegenover staat en met een maatschappelijk nut. Alle investeringen, met een minimumbedrag van € 10.000,--, worden geactiveerd. Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde worden niet geactiveerd. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut werden tot 1 januari 2017 in principe niet geactiveerd. Vanaf 2017 is het verplicht om de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut te activeren.

bedragen x € 1.000

Materiële vaste activa	Boek- waarde 1-1-2020	Vermeer- deringen	Verminder- ingen/ Bijdrage derden	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12-2020
Maatschappelijk nut						
Gronden en terreinen	1.025	-	-	-	-	1.025
Machines, apparaten en installaties	322	102	-	- 18	-	406
Grond-,weg- en waterbouwkundige werken	24.506	828	- 1.576	- 1.189	-	22.569
Overige materiele vaste activa	993	74	-	- 54	-	1.013
Totaal Maatschappelijk nut	26.846	1.004	- 1.576	- 1.261	-	25.013
Economisch nut						
Gronden en terreinen	1.680	19	-	-	-	1.698
Bedrijfsgebouwen	54.926	259	- 743	- 1.583	-	52.859
Woonruimten	230	385	- 615	-	-	-
Machines, apparaten en installaties	9.440	993	- 33	- 1.284	-	9.116
Vervoermiddelen	1.052	325	- 18	- 201	-	1.158
Erfpachtgronden	687	-	-	-	-	687
Grond-,weg- en waterbouwkundige werken	2.788	448	- 32	- 277	-	2.927
Overige materiele vaste activa	2.494	38	- 0	- 376	-	2.157
Totaal Economisch nut	73.298	2.466	- 1.442	- 3.721	-	70.602
Economisch nut, dekking door heffing						
Bedrijfsgebouwen	749	-	-	- 8	-	741
Machines, apparaten en installaties	1.805	185	-	- 282	-	1.708
Vervoermiddelen	1.099	12	-	- 168	-	943
Grond-,weg- en waterbouwkundige werken	22.561	1.210	- 90	- 810	-	22.872
Overige materiele vaste activa	-	-	-	-	-	-
Totaal Economisch nut, dekking door heffing	26.215	1.407	- 90	- 1.268	-	26.264
Totaal	126.359	4.878	- 3.108	- 6.251	-	121.878

Over 2020 is er aan bijdragen derden € 268.837,-- ontvangen. Dit zijn investeringsbijdragen die betrekking hebben op o.a. onderzoek toekomst vaste N35, camera's 't Lochter, vervanging riolering Constantijnstraat/Hoge Dijkje en een deel SPUK.

Sinds 1 januari 2019 kunnen wij de btw die ons in rekening gebracht wordt voor investeringen in sport niet meer in aftrek brengen. Tegelijkertijd kunnen wij sinds die datum gebruikmaken van de Regeling Specifieke Uitkering Stimulering Sport (SPUK). Op grond van deze regeling ontvangen wij maximaal 17,5% van het bedrag van de activiteiten die in aanmerking komen voor de regeling. Dit kunnen zowel investeringen zijn als exploitatiekosten en ook de nadelige effecten van overheadkosten (mengpercentage) die veranderen als gevolg van de wet worden in de SPUK meegenomen. In de investeringssfeer hebben we in totaliteit,-- € 37.167,-- als SPUK-uitkering verantwoord als bijdragen door derden. Dit is lager dan dat we hadden begroot en ook een stuk lager dan in 2019. Niet onlogisch, want het afgelopen jaar hebben we vrij veel investeringen moeten doorschuiven en dat betekent natuurlijk ook dat er minder 'Btw-schade' ontstaat.

Per einde boekjaar 2020 bedraagt de boekwaarde van de materiële vaste activa met een maatschappelijk nut € 25,0 miljoen (2019: € 26,8 miljoen). De boekwaarde van materiële vaste activa met een economisch nut bedraagt € 70,1 miljoen (2019: € 73,3 miljoen). De boekwaarde van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven bedraagt € 26,3 miljoen (2019: € 26,2 miljoen).

Door herrubricering is de post toekomstbestendige huisvesting Reggesteyn omgezet van materiële vaste activa naar immateriële vaste activa.

Gronden en terreinen

Tot dit onderdeel behoren onder meer gronden bestemd voor toekomstige uitbreidingen, overname van gronden uit voormalige bestemmingsplannen, terreinen bij gemeentelijke gebouwen en dergelijke.

Bedrijfsgebouwen

Hiertoe behoren onder meer scholen, gebouwen ten behoeve van de sport, gebouwen voor de huisvesting van het gemeentelijke apparaat en dergelijke. De vermeerderingen hebben met name betrekking op nieuwbouw Vso Elimschool, aanpassingen brandveiligheid HvCB en calamiteitenbudget gemeentelijke accommodaties. De verminderingen hebben met name te maken met de verkoop van schoolwoningen de Bongerd en de panden aan de Dahliastraat.

Woonruimten

Dit betreft de verkoop van de woningen die waren aangekocht in het kader van de projecten Rijksweg 35 en Centrale Strip.

Machines, apparaten en installaties

Dit heeft met name betrekking op machines van uiteenlopende aard, huis- en bedrijfscontainers, installaties voor drukriolering, automatiseringsapparatuur en dergelijke. De vermeerderingen hebben voornamelijk betrekking op LED-verlichting en zonnepanelen diverse gemeentelijke gebouwen en sportparken, vervanging restafval containers en investering in automatisering hardware.

Vervoermiddelen

Dit betreft met name het rijdend materieel van de gemeente. De grootste investeringen voor 2020 zijn de vervanging van een veegmachine, tractor en hoogwerker.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

Hieronder vallen met name de investeringen verband houdend met reconstructie en aanleg van wegen, fietspaden en pleinen, aanleg van riolering, sportterreinen, aanleg van parken zoals De Tuinen van Nijverdal en het Blokkenpark, de Paarse Poort, parkeerterreinen en particuliere exploitatieplannen. Belangrijkste investeringen in 2020 zijn vervangen asfaltpaden en parkeerplaats begraafplaats, investeringen in vervanging diverse rioleringen waaronder vervanging riolering Rijssensestraat-Schansertweg. Van de vermindering betreft circa € 1,2 miljoen de bijdrage voor de werkzaamheden die worden verricht aan de Rijksweg N35. Hier worden verkeersveiligheidsmaatregelen aan het wegvak Nijverdal getroffen.

Overige materiële vaste activa

Deze activasoort omvat voornamelijk activa welke betrekking hebben op meubilair, software, inrichtingskosten. Belangrijkste investering in 2020 is de vervanging van het regiesysteem sociaal domein.

De grote investeringen (uitgaven > 100.000,--) in 2020 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

bedragen x € 1.000				
Belangrijkste investeringen (> € 100.000)	Oorspr. krediet	Cumulatief Besteed t/m 2019	Investeringen 2020	Restant krediet
Bedrijfsgebouwen				
Twee was- en kleedruimten NKC'51	182	-	126	56
Machines, apparaten en installaties				
Vervanging restafval containers 2019	352	-	343	8
Vervanging openbare verlichting -armaturen 2020	135	-	102	33
Vervoermiddelen				
Vervanging veegmachine	180	-	173	7
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken				
Rioleringen	3.754	1.423	1.355	976
Fietssnelweg F35 West	166	17	147	2
Kruispunten Constantijnstraat 2020	1.179	30	212	937
Herinrichting Handelsweg 2020	323	-	207	116
Openbaar gebied nieuwbouw Elimschool 2020	184	-	197	- 13
Overige materiele vaste activa				
Automatisering hardware, vervanging	397	-	350	46
Totaal	6.851	1.470	3.212	2.169

De overschrijding op het investeringsbudget openbaar gebied nieuwbouw Elimschool 2020 wordt gedekt door een subsidieaanvraag bij de provincie. Deze subsidie zal de overschrijding in de kosten dekken.

Financiële vaste activa

Onder de financiële vaste activa worden voornamelijk de deelnemingen en de verstrekte geldleningen verantwoord.

bedragen x € 1.000

Financiële vaste activa	Boek- waarde 1-1-2020	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Aflos- singen	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12-2020
Leningen aan deelnemingen	-	71	-	-	-	71
Overige langlopende leningen	6.600	275	-	- 1.464	-	5.412
Kapitaalverstrekking aan deelneming	80	-	-	-	-	80
Kapitaalverstrekking gemeensch. regelingen	57	-	-	-	-	57
Voorzieningen	- 4	-	- 80	-	-	- 85
Overige uitzettingen looptijd => 1 jaar	116	-	-	- 11	-	106
Totaal	6.848	347	- 80	- 1.474	-	5.640

Verstrekte geldleningen

bedragen x € 1.000

Verstrekte leningen	Oorspr. Bedrag	Rente %	Begin looptijd	Einde looptijd	Boek- waarde 1-1-2020	Opname 2020	Aflossing 2020	Boek- waarde 31-12-2020
Rentedragend								
Hypothecaire geldleningen ambtenaren	-	div	div	div	5.844	31	- 1.284	4.590
Startersleningen	-	div	div	div	522	-	- 127	395
Bunga Tandjung	85	3,8%	2010	2025	37	-	-	37
Enexis	500	2,2%	2020	2030	-	71	-	71
Totaal Rentedragend	585				6.403	102	- 1.411	5.094
Renteloos								
BBZ-leningen	-	0,0%	-	-	196	245	- 52	388
waarvan dubieus	-	0,0%	-	-	- 4	-	- 80	- 84
Totaal Renteloos	-				192	245	- 133	304
Totaal	585				6.595	347	- 1.544	5.398

In 2020 is een lening verstrekt aan Enexis voor een bedrag van € 71.000,--. Ale aandeelhouders is gevraagd een lening te verstrekken. Het betreft een hybride converteerbare aandeelhouderslening. Dit houdt in dat de lening op termijn omgezet kan worden in aandelen.

De overige langlopende verstrekte geldleningen hebben vooral betrekking op hypothecaire geldleningen aan ambtenaren in vaste dienst van de gemeente. Er is in 2020 voor een bedrag van € 1.284.000,-- afgelost. In verband met renteomzetting is er een vermeerdering van € 31.000,-- aan leningen (betalingsregeling). De totaal uitstaande leningenportefeuille inzake personeelshypotheek bedraagt per einde 2020 € 4.6 miljoen. Vanaf 1 januari 2009 is het bij wet verboden hypothecaire geldleningen aan ambtenaren te verstrekken. De contracten die zijn afgesloten voor 1 januari 2009 blijven gehandhaafd. In 2007 is een regeling voor startersleningen opgezet. Eind 2020 staat voor € 395.000,-- aan startersleningen uit. De leningen die worden verstrekt in het kader van de BBZ worden hier ook verantwoord.

Kapitaalverstrekking

De kapitaalverstrekking aan deelnemingen hebben betrekking op de aandelen van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Wadinko en deelnemingen die zijn ontstaan uit de verkoop van Essent NV, waaronder Enexis, en zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. De kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen betreft de bijdrage in het kapitaal van de Stadsbank Oost-Nederland. De aandelen zijn ultimo 2020 in het bezit van de gemeente Hellen-doorn. Het dividend wordt verantwoord in het jaar van ontvangst. Het dividend van de BNG is nog niet uitgekeerd. Dit omdat de Europese Centrale Bank (ECB) de banken aanbevolen heeft af te zien van uitkering van dividenden. We behouden wel recht op het dividend en dat zal op een later moment worden uitgekeerd.

Aandelen Twence

In 2011 zijn de aandelen in Twence B.V. (819.000 stuks) bij notariële akte overgedragen aan de Regio Twente (819 stuks tijdelijk winstdelende preferente aandelen) en aan gemeenten (818.181 gewone aandelen A). Er staan geen geldstromen of andere kosten tegenover. De verkrijgingsprijs is daarmee nihil. Het BBV schrijft ten aanzien van het activeren van deelnemingen voor dat hier de historische kostprijs of lagere marktwaarde dient te worden gehanteerd. Bij de gemeenten komen derhalve de aandelen voor nihil op de balans. Om wel een volledig beeld te krijgen van het bezit van de gemeenten dient door de gemeenten jaarlijks als toelichting op de balans melding gemaakt te worden van het aantal en soort aandelen dat men heeft. Hellendoorn bezit 46.795 gewone aandelen A.

Voorzieningen

Hierop staan de correcties wegens dubieusheid voor verstrekte leningen in het kader van de BBZ en sinds dit jaar ook de Tozo.

Overige uitzettingen looptijd => 1 jaar:

Hieronder valt de post afkoop onderhoud verkeersregelininstallaties (vri) 2016. De totale bijdrage voor 15 jaar voor het onderhoud van de vri's wordt onder deze post verantwoord.

Vlottende activa

bedragen x € 1.000

Vlottende Activa	31-dec-2019	31-dec-2020
Vorraden	7.275	6.557
Liquide middelen	513	382
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	8.478	26.746
Overlopende activa	4.807	4.628
Totaal	21.072	38.313

Vorraden

bedragen x € 1.000

Vorraden	31-dec-2019	31-dec-2020
Gereed product en handelsgoederen		
Voorraad grond niet in exploitatie(verspreide percelen)	33	33
Voorraad grond niet in expl verspr perc afwaarderderi	- 9	- 9
Totaal Gereed product en handelsgoederen	25	25
Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie		
Vorraden in exploitatie bouwgronden	21.003	16.057
Geraamde kosten grondaankopen	- 127	- 124
Geraamde kosten planschade	- 68	- 68
Geraamde kosten bouwrijpmaken	- 8.982	- 5.981
Geraamde kosten voorbereiding en toezicht	- 1.262	- 931
Geraamde rentekosten	- 1.073	- 351
Geraamd exploitatieresultaat	885	1.511
Voorziening voorraden in exploitatie bouwgronden	- 3.119	- 2.131
Vorraden in expl bouwgronden afwaardering	- 7	- 7
Geraamde winstuitkeringen aan derden	-	- 1.442
Totaal Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	7.250	6.532
Grond- en hulpstoffen bouwgronden		
Vorraden niet in exploitatie bouwgronden	369	369
Vorraden niet in expl bouwgronden afwaardering	- 369	- 369
Totaal Grond- en hulpstoffen bouwgronden	-	-
Totaal	7.275	6.557

Ontwikkeling bruto boekwaarde voorraden (vóór aftrek voorziening)	Boek- waarde 1-1-2020	Verwer- ving	Samenvoe- ging deel- grexten	Toegere- kende rente	Bouw- en woonrijp maken	Vorberei- ding en toezicht	Winst- neming en winstdeling	Opbren- gsten	Boek- waarde 31-12-2020
Gereed product en handelsgoederen									
Voorraad grond niet in exploitatie (verspreide percelen)	25	-	-	-	-	-	-	-	25
Totaal Gereed product en handelsgoederen	25	-	-	-	-	-	-	-	25
Onderhanden werk: bouwgronden in exploitatie									
Bedrijventerreinen									
Haarle	685	-	-	15	-	10	-	-	711
Lochter III	7.294	- 554	-	161	1.016	238	846	1.642	7.359
Lochter III- gezamenlijk	6.418	- 554	876	161	1.016	238	846	1.642	7.359
Lochter III- gemeentelijke kosten	876		- 876	-	-	-	-	-	0
Woningbouwgebieden									
Kruidenwijk Zuid fase 1 (Heemtuin)	- 207	-	-	- 5	530	39	-	373	-16
Hellendoorn Noord fase 1	2.558	-	-	48	4	25	-	1.799	836
Daarle West	0	-	-	0	13	13	72	121	-23
De Branderij	620	-	-	14	9	26	-	736	-68
Aan de Tuinen (Steen v. Ommerenstr)	- 314	-	-	- 7	193	17	- 2	-	-112
Hart van Noetsele	- 268	-	-	- 6	98	8	144	-	-24
Totaal onderhanden werk: bouwgronden in exploitatie	10.369	- 554	-	220	1.863	375	1.059	4.670	8.663
Grond- en hulpstoffen bouwgronden									
Grond- en hulpstoffen bouwgronden	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Totaal grond- en hulpstoffen bouwgronden	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Totaal	10.394	- 554	-	220	1.863	375	1.059	4.670	8.688

De voorraden hebben overwegend betrekking op gronden en onderhanden werken in de sfeer van de grondexploitatie. Voor een inhoudelijke toelichting op de ontwikkelingen in de grondexploitaties verwijzen wij u naar paragraaf grondbeleid.

In de voorraad verspreide percelen (onder "gereed product en handelsgoederen") hebben zich in 2020 geen wijzigingen voorgedaan. De voorraden onderhanden werk hebben volledig betrekking op de bouwgronden die in exploitatie zijn.

De tabel "Ontwikkeling bruto boekwaarde voorraden" laat de ontwikkeling van de voorraden gedurende 2020 zien. De bouwgronden in exploitatie zijn per complex genoemd. De boekwaarden in deze tabel zijn niet gecorrigeerd voor de te verwachten verliezen. De boekwaarde per 1 januari wordt verhoogd met de kosten van verwerving, rente, bouw- en woonrijp maken en voorbereiding; verhoogd met de tussentijdse winstneming en verlaagd met de opbrengsten. De boekwaarde van de voorraden bestaan uit het saldo van de gerealiseerde kosten en opbrengsten, waarin ook de reeds genomen winsten en de te verwachten verliezen zijn verwerkt. De boekwaarde sluit eveneens aan met de verwachte nog te behalen opbrengsten, kosten en verliezen en winsten. In bovenstaande tabel ziet u de ontwikkelingen die zich in 2020 hebben voorgedaan. Deze worden hierna toegelicht.

- Onder 'verwerving' is een afname te zien van € 554.000,--. Dit betreft de vergoeding die Rijkswaterstaat geeft in de ruil van eerder door ons verworven gronden voor de ecozone in 't Lochter III. Het betreft geen kavelverkoop, vandaar dat dit niet onder de opbrengsten wordt verantwoordt.
- Er is in 2020 € 220.000,-- rente toegerekend aan de grondexploitatie, gebaseerd op de boekwaarde per 1 januari met een aangepast rentepercentage i.v.m. de omzetting van de BNG-leningen
- In de grondexploitaties 't Lochter III, Kruidenwijk Zuid en Aan de Tuinen zijn de meeste kosten voor bouw- en woonrijpmaken gemaakt. Het totaal aan deze kosten bedroeg in 2020 ruimt € 1,8 miljoen.
- Met name door de grote belangstelling voor kavels op industrieterrein 't Lochter III is er een flinke ambtelijke inzet geweest die verantwoordt wordt onder 'voorbereiding en toezicht'. Er is voor een bedrag van € 375.000,-- aan ambtelijke kosten (incl. overhead) toegerekend aan de gezamenlijke grondexploitaties.
- De winstdeling en winstneming zorgen voor een verhoging van de boekwaarde. In 2020 is aan de marktpartijen van 't Lochter III een winstdeling van € 750.000,-- uitgekeerd. Daarnaast is er door de gemeente voor in totaliteit € 309.000,-- aan tussentijdse winsten genomen.

- De verkoop van kavels leverde in totaliteit ruim € 4,6 miljoen op. Op de Branderij zijn -onverwacht- alle kavels verkocht. De laatste kavels uit Kruidenwijk Zuid zijn eveneens geleverd. In Hellendoorn Noord zijn alle kavels verkocht die uitgeefbaar waren. Op 't Lochter III is ruim 1,x hectare geleverd en is er veel belangstelling (met wellicht verkopen in 2021 tot

Onderstaande tabel laat een vergelijking zien van de ontwikkeling van de voorraad bouwgrond in exploitatie over de jaren 2019 en 2020. De mutatie in de netto oppervlakte heeft alleen betrekking op 2020.

bedragen x € 1.000

Voorraad bouwgrond in exploitatie	Netto oppervlakte (in m2)	2019	2020
Balans per 1 januari	140.652	16.166	10.369
Toename			
Grondverwerving	-	-	- 554
Diverse voorbereidingskosten		877	2.988
Rentebijdragen		424	220
Winstneming		162	309
Totaal toename	-	1.463	2.964
Afname			
Opbrengst verkopen	- 25.073	- 7.260	- 4.670
Afboeken bovenmatige boekwaarde		-	-
Afsluiten complexen en overige bijdragen		-	-
Herverkaveling	- 73		
Totaal afname	- 25.146	- 7.260	- 4.670
Balans per 31 december vóór aftrek voorziening	115.506	10.369	8.663
Voorziening			
Voorziening toekomstige verliezen		- 3.119	- 2.131
Balans per 31 december incl. voorziening	115.506	7.250	6.532

Voorziening toekomstige verliezen grondexploitaties

Aan de meeste grondexploitaties zijn bepaalde financiële risico's verbonden. Indien tekorten worden voorzien op gronden die reeds in exploitatie zijn genomen, dan wordt hiervoor een bedrag opgenomen in de voorziening toekomstige verliezen grondexploitaties. De stand van de voorziening bedraagt per ultimo 2020 € 2,1 miljoen ten opzichte van € 3,1 miljoen in 2019. Voor een detaillering van de verwachte resultaten en de getroffen voorzieningen verwijzen wij u naar de toelichting bij paragraaf grondbeleid.

De mutatie in de voorziening is voor € 876.000,-- te danken aan het opnieuw samenvoegen van de onderdelen 't Lochter III. Hierdoor kon de voorziening voor de gemeentelijke kosten 't Lochter III volledig vrijvallen, omdat er per saldo sprake is van een winstgevendende grondexploitatie. Het verwachte verlies op Hellendoorn Noord ligt aanzienlijk lager dan vorig jaar werd ingeschat. Dit voor een groot deel het gevolg van de voortvarende verkopen én de vertraging in de uitgaven bouw- en woonrijp maken, waardoor de rentekosten lager worden. De overige kleine wijzigingen betreffen met name de indexatie met de disconteringsvoet (2%) voor deze voorziening.

Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar

bedragen x € 1.000

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	31-dec-2019	31-dec-2020
Vorderingen op openbare lichamen		
Debiteuren Openbare Lichamen	573	1.658
Totaal Vorderingen op openbare lichamen	573	1.658
Overige vorderingen		
Belastingdebiteuren gecombineerde aanslag	394	377
Debiteuren algemeen	1.382	714
Debiteuren bijstandsverlening	1.038	929
Debiteuren nog te ontvangen	868	891
Verzekeringspremies	2	-
Rekening Courant SVN (Startersleningen)	759	902
Totaal Overige vorderingen	4.445	3.814
Voorziening dubieuze debiteuren		
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	- 118	- 108
Voorziening dubieuze debiteuren WWB	- 762	- 652
Totaal Voorziening dubieuze debiteuren	- 879	- 760
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Schatkistbankieren	4.339	22.034
Totaal Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	4.339	22.034
Totaal	8.478	26.746

Evenals voorgaand jaar is de voorziening voor dubieuze debiteuren WWB en BBZ op statische wijze bepaald. Per openstaande vordering is het risico van oninbaarheid ingeschat en op basis hiervan is de voorziening voor dubieuze debiteuren verantwoord.

De voorziening dubieuze debiteuren algemeen is bepaald over het totaal openstaand saldo. Deze voorziening wordt via 2 methodieken vastgesteld:

1. Statische bepaling: Gekeken is naar debiteuren met een openstaand saldo van € 25.000,-- of hoger waarvan op dit moment de verwachting is dat (een deel van) de vordering niet verhaalbaar is en debiteuren waarvoor een dwangsom is opgelegd.
2. Dynamische bepaling: Betreft het openstaand saldo per dienstjaar (minus het saldo dat meegenomen is bij de statische bepaling). Van dit openstaand saldo is een percentage meegenomen in de voorziening. De percentages zijn gebaseerd op algemeen gebruikte percentages.
 - 1999 t/m 2016: 100% dubieus
 - 2017: 75% dubieus
 - 2018: 50% dubieus
 - 2019: 25% dubieus

De voeding van de voorziening dubieuze debiteuren is als volgt: Belastingdebiteuren worden gesplitst in een deel dat ten laste komt van de afvalstoffenheffing en een deel rioolheffing. Hierbij wordt rekening gehouden met de verdeelsleutel voor bedrijven en particulieren. Daarnaast komt een deel ten laste van de algemene middelen (programma 6). De overige debiteuren komen volledig ten laste van de algemene middelen (programma 6).

In totaal is voor een bedrag van € 760.000,-- aan dubieuze vorderingen opgenomen.

Onder de overige kortlopende uitzettingen zijn de middelen opgenomen die uitstaan bij de schatkist. Dit zijn liquide middelen die tijdelijk worden weggezet. Ultimo 2020 staat er nog voor € 22,0 miljoen aan geldmiddelen bij de schatkist uit (2019: € 4,3 miljoen).

Schatkistbankieren

In 2014 is het schatkistbankieren verplicht geworden. In onderstaand overzicht is aangegeven wat het drempelbedrag is dat buiten de schatkist gehouden mag worden en welke bedrag de gemeente Hellendoorn gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist heeft gehouden.

		bedragen x € 1.000			
Schatkistbankieren		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
(1a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	40.408	35.739	27.451	41.391
(1b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(1) = (1a) / (1b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	444	393	298	450
Drempelbedrag					
(2a)	Begrotingstotaal verslagjaar	92.897	92.897	92.897	92.897
(2b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	92.897	92.897	92.897	92.897
(2c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-	-	-	-
(2) = (2b)*0,75% + (2c)*0,2% met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	697	697	697	697
(3a) = (2) > (1)	Ruimte onder het drempelbedrag	253	304	398	247
(3b) = (1) > (2)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Liquide middelen

		bedragen x € 1.000	
Liquide middelen		31-dec-2019	31-dec-2020
Banksaldi		511	380
Kassaldi		2	2
Totaal		513	382

De liquide middelen laten ultimo 2020 een stand zien van € 0,4 miljoen. (2019: € 0,5 miljoen).

Overlopende activa

		bedragen x € 1.000	
Overlopende activa		31-dec-2019	31-dec-2020
Nog te ontvangen bijdrage overheidslichamen		262	921
Overig nog te ontvangen bedragen		3.711	3.369
Overige vooruitbetaalde bedragen		834	338
Totaal		4.807	4.628

Overlopende activa zijn lasten die in 2020 als uitgave zijn geboekt, maar die feitelijk tot 2021 of latere jaren behoren. Daarnaast bestaat overlopende activa ook uit baten die in 2020 als bate zijn geboekt, maar die pas in 2021 of later daadwerkelijk tot een ontvangst zullen leiden.

De nog te ontvangen bijdrage overheidslichamen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

bedragen x € 1.000

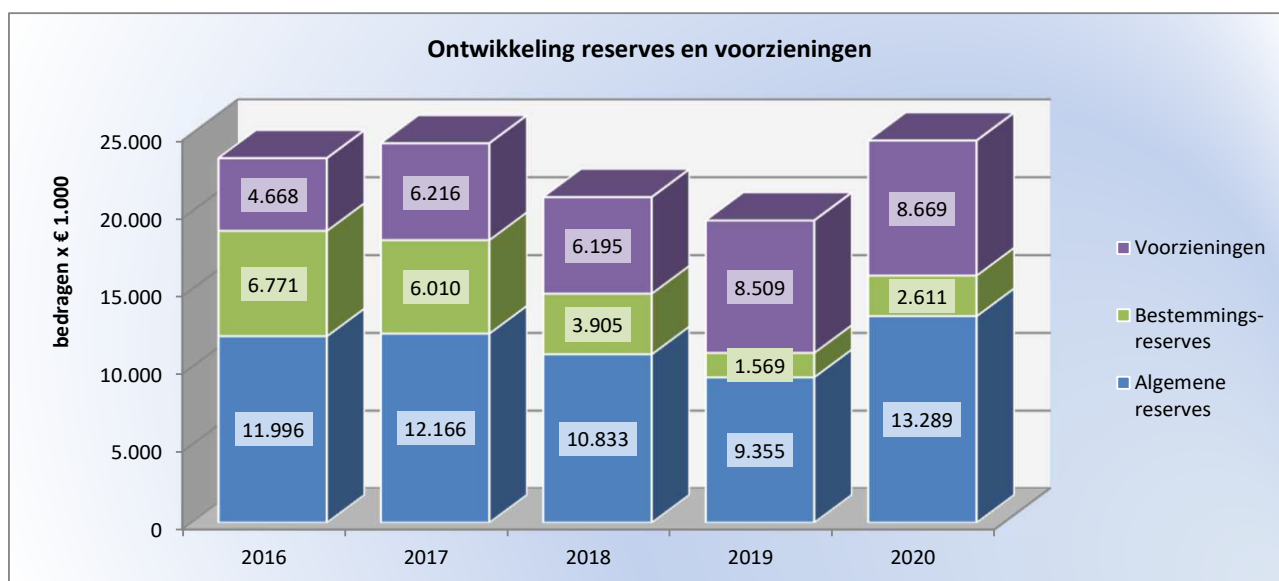
Nog te ontvangen bijdrage overheidslichamen	31-dec-2019	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	31-dec-2020
Nederlandse overheidslichamen				
Gemeenschappelijk Regeling inzake Soweco	30	86	30	86
Regio Twente bijdrage maatregelhulp en WVHS	-	380	-	380
Belastingdienst	70	403	70	403
BNG	-	31	-	31
Provincie inzake Programma Verkeersveiligheid	11	39	29	21
Provincie inzake Nationaal Park Sallandse Heuvelrug	98	2	100	-
Provincie inzake Groene eiland De Es	0	-	-	-
Nederlandse overheidslichamen	210	941	230	921
Rijk				
Rijk inzake bijdrage Bommenregeling	10	-	10	-
Rijk inzake bijdrage CAK	16	-	16	-
Rijk inzake Besluit Bestandverlening Zelfstandigen	26	-	26	-
Rijk	52	-	52	-
Europese overheidslichamen	-	-	-	-
Europese overheidslichamen	-	-	-	-
Totaal	262	941	282	921

Vaste passiva

bedragen x € 1.000

Vaste passiva	31-dec-2019	31-dec-2020
Eigen Vermogen	12.474	18.191
Voorzieningen	8.509	8.669
Langlopende schulden	123.973	126.300
Totaal	144.956	153.159

Ontwikkeling gemeentelijke reserves en voorzieningen

In 2020 is de totale positie van reserves en voorzieningen afgenomen met een bedrag van circa € 5,2 miljoen, waarmee het totaal van de reserves en voorzieningen uitkomt op € 24,6 miljoen (2019: € 19,4 miljoen).

Eigen vermogen / reserves

bedragen x € 1.000

Eigen Vermogen	31-dec-2019	31-dec-2020
Resultaat boekjaar	1.550	2.292
Algemene reserves	9.355	13.289
Bestemmingsreserves	1.569	2.611
Totaal	12.474	18.191

De algemene reserves zijn reserves waaraan nog geen specifieke bestemming is gegeven. De daarin vastgelegde middelen kunnen dan ook nog vrijelijk worden ingezet. De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan reeds een concrete bestemming is gegeven. Dit betekent dat de uiteindelijke bestedingsrichting reeds nadrukkelijk is aangegeven. Deels is dat gebeurd op basis van wet- en regelgeving of afspraken met andere overheden of maatschappelijke organisaties.

bedragen x € 1.000

Reserves	Saldo 1-1-2020	Stortin- gen	Afschrijving activa	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2020
Rekeningsaldo					
Rekeningsaldo te bestemmen	1.550	2.292	-	- 1.550	2.292
Totaal Rekeningsaldo	1.550	2.292	-	- 1.550	2.292
Algemene Reserve					
Vrij aanwendbare Reserve	3.093	3.859	-	- 1.296	5.656
Financieringsreserve	1.958	342	-	- 223	2.077
Bufferreserve grondexploitatie	4.304	1.539	-	- 286	5.556
Totaal Algemene Reserve	9.355	5.739	-	- 1.805	13.289
Bestemmingsreserves					
Reserve Salomonsonhuis / zorgpunt	164	-	-	-	164
Reserve bijzondere bijstand	-	193	-	-	193
Reserve WWB	0	-	-	-	0
Reserve groenrenovaties	7	-	-	-	7
Reserve 1/3-regeling accommodatiebeleid	117	50	-	- 10	157
Reserve rood-voor-rood	72	-	-	-	72
Reserve reconstructie plattelandsvernieuwing	156	-	-	-	156
Reserve wachtgelden huidige wethouders	383	35	-	-	418
Reserve duurzame energiemaatregelen	109	358	-	- 99	368
Reserve Co-financieringsfonds N35	561	59	-	-	620
Reserve invoeringkosten omgevingswet	-	456	-	-	456
Totaal Bestemmingsreserves	1.569	1.151	-	- 109	2.611
Totaal	12.474	9.182	-	- 3.464	18.191

De gemeente Hellendoorn kent een drietal algemene reserves, met een totaalsaldo van € 13,3 miljoen (2019: € 9,4 miljoen). In vergelijking met het afgelopen jaar is de stand van deze reserves met per saldo € 3,9 miljoen gestegen. Deze vermeerdering is hoger dan we hadden begroot (€ 3,3 miljoen). De stijging is het saldo van de stortingen (€ 5,7 miljoen) en onttrekkingen (€ 1,8 miljoen).

Stortingen (€ 5,7 miljoen)

- Storting van € 0,4 miljoen in de VAR middels resultaatbestemming jaarrekening 2019 voor de reservering aanpak van knelpunten;
- Storting van € 0,4 miljoen in de VAR middels resultaatbestemming jaarrekening 2019 voor overheveling budgetten naar 2020;
- Storting van € 1,5 miljoen in de VAR middels resultaatbestemming jaarrekening 2019 en de bestuursrapportage 2020 voor de effecten ombuigingen en de coronacrisis;
- Storting van € 0,9 miljoen in VAR middels de najaarsrapportage 2020 voor overheveling budgetten naar 2021;
- Storting van het saldo van de najaarsrapportage 2020 van € 0,5 miljoen in de VAR waarvan € 0,4 miljoen bestemd is voor de dekking van de lagere OZB-inkomsten in 2021;
- Storting van € 0,3 miljoen in financieringsreserve van de voorziening APPA;
- Storting van € 1,1 miljoen in de bufferreserve vanwege vrijval van de voorziening grondexploitaties door een positieve doorrekening van de grondexploitaties Lochter III, Heemtuin en Hellendoorn Noord;
- Storting van € 0,4 miljoen in de bufferreserve door tussentijdse winstneming op grondexploitaties en boekwinsten op verkocht vastgoed;
- Diverse kleinere stortingen van in totaal € 0,2 miljoen.

Onttrekkingen (€ 1,8 miljoen)

- Een onttrekking van € 0,2 miljoen uit de VAR in verband met kosten Agenda voor Twente;
- Een onttrekking van € 0,1 miljoen uit de VAR in verband met kosten APPA;
- Een onttrekking van € 0,2 miljoen uit de VAR voor dekking kosten generatiepact;
- Een onttrekking van € 0,1 miljoen uit de VAR voor terugdraaien 1% OZB;
- Een onttrekking van € 0,2 miljoen uit de VAR voor de aanwending van diverse doorgeschoven budgetten uit 2019 naar 2020;
- Een onttrekking van € 0,4 miljoen uit de VAR voor overheveling budgetten (budget omgevingswet, tariefsverlaging OZB en ICT infrastructuur);
- Een onttrekking van € 0,2 miljoen uit de financieringsreserve ter dekking van de aangepaste afschrijvingstermijn parkeergarage;
- Een onttrekking van € 0,2 miljoen uit de bufferreserve grondexploitatie ter dekking van een lagere ozb-stijging in 2020;
- Diverse kleinere onttrekkingen van in totaal € 0,2 miljoen.

Eind 2020 kent de gemeente Hellendoorn 12 bestemmingsreserves. Het totaalsaldo van de bestemmingsreserves bedraagt € 2,6 miljoen (2019: € 1,6 miljoen). De toename van het saldo bedraagt € 1,0 miljoen en kan als volgt worden verklaard:

Stortingen (€ 1,1 miljoen)

- Een storting van € 0,2 miljoen in de reserve bijzondere bijstand vanwege lagere uitgaven op de budgetten bijzondere bijstand in 2020;
- Een storting van € 0,4 miljoen in de reserve duurzame energiemaatregelen, bestaande uit de bruto opbrengst van duurzame energie en ontvangen middelen uit de energietransitie (Rijksgelden vermeld in decembercirculaire 2019);
- Een storting van € 0,5 miljoen in de reserve invoeringskosten omgevingswet vanwege niet benutte budgetten in 2020. Deze reserve is nieuw in 2020 en wordt gebruikt als egalisatiereserve voor de beschikbare implementatiebudgetten voor de omgevingswet.

Onttrekkingen (€ 0,1 miljoen)

- Een onttrekking van € 0,1 miljoen uit de reserve duurzame energiemaatregelen voor duurzame investeringen en energietransitie.

Onderstaande tabel geeft de aard/doel van de reserves weer:

Reserve	Doel
Rekeningsaldo	
Rekeningsaldo te bestemmen	Het rekeningsaldo van het jaar wordt aan deze reserve toegevoegd/ onttrokken. Bij de behandeling van de jaarrekening geeft de raad aan hoe het saldo wordt bestemd.
Algemene Reserve	
Vrij aanwendbare Reserve	De reserve wordt gebruikt om de verschillen tussen begrote en werkelijke uitgaven op te vangen zoals de saldi op basis van begroting, rapportages en jaarrekening, alsmede voor de bekostiging van incidentele uitgaven die de post "onvoorzien" te boven gaan.
Financieringsreserve	De reserve heeft twee doelen: 1. Verbeteren financieringspositie; 2. Financieringsfunctie
Bufferreserve grondexploitatie	De reserve wordt gebruikt om de verschillen tussen begrote en werkelijke uitgaven op te vangen. De bufferreserve grondexploitatie dient als financiële buffer voor het opvangen van financiële tegenvallers van de grondexploitatie in het bijzonder.
Bestemmingsreserves	
Reserve Salomonsonhuis / zorgpunt	Deze reserve is gevormd uit de ontvangen gelden uit de liquidatie van de Stichting Salomonsonhuis. De gelden werden ter beschikking gesteld onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de middelen moeten worden aangewend voor projecten in het kader van de Zorg.
Reserve bijzondere bijstand	Egalisatie van de schommelingen van de uitgaven voor bijzondere bijstand.
Reserve WWB	Egalisatiereserve voor de WWB, IOAW, IOAZ en BBZ.
Reserve groenrenovaties	De reserve is bedoeld voor het behoud van ingezette aanpassingen, voor extra verbeteringen of gerichte projecten in het openbaar groen en om gelden die worden ontvangen ter compensatie te kunnen reserveren zodat ze later gericht en geoormerkt kunnen worden ingezet.
Reserve 1/3-regeling accommodatiebeleid	De reserve is ingesteld om op een goede manier te kunnen inspelen op ontwikkelingen met betrekking tot wijk-, buurt- en sportaccommodaties.
Reserve rood-voor-rood	Het saldo van de kosten/ontvangsten van het gemeentelijke rood-voor-roodbeleid wordt in deze reserve gestort of aan deze reserve onttrokken.
Reserve reconstructie plattelandsvernieuwing	Beheer van (PMJP) middelen die vanuit de provincie beschikbaar zijn gesteld voor de bevordering van de reconstructie van het landelijke gebied.
Reserve wachtgeld huidige wethouders	De reserve is ingesteld om gelijkmatig een buffer op te bouwen voor toekomstige wachtgeldverplichtingen van de huidige wethouders die na de gemeenteraadsverkiezingen niet terugkeren of tussentijds aftreden, zodat wij in het verkiezingsjaar niet met hoge wachtgeldverplichtingen ineens worden geconfronteerd.
Reserve duurzame energiemaatregelen	De reserve heeft tot doel om diverse maatregelen op het gebied van gemeentelijke energiebesparing mogelijk te maken. Er is bedrag gestort ter voorfinanciering en het heeft de vorm van een zogenaamd revolverend fonds.
Reserve Co-financieringsfonds N35	Het financieel afdekken van een aantal projecten rondom de N35 en mogelijke extra bijdragen genereren.
Reserve invoeringkosten omgevingswet	Deze reserve is ter egalisatie van de middelen voor de invoering van de omgevingswet in een bepaald jaar, waarbij aan het eind van het jaar wordt bepaald welk overschot, danwel tekort er resteert.

Voorzieningen

bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Saldo 1-1-2020	Stortin- gen	Aanwen- dingen	Vrijval	Saldo 31-12-2020
Voorzieningen personeel	5.880	234	- 13	- 342	5.759
Onderhoudsvoorzieningen	530	1.158	- 1.295	-	393
Voorzieningen van derden verkregen middelen	1.459	908	- 521	-	1.846
Overige voorzieningen	640	30	-	-	670
Totaal	8.509	2.330	- 1.829	- 342	8.669

Voorzieningen zijn over het algemeen gevormd voor verplichtingen, verliezen of te verwachten tegenvallers waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs valt in te schatten. Kenmerkend voor een voorziening is dat de hoogte afgestemd moet zijn op de omvang van de achterliggende verplichtingen of verliezen.

bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Saldo 1-1-2020	Stortin- gen	Aanwen- dingen	Vrijval	Saldo 31-12-2020
Voorzieningen personeel					
Voorziening APPA	1.646	177	-	-	1.823
Voorziening wachtgeldten oud-wethouders	15	0	- 9	-	6
Voorziening wachtgeldten voormalig personeel	-	57	- 3	-	53
Voorziening Appa ingegane pensioenen	4.219	-	-	- 342	3.877
Totaal Voorzieningen personeel	5.880	234	- 13	- 342	5.759
Onderhoudsvoorzieningen					
Voorziening onderhoud wegen	530	1.158	- 1.295	-	393
Totaal Onderhoudsvoorzieningen	530	1.158	- 1.295	-	393
Voorzieningen van derden verkregen middelen					
Voorziening ISV	15	-	-	-	15
Voorziening parkeerbeleid	24	4	-	-	27
Voorziening egalisatie afvalstoffenheffing	477	350	- 521	-	306
Voorziening egalisatie rioolheffing	943	555	-	-	1.497
Totaal Voorzieningen van derden verkregen middelen	1.459	908	- 521	-	1.846
Overige voorzieningen					
Voorziening privatisering was- en kledruimten	640	30	-	-	670
Totaal Overige voorzieningen	640	30	-	-	670
Totaal	8.509	2.330	- 1.829	- 342	8.669

Uit het boekjaar 2020 zijn er in de jaarrekening van de gemeente Hellendoorn 10 voorzieningen (2019: 9). Het totaalsaldo van de voorzieningen bedraagt € 8,7 miljoen (2019: € 8,5 miljoen). Het saldo is toegenomen met 0,2 miljoen, waarbij € 2,3 miljoen gestort is, € 1,8 miljoen is aangewend en € 0,3 miljoen is vrijgevallen.

Conform artikel 55 lid 1 van de BBV dient de aard van de voorzieningen te worden toegelicht in de jaarrekening.

Voorziening APPA

De voorziening APPA is gevormd voor de pensioenverplichtingen van (oud) wethouders van de gemeente Hellendoorn. In december 2015 hebt u besloten dat deze voorziening alleen bedoeld is voor de wethouders die nog niet met pensioen zijn. Bij de actuariële waardeberekeningen per 31 december 2020 moet, conform de circulaire van BZK van 16 december 2020, rekening worden gehouden met een rekenrente van 0,082%. Deze rente is gebaseerd op de 25-jaars rente per 1 oktober 2020 gepubliceerd door de DNB. Voor deze voorziening betekent dat een bijstorting van € 177.000,--. De voorziening is hiermee op niveau.

Voorziening APPA ingegane pensioenen

In december 2015 heeft u besloten dat de pensioenbetalingen van reeds gepensioneerde wethouders niet meer uit de voorziening APPA bekostigd wordt, maar vanuit de lopende begroting. De pensioenen worden nog altijd betaald uit de lopende begroting. Er is wel een Voorziening APPA ingegane pensioenen ingesteld, waar een voorziening is gevormd voor de verplichting van de lopende pensioenen. Conform de circulaire van BZK van 16 december 2020 moet ook hier rekening gehouden worden met een rekenrente van 0,082%. Naar aanleiding van de actuariële waardeberekeningen per 31 december 2020 valt er € 342.000,-- vrij. Dit bedrag wordt conform uw besluit ten gunste van de financieringsreserve gebracht. Hiermee is de voorziening op niveau.

Bij de berekening van zowel de voorziening Appa als de voorziening Appa ingegane pensioenen is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Sterftetabel GBM/GBV 13-8;
- Leeftijdsterugstelling vrouw: 3 jaar of 1 jaar;
- Leeftijdsterugstelling man: 3 jaar of 5 jaar;
- Rekenrente 0,082%;
- Pensioenleeftijd 67 jaar.

Voorziening wachtgeld oud-wethouders

De voorziening wachtgeld (oud-)wethouders is gevormd voor de wachtgeldverplichtingen voor (oud-)wethouders. Eind 2020 is de stand van de voorziening € 6.000,--. Dit is gebaseerd op de toekomstige wachtgeldverplichting.

Voorziening wachtgeld voormalig personeel

De voorziening is in 2020 ingesteld. De voorziening is bedoeld om kosten van voormalig personeel te dekken. In 2020 heeft er een storting van € 57.000,-- plaatsgevonden en is er € 3.000,-- onttrokken aan de voorziening.

Voorziening onderhoud wegen

De voorziening onderhoud wegen is in 2017 ingesteld en er wordt jaarlijks een storting gedaan in deze voorziening. De onderhoudskosten worden ten laste gebracht van deze voorziening. In 2020 is er € 1,2 miljoen gestort in de voorziening en € 1,3 miljoen aangewend vanuit deze voorziening. De hoogte van de jaarlijkse storting is bepaald vanuit de meerjarenplanning voor wegenonderhoud. Deze wordt jaarlijks geactualiseerd.

Voorziening ISV

In deze voorziening worden de ontvangen bijdragen uit het stadsvernieuwingsfonds gestort. Verplichtingen uit projecten worden er uit voldaan.

Voorziening Parkeerbeleid

In deze voorziening worden de ontvangen bijdragen voor parkeergelegenheden gestort. Verplichtingen uit projecten worden er uit voldaan. Dit jaar is er € 4.000,-- gestort.

Voorziening egalisatie afvalstoffenheffing

De jaarlijkse kosten van afvalinzameling en -verwerking fluctueren dermate per jaar, dat geen rechtstreekse kostendekking uit de afvalstoffenheffing kan worden verwacht. De heffing die de burger dan zou moeten betalen zou geen gestage lijn volgen, maar erg fluctueren. De voorziening is gevormd uit de ontvangen afvalstoffenheffing en dient in principe ter egalisatie.

Voorziening egalisatie rioolheffing

De voorziening is gevormd uit de ontvangen rioolheffing en dient in principe ter egalisatie. De jaarlijkse kosten van het beheer en onderhoud van rioleringen fluctueren dermate per jaar, dat geen rechtstreekse kostendekking uit rioolheffingen kan worden verwacht. De rioolheffing die de burger dan zou moeten betalen zou geen gestage lijn volgen, maar erg fluctueren.

Voorziening privatisering was- en kleedruimten

Deze voorziening is ingesteld op het moment dat was- en kleedruimten zijn geprivatiseerd. Afspraak hierbij is dat verenigingen een bijdrage van de gemeente krijgen op het moment dat de kleedkamers moeten worden vervangen / zijn afgeschreven. De voorziening is op eindwaarde gewaardeerd en jaarlijks wordt de begrote index voor het boekjaar aangepast aan de werkelijke bouwindex. In 2020 hebben we de voorziening op peil gebracht door € 30.000,- extra te storten in de voorziening. In de opbouw van de voorziening gaan we uit van een bouwindex van jaarlijks 5%. In 2020 was de werkelijke bouwindex 6,62% en dus moesten we bijstorten.

Naast de bovengenoemde voorzieningen zijn er ook voorzieningen die aan de activa kant van de balans worden gepresenteerd. Het voorziene bedrag is dan in mindering gebracht op de betreffende activapost.

Het betreft de volgende 4 voorzieningen:

bedragen x € 1.000

Geactiveerde voorzieningen	Saldo 1-1-2020	Stortin- gen	Aanwen- dingen	Vrijval	Saldo 31-12-2020
Geactiveerde voorzieningen					
Voorziening toekomstige verliezen grondexploitatie	3.119	106	-	- 1.094	2.131
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	118	18	- 28	-	108
Voorziening dubieuze debiteuren WWB	762	- 109	-	-	652
Voorziening dubieuze debiteuren BBZ	4	82	-	- 2	85
Totaal Geactiveerde voorzieningen	4.002	97	- 28	- 1.095	2.976
Totaal	4.002	97	- 28	- 1.095	2.976

Voorziening toekomstige verliezen grondexploitatie

De voorziening toekomstige verliezen grondexploitatie is gevormd om de verwachte verliesverwachting van de grondexploitatie te kunnen dekken. Er is € 106.000,- gestort in deze voorziening: het betreft de regulier indexatie met de disconteringsvoet (2%) + een extra te verwachten verlies op bedrijventerrein Haarle. Er kon echter € 1.094.000,- vrijvallen. Het grootste deel hiervan ad € 876.000,- komt doordat de gemeentelijke kosten 't Lochter III opnieuw opgenomen zijn in de gezamenlijke grondexploitatie. In de nieuwe totaalgrex 't Lochter zijn alle te verwachten kosten en opbrengsten opgenomen, inclusief de te verwachten winstdeling met de marktpartijen. Omdat dit een winstgevend totaalgrex is, hoeft hier geen voorziening voor getroffen te worden. Daarnaast wordt het verwacht verlies op Hellendoorn Noord ruim € 200.000,- lager door de voortvarende verkopen in 2020.

Voorzieningen dubieuze debiteuren

Er zijn drie voorzieningen voor dubieuze debiteuren, het betreft zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke vorderingen. Voor vorderingen op grond van de WWB en BBZ zijn aparte voorzieningen ingesteld.

Deze voorzieningen worden getroffen voor vorderingen die mogelijk geheel of gedeeltelijk niet inbaar zijn. De omvang wordt jaarlijks vastgesteld op basis van een lijst met openstaande vorderingen per 31 december 2020.

Langlopende schulden

bedragen x € 1.000

Langlopende schulden	31-dec-2019	31-dec-2020
Onderhandse leningen o/g	123.973	126.300
Totaal	123.973	126.300

De langlopende schuld betreft leningen aangetrokken ter invulling van de eigen financieringsbehoefte. Ultimo 2020 was daarmee een bedrag gemoeid van € 126,3 miljoen (2019: € 124,0 miljoen). In 2020 is één geldlening opgenomen van € 10,0 miljoen met een looptijd van 20 jaar tegen een rentepercentage van 1,80%. Deze lening is al op een eerder moment vastgezet. In 2020 is ook onze leningenportefeuille omgezet, hierbij zijn alle leningen bij de BNG afgelost en omgezet naar een nieuwe lening met een rentepercentage van 1,94%.

De opgenomen onderhandse leningen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

bedragen x € 1.000

Opgenomen leningen	Oorspr. Bedrag	Rente %	Rente Bedrag	Begin looptijd	Einde looptijd	Looptijd (jaren)	Boek waarde 1-1-2020	Opname 2020	Aflossing 2020	Boek waarde 31-12-2020
Betreft onderhandse leningen van binnenlands banken en overige financiële instellingen										
Leningen overig										
BNG	3.630	6,04%	8	1998	2023	25	581	-	- 581	-
BNG	5.672	5,46%	13	1998	2023	25	907	-	- 907	-
BNG	35.000	5,26%	195	2003	2028	25	12.600	-	- 12.600	-
BNG	32.000	3,68%	184	2006	2031	25	15.360	-	- 15.360	-
Waterschapsbank	5.000	4,67%	196	2008	2028	20	4.500	-	- 500	4.000
BNG	5.000	4,68%	67	2008	2028	20	4.500	-	- 4.500	-
BNG	5.000	4,70%	68	2008	2028	20	4.500	-	- 4.500	-
BNG	5.000	4,71%	72	2009	2029	20	5.000	-	- 5.000	-
BNG	10.000	4,04%	70	2010	2030	20	5.500	-	- 5.500	-
Waterschapsbank	10.000	2,45%	16	2010	2020	10	1.000	-	- 1.000	-
Waterschapsbank	7.500	3,38%	27	2011	2021	10	1.500	-	- 750	750
BNG	10.000	4,54%	84	2011	2031	20	6.000	-	- 6.000	-
BNG	10.000	4,70%	92	2012	2032	20	6.125	-	- 6.125	-
BNG	14.000	1,21%	28	2014	2024	10	7.000	-	- 7.000	-
BNG	14.000	0,82%	22	2015	2025	10	8.400	-	- 8.400	-
BNG	15.000	1,53%	59	2016	2031	15	12.000	-	- 12.000	-
BNG	10.000	2,05%	58	2017	2037	20	9.000	-	- 9.000	-
BNG	10.000	2,24%	68	2018	2038	20	9.500	-	- 9.500	-
BNG	10.000	1,65%	53	2019	2039	20	10.000	-	- 10.000	-
BNG	10.000	1,80%	90	2020	2040	20	-	10.000	-	10.000
BNG	113.826	1,94%	1459	2020	2045	25	-	113.826	- 2.277	111.550
Totaal Leningen overig	340.629		2.931				123.973	123.826	- 121.500	126.300
Totaal	340.629		2.931				123.973	123.826	- 121.500	126.300

Door de opname van een langlopende lening van € 10,0 miljoen, het omzetten van de geldleningen bij de BNG naar 1 lening van € 113,8 mln en een totaal aan aflossingen van € 121,5 miljoen is de langlopende schuld gestegen met € 2,0 miljoen.

bedragen x € 1.000

Netto langlopende schuld	31-dec-2019	31-dec-2020
Opgenomen langlopende geldleningen	123.973	126.300
Verstekte langlopende geldleningen	- 6.595	- 5.398
Totaal	117.378	120.902

De netto schuld is toegenomen met € 3,5 miljoen.

Vlottende passiva

bedragen x € 1.000

Vlottende Passiva	31-dec-2019	31-dec-2020
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	4.903	5.082
Overlopende passiva	5.560	8.836
Totaal	10.464	13.918

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

bedragen x € 1.000

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	31-dec-2019	31-dec-2020
Opgenomen kasgeldleningen	-	-
Overige schulden	4.903	5.082
Totaal	4.903	5.082

De hoogte van de netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar is in vergelijking met voorgaand jaar toegenomen met € 0,2 miljoen.

Overlopende passiva

bedragen x € 1.000

Overlopende passiva	31-dec-2019	31-dec-2020
Ontvangen overheidsgeld met een specifiek bestedingsdoel	516	224
Overige vooruitontvangen bedragen	1.655	1.999
Overige nog te betalen bedragen	3.388	6.613
Totaal	5.560	8.836

Overlopende passiva zijn baten die in 2020 als baten zijn geboekt, maar die feitelijk tot 2021 of latere jaren behoren. Daarnaast bestaat overlopende passiva uit lasten die in 2020 als lasten zijn geboekt, maar die pas in 2021 of later daadwerkelijk tot een betaling zullen leiden.

De ontvangen overheidsgelden met een specifiek doel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

bedragen x € 1.000

Ontvangen overheidsgeld met een specifiek bestedingsdoel	31-dec-2019	Ontvangen bedragen	Vrijgevalen bedragen of terugbetaling	31-dec-2020
Nederlandse overheidslichamen				
Provincie inzake Klimaat energieloket	10	-	10	20
Provincie inzake Sport en Jeugdhulp	132	38	101	195
Provincie inzake Nationaal Park de Sallandse Heuvelrug	181	172	-	9
Provincie Revitalisering 't Lochter 1+2	193	193	-	-
Nederlandse overheidslichamen	516	403	111	224
Totaal	516	403	111	224

Overige toelichtingen

Eigen bijdrage CAK

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende: Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en derhalve niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Per 31 december 2020 bestonden de volgende, niet in de balans van de gemeente Hellendoorn opgenomen, rechten en verplichtingen:

Financiële vordering

- Met nog te ontvangen bedragen wegens bij besluit verkochte gronden/ exploitatiebijdragen in het kader van de grondexploitaties, is eind 2020 een bedrag gemoeid van € 2,1 miljoen (ultimo 2019: € 1,5 miljoen). Dit betreft de plannen Hellendoorn Noord, Daarle West en 't Lochter III.

Financiële garanties en verplichtingen:

- Ultimo 2020 wordt voor een bedrag van € 0,5 miljoen aan leningen garant gestaan voor een zorginstelling (ultimo 2019: € 0,5 miljoen). Daarnaast staan we indirect garant voor € 0,4 miljoen aan oude gemeentegaranties (2019: € 0,7 miljoen), voor € 109,3 miljoen bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (2019: € 88,7 miljoen) en voor € 195,0 miljoen bij de Nationale Hypotheek Garantie (2019: € 202,0 miljoen).
- Met nog te ontvangen bedragen wegens bij besluit verkochte gronden/ exploitatiebijdragen in het kader van de grondexploitaties, is eind 2019 een bedrag gemoeid van € 1,5 miljoen (ultimo 2018: € 3,8 miljoen). Dit betreft de plannen Hellendoorn Noord en 't Lochter III.

bedragen x € 1.000

Gewaarborgde leningen	Oorspr. Lening	Percentage borg	Restant geldlening 1-1-2020	Vermeerderingen	Verminderingen	Restant geldlening 31-12-2020
Zorginstellingen (1 instelling)	1.256	100%	487	-	- 37	450
Woningcorporaties (22 leningen)	*	50%	88.747	24.000	- 3.480	109.267
Gemeentegaranties (57 leningen)	*	50%	656	-	- 229	427
Nat. Hypotheek Garantie (1.234 leningen)	*	50%	202.000	-	- 7.000	195.000
Overig	-	100%	-	-	-	-
Totaal	1.256		291.890	24.000	- 10.745	305.144

Balanspost: gewaarborgde geldleningen	x	x	146.188 x	x	152.797
--	----------	----------	------------------	----------	----------------

- Bij de Bank Nederlandse Gemeenten hebben we een kredietarrangement. De kredietlimiet bedraagt € 2,5 miljoen en de intra-daglimiet € 5 miljoen.

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste financiële verplichtingen opgenomen die wij op 31 december 2020 hebben:

bedragen x € 1.000

Niet uit de balans blijvende verplichtingen	Startdatum	Einddatum	Einddatum (incl. optiejaar)	Totale fin. Verplichting	Restant verplichting per 31-12-2020	Verdere toelichting
Inkoop onderhoud, storing en schadeafhandeling openbare verlichting	01-07-2016	30-06-2021	30-06-2026	1.020	102	
Inkoop schoonmaakdiensten	01-04-2020	31-03-2023	31-03-2025	686	515	
Inkoop Groenafval - laden transporteren en verwerken	01-06-2019	31-05-2021	31-05-2023	403	50	
Inkoop beveiligingsdiensten	01-01-2019	31-10-2021	31-10-2024	349	103	
Inkoop beschikbaarheidsvoorzieningen	01-01-2019	31-12-2022	31-12-2024	2.209	1.295	
Inkoop raamovereenkomst onderhoud en installatie programmatuur	01-10-2020	30-09-2023	30-09-2024			*1)
Inkoop elektra	01-01-2021	31-12-2024	31-12-2025			*2)
Inkoop gas	01-01-2020	01-01-2021	01-01-2025	146	146	*3)
Inkoop wmo hulpmiddelen	01-01-2019	31-12-2022	31-12-2025			*4)
Inkoop raamovereenkomst samen 14 Jeugdzorg	01-01-2019	31-12-2022	31-12-2024			*5)
Inkoop maatwerkvervoer	01-01-2017	30-06-2020	30-06-2023			*6)

*1) dit zijn prijsafspraken en geen volumeafspraken

*2) dit zijn prijsafspraken en geen volumeafspraken

*3) de jaarkosten weergegeven als verplichting, het deel prijsafspraken niet

*4) dit zijn prijsafspraken en geen volumeafspraken

*5) dit zijn prijsafspraken en geen volumeafspraken

*6) dit zijn prijsafspraken en geen volumeafspraken

- In 2020 is een aantal langlopende investeringsprojecten niet afgerond, waarbij het de gewoonte is om dit als restantkrediet naar het volgende boekjaar over te hevelen. Er is derhalve een “investeringsverplichting” voor deze projecten. Onderstaand is een lijst opgenomen met investeringsbedragen die bij deze jaarrekening zijn overgeheveld naar 2021.

bedragen x € 1.000

Investeringsverplichtingen	31-dec-2020
Wegenstructuur / investeringsprogramma wegen	252
Vervanging Openbare verlichting	33
Rioleringen	1.165
Sport	130
RX Home 2020 (Regiesysteem Sociaal Domein)	17
Tractiemiddelen	271
Duurzame energiemaatregelen / Huisvesting	371
Automatisering	166
Totaal	2.405

Vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 zijn gemeenten belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb) voor ondernemersactiviteiten. Sprake is van een onderneming in het geval er een organisatie van kapitaal en arbeid (I) is en die opereert in het economisch verkeer (II) en welke een winstverwachting (III) heeft.

Na onderzoek – gezamenlijk met EFK Belastingadviseurs – hebben wij de conclusie getrokken dat de gemeente naast de grondexploitatie op enkele andere onderdelen eveneens Vpb-plichtig kan zijn. Hier speelt met name het criterium van winstgevendheid. In 2016 was dit eveneens het geval voor de inzameling van bedrijfsafval, welke activiteit eind 2016 is gestaakt.

Inmiddels zijn de aangiften voor het jaar 2016, 2017 en 2018 gedaan, op basis van onze interpretatie van de destijds bekende regelgeving. Er zijn eind 2018 opnieuw nieuwe standpunten door de fiscus ingenomen over de wijze van berekening van de openingsbalans 2016 voor de grondexploitaties en de wijze van winstberekening.

De fiscus heeft ons voor 2016 een aanslag voor de Vpb opgelegd van € 269.000,-- (inclusief renteboete). Wij hebben hier bezwaar tegen aangetekend, omdat we van mening zijn dat de fiscus niet alleen de opbrengsten mag meenemen, maar ook de (verplichtte nog te maken) kosten hierop in mindering moet brengen. Momenteel zijn we met de belastinginspecteur in conclaaf over:

- Het al of niet Vpb-plichtig zijn voor de opbrengsten van de reclamebelasting over lichtreclame en reclame op Abri's.
- Het al of niet winstgevend zijn van de grondexploitaties voor 2016 (zijn wij ondernemer volgens de Vpb-criteria of niet?)

Er is zelfs geen indicatie te geven wat er mogelijk uit de overleggen over de aangifte 2016 zal komen. De beoordeling van de aangiftes over 2017 en de daarop volgende jaren zijn van deze uitkomst afhankelijk.

Derhalve hebben we de verrekenbare verliezen zoals deze opgenomen zijn in de vorige jaarrekeningen geschrapt en nu pro memorie opgenomen.

Om dezelfde reden is nog geen betalingsverplichting opgenomen voor de jaarrekening 2020. In de bufferreserve is bij de berekening van de benodigde hoogte van de reserve, rekening gehouden met de mogelijkheid dat we nog Vpb moeten betalen over de jaren 2016-2020. We verwachten echter eveneens dat een groot deel van de aanslag uit 2016 (€ 269.000,--) aan ons terugbetaald wordt. Indien meer duidelijkheid is over de te volgen systematiek en we een overeenkomst hebben met de belastingdienst, informeren we u hierover en de wijze waarop we de vennootschapsbelasting gaan inbedden in begroting en jaarrekening.

Single Information Single Audit (SISA) en Investeren met gemeenten (IMG)

Definitief SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021								
FIN	B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst)Toeslagen	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3)	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: B1/01	Aard controle R Indicator: B1/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/03	Aard controle R Indicator: B1/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B1/06
			0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
BZK	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik	Totaal ontvangen bedrag beschikking	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: C1/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/02				
			€ 96.137	Nee				
			Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen.		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C1/03	Aard controle R Indicator: C1/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/05	Aard controle R Indicator: C1/06		
			1 RRE-H (poen voor groen)	€ 35.641	Ja			
			2 Warmtescan	€ 2.500	Ja			
			Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T)	Toelichting	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)		
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie				
			Aard controle n.v.t. Indicator: C1/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10		
			1 RRE-H (poen voor groen)	€ 35.641		Nee		
			2 Warmtescan	€ 2.500		Nee		
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04		
			€ 231.855	€ 0	€ 647	€ 0		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08		
EZK	F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle R Indicator: F9/01	Aard controle R Indicator: F9/02	Aard controle n.v.t. Indicator: F9/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F9/04	Aard controle n.v.t. Indicator: F9/05	
			1 EAW-20-00189358	€ 0	€ 0	Nee	Afsluiting vindt plaats op 1-1-2022, uitvoering start in 2021	
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: F9/06					
			Nee					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2020	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)	Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)	Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkzame werknemers (IOAW)	Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkzame werknemers (IOAW)	Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 5.022.900	€ 98.581	€ 735.711	€ 1.178	€ 58.141	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
			Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente 1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente 1.7 Participatiewet (PW)	Gemeente 1.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/12
			€ 31.152	€ 7.175	€ 0	€ 562.403	€ 4.780	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2020	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob)
			Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 0	€ 12.512	€ 0	€ 0	€ 2.500

Definitief SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021									
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)						
			Aard controle n.v.t. Indicator: G3/07						
			Ja						
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 1.717.568	€ 223.570	€ 18.985	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 223.586	€ 10.157	€ 7.603	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 179.616	€ 11.114	€ 1.366	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle R Indicator: G4/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	383	23	€ 0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	71	1		Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	59	2		Ja		
WVS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulerings sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld					
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02					
			€ 441.583	€ 101.149					
			Projectnaam/nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08	
			1 802927	€ 340.434	€ 79.151	€ 157.743	€ 103.540		
			Kopie projectnaam/nummer	Totale besteding (jaar T) per project ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/09	Aard controle R Indicator: H4/10	Aard controle R Indicator: H4/11				
			1 802927	€ 340.434	77%				
WVS	H8	Regeling Sportakkoord	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd			
			Aard controle R Indicator: H8/01	Aard controle R Indicator: H8/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05		
			€ 0	€ 20.000	€ 0	€ 20.000	Nee		

Aanvullende toelichting Lokaal sportakkoord H8

Sportformateur

De gemeente Hellendoorn heeft een sportformateur aangesteld ten behoeve van de uitvoering lokaal sportakkoord.

Uitvoering ambities sportakkoord

We geven uitvoering aan de ambities uit het Lokaal Sportakkoord. O.a. voor de regionale samenwerking (jaarlijks 10% van het uitvoeringsbudget) en de uitvoering van Fit aan 't Werk (€ 5.000,-- per jaar) zijn al uitgaven gedaan.

Living lab

Er is geen uitvoering gegeven aan een living lab, hiervoor is ook geen subsidie aangevraagd of ontvangen.

Overzicht van baten en lasten

Totaal van alle programma's en mutaties in reserves

In onderstaande tabel ziet u het overzicht van baten en lasten. De VPB bedroeg in 2020 € 0,-- en is in onderstaande tabel niet weergegeven.

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Programma's					
<u>Lasten</u>					
01 Werk, Economie en Inkomen	- 15.290	- 18.190	- 17.748	442 V	- 15.700
02 Jeugd en WMO	- 22.855	- 24.037	- 23.602	436 V	- 24.218
03 Onderwijs Cultuur en sport	- 10.619	- 10.567	- 10.564	3 V	- 10.987
04 Mobiliteit en bereikbaarheid	- 9.733	- 9.582	- 9.493	89 V	- 9.185
05 Woon en leefomgeving	- 16.254	- 20.432	- 18.348	2.084 V	- 18.674
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening	- 6.312	- 6.226	- 6.075	151 V	- 6.959
Totaal Lasten	- 81.062	- 89.033	- 85.829	3.205 V	- 85.725
<u>Baten</u>					
01 Werk, Economie en Inkomen	6.772	9.555	9.796	242 V	7.224
02 Jeugd en WMO	668	958	1.014	56 V	866
03 Onderwijs Cultuur en sport	3.388	3.104	3.130	27 V	3.330
04 Mobiliteit en bereikbaarheid	4.728	4.553	4.613	60 V	4.391
05 Woon en leefomgeving	12.544	18.749	17.390	- 1.358 N	15.475
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening	715	681	1.148	467 V	853
Totaal Baten	28.815	37.598	37.092	- 506 N	32.139
Programma's	- 52.247	- 51.435	- 48.737	2.698 V	- 53.586
Alg. dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien					
<u>Lasten</u>					
OZB woningen	- 389	- 414	- 379	35 V	- 410
OZB niet-woningen	- 18	- 18	-	18 V	-
Belastingen overig	- 52	- 53	- 49	3 V	- 49
Onvoorzien	- 45	- 40	-	40 V	-
Treasury	68	- 58	- 44	14 V	- 253
Overhead	- 11.400	- 11.471	- 11.055	415 V	- 10.105
Heffing Vpb	-	-	- 269	- 269 N	-
Totaal Lasten	- 11.835	- 12.053	- 11.797	256 V	- 10.817
<u>Baten</u>					
Uitkeringen Gemeentefonds	52.797	55.688	55.625	- 63 N	51.748
OZB woningen	6.378	6.064	6.177	114 V	5.212
OZB niet-woningen	3.850	3.513	3.529	16 V	2.979
Belastingen overig	274	182	178	- 4 N	267
Treasury	574	512	677	166 V	818
Overhead	46	50	65	15 V	67
Totaal Baten	63.920	66.008	66.251	243 V	61.091
Alg. dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien	52.085	53.956	54.454	499 V	50.274
Saldo van baten en lasten	- 162	2.521	5.717	3.197 V	- 3.312
Mutatie reserves					
Mutatie reserves					
<u>Toevoegingen</u>	<u>- 747</u>	<u>- 6.061</u>	<u>- 6.890</u>	<u>- 829 N</u>	<u>- 1.689</u>
<u>Onttrekkingen</u>	<u>934</u>	<u>3.542</u>	<u>3.464</u>	<u>- 78 N</u>	<u>6.551</u>
Mutatie reserves	187	- 2.519	- 3.426	- 907 N	4.862
Mutatie reserves	187	- 2.519	- 3.426	- 907 N	4.862
Gerealiseerd Resultaat	25	2	2.292	2.290 V	1.550

Overzicht van baten en lasten per taakveld

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten per taakveld	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
LASTEN					
Saldo van baten en lasten					
01 Werk, Economie en Inkomen					
0.64 Belastingen overig	-	-	-	-	- 7
2.1 Verkeer en vervoer					
3.1 Economische ontwikkeling	- 395	- 427	- 380	47 V	- 373
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 48	- 106	- 95	11 V	- 80
3.4 Economische promotie	- 433	- 684	- 649	36 V	- 612
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- 200	- 184	- 155	29 V	- 165
6.3 Inkomensregelingen	- 9.128	- 11.234	- 11.194	40 V	- 9.181
6.4 Begeleide participatie	- 4.128	- 4.572	- 4.348	224 V	- 4.279
6.5 Arbeidsparticipatie	- 959	- 982	- 927	55 V	- 1.010
Totaal 01 Werk, Economie en Inkomen	- 15.290	- 18.190	- 17.748	442 V	- 15.707
02 Jeugd en WMO					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- 2.627	- 2.634	- 2.457	178 V	- 2.737
6.2 Wijkteams	- 1.739	- 1.968	- 1.867	101 V	- 2.041
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	- 2.453	- 2.205	- 2.196	10 V	- 2.706
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	- 7.057	- 7.709	- 7.488	221 V	- 7.361
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	- 5.780	- 6.693	- 6.944	- 251 N	- 6.577
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	- 41	-	- 0	- 0 N	- 0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	- 1.711	- 1.312	- 1.238	74 V	- 1.347
7.1 Volksgezondheid	- 1.447	- 1.516	- 1.412	104 V	- 1.449
Totaal 02 Jeugd en WMO	- 22.855	- 24.037	- 23.602	436 V	- 24.218
03 Onderwijs Cultuur en sport					
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	- 8	- 11	- 9	2 V	- 12
4.2 Onderwijshuisvesting	- 1.343	- 1.211	- 1.180	31 V	- 1.354
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	- 1.307	- 1.476	- 1.449	27 V	- 1.446
5.1 Sportbeleid en activering	- 470	- 744	- 705	40 V	- 411
5.2 Sportaccommodaties	- 4.440	- 4.054	- 4.048	6 V	- 4.523
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	- 1.562	- 1.566	- 1.602	- 36 N	- 1.635
5.4 Musea	- 6	- 10	- 12	- 2 N	- 32
5.5 Cultureel erfgoed	- 47	- 35	- 27	8 V	- 46
5.6 Media	- 1.435	- 1.435	- 1.532	- 97 N	- 1.528
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-	- 25	- 0	25 V	-
Totaal 03 Onderwijs Cultuur en sport	- 10.619	- 10.567	- 10.564	3 V	- 10.987
04 Mobiliteit en bereikbaarheid					
2.1 Verkeer en vervoer	- 5.532	- 5.434	- 5.368	66 V	- 5.447
2.2 Parkeren	- 657	- 782	- 721	60 V	- 650
2.5 Openbaar vervoer	- 257	- 236	- 224	12 V	- 249
7.2 Riolering	- 3.287	- 3.130	- 3.180	- 50 N	- 2.840
Totaal 04 Mobiliteit en bereikbaarheid	- 9.733	- 9.582	- 9.493	89 V	- 9.185
05 Woon en leefomgeving					
2.1 Verkeer en vervoer	- 332	- 373	- 380	- 7 N	- 245
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	- 4.075	- 5.178	- 4.476	702 V	- 5.338
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 1.954	- 1.862	- 1.880	- 18 N	- 2.229
7.3 Afval	- 3.334	- 3.730	- 3.765	- 35 N	- 3.197
7.4 Milieubeheer	- 1.303	- 1.540	- 1.492	48 V	- 1.956
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	- 415	- 405	- 422	- 17 N	- 370
8.1 Ruimtelijke ordening	- 505	- 472	- 481	- 10 N	- 550
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	- 2.590	- 5.386	- 4.122	1.264 V	- 3.483
8.3 Wonen en bouwen	- 1.745	- 1.485	- 1.329	157 V	- 1.305
Totaal 05 Woon en leefomgeving	- 16.254	- 20.432	- 18.348	2.084 V	- 18.674

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten per taakveld	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
LASTEN					
Saldo van baten en lasten					
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening					
0.1 Bestuur	- 1.934	- 1.970	- 2.067	- 97 N	- 2.960
0.2 Burgerzaken	- 603	- 616	- 581	35 V	- 696
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	- 369	- 338	- 319	19 V	- 443
0.5 Treasury	68	- 58	- 44	14 V	- 253
0.61 OZB woningen	- 389	- 414	- 379	35 V	- 410
0.62 OZB niet-woningen	- 18	- 18	-	18 V	-
0.64 Belastingen overig	- 52	- 53	- 49	3 V	- 42
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds					
0.8 Overige baten en lasten	- 380	- 228	- 12	216 V	- 12
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	- 269	- 269 N	-
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	- 2.308	- 2.291	- 2.289	2 V	- 2.214
1.2 Openbare orde en veiligheid	- 763	- 823	- 805	17 V	- 634
Totaal 06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening	- 6.746	- 6.808	- 6.816	- 8 N	- 7.665
99 Overhead					
0.4 Overhead	- 11.400	- 11.471	- 11.055	415 V	- 10.105
Totaal 99 Overhead	- 11.400	- 11.471	- 11.055	415 V	- 10.105
Saldo van baten en lasten	- 92.897	- 101.086	- 97.625	3.460 V	- 96.542
Mutatie reserves	- 747	- 6.061	- 6.890	- 829 N	- 1.689
Resultaat	- 93.644	- 107.147	- 104.515	2.631 V	- 98.231

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten per taakveld	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
B A T E N					
Saldo van baten en lasten					
01 Werk, Economie en Inkomen					
0.64 Belastingen overig					
2.1 Verkeer en vervoer	45	-	-	-	44
3.1 Economische ontwikkeling	-	-	3	3 V	1
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	34	81	76	- 5 N	70
3.4 Economische promotie	497	652	698	46 V	710
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-	0	1	0 V	3
6.3 Inkomensregelingen	6.141	8.746	8.931	185 V	6.325
6.4 Begeleide participatie	32	32	34	2 V	33
6.5 Arbeidsparticipatie	24	43	55	12 V	37
Totaal 01 Werk, Economie en Inkomen	6.772	9.555	9.796	242 V	7.224
02 Jeugd en WMO					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	278	260	263	3 V	274
6.2 Wijkteams	-	5	7	2 V	14
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	100	71	77	7 V	79
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	290	220	256	36 V	259
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-					
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-	401	408	7 V	236
6.82 Geëscaleerde zorg 18-					
7.1 Volksgezondheid	-	1	2	1 V	3
Totaal 02 Jeugd en WMO	668	958	1.014	56 V	866
03 Onderwijs Cultuur en sport					
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	13	9	14	6 V	13
4.2 Onderwijshuisvesting	26	23	20	- 2 N	21
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	54	250	245	- 5 N	233
5.1 Sportbeleid en activering	363	787	596	- 191 N	288
5.2 Sportaccommodaties	1.772	871	1.082	211 V	1.615
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	690	689	675	- 15 N	671
5.4 Musea	-	2	2	-	4
5.5 Cultureel erfgoed	4	7	12	4 V	12
5.6 Media	465	466	485	19 V	473
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie					
Totaal 03 Onderwijs Cultuur en sport	3.388	3.104	3.130	27 V	3.330
04 Mobiliteit en bereikbaarheid					
2.1 Verkeer en vervoer	105	117	140	22 V	205
2.2 Parkeren	80	54	68	13 V	85
2.5 Openbaar vervoer	33	33	35	2 V	34
7.2 Riolering	4.510	4.348	4.371	23 V	4.067
Totaal 04 Mobiliteit en bereikbaarheid	4.728	4.553	4.613	60 V	4.391
05 Woon en leefomgeving					
2.1 Verkeer en vervoer	-	-	10	10 V	5
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4.096	6.190	5.479	- 711 N	5.384
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	57	77	77	1 V	77
7.3 Afval	4.603	4.672	4.709	37 V	4.432
7.4 Milieubeheer	7	258	175	- 83 N	536
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	411	411	452	41 V	397
8.1 Ruimtelijke ordening	44	62	93	32 V	78
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.544	5.623	4.502	- 1.121 N	3.592
8.3 Wonen en bouwen	783	1.456	1.893	436 V	973
Totaal 05 Woon en leefomgeving	12.544	18.749	17.390	- 1.358 N	15.475

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten per taakveld	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
B A T E N					
Saldo van baten en lasten					
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening					
0.1 Bestuur	-	-	342	342 V	1
0.2 Burgerzaken	309	239	314	75 V	418
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	353	418	473	54 V	357
0.5 Treasury	574	512	677	166 V	818
0.61 OZB woningen	6.378	6.064	6.177	114 V	5.212
0.62 OZB niet-woningen	3.850	3.513	3.529	16 V	2.979
0.64 Belastingen overig	274	182	178	- 4 N	267
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefc	52.797	55.688	55.625	- 63 N	51.748
0.8 Overige baten en lasten					
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-	1	1	0 V	3
1.2 Openbare orde en veiligheid	53	22	18	- 4 N	74
Totaal 06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening	64.589	66.639	67.334	695 V	61.876
99 Overhead					
0.4 Overhead	46	50	65	15 V	67
Totaal 99 Overhead	46	50	65	15 V	67
Saldo van baten en lasten	92.735	103.606	103.343	- 264 N	93.230
Mutatie reserves	934	3.542	3.464	- 78 N	6.551
Resultaat	93.669	107.149	106.807	- 342 N	99.781

Aanwending onvoorzien

bedragen x € 1.000

Aanwending onvoorzien		Rekening 2020
Stelpost		
Onvoorzien		- 45
Totaal stelpost		- 45
Aanwending		
Noodhulp Molukken		5
Totaal aanwending		5
Restant stelpost onvoorzien		- 40

In onderstaande tabel ziet u dat het structurele resultaat € 2,1 miljoen positief is.

bedragen x € 1.000

Structureel resultaat		Rekening 2020
Resultaat		
Saldo van baten en lasten		5.717
Mutatie reserves		- 3.426
Resultaat		2.292
Af: incidentele baten en lasten		
Incidentele baten en lasten		3.580
Incidentele toevoegingen en onttrekkingen reserves		- 3.427
Af: incidentele baten en lasten		153
Structureel resultaat		2.139

Een specificatie van de incidentele baten en lasten vindt u op de volgende pagina's.

Incidentele baten en lasten

In onderstaande overzichten wordt weergegeven welke uitgaven en inkomsten alleen in 2020 plaatsvinden, de zogenaamde incidentele uitgaven of inkomsten.

bedragen x € 1.000

Totaal - Incidentele baten en lasten		Rekening 2020
Incidentele lasten		
01 Werk, Economie en Inkomen		- 2.873
02 Jeugd en WMO		- 159
03 Onderwijs Cultuur en sport		- 624
04 Mobiliteit en bereikbaarheid		-
05 Woon en leefomgeving		- 476
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening		- 378
99 Overhead		- 24
Totaal incidentele lasten		- 4.534
Incidentele baten		
01 Werk, Economie en Inkomen		2.862
02 Jeugd en WMO		484
03 Onderwijs Cultuur en sport		434
04 Mobiliteit en bereikbaarheid		35
05 Woon en leefomgeving		2.702
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening		1.572
99 Overhead		25
Totaal incidentele baten		8.114
Incidentele toevoegingen reserves		
01 Werk, Economie en Inkomen		- 193
02 Jeugd en WMO		-
03 Onderwijs Cultuur en sport		- 150
04 Mobiliteit en bereikbaarheid		- 130
05 Woon en leefomgeving		- 2.205
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening		- 4.149
99 Overhead		-
Totaal incidentele toevoegingen reserves		- 6.827
Incidentele onttrekkingen reserves		
01 Werk, Economie en Inkomen		-
02 Jeugd en WMO		-
03 Onderwijs Cultuur en sport		-
04 Mobiliteit en bereikbaarheid		-
05 Woon en leefomgeving		109
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening		3.291
99 Overhead		-
Totaal incidentele onttrekkingen reserves		3.400
Totaal		153

Incidentele lasten	Programma	Rekening 2020
Uitvoering retaildeal centrum Nijverdal	1	- 35
Crisis-Stadsarrangement 2020	1	- 19
Agrarische zaken en strat. gebiedsontwikkeling	1	- 16
Verdere ontwikkeling NP Sallandse Heuvelrug	1	- 229
Cofinanciering LEADER project recreatief toeristisch	1	- 21
TOZO (Tijdelijke Ondersteuning Zelfstandige Ondernemers)	1	- 2.366
Coronacompensatie Sociale Werkvoorziening	1	- 111
Coornaffecten op marktopbrengsten	1	- 11
Kwijtschelding gemakkelijkheden retributie	1	- 25
Implementatie lokale uitvoering WSW	1	- 40
Gederfde huurinkomsten wegens corona	2	- 18
Meerkosten zorgaanbieders ivm Corona	2	- 125
Tegemoetkoming wijkverenigingen / buurthuizen ivm corona	2	- 11
Aanvullende subsidie MEE IJsseloever ivm hogere hulpvraag	2	- 15
Afrekening subsidie St. Ruitersport (tlv reserve Accommodatiebeleid)	2	10
Gederfde commerciële huurinkomsten wegens corona	3	- 8
Het Ravijn - zwem sport zorg - materialen e.d. ivm corona	3	- 11
Lasten Sportakkoord	3	- 20
Special Olympics	3	- 16
Lasten projecten ihkv Loopland Overijssel	3	- 227
Op peil brengen Voorziening Privatisering Was-en kleedruimten Sport	3	- 30
Kwijtschelden huur aan sportverenigingen ivm corona	3	- 196
Subsidie Zinnin-organisatie fasering ombuiging	3	- 82
Lasten Talent2020	3	- 26
Lasten Cultuurvisie	3	- 8
Bermbeheerplan ecologisch bermbeheer	5	- 13
Opruimen drugsafval	5	- 20
Asbestbodemsanering	5	- 108
Regeling reductie energieverbruik	5	- 38
Frictiekosten ODT	5	- 51
Visie wonen en zorg	5	- 18
Invoering nieuwe omgevingswet	5	- 219
Uitvoeringskosten groenverkopen	5	- 9
Storting voorziening Appa i.v.m. lage rekenrente	6	- 52
Vennootschapsbelasting - te hoge - aanslag 2016 (bezwaar gemaakt)	6	- 269
Storting voorziening voormalig personeel	6	- 57
Kwijtschelding huren ivm corona	Overhead	- 24
Totaal incidentele lasten		- 4.534

bedragen x € 1.000

Incidentele baten	Programma	Rekening 2020
Uitvoering retaildeal centrum Nijverdal, bijdrage Provincie	1	35
Crisis-Stadsarrangement 2020, bijdrage Provincie	1	19
Verdere ontwikkeling NP Sallandse Heuvelrug, bijdragen Provincie/derden	1	220
TOZO (Tijdelijke Ondersteuning Zelfstandige Ondernemers)	1	2.434
Subsidie Twentse belofte	1	29
Stichting Hulpfonds, afrekening 2019	1	39
Afrekening Soweco inzake ex-Larcom groep	1	86
Vrijval kosten Begeleiding en dagbesteding 2018 en 2019	2	26
Vrijval kosten Huishoudelijke ondersteuning 2018 en 2019	2	52
Voordeel beschermd wonen - Afrekening regio periode 2019	2	406
Afrekening subsidie St. Peuterspeelzalen gemeente Hellendoorn over 2019	3	32
Ontvangen subsidie Rijk Sportakkoord	3	20
Ontvangen subsidie provincie ihkv Loopland Overijssel	3	181
Ontvangen bijdragen andere gemeenten ihkv Loopland Overijssel	3	46
Ontvangen specifieke Subsidie ivm kwijschelding huur sport - corona	3	121
Ontvangen Subsidie Provincie Talent2020	3	26
Ontvangen Subsidie Provincie Cultuurvisie	3	8
Leges en degeneratievergoedingen Nutsbedrijven	4	35
Bermbeheerplan ecologisch bermbeheer, bijdrage Provincie	5	13
Asbestbodemsanering	5	108
Regeling reductie energieverbruik	5	38
Hogere opbrengst leges begrafenisrechten	5	41
Hogere opbrengst leges herziening bestemmingsplannen	5	42
Hogere opbrengst leges bouwvergunningen	5	799
Opbrengst grondverkopen	5	106
Opbrengst groenverkopen	5	214
Vrijval Voorziening Toekomstige verliezen grondbedrijf	5	1.032
Winstnemingen grondexploitaties	5	309
Coronamiddelen via gemeentefondsuitkering	6	1.165
Boekwinsten op verkocht vastgoed	6	134
Boeterentes persoeelshypotheek	6	31
Ontvangen middelen via GFU voor duurzame energie	6	242
Vrijval post elektra uit voorgaande jaren	Overhead	25
Totaal incidentele baten		8.114

bedragen x € 1.000

Incidentele toevoegingen reserves	Programma	Rekening 2020
Toevoeging reserve bijzondere bijstand	1	- 193
Vrij Aanwendbare reserve Reggesteyn	3	- 150
Storting reserve Co-financieringsfonds N35	4	- 59
Storting VAR Centrumplan	4	- 71
Reserve invoeringskosten omgevingswet	5	- 456
Vrijval Voorziening Toekomstige verliezen grondbedrijf --> bufferreserve	5	- 1.032
Winstnemingen grondexploitaties --> bufferreserve	5	- 309
Storting reserve duurzame energie regulier	5	- 116
Storting reserve duurzame energie middelen vanuit gemeentefonds voor inzet komende jaren	5	- 242
Reserve accommodatiebeleid - 1/3-regeling	5	- 50
Storting boekwinsten vastgoed in bufferreserve	6	- 134
Reservering coronamiddelen en ombuigingen in VAR	6	- 918
Storting in VAR voor OZB-verlaging 2021	6	- 380
Budgetoverheveling via VAR	6	- 920
Diverse stortingen VAR	6	- 1.420
Reserve wachtgelden huidige wethouders	6	- 35
Vrijval voorziening Appa ten gunste van financieringsreserve	6	- 342
Totaal incidentele toevoegingen reserves		- 6.827

bedragen x € 1.000

Incidentele onttrekkingen reserves	Programma	Rekening 2020
Reserve accommodatiebeleid - 1/3-regeling	5	10
Onttrekking reserve duurzame energie	5	99
Inzet bufferreserve voor OZB-verlaging 2020	6	222
Diverse onttrekking VAR	6	1.081
VAR: generatiepact	6	215
Financieringsreserve - onttrekking algemene middelen en afschrijvingstermijn	6	223
Bestemming rekeningsaldo 2019	6	1.550
Totaal incidentele onttrekkingen reserves		3.400

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

De verschillen worden hieronder per programma nader toegelicht. Met de aanduiding 'I/S' wordt aangegeven of een mee- of tegenvaller incidenteel (I) dan wel structureel (S) van aard is. Structureel betekent dat de mee- of tegenvaller ook na 2020 in één of meerdere jaren terugkomen. Bij het opstellen van de bestuursrapportage 2021 en/of programmabegroting 2022 worden ze dan meegenomen.

De verschillen worden hieronder per programma nader toegelicht.

Begrotingsrechtmatigheid programma's

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Begrotingsoverschrijdingen zijn in principe onrechtmatig. Volgens de kadernota van de commissie Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn er echter situaties denkbaar, waarbij de overschrijding binnen het door de raad uiteengezette beleid zijn gebleven, zoals compensatie van hogere kosten door direct gerelateerde hogere opbrengsten en kostenoverschrijdingen bij opneemde regelingen. Op de programma's 4 en 6 zijn er overschrijdingen geweest. De uitgaven passen echter wel binnen de kaders die u ons hebt meegegeven en binnen het bestaande beleid. Voor een nadere uiteenzetting van de verschillen verwijzen wij u naar de toelichting op de programmarekening. Wij stellen u voor deze kostenoverschrijdingen met het vaststellen van de jaarrekening te autoriseren.

Programma 1 Werk, economie en inkomen

bedragen x € 1.000

01 Werk, Economie en Inkomen	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Agrarische zaken	- 2	- 52	- 19	33 V	- 3
Algemene baten en lasten	-	-	-	-	- 7
Bijzondere bijstandsverlening	- 1.439	- 1.478	- 1.270	208 V	- 1.540
Economische aangelegenheden	- 395	- 436	- 418	18 V	- 407
Fraudebestrijding	- 53	- 53	- 48	5 V	- 42
Markten	- 46	- 45	- 38	7 V	- 42
Recreatie en Toerisme	- 390	- 641	- 611	30 V	- 578
Schuldhelpverlening	- 303	- 244	- 243	1 V	- 227
Sociale werkvoorziening	- 4.128	- 4.572	- 4.348	224 V	- 4.279
Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	- 7.160	- 9.274	- 9.441	- 166 N	- 7.173
Subsidies	- 0	- 0	-	0 V	-
Toeristenbelasting	- 42	- 43	- 38	6 V	- 34
Begeleiding en huisvesting statushouders	- 200	- 184	- 155	29 V	- 165
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	- 173	- 184	- 193	- 8 N	- 199
Participatie en reïntegratie	- 959	- 982	- 927	55 V	- 1.010
Totaal Lasten	- 15.290	- 18.190	- 17.748	442 V	- 15.707
Baten					
Bijzondere bijstandsverlening	41	41	38	- 3 N	71
Economische aangelegenheden	45	59	57	- 2 N	85
Fraudebestrijding	-	-	-	-	0
Markten	34	23	22	- 1 N	29
Recreatie en Toerisme	50	314	248	- 66 N	222
Schuldhelpverlening	-	-	-	-	1
Sociale werkvoorziening	32	32	34	2 V	33
Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	6.100	8.705	8.893	187 V	6.253
Toeristenbelasting	447	338	450	112 V	488
Begeleiding en huisvesting statushouders	-	0	1	0 V	3
Participatie en reïntegratie	24	43	55	12 V	37
Totaal Baten	6.772	9.555	9.796	242 V	7.224
Saldo van baten en lasten	- 8.518	- 8.635	- 7.951	684 V	- 8.483
Mutatie reserves					
Toevoegingen	-	-	- 193	- 193 N	-
Onttrekkingen	-	-	-	-	122
Mutatie reserves	-	-	- 193	- 193 N	122
Resultaat	- 8.518	- 8.635	- 8.145	491 V	- 8.361

Analyse verschillen (> € 15.000,--)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Vershil	I / S	Toelichting
Lasten			
Agrarische zaken	33 V	I	Voor agrarische zaken en strategische gebiedsontwikkeling is er gekozen eerst een onderzoek te doen en dan pas gericht personeel in te zetten. Dat laatste is in 2020 niet gelukt. Voordeel op uitgaven € 33.000,--.
Bijzondere bijstandsverlening	208 V	I	Een bedrag van € 39.000,-- heeft betrekking op voorgaande jaren. In 2020 is een versobering en uniformering van de beleidsregels doorgevoerd conform de gemaakte afspraken in het kader van de ombuigingen. Daarnaast is er sprake van een moeilijk te kwantificeren corona-effect. Het aantal aanvragen is 124 lager dan in 2019, dat komt neer op een daling van 32%. Het zwaartepunt van de uitgaven ligt bij bewindvoeringskosten.
Economische aangelegenheden	18 V	I	In overleg met de Stichting Promotie Nijverdal SPN is door het college van B&W besloten om het tweede deel van de jaarlijkse subsidie, € 27.500,-, niet uit te betalen (totale subsidie €55.000,--).
Recreatie en toerisme	30 V	I	De uitgaven voor het Nationaal Park Sallandse Heuvelrug (NPSH) vielen ca. € 48.000,-- lager uit. Dit is wel budgettair neutraal omdat de uitgaven worden gedekt door een Provinciale subsidie en bijdragen van derden.
Sociale werkvoorziening	224 V	I	De bijdrage aan Soweco inzake de ex-Larcom populatie is in werkelijkheid € 86.000,-- lager dan door Soweco is geraamd. Dit heeft te maken met incidentele meevallers in personeelskosten en in omzet. Daarnaast is er ruim € 150.000,-- over op het budget dat ontvangen is om de meerkosten corona bij het SW-bedrijf op te vangen. Daarnaast zijn er beperkte overschrijdingen op de post Begeleid Werken en ingeleend personeel.
Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	- 166 N		Het nadeel wordt voor ruim € 50.000,-- veroorzaakt door hogere uitgaven voor participatiewet-uitkeringen en voor het resterende deel door hogere uitgaven inzake Tozo dan verwacht werd bij de najaarsrapportage. Het aantal participatiewet-uitkeringen ligt slechts 1% onder het geraamde aantal, de prijs per uitkering is echter hoger dan verwacht. Tegenover het nadeel van € 166.000,-- staan extra inkomsten van € 187.000,--.
Begeleiding en huisvesting statushouders	29 V	I	Een bedrag van € 17.000,-- wordt veroorzaakt door een lagere inzet van tolken en meevallende kosten van de pilot Technische Taalklas. Het resterende voordeel betreft beperkte overschrijdingen op huisvestingskosten en apparaatskosten.
Participatie en re-integratie	55 V		Van het voordeel heeft € 20.000,-- betrekking op lagere apparaatskosten. Daarnaast is er minder inzet geweest op diverse onderdelen zoals scholing, reiskosten, medische adviezen, begeleiding nieuw beschut en werkplekaanpassingen. Grotendeels heeft dit te maken met de beperkte mogelijkheden door de coronamaatregelen.
Overige afwijkingen	11 V	I	Overige afwijkingen zijn het resultaat van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal lasten	442 V		

Baten			
Recreatie en Toerisme	- 66 N	I	Vanwege coronamaatregelen heeft het Avonturenpark praktisch heel 2020 te maken gehad met zeer sterke beperking in aantallen bezoekers per dag. Daardoor tegenvallende omzet. Op basis hiervan is besloten de vermakelijkhedenretributie te halveren van € 50.000.-- naar € 25.000.--.
Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	187 V		Lagere baten voor Nationaal Park Sallandse Heuvelrug (NPSH) ca. € 48.000,--. Zie toelichting bij lasten. De baten inzake Tozo zijn € 126.000,-- hoger dan geraamd. Verder laten de posten terugvordering en verhaal een behoorlijke overschrijding zien en zijn er minder posten als dubieus beoordeeld waardoor er een bedrag van € 25.000,-- vrij kon vallen uit de betreffende voorziening.
Toeristenbelasting	112 V	I	Van het Rijk hebben we een vergoeding (€ 109.000,--) gehad ter compensatie voor het wegvallen van een deel van de toeristenbelasting. De toeristenbelasting wordt achteraf op aangifte opgelegd. Inmiddels is gebleken dat het aantal overnachtingen in de Hellendoornse toeristische sector enorm is meegevallen, hoewel er minder overnachtingen waren dan in 2019. De opbrengst was lager dan in 2019, terwijl de tarieven verhoogd zijn conform de afspraken met de HORT.
Overige afwijkingen	9 V	I	Overige afwijkingen zijn het resultaat van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal baten	242 V		
Mutatie reserves			
Storting Reserve	- 193 N	I	Conform bestaand beleid wordt de onderschrijding op het product bijzondere bijstand toegevoegd aan de reserve bijzondere bijstand om mogelijke meerkosten in de komende jaren op te kunnen vangen.
Overige afwijkingen	- 0 N		
Totaal mutatie reserves	- 193 N		
Totaal afwijkingen	491 V		

Programma 2 Jeugd en Wmo

bedragen x € 1.000

02 Jeugd en WMO	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Jeugd en gezin	- 137	- 44	- 36	7 V	- 49
Maatschappelijk werk/slachtofferhulp	- 388	- 388	- 388	-	- 422
Sociaal en cultureel werk	- 1.672	- 1.762	- 1.684	78 V	- 1.925
Buurt en clubhuizen	- 288	- 283	- 239	44 V	- 218
Hygiënebegeleiding Kinderopvang	- 141	- 158	- 109	48 V	- 124
Preventie en clientondersteuning	- 338	- 333	- 332	1 V	- 611
Toegang tot eerste en tweede lijnsvoorziening	- 1.401	- 1.635	- 1.536	99 V	- 1.430
Verstrekking Hulpmiddelen	- 1.534	- 1.277	- 1.295	- 19 N	- 1.699
Begeleiding en dagbesteding WMO (Ondersteuningsbehoefte)	- 3.693	- 4.238	- 4.098	140 V	- 3.927
Verblijf en woonvoorziening	- 6	- 6	- 3	3 V	- 5
Huishoudelijke ondersteuning	- 3.358	- 3.465	- 3.386	79 V	- 3.428
Vervoer 18+	- 920	- 929	- 900	28 V	- 1.007
Jeugdzorg - specialistische zorg	- 5.377	- 6.537	- 6.786	- 250 N	- 6.492
Inloop GGZ, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang	- 41	-	- 0	- 0 N	- 0
Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	- 2.114	- 1.468	- 1.395	73 V	- 1.432
Volksgezondheid	- 1.447	- 1.516	- 1.412	104 V	- 1.449
Totaal Lasten	- 22.855	- 24.037	- 23.602	436 V	- 24.218
Baten					
Sociaal en cultureel werk	9	13	8	- 5 N	22
Buurt en clubhuizen	246	222	242	19 V	245
Hygiënebegeleiding Kinderopvang	23	24	13	- 11 N	7
Toegang tot eerste en tweede lijnsvoorziening	-	5	7	2 V	14
Verstrekking Hulpmiddelen	50	51	52	2 V	38
Begeleiding en dagbesteding WMO (Ondersteuningsbehoefte)	290	621	664	43 V	495
Vervoer 18+	50	20	25	5 V	41
Volksgezondheid	-	1	2	1 V	3
Totaal Baten	668	958	1.014	56 V	866
Saldo van baten en lasten	- 22.187	- 23.079	- 22.588	492 V	- 23.352
Resultaat	- 22.187	- 23.079	- 22.588	492 V	- 23.352

Analyse verschillen (> € 15.000,--)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Verschil	I / S	Toelichting
Lasten			
Sociaal en cultureel werk	78 V	I	Het gaat hier om een aantal kleinere posten die elk minder zijn dan € 15.000,--, maar opgeteld gaat het om vrij veel geld.
Buurt- en clubhuizen	44 V	I	Het gebouwenonderhoud op de gemeentelijke accommodaties is meegevallen. Zo is op de Holtink € 19.000,-- minder uitgegeven en ook op het Noaberhuus (€ 10.000,--), 't Trefpunt (€ 7.000,--) en op Kulturhus Kruidenwijk (€ 11.000,--) zijn minder lasten geweest.
Hygiënebegeleiding Kinderopvang	48 V	I	Er zijn veel minder aanvragen geweest voor Kinderopvang en gastouders om te worden ingeschreven in het landelijk register, daarom is er ook veel minder vaak een keuring hygiënebegeleiding door de GGD uitgevoerd. Ruim € 38.000,-- minder kosten, maar ook € 12.000,-- minder ontvangen leges.
Verstrekking hulpmiddelen	- 19 N	I	Binnen de verstrekkingen was een structurele ombuiging voorzien van € 100.000,--. Bij de najaarsrapportage bleek dat het budget voor een groot gedeelte niet zou worden benut en is op dit budget € 230.000,-- incidenteel afgeraamd. Uiteindelijk zien we een beperkt tekort ontstaan, dan we hadden verwacht bij de doorrekening in oktober. In december hebben we inzet gepleegd om de wachtlijst en wachttijd te verkorten. Dat is gelukt en veel indicaties zijn daarmee afgehandeld. Dit heeft zeker effect gehad op de verstrekking van de hulpmiddelen, waarbij vooral extra uitgiftes op rolstoelen zijn gedaan.
Toegang tot eerste en tweede lijnsvoorziening	99 V	I	Voordeel ontstaat voor een groot gedeelte door voordelig saldo van de doorbelaste personele lasten (€ 70.000,--). Daarnaast resteert een gedeelte van het budget voor POH en is de post onvoorzien niet volledig gebruikt.
Begeleiding en dagbesteding WMO	140 V	I/S	Vanuit de doorbelasting personeel ontstaat een nadeel van € 11.000,--. Bij de doorrekening in oktober hielden we rekening dat de ombuiging met € 195.000,-- niet zou worden behaald, dit bedrag is toen bijgeraamd. We zien nu een voordeel op de zorgkosten Begeleiding en dagbesteding van € 130.000,--. Dit ontstaat door een vrijval van kosten uit 2019 van € 26.000,--. Het effect van corona en strenger indiceren zien we ook terug in de cijfers. Er zijn lagere kosten op de dagbesteding door corona. We zien namelijk dat de verzilveringsgraad bij dagbesteding voor 2020 (tot nu toe) op iets meer dan 50% zit. In 2019 was dit 67%. Voor individuele begeleiding heeft corona niet dit effect. Daar ligt de verzilveringsgraad in 2020 op een ruime 69%, waar dit in 2019 iets minder dan 67% was. Daarnaast is een klein voordeel op de PGB's van € 9.000,-- en de verwachte meerkosten van corona door zorgaanbieders (€ 9.000,--)
Huishoudelijke ondersteuning	79 V	I/S	Ten aanzien van de huishoudelijke ondersteuning is er bij de najaarsrapportage € 30.000,-- bijgeraamd. Bij de jaarafsluiting ontstaat een voordelig saldo, die deels wordt veroorzaakt door vrijval van kosten uit 2018 en 2019 (€ 52.000,--). Per saldo betekent dit dat de ombuiging van € 600.000,-- in 2020 op dit budget nagenoeg behaald is. Het strikter indiceren heeft zijn effect gehad op de ontwikkeling van de kosten. Daarnaast is als uitvloeisel van de nieuwe beleidsregels voor algemeen gebruikelijke voorzieningen het onderdeel strijken uit de wasmodule gehaald. Daardoor wordt voortaan minder tijd voor de wasverzorging toegekend. Mogelijk zorgt de coronacrisis ervoor dat sommige inwoners hun verzoek om huishoudelijke ondersteuning nog uitstelden.

Vervoer 18+	28 V	I	Bij de najaarsrapportage is het vervoer in totaliteit doorgerekend. Tegenover dit voordeel zien we een nadeel van € 34.000,-- bij leerlingenvervoer.
Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	73 V	I	Het Landelijk Transitie Arrangement (LTA) is voor de gemeente erg lastig te voorspellen. De kosten kunnen erg hoog zijn en dit arrangement is ingesteld voor anonieme hulp. De contracten zijn landelijk afgesloten. In 2020 hebben we € 25.000,-- minder uitgegeven dan begroot, maar dat komt ook omdat we voorzichtig ramen. Voor het overige zijn er vooral voordelen vanuit de OZJT / Samen14 en dan met name de 24-uurszorg en crisisbedden. Daar is € 43.000,-- overgebleven op het budget. Een aantal innovatieve projecten konden we in 2020 niet uitvoeren (€ 35.000,--). Tot slot is er op de Ambulante spoedhulp een tekort van € 24.000,-. Hierbij valt op dat er erg laat is gefactureerd.
Jeugdzorg specialistische zorg	- 250 N	I	Er is in het laatste kwartaal volgens de prognoses van de Sociale Verzekeringsbank veel meer uitgegeven aan PGB's, een nadeel van € 30.000,-- t.o.v. de bijgestelde begroting. De continuïteitsbijdrage is juist € 26.000,-- lager dan geraamd. De ondersteuningsbehoefte individueel laat een overschrijding zien van € 161.000,-- op een begroting van € 3,6 miljoen. Deze stijging wordt veroorzaakt door een hogere verzilvering naar , die bovendien in het laatste kwartaal nog eens opvallend is gestegen. Ook bij Wonen en Jeugd zien we meer kosten dan begroot, € 70.000,-, dat wordt veroorzaakt doordat we eind 2020 geconfronteerd werden met kosten die vanuit het woonplaatsbeginsel voor rekening van de gemeente Hellendoorn horen te komen. De kosten waren in eerste instantie door een andere gemeente betaald.
Volksgezondheid	104 V	I	De inzet van de jeugdarts als onderdeel van het maatwerk Jeugd en Gezin bleek lastig te zijn. De GGD kon namelijk geen jeugdarts leveren en betaalde ruim € 33.000,-- terug. Daarnaast hadden we € 18.000,-- voordeel op collectieve preventie activiteiten het lokaal volksgezondheidsbeleid is nog niet tot uitvoer gekomen. Aan de Regio Twente is voor reguliere bijdrage GGD en het Ambulancevervoer € 18.000,-- minder uitgegeven, o.a. door lagere wachtgeldverplichtingen. De kosten voor Gezond in de Stad zijn ook nog eens € 10.000,-- lager uitgevallen.
Overige afwijkingen	12 V	I	Overige afwijkingen zijn het resultaat van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal lasten	436 V		
Baten			
Buurt- en clubhuizen	19 V	I	Voor al onze huurders geldt dat we in verband met Corona een tegemoetkoming in de huurlasten hebben aangeboden. Voor de beide kinderopvangorganisaties in de Holtink geldt echter dat ze daar geen gebruik van hebben gemaakt, omdat de exploitatie min of meer doorliep en de ouders via de belastingdienst zijn gecompenseerd. Hierdoor hebben we als gemeente een voordeel van € 17.500,--
Begeleiding en dagbesteding WMO	43 V		Op dit product zien we een voordeel op de teruggave begeleid wonen (€ 7.000,--) van centrum gemeente Almelo en een meevaller op de eigen bijdrage van € 36.000,--. In een eerder stadium is een inschatting gemaakt van de eigen bijdrage, waarbij ook de maanden waarin niet geïnd is, ook een bijdrage van het Rijk is ontvangen.
Overige afwijkingen	- 6 N	I	Overige afwijkingen zijn het resultaat van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal baten	56 V		
Mutatie reserves			
Overige afwijkingen	-		
Totaal mutatie reserves	-		
Totaal afwijkingen	492 V		

Programma 3 Cultuur, onderwijs en sport

bedragen x € 1.000

03 Onderwijs Cultuur en sport	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Algemeen sportbeleid	- 470	- 744	- 705	40 V	- 411
Bibliotheek	- 1.416	- 1.416	- 1.513	- 97 N	- 1.500
Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	- 111	- 111	- 107	3 V	- 97
Kunst en Cultuur	- 1.547	- 1.551	- 1.587	- 36 N	- 1.606
Musea / expositieruimten	- 6	- 10	- 12	- 2 N	- 32
Muziekschool	-	-	-	-	- 1
Onderwijshuisvesting	- 1.343	- 1.211	- 1.180	31 V	- 1.354
Algemeen voorschools- en onderwijsbeleid	- 439	- 449	- 427	22 V	- 428
Leerlingenvervoer	- 640	- 641	- 676	- 34 N	- 612
Peuteropvang	- 118	- 301	- 240	61 V	- 309
Het Ravijn-zwem sport zorg - sport technisch	- 948	- 862	- 883	- 21 N	- 1.029
exploitatie sportaccommodaties	- 1.400	- 1.208	- 1.212	- 5 N	- 1.375
Het Ravijn - zwem sport zorg - onderhoud accommodatie	- 1.640	- 1.517	- 1.491	26 V	- 1.626
Onderhoud sport accommodaties	- 451	- 468	- 462	6 V	- 493
Evenementen	- 15	- 15	- 15	-	- 28
Monumentenzorg	- 19	- 8	- 9	- 1 N	- 23
Beheer monumentaal vastgoed	- 29	- 27	- 18	9 V	- 23
Lokale omroep	- 27	- 30	- 28	2 V	- 40
Totaal Lasten	- 10.619	- 10.567	- 10.564	3 V	- 10.987
Baten					
Algemeen sportbeleid	363	787	596	- 191 N	288
Bibliotheek	465	466	485	19 V	473
Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	20	20	21	1 V	21
Kunst en Cultuur	690	689	675	- 15 N	671
Musea / expositieruimten	-	2	2	-	4
Onderwijshuisvesting	26	23	20	- 2 N	21
Algemeen voorschools- en onderwijsbeleid	30	225	220	- 6 N	207
Leerlingenvervoer	4	4	3	- 1 N	4
Peuteropvang	-	0	1	0 V	1
Het Ravijn-zwem sport zorg - sport technisch	949	395	510	115 V	881
exploitatie sportaccommodaties	798	429	520	92 V	703
Het Ravijn - zwem sport zorg - onderhoud accommodatie	15	31	34	3 V	32
Onderhoud sport accommodaties	11	16	18	2 V	0
Beheer monumentaal vastgoed	4	7	12	4 V	12
Lokale omroep	13	9	14	6 V	13
Totaal Baten	3.388	3.104	3.130	27 V	3.330
Saldo van baten en lasten	- 7.231	- 7.464	- 7.434	29 V	- 7.657
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 150	- 150	- 150	-	- 100
Onttrekkingen	-	-	-	-	30
Mutatie reserves	- 150	- 150	- 150	-	- 70
Resultaat	- 7.381	- 7.614	- 7.584	29 V	- 7.727

Analyse verschillen (> € 15.000,--)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Verschil	I / S	Toelichting
Lasten			
Onderwijshuisvesting	31 V	I	Voor rente en afschrijving op de investeringen zien we € 18.000,-- voordeel. Het restant bestaat uit meerdere bedragen lager dan € 15.000,--
Algemeen voorschools en onderwijsbeleid	22 V	I	Het voordeel wordt veroorzaakt door lagere kosten leerlingenprognoses e.d. en lagere vervoerskosten voor bewegingsonderwijs. Door de corona-ontwikkelingen zijn lessen niet doorgedaan en hoefden leerlingen minder te worden vervoerd.
Leerlingenvervoer	- 34 N	I	Bij de najaarsrapportage is het vervoer in totaliteit doorgerekend. Tegenover dit voordeel zien we een voordeel van € 28.000,-- bij wmo vervoer.
Peuteropvang	61 V	I	De kinderopvang wordt door de gemeente niet gesubsidieerd, maar voor noodopvang hebben wij via het gemeentefonds middelen gekregen, zoals nachtopvang en het bieden aan kinderopvang voor essentiële beroepen. Die middelen hebben wij daar vervolgens ook voor bestemd, maar vervolgens is deze opvang aangeboden zonder dat er een beroep werd gedaan op die middelen. Een voordeel van € 25.000,--. Daarnaast heeft St. Peuterspeelzalen gemeente Hellendoorn een deel van de subsidie over 2019 terugbetaald (€ 32.000,--) doordat ze een overschot hadden en voldoende reserves.
Algemeen sportbeleid	40 V	I	In verband met de Specifieke Uitkering Sport (SPUK) is er aan de lastenkant een stelpost geraamd van € 25.000,--, die raming is niet verdeeld. Bij de combinatiefuncties hebben we nog formatie niet ingevuld en daarom € 30.000,-- over. Voor het project Looiland Overijssel is de gemeente Hellendoorn penvoerder, en dat betekent dat we de inkomsten van de provincie en de eigen bijdrages van de gemeente moeten matchen met de uitgaven. Beiden zijn nu € 22.000,-- hoger.
Exploitatie sportaccommodaties	25 V	I	Hier hebben we een voordeel van € 25.000,-- op de doorbelaste kosten vanuit de overhead van team Sport. Daar is veel minder uitgegeven en dus is er aan de buitensport een lagere doorbelasting. We hebben ook een nadeel van € 30.000,-- omdat we de voorziening Privatisering Was-en kleedruimten op peil moesten brengen. De voorziening bedraagt nu € 670.000,-- en dekt de verplichtingen af.
Kunst en Cultuur	- 36 N	I	Dit heeft deels te maken met een ander bevoorschottingsschema van Talent2020; zowel op de inkomsten- als aan de uitkomstenkant scheelt dat € 16.000,--. Uit het Lagroup-onderzoek bleek al dat Zin in de bezuinigingen in de eerste jaren niet volledig kon behalen, maar in latere jaren wel. Ter egalisatie zou een bedrag uit de VAR worden gehaald en later weer teruggestort. Per abus is het collegebesluit van de subsidieverlening, waarin daarnaast nog Cao-consequenties zaten, niet voorgelegd aan de Raad in de burap en is ook de begroting niet gewijzigd.
Bibliotheek	- 97 N	I	Uit het Lagroup-onderzoek bleek al dat Zin in de bezuinigingen in de eerste jaren niet volledig kon behalen, maar in latere jaren wel. Ter egalisatie zou een bedrag uit de VAR worden gehaald en later weer teruggestort. Per abus is het collegebesluit van de subsidieverlening, waarin daarnaast nog Cao-consequenties zaten, niet voorgelegd aan de Raad in de burap en is ook de begroting niet gewijzigd.
Overige afwijkingen	- 9 N	I	Overige afwijkingen zijn het resultaat van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal lasten	3 V		

Baten			
Algemeen sportbeleid	- 191 N	I	Het grootste nadeel aan de inkomstenkant (€ 216.000,-) is de opgenomen afrekening van de SPUK. Gemeenten moeten vooraf op basis van de begroting de uitkering aanvragen, vervolgens wordt er van het aangevraagde bedrag ongeveer 80% verleend. En bij de afrekening blijkt nu dat we terug moeten betalen. Dit wordt veroorzaakt doordat we minder (investerings-)uitgaven hebben gehad binnen de sport. Investeringsprojecten zijn doorgeschoven naar latere jaren en komen dan opnieuw in aanmerking voor de SPUK. Daarnaast is hier ook een hogere bijdrage van € 22.000,- opgenomen i.v.m. Loopland Overijssel.
Het Ravijn-zwem sport zorg-sport technisch	115 V	I	We hebben bij de najaarsnota een inschatting gemaakt van de inkomsten, waarbij met de kennis van nu duidelijk is dat we te voorzichtig waren. Voor de losse kaartjes, zwemlessen e.d. hebben we € 83.000,- meer opbrengsten gehad en voor de huurinkomsten vanuit de verenigingen een voordeel van € 27.000,-
Exploitatie sportaccommodaties	92 V	I	Voor de buitensport hebben we € 27.000,- meer inkomsten gekregen en voor de binnensport zelfs € 72.000,- Voor kwijtscholden huur zijn we door het Rijk gecompenseerd; voor de periode 15 maart tot 30 juni was dat € 121.000,-. De compensatieregeling voor de inkomstenderving in het laatste kwartaal wordt in de loop van 2021 door het Rijk bekend gemaakt. We hebben in dat kwartaal circa € 75.000,- huur kwijtscholden.
Kunst en cultuur	- 15 N	I	Dit is een ander bevoorschottingsschema voor Talent2020 voor 2020 zo'n € 16.000,- lager.
Bibliotheek	19 V	I	Het voordeel op deze post betreft huur en bijdragen Facilitaire Diensten voor de locaties Nijverdal en Daarlerveen. Dit wordt overigens volledig gesubsidieerd.
Overige afwijkingen	7 V	I	Overige afwijkingen zijn het resultaat van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal baten	27 V		
Mutatie reserves			
Totaal mutatie reserves	-		
Totaal afwijkingen	29 V		

Programma 4 Mobiliteit en bereikbaarheid

bedragen x € 1.000

04 Mobiliteit en bereikbaarheid	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Aanleg en reconstructie wegen	- 1.381	- 1.324	- 1.309	15 V	- 1.241
Bermen en sloten	- 623	- 628	- 624	4 V	- 618
Gladheidsbestrijding	- 136	- 135	- 111	24 V	- 117
Onderhoud verhardingen	- 1.467	- 1.504	- 1.508	- 4 N	- 1.681
Openbaar vervoer	- 257	- 236	- 224	12 V	- 249
Parkeren	- 657	- 782	- 721	60 V	- 650
Straatmeubilair	- 179	- 170	- 173	- 3 N	- 156
Straatreiniging	- 548	- 537	- 515	21 V	- 634
Verkeer	- 296	- 289	- 284	5 V	- 292
Wegbeheer algemeen	- 856	- 799	- 792	6 V	- 649
Verkeerseducatie	- 49	- 49	- 52	- 3 N	- 58
Ontwikkeling GRP	- 2.264	- 2.096	- 2.159	- 63 N	- 1.922
Aanleg, beheer en onderhoud riolering	- 1.016	- 1.027	- 1.017	9 V	- 911
Inkomsten rioolheffing	- 8	- 8	- 4	4 V	- 6
Totaal Lasten	- 9.733	- 9.582	- 9.493	89 V	- 9.185
Baten					
Aanleg en reconstructie wegen	-	-	-	-	0
Bermen en sloten	-	-	-	-	17
Gladheidsbestrijding	-	-	-	-	3
Onderhoud verhardingen	-	45	70	25 V	83
Openbaar vervoer	33	33	35	2 V	34
Parkeren	80	54	68	13 V	85
Straatmeubilair	-	-	1	1 V	1
Straatreiniging	1	1	2	1 V	14
Verkeer	-	-	-	-	5
Wegbeheer algemeen	68	35	28	- 7 N	38
Verkeerseducatie	37	37	39	2 V	44
Ontwikkeling GRP	-	-	-	-	- 368
Aanleg, beheer en onderhoud riolering	21	65	102	37 V	71
Inkomsten rioolheffing	4.489	4.283	4.269	- 14 N	4.364
Totaal Baten	4.728	4.553	4.613	60 V	4.391
Saldo van baten en lasten	- 5.004	- 5.029	- 4.880	149 V	- 4.794
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 130	- 130	- 130	-	-
Onttrekkingen	-	-	-	-	2.003
Mutatie reserves	- 130	- 130	- 130	-	2.003
Resultaat	- 5.134	- 5.159	- 5.010	149 V	- 2.791

Analyse verschillen (> € 15.000,--)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Vershil	I / S	Toelichting
Lasten			
Aanleg en reconstructie wegen	15 V	I	Met name lagere toerekening loonkosten € 17.000,--.
Straatreiniging	21 V	I	Door het warme zomerweer was er minder onkruidbestrijding op verhardingen nodig. Verder zijn er nagenoeg geen evenementen geweest waardoor er minder is geveegd, minder zwerfvuil verzameld en daardoor minder uitgegeven aan stortkosten van veegzand, kolkenlib en afval.
Gladheidsbestrijding	24 V	I	Door de gunstige weersomstandigheden is er minder gestrooid in 2020.
Parkeren	60 V	I	De kosten voor het beheer van de parkeergarage vielen € 40.000,-- lager uit. Dit komt met name door minder aantal calls vanaf de intercommen, minder kluistrekkingen door corona, minder storingen aan de garageapparatuur en de beheerder heeft meer storingen zelf kunnen oplossen waardoor er minder kosten zijn gemaakt voor opvolging. De overige meevallers (€ 20.000,--) betreffen de kosten voor parkeren op straatniveau.
Ontwikkeling GRP	- 63 N	I	Dit verschil wordt met name verklaard door een hogere storting in de voorziening egalisatie rioolheffing van € 165.000,-- en een lagere toerekening van loonkosten en doorberekening kostenplaatsen van totaal € 80.000,--.
Overige afwijkingen	32 V	I	Een vrijval van nog te betalen kosten voor elektra van voorgaande jaren van € 20.000,-- Overige afwijkingen zijn het resultaat van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal lasten	89 V		
Baten			
Onderhoud verhardingen	25 V	I	Hogere inkomsten uit leges en degeneratievergoedingen nutsbedrijven
Aanleg, beheer en onderhoud riolering	37 V	I	Er zijn veel rioolaansluitingen gemaakt in de nieuwbouwwijk Hellendoorn-Noord en de Heemtuin waarvoor een bijdrage vanuit de betreffende grondexploitatie is ontvangen.
Overige afwijkingen	- 2 N	I	Overige afwijkingen zijn het resultaat van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal baten	60 V		
Mutatie reserves			
Overige afwijkingen	-		
Totaal mutatie reserves	-		
Totaal afwijkingen	149 V		

Programma 5 Woon en leefomgeving

bedragen x € 1.000

05 Woon en leefomgeving	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Bedrijventerreinen	- 4.075	- 5.178	- 4.476	702 V	- 5.338
Bestemmingsplannen	- 495	- 462	- 472	- 10 N	- 546
Bouwgrondexploitatie	- 2.590	- 5.386	- 4.122	1.264 V	- 3.483
Dierplaagbestrijding	- 4	- 4	- 4	- 0 N	- 2
Grondzaken	- 186	- 201	- 191	11 V	- 224
Herinrichting woonomgeving	- 29	- 28	- 28	0 V	- 33
Hondenuitlaatplaatsen en -toiletten	- 16	-	-	-	- 49
Huishoudelijk afval	- 3.264	- 3.660	- 3.675	- 15 N	- 3.106
Milieu algemeen	- 408	- 644	- 572	72 V	- 860
Milieubeheer bedrijven	- 868	- 869	- 895	- 25 N	- 1.089
Natuur en landschap	- 165	- 178	- 174	5 V	- 687
Openbaar groen	- 1.967	- 1.949	- 1.992	- 43 N	- 1.600
Structuurplannen	- 10	- 10	- 10	0 V	- 4
Uitvoering Wet geluidhinder	- 22	- 23	- 21	2 V	- 5
Vergunningen volkshuisvesting	- 1.467	- 1.173	- 1.038	135 V	- 979
Wonen	- 56	- 78	- 69	9 V	- 64
Woonwagens	- 6	- 6	- 3	2 V	- 5
Speelplaatsen	- 138	- 108	- 95	13 V	- 138
Inkomsten afvalstoffenheffing	- 8	- 8	- 2	5 V	- 4
Verwerking Bedrijfsafval	- 63	- 63	- 88	- 25 N	- 87
Begraafplaatsen	- 415	- 405	- 422	- 17 N	- 370
Totaal Lasten	- 16.254	- 20.432	- 18.348	2.084 V	- 18.674
Baten					
Bedrijventerreinen	4.096	6.190	5.479	- 711 N	5.384
Bestemmingsplannen	44	62	93	32 V	77
Bouwgrondexploitatie	2.544	5.623	4.502	- 1.121 N	3.592
Grondzaken	46	269	358	89 V	294
Huishoudelijk afval	1.242	1.311	1.364	53 V	1.346
Milieu algemeen	3	254	172	- 82 N	497
Milieubeheer bedrijven	1	1	1	- 0 N	37
Natuur en landschap	-	20	13	- 7 N	1
Openbaar groen	57	57	74	17 V	75
Structuurplannen	-	-	-	-	0
Uitvoering Wet geluidhinder	2	2	2	- 0 N	2
Vergunningen volkshuisvesting	717	1.167	1.514	347 V	655
Wonen	-	-	0	0 V	4
Woonwagens	21	21	20	- 0 N	20
Speelplaatsen	-	-	-	-	6
Inkomsten afvalstoffenheffing	3.282	3.282	3.266	- 15 N	3.004
Verwerking Bedrijfsafval	79	79	79	0 V	82
Begraafplaatsen	411	411	452	41 V	397
Totaal Baten	12.544	18.749	17.390	- 1.358 N	15.475
Saldo van baten en lasten	- 3.709	- 1.683	- 957	726 V	- 3.199
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 214	- 2.051	- 2.269	- 217 N	- 256
Onttrekkingen	130	185	173	- 12 N	1.078
Mutatie reserves	- 84	- 1.866	- 2.095	- 229 N	822
Resultaat	- 3.793	- 3.550	- 3.053	497 V	- 2.377

Analyse verschillen (> € 15.000,--)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Vershil	I / S	Toelichting
Lasten			
Bedrijventerreinen	460 V	I	Er zijn minder kosten gemaakt op de grondexploitatie bedrijventerreinen dan is begroot.
	242 V	I	Doordat er minder verkocht is dan begroot, hoeft minder administratief te worden overgezet.
Openbaar groen	- 43 N	I	Hogere toerekening loonkosten € 30.000,-- en hogere doorbelasting kostenplaatsen € 13.000,--.
Huishoudelijk afval	- 15 N	I	Bij het transport en verwerking van huishoudelijk afval hebben we de volgende grotere verschillen:
		I	Voordeel restafval € 44.000,--: De eindafrekening voor grof HHA van circa € 27.500,-- is ten onrechte geboekt op restafval. Daarnaast is een restitutie afvalstoffenbelasting uit 2019 ontvangen van € 16.000,--.
		I	Voordeel grof HHA € 20.000,--: Lagere kosten door een betere scheiding van het grof huishoudelijk afval op het afvalbrengpunt.
		I	Voordeel papier € 19.000,--: Lagere kosten voor afkeur dan bij de bestuursrapportage is ingeschat.
		I	Nadeel verpakkingsmaterialen € 153.000,--: We hebben extra kosten als gevolg van 100% afkeur over de periode juli t/m november. In december is deelafkeur toegepast. Na-ijleffect van sorterings- en vermarktingskosten van materiaal dat vóór 2020 is ingezameld en in 2020 in rekening is gebracht. Diverse ver-/narekeningen over ingezameld verpakkingsmateriaal ingezameld tot soms wel vijf jaar terug. Met name de Pet-trays. Het feit dat Nedvang alsnog btw moet betalen over de door haar te betalen vergoeding kost ons circa € 25.000,-- aan heffingsrente.
Verwerking bedrijfsafval	- 25 N	I	Verder zijn er nog allerlei kleinere verschillen. De verwerkingskosten voor groenafval zijn te laag ingeschat. Daarnaast was niet bekend hoe de inzameling van een aantal nieuwe afvalstromen zou verlopen. Met name de kosten voor verwerking van matrassen waren relatief hoog.
Milieu algemeen	72 V	I	Dit is voor circa € 67.000,-- het gevolg van minder uitgaven op de asbestbodem saneringsopgave en voor € 18.000,-- het gevolg van minder uitgaven voor de regeling reductie energieverbruik (RRE). Voor beiden staat hier een gelijk bedrag aan minder inkomsten tegenover omdat deze kosten worden vergoed door respectievelijk de provincie en het Rijk.
Milieubeheer bedrijven	- 25 N	I	De kosten voor het opruimen van gedumpt drugsafval aan de Ossenkampweg levert een nadeel op van € 19.000,--.
		S	Met name door hogere frictiekosten viel de bijdrage aan de Omgevingsdienst Twente (ODT) € 36.000,-- hoger uit.
Begraafplaatsen	- 17 N	I	We hebben geen kosten gemaakt voor register-riisokaart en externe veiligheid. Dit geeft een voordeel van € 12.000,--.
		I	Dit nadeel wordt veroorzaakt door diverse kleinere verschillen o.a. hogere toerekening loonkosten € 8.000,-- en meerkosten begrafenissen van gemeentewege € 5.000,--.
Bouwgrondexploitatie	1.933 V	I	De kosten voor bouw- en woonrijp maken van grondexploitatie zijn vertraagd, dus minder uitgaven in 2020.
	- 663 N	I	De hogere opbrengsten moeten administratief overgeboekt (zie baten).
Vergunningen volkshuisvesting	135 V	I	Door het uitstel van de inwerkingtreding van de omgevingswet naar 1 januari 2022 zijn ook de activiteiten rondom de invoering getemporeerd. Deze kosten zullen overigens alsnog gemaakt moeten worden. Daarom is het overschot aan middelen van € 105.000,-- teruggestort in de reserve invoering omgevingswet.
		I	Daarnaast zijn er nog enkele kleinere voordelen o.a. een lagere toerekening van loonkosten van € 16.000,--.
Overige afwijkingen	30 V	I	Overige afwijkingen zijn het resultaat van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal lasten	2.084 V		

Baten			
Bedrijventerreinen	- 460 N	I	Lagere verkoopopbrengsten industrieterreinen dan geraamd
	- 242 N	I	Lagere overheveling van kosten (zie lasten)
Openbaar groen	17 V	I	Hogere inkomsten als gevolgd van verkoop van bomen/boomstammen. Daarnaast nog een aantal kleinere inkomsten waardoor het verschil op € 17.000,- uitkomt.
Huishoudelijk afval	53 V	I	Hogere onttrekking voorziening egalisatie afvalstoffenheffing van €44.000,-- Bij de Inzameling van verpakkingsmaterialen hebben we een nadeel van € 24.000,--door een nagekomen afrekening uit 2017 van € 22.000,--. Verder zijn er nog allerlei kleinere voordelen.
Inkomsten afvalstoffenheffing	- 15 N	I	De baten uit de afvalstoffenheffing zijn iets lager uitgekomen.
Milieu algemeen	- 82 N	I	Zie toelichting bij lasten.
Begraafplaatsen	41 V	I	De inkomsten leges begrafenisrechten zijn hoger dan geraamd. Voordeel € 41.000,--.
Bestemmingsplannen	32 V	I	Door meer aanvragen wijziging bestemmingsplannen vallen de inkomsten uit leges hoger uit.
Bouwgrondexploitatie	- 1.933 N	I	Door minder gemaakte kosten, kan er minder administratief worden overgeboekt (zie lasten)
	663 V	I	Hogere verkoopopbrengsten woningbouwexploitaties
	38 V	I	Saldo hogere winstneming op woningbouwexploitaties
	105 V	I	Minder verliesverwachting --> per saldo hogere vrijval voorziening grexten
Vergunningen volkshuisvesting	347 V	I	Door relatief veel grotere aanvragen in december is de opbrengst leges omgevingsvergunning, ondanks de bijstellingen bij zowel de bestuursrapportage als de najaarsnota ca. € 349.000,-- hoger dan geraamd.
Grondzaken	89 V	I	Meeropbrengst verkoop diverse kleine stukjes grond € 44.000,-- en meeropbrengst groenverkopen € 45.000,--.
Overige afwijkingen	- 11 N	I	Overige afwijkingen zijn het resultaat van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal baten	- 1.358 N		
Mutatie reserves			
Algemene baten en lasten	- 136 N	I	Hogere winstnemingen en lagere verliezen (vrijval voorziening) komen ten gunste van de bufferreserve
Milieu algemeen	23 V	I	Lagere kapitaallasten investeringen in duurzame energiemaatregelen, echter ook lagere opbrengsten. Per saldo geeft dit een lagere storting in de reserve
Reserve invoeringskosten omgevingswet	- 106 N	I	Het voordeel van de lagere kosten m.b.t. de invoering van de Omgevingswet is gestort in de reserve. Zie ook de toelichting bij lasten.
Overige afwijkingen	- 10 N	I	
Totaal mutatie reserves	- 229 N		
Totaal afwijkingen	497 V		

Programma 6 Bestuur, veiligheid en dienstverlening

bedragen x € 1.000

06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Algemene baten en lasten	- 207	- 216	- 289	- 73 N	- 18
Bestuurlijke samenwerking en deelnemingen	- 519	- 390	- 438	- 48 N	- 530
Burgerlijke stand	- 191	- 188	- 170	19 V	- 182
Internationale contacten	- 8	- 13	- 7	6 V	- 11
Ondersteuning veiligheidsketen	- 2.239	- 2.219	- 2.219	1 V	- 2.136
Onroerende-zaakbelastingen	- 18	- 18	-	18 V	-
Openbare orde	- 234	- 285	- 269	17 V	- 355
Overige burgerzaken	- 37	- 40	- 49	- 10 N	- 51
Rampenbestrijding	- 49	- 52	- 49	2 V	- 72
Reisdocumenten	- 127	- 155	- 144	11 V	- 176
Rijbewijzen	- 143	- 167	- 161	7 V	- 164
Uitvoering Wet WOZ	- 389	- 414	- 379	35 V	- 410
Verkiezingen	- 84	- 48	- 45	3 V	- 106
Treasury	68	- 58	- 44	14 V	- 253
Gemeenteraad	- 672	- 672	- 691	- 19 N	- 639
College van B&W	- 914	- 914	- 931	- 17 N	- 1.780
Beheer overige gebouwen en gronden	- 369	- 338	- 319	19 V	- 443
Hondenbelasting	- 44	- 45	- 42	3 V	- 36
Handhaving Openbare orde	- 552	- 555	- 549	5 V	- 283
Brandkranen	- 20	- 20	- 21	- 1 N	- 21
Totaal Lasten	- 6.746	- 6.808	- 6.816	- 8 N	- 7.665
Baten					
Algemene baten en lasten	92	-	- 0	- 0 N	93
Burgerlijke stand	88	43	52	9 V	59
Onroerende-zaakbelastingen	10.217	9.565	9.691	126 V	8.180
Openbare orde	-	5	7	2 V	44
Overige burgerzaken	11	11	20	9 V	25
Rampenbestrijding	-	1	1	0 V	3
Reisdocumenten	106	76	83	7 V	148
Rijbewijzen	104	109	159	50 V	185
Uitkering gemeentefonds	47.798	49.936	50.173	237 V	46.699
Uitvoering Wet WOZ	11	11	15	4 V	10
Integratie-uitkering sociaal domein	5.000	5.752	5.452	- 300 N	5.049
Treasury	574	512	677	166 V	818
College van B&W	-	-	342	342 V	1
Beheer overige gebouwen en gronden	353	418	473	54 V	357
Hondenbelasting	182	182	178	- 4 N	174
Handhaving Openbare orde	53	18	11	- 7 N	30
Totaal Baten	64.589	66.639	67.334	695 V	61.876
Saldo van baten en lasten	57.842	59.831	60.518	687 V	54.212
Mutatie reserves					
Toevoegingen	- 253	- 3.730	- 4.148	- 419 N	- 1.333
Onttrekkingen	804	3.357	3.291	- 66 N	3.317
Mutatie reserves	551	- 372	- 857	- 485 N	1.984
Resultaat	58.393	59.459	59.661	202 V	56.196

Analyse verschillen (> € 15.000,--)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Verschil	I / S	Toelichting
Lasten			
Gemeenteraad	- 19 N	I	Verhoging vergoeding raads- en commissieleden viel hoger uit dan waar in de begroting rekening mee is gehouden.
College van B&W	- 17 N	I	Conform de circulaire van BZK moet bij de actuariële waardeberekening per 31 december 2020 rekening worden gehouden met een rekenrente van 0,082%. Dit betekent dat er € 52.000,-- bijgestort moet worden aan pensioenverplichtingen van de (oud)wethouders. Daarnaast is er een voordeel in de loonkosten van de gepensioneerden en B&W. Ook bleven de kosten in verband met representatie achter (€ 15.000,--).
Bestuurlijke samenwerking en deelnemingen	- 48 N	I	We hebben ons hard gemaakt om een lagere bijdrage te moeten betalen aan de Regio. Op basis daarvan hebben we de begroting bijgesteld. De verlaging is ten dele gelukt. Aangezien een deel niet gelukt is hebben we meer uitgegeven dan de (bijgestelde) begroting.
Burgerlijke stand	19 V		Met name de inzet van adviseurs voor de software Key2Burgerzaken is veel minder geweest dan de afgelopen jaren.
Beheer overige gebouwen en gronden	19 V	I	Bij verkoop van een gebouw is het resterende boekverlies als afwaardering geraamd (lasten) maar als negatieve boekwinst meegenomen in het totaal aan boekwinsten/verliezen (baten)
Uitvoering Wet WOZ	35 V	I	De uitvoeringskosten Wet WOZ vallen € 35.000,-- lager uit in 2020. Dit wordt veroorzaakt door lagere uitgaven op werken/inleen derden.
Onroerende zaakbelastingen	18 V	I	Voordeel op inleen derden.
Algemene baten en lasten	- 73 N	I	De belastingdienst heeft ons voor de Vpb 2016 voor € 269.000,-- aangeslagen. We zijn hiertegen in bezwaar gegaan.
		I	Op de stelpost Rijksvoornemens stond nog € 148.000,-- geparkeerd voor uitgaven i.v.m. corona: dit valt weg tegen de extra gemaakte kosten van corona elders in de jaarrekening
		I	De stelpost onvoorzien (€ 40.000,--) is niet aangewend. De storting voor dubieuze debiteuren viel € 28.00,-- lager uit dan begroot omdat er minder dubieuze debiteuren waren.
Openbare orde	17 V	I	Het verschil op dit product wordt veroorzaakt door wat kleine positieve en negatieve verschillen.
Overige afwijkingen	41 V	I	Overige afwijkingen zijn het resultaat van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal lasten	- 8 N		

Baten		
College van B&W	342 V	I Conform de circulaire van BZK moet bij de actuariële waardeberekening per 31 december 2020 rekening worden gehouden met een rekenrente van 0,082%. Dit betekent dat er € 342.000,-- kan vrijvallen aan pensioenverplichtingen voor de reeds gepensioneerde wethouders. Conform bestaand beleid wordt deze vrijval ten gunste van de financieringsreserve gebracht.
Rijbewijzen	50 V	I Voor rijbewijzen geldt dat de normale geldigheid 10 jaar is, maar voor 75 plussers en houders van categorie C en D is dat 5 jaar. We krijgen deze gegevens door van het RDW. We hebben in 2020 3708 rijbewijzen afgegeven.
Beheer overige gebouwen en gronden	54 V	I Er zijn hogere boekwinsten behaald dan waar in de begroting rekening mee gehouden is. Hier mag ook de wegvallende afwaardering (zie 19V lasten) nog bij opgeteld worden
Treasury	166 V	I Door de lage rentestand waarbij bij kortlopende financieringen sprake is van een negatieve rente hebben we hogere rentebaten gehad. (€ 12.000.--). Door de lage rente en extra aflossingen op de personeelshypotheek hebben we bij de bestuursrapportage bij de toegerekende rente en ontvangen rente bij de personeelshypotheek € 63.000,-- afgeraamd. De werkelijk ontvangen rente was € 30.000,-- hoger dan waar rekening mee was gehouden. Ook is er in 2020 gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de rente van hypothecaire geldleningen om te zetten. Hierdoor werd er € 31.000,-- aan boeterentes ontvangen. Daarnaast hebben we € 91.000,-- meer aan dividend ontvangen.
Onroerende-zaakbelastingen-woningen	110 V	I We schreven in de najaarsnota al dat we nog rekening hielden met een aantal verminderingen in het laatste kwartaal 2020. Over geheel 2020 zagen we dat er veel minder verminderingen zijn geweest dan voorgaande jaren. In 2019 hadden we nog ruim € 238.000,-- en in 2018 € 184.000,-- aan verminderingen, in 2020 was dat € 87.000,--.
Onroerende-zaakbelastingen - niet woningen	16 V	I De totale opbrengst van de onroerende zaakbelastingen woningen en niet-woningen (zowel eigenaren als gebruikers) is € 126.000,-- hoger dan geraamd.
Uitkering gemeentefonds	237 V	I In de decembercirculaire zijn nog diverse middelen ontvangen i.v.m. corona. Ook zijn er voordelige afrekeningen uit voorgaande jaren
Integratie-uitkering sociaal domein	- 300 N	I De uitkering compensatieregeling Voogdij/18+ wordt pas uitgekeerd in 2021 i.p.v. 2020
Overige afwijkingen	20 V	I Overige afwijkingen zijn het resultaat van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal baten	695 V	
Mutatie reserves		
Algemene baten en lasten	- 77 N	I De hogere boekwinsten op vastgoed komen ten gunste van de bufferreserve
Algemene baten en lasten	- 342 N	I De vrijval aan pensioenverplichtingen uit de voorziening Appa voor reeds gepensioneerde wethouders komt ten gunste van de financieringsreserve.
Algemene baten en lasten	- 66 N	I De werkelijke onttrekking voor het generatiepact was € 66.000,-- lager dan begroot.
Overige afwijkingen	0 V	I
Totaal mutatie reserves	- 485 N	
Totaal afwijkingen	202 V	

Programma Overhead

bedragen x € 1.000

99 Overhead	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
Facilitaire zaken	- 585	- 634	- 531	104 V	- 588
Personeel en organisatie	- 502	- 445	- 414	31 V	- 449
Personeel	- 5.719	- 5.515	- 5.548	- 33 N	- 5.203
Huisvesting	- 1.074	- 1.013	- 968	45 V	- 1.023
Automatisering	- 1.332	- 1.514	- 1.450	64 V	- 976
Organisatieaangelegenheden	- 14	- 49	- 9	39 V	- 0
Overige ondersteuning	246	247	283	37 V	304
Financien en belastingen	- 2.314	- 2.452	- 2.368	84 V	- 2.111
Communicatie	- 70	- 65	- 29	36 V	- 43
Juridische zaken	- 36	- 29	- 21	8 V	- 16
Totaal Lasten	- 11.400	- 11.471	- 11.055	415 V	- 10.105
Baten					
Facilitaire zaken	10	10	22	12 V	16
Personeel en organisatie	-	-	5	5 V	-
Personeel	7	12	7	- 5 N	25
Huisvesting	1	- 0	3	3 V	4
Overige ondersteuning	-	-	-	0 V	-
Financien en belastingen	2	2	2	1 V	1
Communicatie	27	27	25	- 2 N	21
Totaal Baten	46	50	65	15 V	67
Saldo van baten en lasten	- 11.354	- 11.420	- 10.990	430 V	- 10.038
Resultaat	- 11.354	- 11.420	- 10.990	430 V	- 10.038

Analyse verschillen (> € 15.000,--)

bedragen x € 1.000

Analyse afwijkingen	Verschil	I / S	Toelichting
Lasten			
Personeel en organisatie	31 V	I	In 2020 vielen de kosten voor personeel en organisatie lager uit. Door de coronacrisis hebben veel activiteiten niet plaats kunnen vinden. Met name bij de reis-en verblijfkosten, EHBO/BHV, rechtspositie en medezeggenschap bleven de kosten achter bij de raming.
Financiën en belastingen	84 V	I	Het voordeel heeft met name te maken met vacatures die niet of later zijn ingevuld.
Huisvesting	45 V	I	Onze leverancier van elektra heeft de laatste afrekeningen uit zeer oude jaren gestuurd. Van de gereserveerde middelen kan € 25.000,- vrijvallen.
		I	Het onderzoek naar verduurzaming vastgoed kon niet geheel in 2020 worden afgerond. Hierdoor is er € 20.000,- budget over. Hiervan wordt voorgesteld om € 10.000,- door te schuiven (via de VAR) naar 2021.
Automatisering	64 V	I	In 2020 hebben hardware, software en veiligheid prioriteit gekregen. De digitaliseringsslag liep in 2020 in de tijd uit.
Communicatie	36 V	I	De grootste voordelen zitten bij de budgetten promotie en evenementen (€ 19.000,-). Als gevolg van de coronacrisis konden diverse evenementen en bijzondere gebeurtenissen in 2020, waaronder de viering van 75 jaar vrijheid, de Veteranendag, de herdenking van Zwarte Dag niet plaatsvinden. Met de najaarsrapportage hadden we een deel van dit budget ook al bijgesteld. Ook het budget voor de gemeentelijke informatiepagina laat een voordeel zien van € 16.000,-. Dit is mede het resultaat van de nieuwe overeenkomst na de aanbesteding.
Facilitaire zaken	104 V	I	In verband met het thuiswerken in 2020 is er op diverse facilitaire budgetten een voordelig resultaat. Met name bij de portokosten en drukwerk was er een voordelig resultaat van € 35.000,-. Binnen facilitaire zaken is een bedrag van € 40.000,- voor meerkosten corona beschikbaar gesteld. Dit bleef nagenoeg onbesteed en kon uit de lopende budgetten worden bekostigd.
Overige ondersteuning	37 V	I	Binnen de budgetten van concerncontrol en de programma's Beter organiseren en Samen Doen bleef een bedrag van € 37.000,- onbesteed.
Overige afwijkingen	14 V	I	Overige afwijkingen zijn het resultaat van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal lasten	415 V		
Baten			
Overige afwijkingen	15 V	I	Overige afwijkingen zijn het resultaat van wat kleinere positieve en negatieve verschillen.
Totaal baten	15 V		
Mutatie reserves			
Totaal mutatie reserves	-		
Totaal afwijkingen	430 V		

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), is in 2013 in werking getreden. Het doel van de WNT is het tegengaan van bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. Op grond van de WNT worden de inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak genormeerd en openbaar gemaakt. Jaarlijks worden de bezoldigingsnormen aangepast bij ministeriële regeling (geïndexeerd).

Op grond van de WNT mag het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke sector behoudens overgangsrecht maximaal 100% van het ministersalaris zijn. Voor 2020 bedraagt dit € 201.000,--.

Uit hoofde van de WNT zijn de WNT, het Uitvoeringsbesluit WNT, Uitvoeringsregeling WNT en de Beleidsregels WNT 2020 als uitgangspunt gehanteerd.

Naast de hieronder vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen.

Bezoldigingsgegevens				
Functiegegevens		R. Willemsen		K. Zomer
Functie(s)		Gemeentesecretaris/Algemeen directeur		Griffier
Duur dienstverband		1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)		1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking		ja	ja	ja
Bezoldiging (bedragen x € 1,--)		2019	2020	2019
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding		103.402	106.909	81.717
Beloningen betaalbaar op termijn		18.328	19.230	13.761
Totale bezoldiging		121.730	126.139	95.478
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		194.000	201.000	194.000
Motivering indien overschrijding		nvt	nvt	nvt

Controleverklaring

Bijlage 1: Kerngegevens

Sociale structuur	31-12-2019	31-12-2020
Aantal inwoners (in aantallen)		
• 0 - 18 jaar	7.235	7.244
• 18 - 65 jaar	20.677	20.703
• 65 jaar en ouder	8.005	7.986
Totaal aantal inwoners	35.917	35.933
Aantal inwoners (procentueel)		
• 0 - 20 jaar	20%	20%
• 20 - 65 jaar	58%	58%
• 65 jaar en ouder	22%	22%
Totaal aantal inwoners	100%	100%
Uitkeringen		
• Aantal uitkeringsgerechtigden jonger dan AOW-leeftijd	425	438
• Aantal uitkeringsgerechtigden ingevolge de IOAZ/IOAW	52	52
• Aantal medewerkers wet sociale werkvoorzieningen	147	139
Bedrijfsvestigingen		
• Bedrijfsvestigingen	3.251	3.318

Fysieke structuur	31-12-2019	31-12-2020
Oppervlakte gemeente (in hectare)		
• Binnenwater	108	108
• Land	13.791	13.791
Totaal oppervlakte gemeente	13.899	13.899
Aantal wooneenheden		
• Woningen (BAG)	14.734	14.889
Totaal aantal wooneenheden	14.734	14.889
Lengte wegen en rioleringen (in kilometers)		
• Wegen	564	552
• Rioleringen	449	444
Oppervlakte groen (in m2)		
• Stedelijk groen	1.426.649	1.392.858
• Landschappelijk groen	639.303	638.984

bedragen x € 1.000

Financiële structuur	31-12-2019	31-12-2020
Exploitatie		
• Uitgaven	- 96.542	- 97.625
• Inkomsten	93.230	103.343
• Opbrengst belastingen		
- Onroerende zaakbelastingen	8.180	9.691
- Afvalstoffenheffing	3.000	3.264
- Rioolrechten	4.358	4.265
• Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds	46.699	50.173
• Uitkering deelfonds sociaal domein	5.049	5.452
Balans		
• Eigen vermogen	12.474	18.191
• Voorzieningen	8.509	8.669
• Langlopende geldleningen o/g	123.973	126.300

bedragen x € 1

Financiële structuur (bedrag per inwoner)	31-12-2019	31-12-2020
Exploitatie		
• Uitgaven	- 2.688	- 2.717
• Inkomsten	2.596	2.876
• Opbrengst belastingen		
- Onroerende zaakbelastingen	228	270
- Afvalstoffenheffing	84	91
- Rioolrechten	121	119
• Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds	1.300	1.396
• Uitkering deelfonds sociaal domein	141	152
Balans		
• Eigen vermogen	347	506
• Voorzieningen	237	241
• Langlopende geldleningen	3.452	3.515

Bijlage 2: Overzicht baten en lasten

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
B A T E N					
Saldo van baten en lasten					
01 Werk, Economie en Inkomen					
10800 Algemene baten en lasten					
31000 Economische aangelegenheden	45	59	57	- 2 N	85
31010 Subsidies					
33000 Markten	34	23	22	- 1 N	29
33010 Agrarische zaken					
34000 Recreatie en Toerisme	50	314	248	- 66 N	222
34010 Toeristenbelasting	447	338	450	112 V	488
61050 Begeleiding en huisvesting statushouders	-	0	1	0 V	3
63000 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	6.100	8.705	8.893	187 V	6.253
63010 Bijzondere bijstandsverlening	41	41	38	- 3 N	71
63020 Schuldhulpverlening	-	-	-	-	1
63030 Fraudebestrijding	-	-	-	-	0
63040 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen					
64000 Sociale werkvoorziening	32	32	34	2 V	33
65000 Participatie en reïntegratie	24	43	55	12 V	37
Totaal 01 Werk, Economie en Inkomen	6.772	9.555	9.796	242 V	7.224
02 Jeugd en WMO					
61000 Sociaal en cultureel werk	9	13	8	- 5 N	22
61010 Buurt en clubhuizen	246	222	242	19 V	245
61020 Maatschappelijk werk/slachtofferhulp					
61030 Jeugd en gezin					
61040 Hygiënebegeleiding Kinderopvang	23	24	13	- 11 N	7
62000 Preventie en clientondersteuning					
62010 Toegang tot eerste en tweede lijnsvoorziening	-	5	7	2 V	14
66000 Verstrekking Hulpmiddelen	50	51	52	2 V	38
67100 Begeleiding en dagbesteding WMO (Ondersteuning	290	621	664	43 V	495
67110 Verblijf en woonvoorziening					
67120 Huishoudelijke ondersteuning					
67130 Vervoer 18+	50	20	25	5 V	41
67200 Jeugdzorg - specialistische zorg					
68100 Inloop GGZ, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang					
68200 Jeugdbescherming en Jeugdreclassering					
71000 Volksgezondheid	-	1	2	1 V	3
Totaal 02 Jeugd en WMO	668	958	1.014	56 V	866
03 Onderwijs Cultuur en sport					
42000 Onderwijshuisvesting	26	23	20	- 2 N	21
43000 Algemeen voorschools- en onderwijsbeleid	30	225	220	- 6 N	207
43010 Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	20	20	21	1 V	21
43020 Leerlingenvervoer	4	4	3	- 1 N	4
43030 Peuteropvang	-	0	1	0 V	1
51000 Algemeen sportbeleid	363	787	596	- 191 N	288
51010 Het Ravijn-zwem sport zorg - sport technisch	949	395	510	115 V	881
52000 exploitatie sportaccommodaties	798	429	520	92 V	703
52010 Het Ravijn - zwem sport zorg - onderhoud accomm	15	31	34	3 V	32
52020 Onderhoud sport accommodaties	11	16	18	2 V	0
53000 Kunst en Cultuur	690	689	675	- 15 N	671
53010 Muziekschool					
53020 Evenementen					
54000 Musea / expositieruimten	-	2	2	-	4
55000 Monumentenzorg					
55010 Beheer monumentaal vastgoed	4	7	12	4 V	12
56000 Bibliotheek	465	466	485	19 V	473
56010 Lokale omroep	13	9	14	6 V	13
Totaal 03 Onderwijs Cultuur en sport	3.388	3.104	3.130	27 V	3.330

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
L A S T E N					
Saldo van baten en lasten					
01 Werk, Economie en Inkomen					
10800 Algemene baten en lasten	-	-	-	-	- 7
31000 Economische aangelegenheden	- 395	- 436	- 418	18 V	- 407
31010 Subsidies	- 0	- 0	-	0 V	-
33000 Markten	- 46	- 45	- 38	7 V	- 42
33010 Agrarische zaken	- 2	- 52	- 19	33 V	- 3
34000 Recreatie en Toerisme	- 390	- 641	- 611	30 V	- 578
34010 Toeristenbelasting	- 42	- 43	- 38	6 V	- 34
61050 Begeleiding en huisvesting statushouders	- 200	- 184	- 155	29 V	- 165
63000 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen	- 7.160	- 9.274	- 9.441	- 166 N	- 7.173
63010 Bijzondere bijstandsverlening	- 1.439	- 1.478	- 1.270	208 V	- 1.540
63020 Schuldhulpverlening	- 303	- 244	- 243	1 V	- 227
63030 Fraudebestrijding	- 53	- 53	- 48	5 V	- 42
63040 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	- 173	- 184	- 193	- 8 N	- 199
64000 Sociale werkvoorziening	- 4.128	- 4.572	- 4.348	224 V	- 4.279
65000 Participatie en reïntegratie	- 959	- 982	- 927	55 V	- 1.010
Totaal 01 Werk, Economie en Inkomen	- 15.290	- 18.190	- 17.748	442 V	- 15.707
02 Jeugd en WMO					
61000 Sociaal en cultureel werk	- 1.672	- 1.762	- 1.684	78 V	- 1.925
61010 Buurt en clubhuizen	- 288	- 283	- 239	44 V	- 218
61020 Maatschappelijk werk/slachtofferhulp	- 388	- 388	- 388	-	- 422
61030 Jeugd en gezin	- 137	- 44	- 36	7 V	- 49
61040 Hygiënebegeleiding Kinderopvang	- 141	- 158	- 109	48 V	- 124
62000 Preventie en clientondersteuning	- 338	- 333	- 332	1 V	- 611
62010 Toegang tot eerste en tweede lijnsvoorziening	- 1.401	- 1.635	- 1.536	99 V	- 1.430
66000 Verstrekking Hulpmiddelen	- 1.534	- 1.277	- 1.295	- 19 N	- 1.699
67100 Begeleiding en dagbesteding WMO (Ondersteuning	- 3.693	- 4.238	- 4.098	140 V	- 3.927
67110 Verblijf en woonvoorziening	- 6	- 6	- 3	3 V	- 5
67120 Huishoudelijke ondersteuning	- 3.358	- 3.465	- 3.386	79 V	- 3.428
67130 Vervoer 18+	- 920	- 929	- 900	28 V	- 1.007
67200 Jeugdzorg - specialistische zorg	- 5.377	- 6.537	- 6.786	- 250 N	- 6.492
68100 Inloop GGZ, maatschappelijke opvang en vrouweno	- 41	-	- 0	- 0 N	- 0
68200 Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	- 2.114	- 1.468	- 1.395	73 V	- 1.432
71000 Volksgezondheid	- 1.447	- 1.516	- 1.412	104 V	- 1.449
Totaal 02 Jeugd en WMO	- 22.855	- 24.037	- 23.602	436 V	- 24.218
03 Onderwijs Cultuur en sport					
42000 Onderwijshuisvesting	- 1.343	- 1.211	- 1.180	31 V	- 1.354
43000 Algemeen voorschools- en onderwijsbeleid	- 439	- 449	- 427	22 V	- 428
43010 Gemeenschappelijke onderwijsvoorzieningen	- 111	- 111	- 107	3 V	- 97
43020 Leerlingenvervoer	- 640	- 641	- 676	- 34 N	- 612
43030 Peuteropvang	- 118	- 301	- 240	61 V	- 309
51000 Algemeen sportbeleid	- 470	- 744	- 705	40 V	- 411
51010 Het Ravijn-zwem sport zorg - sport technisch	- 948	- 862	- 883	- 21 N	- 1.029
52000 exploitatie sportaccommodaties	- 1.400	- 1.208	- 1.212	- 5 N	- 1.375
52010 Het Ravijn - zwem sport zorg - onderhoud accomm	- 1.640	- 1.517	- 1.491	26 V	- 1.626
52020 Onderhoud sport accommodaties	- 451	- 468	- 462	6 V	- 493
53000 Kunst en Cultuur	- 1.547	- 1.551	- 1.587	- 36 N	- 1.606
53010 Muziekschool	-	-	-	-	- 1
53020 Evenementen	- 15	- 15	- 15	-	- 28
54000 Musea / expositieruimten	- 6	- 10	- 12	- 2 N	- 32
55000 Monumentenzorg	- 19	- 8	- 9	- 1 N	- 23
55010 Beheer monumentaal vastgoed	- 29	- 27	- 18	9 V	- 23
56000 Bibliotheek	- 1.416	- 1.416	- 1.513	- 97 N	- 1.500
56010 Lokale omroep	- 27	- 30	- 28	2 V	- 40
Totaal 03 Onderwijs Cultuur en sport	- 10.619	- 10.567	- 10.564	3 V	- 10.987

Overzicht baten en lasten	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
B A T E N					
Saldo van baten en lasten					
04 Mobiliteit en bereikbaarheid					
21000 Aanleg en reconstructie wegen	-	-	-	-	0
21010 Wegbeheer algemeen	68	35	28	- 7 N	38
21020 Onderhoud verhardingen	-	45	70	25 V	83
21030 Bermen en sloten	-	-	-	-	17
21040 Straatreiniging	1	1	2	1 V	14
21050 Gladheidsbestrijding	-	-	-	-	3
21060 Straatmeubilair	-	-	1	1 V	1
21070 Verkeer	-	-	-	-	5
21080 Verkeerseducatie	37	37	39	2 V	44
22000 Parkeren	80	54	68	13 V	85
25000 Openbaar vervoer	33	33	35	2 V	34
72000 Ontwikkeling GRP	-	-	-	-	- 368
72010 Aanleg, beheer en onderhoud riolering	21	65	102	37 V	71
72030 Inkomsten rioolheffing	4.489	4.283	4.269	- 14 N	4.364
Totaal 04 Mobiliteit en bereikbaarheid	4.728	4.553	4.613	60 V	4.391
05 Woon en leefomgeving					
32000 Bedrijventerreinen	4.096	6.190	5.479	- 711 N	5.384
57000 Openbaar groen	57	57	74	17 V	75
57010 Natuur en landschap	-	20	13	- 7 N	1
57020 Speelplaatsen	-	-	-	-	6
57030 Hondenuitlaatplaatsen en -toiletten					
73000 Huishoudelijk afval	1.242	1.311	1.364	53 V	1.346
73010 Inkomsten afvalstoffenheffing	3.282	3.282	3.266	- 15 N	3.004
73020 Verwerking Bedrijfsafval	79	79	79	0 V	82
74000 Milieu algemeen	3	254	172	- 82 N	497
74010 Milieubeheer bedrijven	1	1	1	- 0 N	37
74020 Uitvoering Wet geluidhinder	2	2	2	- 0 N	2
74030 Dierplaagbestrijding					
75000 Begraafplaatsen	411	411	452	41 V	397
81000 Structuurplannen	-	-	-	-	0
81010 Bestemmingsplannen	44	62	93	32 V	77
82000 Bouwgrondexploitatie	2.544	5.623	4.502	- 1.121 N	3.592
83000 Wonen	-	-	0	0 V	4
83010 Herinrichting woonomgeving					
83020 Vergunningen volkshuisvesting	717	1.167	1.514	347 V	655
83030 Grondzaken	46	269	358	89 V	294
83050 Woonwagens	21	21	20	- 0 N	20
Totaal 05 Woon en leefomgeving	12.544	18.749	17.390	- 1.358 N	15.475
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening					
10100 Gemeenteraad					
10110 College van B&W	-	-	342	342 V	1
10120 Bestuurlijke samenwerking en deelnemingen					
10130 Internationale contacten					
10200 Verkiezingen					
10210 Burgerlijke stand	88	43	52	9 V	59
10220 Rijbewijzen	104	109	159	50 V	185
10230 Reisdocumenten	106	76	83	7 V	148
10240 Overige burgerzaken	11	11	20	9 V	25
10300 Beheer overige gebouwen en gronden	353	418	473	54 V	357
10500 Treasury	574	512	677	166 V	818
10610 Onroerende-zaakbelastingen	6.367	6.053	6.162	110 V	5.202
10611 Uitvoering Wet WOZ	11	11	15	4 V	10
10620 Onroerende-zaakbelastingen	3.850	3.513	3.529	16 V	2.979
10640 Hondenbelasting	182	182	178	- 4 N	174
10700 Uitkering gemeentefonds	47.798	49.936	50.173	237 V	46.699
10710 Integratie-uitkering sociaal domein	5.000	5.752	5.452	- 300 N	5.049
10800 Algemene baten en lasten	92	-	- 0	- 0 N	93
10810 Openbare orde	-	5	7	2 V	44
10820 Handhaving Openbare orde	53	18	11	- 7 N	30
10830 Ondersteuning veiligheidsketen					

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
LASTEN					
Saldo van baten en lasten					
04 Mobiliteit en bereikbaarheid					
21000 Aanleg en reconstructie wegen	- 1.381	- 1.324	- 1.309	15 V	- 1.241
21010 Wegbeheer algemeen	- 856	- 799	- 792	6 V	- 649
21020 Onderhoud verhardingen	- 1.467	- 1.504	- 1.508	- 4 N	- 1.681
21030 Bermen en sloten	- 623	- 628	- 624	4 V	- 618
21040 Straatreiniging	- 548	- 537	- 515	21 V	- 634
21050 Gladheidsbestrijding	- 136	- 135	- 111	24 V	- 117
21060 Straatmeubilair	- 179	- 170	- 173	- 3 N	- 156
21070 Verkeer	- 296	- 289	- 284	5 V	- 292
21080 Verkeerseducatie	- 49	- 49	- 52	- 3 N	- 58
22000 Parkeren	- 657	- 782	- 721	60 V	- 650
25000 Openbaar vervoer	- 257	- 236	- 224	12 V	- 249
72000 Ontwikkeling GRP	- 2.264	- 2.096	- 2.159	- 63 N	- 1.922
72010 Aanleg, beheer en onderhoud riolering	- 1.016	- 1.027	- 1.017	9 V	- 911
72030 Inkomsten rioolheffing	- 8	- 8	- 4	4 V	- 6
Totaal 04 Mobiliteit en bereikbaarheid	- 9.733	- 9.582	- 9.493	89 V	- 9.185
05 Woon en leefomgeving					
32000 Bedrijventerreinen	- 4.075	- 5.178	- 4.476	702 V	- 5.338
57000 Openbaar groen	- 1.967	- 1.949	- 1.992	- 43 N	- 1.600
57010 Natuur en landschap	- 165	- 178	- 174	5 V	- 687
57020 Speelplaatsen	- 138	- 108	- 95	13 V	- 138
57030 Hondenuitlaatplaatsen en -toiletten	- 16	-	-	-	- 49
73000 Huishoudelijk afval	- 3.264	- 3.660	- 3.675	- 15 N	- 3.106
73010 Inkomsten afvalstoffenheffing	- 8	- 8	- 2	5 V	- 4
73020 Verwerking Bedrijfsafval	- 63	- 63	- 88	- 25 N	- 87
74000 Milieu algemeen	- 408	- 644	- 572	72 V	- 860
74010 Milieubeheer bedrijven	- 868	- 869	- 895	- 25 N	- 1.089
74020 Uitvoering Wet geluidhinder	- 22	- 23	- 21	2 V	- 5
74030 Dierplaagbestrijding	- 4	- 4	- 4	- 0 N	- 2
75000 Begraafplaatsen	- 415	- 405	- 422	- 17 N	- 370
81000 Structuurplannen	- 10	- 10	- 10	0 V	- 4
81010 Bestemmingsplannen	- 495	- 462	- 472	- 10 N	- 546
82000 Bouwgrondexploitatie	- 2.590	- 5.386	- 4.122	1.264 V	- 3.483
83000 Wonen	- 56	- 78	- 69	9 V	- 64
83010 Herinrichting woonomgeving	- 29	- 28	- 28	0 V	- 33
83020 Vergunningen volkshuisvesting	- 1.467	- 1.173	- 1.038	135 V	- 979
83030 Grondzaken	- 186	- 201	- 191	11 V	- 224
83050 Woonwagens	- 6	- 6	- 3	2 V	- 5
Totaal 05 Woon en leefomgeving	- 16.254	- 20.432	- 18.348	2.084 V	- 18.674
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening					
10100 Gemeenteraad	- 672	- 672	- 691	- 19 N	- 639
10110 College van B&W	- 914	- 914	- 931	- 17 N	- 1.780
10120 Bestuurlijke samenwerking en deelnemingen	- 519	- 390	- 438	- 48 N	- 530
10130 Internationale contacten	- 8	- 13	- 7	6 V	- 11
10200 Verkiezingen	- 84	- 48	- 45	3 V	- 106
10210 Burgerlijke stand	- 191	- 188	- 170	19 V	- 182
10220 Rijbewijzen	- 143	- 167	- 161	7 V	- 164
10230 Reisdocumenten	- 127	- 155	- 144	11 V	- 176
10240 Overige burgerzaken	- 37	- 40	- 49	- 10 N	- 51
10300 Beheer overige gebouwen en gronden	- 369	- 338	- 319	19 V	- 443
10500 Treasury	68	- 58	- 44	14 V	- 253
10610 Onroerende-zaakbelastingen					
10611 Uitvoering Wet WOZ	- 389	- 414	- 379	35 V	- 410
10620 Onroerende-zaakbelastingen	- 18	- 18	-	18 V	-
10640 Hondenbelasting	- 44	- 45	- 42	3 V	- 36
10700 Uitkering gemeentefonds					
10710 Integratie-uitkering sociaal domein					
10800 Algemene baten en lasten	- 207	- 216	- 289	- 73 N	- 18
10810 Openbare orde	- 234	- 285	- 269	17 V	- 355
10820 Handhaving Openbare orde	- 552	- 555	- 549	5 V	- 283
10830 Ondersteuning veiligheidsketen	- 2.239	- 2.219	- 2.219	1 V	- 2.136

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
B A T E N					
Saldo van baten en lasten					
99 Overhead					
10400 Personeel	7	12	7	- 5 N	25
10410 Personeel en organisatie	-	-	5	5 V	-
10420 Organisatieaangelegenheden					
10430 Financien en belastingen	2	2	2	1 V	1
10440 Huisvesting	1	- 0	3	3 V	4
10450 Automatisering					
10460 Communicatie	27	27	25	- 2 N	21
10470 Juridische zaken					
10480 Facilitaire zaken	10	10	22	12 V	16
10490 Overige ondersteuning	-	-	-	0 V	-
Totaal 99 Overhead	46	50	65	15 V	67
Saldo van baten en lasten	92.735	103.606	103.343	- 264 N	93.230
Mutatie reserves	934	3.542	3.464	- 78 N	6.551
Resultaat	93.669	107.149	106.807	- 342 N	99.781

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
L A S T E N					
Saldo van baten en lasten					
99 Overhead					
10400 Personeel	- 5.719	- 5.515	- 5.548	- 33 N	- 5.203
10410 Personeel en organisatie	- 502	- 445	- 414	31 V	- 449
10420 Organisatieaangelegenheden	- 14	- 49	- 9	39 V	- 0
10430 Financien en belastingen	- 2.314	- 2.452	- 2.368	84 V	- 2.111
10440 Huisvesting	- 1.074	- 1.013	- 968	45 V	- 1.023
10450 Automatisering	- 1.332	- 1.514	- 1.450	64 V	- 976
10460 Communicatie	- 70	- 65	- 29	36 V	- 43
10470 Juridische zaken	- 36	- 29	- 21	8 V	- 16
10480 Facilitaire zaken	- 585	- 634	- 531	104 V	- 588
10490 Overige ondersteuning	246	247	283	37 V	304
Totaal 99 Overhead	- 11.400	- 11.471	- 11.055	415 V	- 10.105
Saldo van baten en lasten	- 92.897	- 101.086	- 97.625	3.460 V	- 96.542
Mutatie reserves	- 747	- 6.061	- 6.890	- 829 N	- 1.689
Resultaat	- 93.644	- 107.147	- 104.515	2.631 V	- 98.231

Bijlage 3: Realisatie taakvelden per programma

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
01 Werk, Economie en Inkomen					
0.64 Belastingen overig	-	-	-	-	- 7
2.1 Verkeer en vervoer	45	-	-	-	44
3.1 Economische ontwikkeling	- 395	- 427	- 377	50 V	- 372
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 15	- 25	- 19	6 V	- 10
3.4 Economische promotie	64	- 32	49	82 V	98
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- 200	- 184	- 155	29 V	- 162
6.3 Inkomensregelingen	- 2.986	- 2.487	- 2.263	224 V	- 2.856
6.4 Begeleide participatie	- 4.096	- 4.540	- 4.314	226 V	- 4.245
6.5 Arbeidsparticipatie	- 935	- 939	- 872	67 V	- 973
Totaal 01 Werk, Economie en Inkomen	- 8.518	- 8.635	- 7.951	684 V	- 8.483
02 Jeugd en WMO					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- 2.350	- 2.374	- 2.193	181 V	- 2.463
6.2 Wijkteams	- 1.739	- 1.963	- 1.860	103 V	- 2.027
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	- 2.353	- 2.135	- 2.118	16 V	- 2.627
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	- 6.767	- 7.489	- 7.232	258 V	- 7.102
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	- 5.780	- 6.693	- 6.944	- 251 N	- 6.577
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	- 41	401	408	7 V	236
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	- 1.711	- 1.312	- 1.238	74 V	- 1.347
7.1 Volksgezondheid	- 1.447	- 1.515	- 1.411	104 V	- 1.445
Totaal 02 Jeugd en WMO	- 22.187	- 23.079	- 22.588	492 V	- 23.352
03 Onderwijs Cultuur en sport					
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	5	- 2	5	7 V	1
4.2 Onderwijshuisvesting	- 1.318	- 1.188	- 1.159	29 V	- 1.333
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	- 1.253	- 1.226	- 1.204	22 V	- 1.213
5.1 Sportbeleid en activering	- 107	42	- 109	- 151 N	- 123
5.2 Sportaccommodaties	- 2.668	- 3.183	- 2.967	216 V	- 2.908
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	- 872	- 877	- 927	- 51 N	- 965
5.4 Musea	- 6	- 9	- 11	- 2 N	- 27
5.5 Cultureel erfgoed	- 43	- 27	- 16	12 V	- 34
5.6 Media	- 970	- 969	- 1.047	- 78 N	- 1.055
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-	- 25	- 0	25 V	-
Totaal 03 Onderwijs Cultuur en sport	- 7.231	- 7.464	- 7.434	29 V	- 7.657
04 Mobiliteit en bereikbaarheid					
2.1 Verkeer en vervoer	- 5.427	- 5.316	- 5.228	88 V	- 5.242
2.2 Parkeren	- 576	- 727	- 654	73 V	- 565
2.5 Openbaar vervoer	- 224	- 203	- 189	14 V	- 215
7.2 Riolerings	1.223	1.218	1.191	- 26 N	1.227
Totaal 04 Mobiliteit en bereikbaarheid	- 5.004	- 5.029	- 4.880	149 V	- 4.794
05 Woon en leefomgeving					
2.1 Verkeer en vervoer	- 332	- 373	- 370	3 V	- 240
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	21	1.012	1.003	- 9 N	46
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 1.898	- 1.785	- 1.803	- 18 N	- 2.152
7.3 Afval	1.269	942	944	2 V	1.235
7.4 Milieubeheer	- 1.296	- 1.282	- 1.317	- 35 N	- 1.419
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	- 4	5	29	24 V	27
8.1 Ruimtelijke ordening	- 461	- 410	- 388	22 V	- 473
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	- 46	237	380	143 V	109
8.3 Wonen en bouwen	- 962	- 29	564	593 V	- 332
Totaal 05 Woon en leefomgeving	- 3.709	- 1.683	- 957	726 V	- 3.199

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Vershil	Rekening 2019
Saldo van baten en lasten					
06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening					
0.1 Bestuur	- 1.934	- 1.970	- 1.725	245 V	- 2.960
0.2 Burgerzaken	- 294	- 377	- 267	110 V	- 279
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	- 15	80	153	73 V	- 86
0.5 Treasury	643	454	633	179 V	565
0.61 OZB woningen	5.990	5.650	5.799	148 V	4.802
0.62 OZB niet-woningen	3.833	3.495	3.529	33 V	2.979
0.64 Belastingen overig	222	129	129	- 0 N	225
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefc	52.797	55.688	55.625	- 63 N	51.748
0.8 Overige baten en lasten	- 380	- 228	- 12	216 V	- 12
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	- 269	- 269 N	-
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	- 2.308	- 2.290	- 2.288	2 V	- 2.211
1.2 Openbare orde en veiligheid	- 711	- 800	- 787	13 V	- 560
Totaal 06 Bestuur, veiligheid en dienstverlening	57.842	59.831	60.518	687 V	54.212
99 Overhead					
0.4 Overhead	- 11.354	- 11.420	- 10.990	430 V	- 10.038
Totaal 99 Overhead	- 11.354	- 11.420	- 10.990	430 V	- 10.038
Saldo van baten en lasten	- 162	2.521	5.717	3.197 V	- 3.312
Mutatie reserves	187	- 2.519	- 3.426	- 907 N	4.862
Resultaat	25	2	2.292	2.290 V	1.550

Bijlage 4: Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	Eenheid	Periode		Hellen- doorn	Neder- land
0. Bestuur en ondersteuning					
0.01 Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2020		8,1	n nb
0.02 Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2020		8,1	n nb
0.03 Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2020		754,3	n nb
0.04 Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2020		8,7	n nb
0.05 Overhead	% van totale lasten	2020		11,3	n nb
1. Veiligheid					
1.01 Verwijzingen Halt	per 10.000 inw., 12-17 jr	2019	●	45	132
1.02 Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inwoners	2019	●	0,4	2,3
1.03 Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2019	●	1,5	4,9
1.04 Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2019	●	1,3	2,3
1.05 Vernieling en beschadiging	aantal per 1.000 inwoners	2109	●	3	6,3
2. Economie					
2.01 Functiemenging	%	2019	●	49,9	53,2
2.02 Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw, 15-64 jr	2019	●	131,5	151,6
3. Onderwijs					
3.01 Absoluut verzuim	per 1.000 inw, 5-18 jr	2019	●	0	2,4
3.02 Relatief verzuim	per 1.000 inw, 5-18 jr	2019	●	2	26
3.03 Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%, 12-23 jr	2019	●	1,4	2
4. Sport, cultuur en recreatie					
4.01 Niet-sporters	%	2016	●	43,7	48,7
5. Sociaal domein					
5.01 Banen	per 1.000 inw, 15-64 jr	2019	●	662,8	792,1
5.02 Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw	2020	●	251	459,7
5.03 Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inw, 15-65 jr	2020	●	112,9	202
5.04 Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	2020	●	660	640
5.05 Netto arbeidsparticipatie	%	2019	●	71,7	68,8
5.06 Kinderen in uitkeringsgezin	%	2019	●	3	6
5.07 Werkloze jongeren	%, 16-22 jr	2019	●	1	2
5.08 Jongeren met jeugdhulp	%, tot 18 jr	2019	●	9,7	12,3
5.09 Jongeren met jeugdbescherming	%, tot 18 jr	2019	●	1	1,2
5.10 Jongeren met delict voor rechter	%, 12-21 jr	2019	●	1	1
5.11 Jongeren met jeugdreclassering	%, 12-22 jr	2019	●	0,2	0,4
6. Volksgezondheid en milieu					
6.01 Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2019	●	118	163
6.2 Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	●	5,7	18,3
7. Vhrosv					
7.01 WOZ-waarde woningen	dzd euro	2020	●	256	270
7.02 Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2019	●	8,2	9,2
7.03 Demografische druk	%	2020	●	81,5	70
7.04 Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2020	●	859	700
7.05 Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2020	●	905	773

Bijlage 5: Reserves en voorzieningen

bedragen x € 1.000

Reserves	Saldo 1-1-2020	Stortin- gen	Afschrijving activa	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2020
Rekeningsaldo					
Rekeningsaldo te bestemmen	1.550	2.292	-	- 1.550	2.292
Totaal Rekeningsaldo	1.550	2.292	-	- 1.550	2.292
Algemene Reserve					
Vrij aanwendbare Reserve	3.093	3.859	-	- 1.296	5.656
Financieringsreserve	1.958	342	-	- 223	2.077
Bufferreserve grondexploitatie	4.304	1.539	-	- 286	5.556
Totaal Algemene Reserve	9.355	5.739	-	- 1.805	13.289
Bestemmingsreserves					
Reserve Salomonsonhuis / zorgpunt	164	-	-	-	164
Reserve bijzondere bijstand	-	193	-	-	193
Reserve WWB	0	-	-	-	0
Reserve groenrenovaties	7	-	-	-	7
Reserve 1/3-regeling accommodatiebeleid	117	50	-	- 10	157
Reserve rood-voor-rood	72	-	-	-	72
Reserve reconstructie platteland vernieuwing	156	-	-	-	156
Reserve wachtgeld en huidige wethouders	383	35	-	-	418
Reserve duurzame energiemaatregelen	109	358	-	- 99	368
Reserve Co-financieringsfonds N35	561	59	-	-	620
Reserve invoeringskosten omgevingswet	-	456	-	-	456
Totaal Bestemmingsreserves	1.569	1.151	-	- 109	2.611
Totaal	12.474	9.182	-	- 3.464	18.191

bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Saldo 1-1-2020	Stortin- gen	Aanwen- dingen	Vrijval	Saldo 31-12-2020
Voorzieningen personeel					
Voorziening APPA	1.646	177	-	-	1.823
Voorziening wachtgeld en oud-wethouders	15	0	- 9	-	6
Voorziening wachtgeld en voormalig personeel	-	57	- 3	-	53
Voorziening Appa ingegane pensioenen	4.219	-	-	- 342	3.877
Totaal Voorzieningen personeel	5.880	234	- 13	- 342	5.759
Onderhoudsvoorzieningen					
Voorziening onderhoud wegen	530	1.158	- 1.295	-	393
Totaal Onderhoudsvoorzieningen	530	1.158	- 1.295	-	393
Voorzieningen van derden verkregen middelen					
Voorziening ISV	15	-	-	-	15
Voorziening parkeerbeleid	24	4	-	-	27
Voorziening egalisatie afvalstoffenheffing	477	350	- 521	-	306
Voorziening egalisatie rioolheffing	943	555	-	-	1.497
Totaal Voorzieningen van derden verkregen middelen	1.459	908	- 521	-	1.846
Overige voorzieningen					
Voorziening privatisering was- en kleedruimten	640	30	-	-	670
Totaal Overige voorzieningen	640	30	-	-	670
Totaal	8.509	2.330	- 1.829	- 342	8.669

bedragen x € 1.000

Geactiveerde voorzieningen	Saldo 1-1-2020	Stortin- gen	Aanwen- dingen	Vrijval	Saldo 31-12-2020
Geactiveerde voorzieningen					
Voorziening toekomstige verliezen grondexploitatie	3.119	106	-	- 1.094	2.131
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	118	18	- 28	-	108
Voorziening dubieuze debiteuren WWB	762	- 109	-	-	652
Voorziening dubieuze debiteuren BBZ	4	82	-	- 2	85
Totaal Geactiveerde voorzieningen	4.002	97	- 28	- 1.095	2.976
Totaal	4.002	97	- 28	- 1.095	2.976

Bijlage 6: De 17 Global Goals

1. Geen armoede

Global Goal 1 gaat over het halveren van het aantal mensen dat onder de armoedegrens leeft, het zorgen voor gelijke toegang tot basisvoorzieningen en gelijke economische rechten en het vergroten van weerbaarheid van mensen in kwetsbare situaties.

2. Geen honger

Global Goal 2 draait om toegang voor iedereen tot veilig, voedzaam en voldoende voedsel en een einde aan ondervoeding.

3. Goede gezondheid en welzijn

Bij Global Goal 3 draait het om het zorgen voor toegang tot goede basis gezondheidszorg, het terugdringen van sterfte en ziekte als gevolg van verontreiniging, het beperken van het aantal verkeersdoden en gewonden en het zorgen voor toegang tot seksuele en reproductieve zorg.

4. Kwaliteitsonderwijs

Global Goal 4 is gericht op goed basis-, voortgezet en hoger onderwijs voor iedereen, toegang tot kinderdagverblijven en een toename van jongeren en volwassenen met relevante technische en beroepsvaardigheden. En ervoor zorgen dat alle leerlingen kennis en vaardigheden opdoen voor duurzame ontwikkeling, mensenrechten, culturele diversiteit, wereldburgerschap en zorgen voor kind- en handicapvriendelijke onderwijsfaciliteiten.

5. Gendergelijkheid

Global goal 5 richt zich op het stoppen van alle vormen van discriminatie, het tegengaan van alle vormen van geweld tegen vrouwen en meisjes, en het bereiken van volledige en effectieve participatie op alle niveaus van besluitvorming.

6. Schoon water en sanitair

Global Goal 6 gaat over veilig en betaalbaar drinkwater, vermindering van verontreiniging, verhogen efficiency waterverbruik, integraal waterbeheer, beschermen en herstellen ecosystemen, bewonersparticipatie.

7. Betaalbare en duurzame energie

Global Goal 7 richt zich op het vergroten van het aandeel hernieuwbare energie en het verhogen van energie-efficiëntie.

8. Eerlijk werk en economische groei

Global Goal 8 richt zich op economische productiviteit, ondernemerschap, creativiteit en innovatie ondersteunen, vooral voor MKB; productieve tewerkstelling; duurzaam toerisme.

9. Industrie, innovatie en infrastructuur

Global Goal 9 gaat over toegang tot ICT en internet.

10. Ongelijkheid verminderen

Global Goal 10 gaat over sociale, economische en politieke insluiting van iedereen; gelijke kansen scheppen, ordelijke, veilige en verantwoorde migratie en mobiliteit van mensen mogelijk maken.

11. Duurzame steden en gemeenschappen

Global Goal 11 gaat over verschillende onderwerpen: huisvesting voor iedereen, verkeersveiligheid en openbaar vervoer, integrale plannen voor duurzame verstedelijking, cultureel en natuurlijk erfgoed, rampenparaatheid, milieueffect steden, groene en openbare ruimtes, relatie stad en omgeving.

12. Verantwoorde consumptie en productie

Global Goal 12 richt zich op duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen, duurzame praktijken bij overheidsopdrachten. En daarnaast op het tegengaan van voedselafval en -verspilling, beperken van afvalproductie via preventie en hergebruik, verantwoord beheer van afvalstoffen en terugdringen van verontreiniging.

13. Klimaatactie

Global Goal 13 gaat over het verhogen van de weerbaarheid en aanpassing aan klimaatrisico's, het verbeteren van menselijke en institutionele vaardigheden voor klimaatadaptatie en mitigatie, ook in ontwikkelingslanden.

14. Leven in het water

Global Goal 14 houdt zich bezig met het tegengaan van verontreiniging veroorzaakt op land, duurzaam beheer kust-ecosystemen, duurzaam gebruik van maritieme hulpbronnen, en het tegengaan van overbevissing.

15. Leven op het land

Global Goal 15 gaat om het versterken van duurzaam gebruik van bossen, droge gebieden, biodiversiteit en het integreren van waarden van ecosystemen en biodiversiteit in nationale en lokale planning.

16. Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten

Global Goal 16 richt zich op het verminderen van alle vormen van geweld, aanpak corruptie, zorgen voor effectieve, verantwoordelijke en transparante instellingen en voor responsieve, participatieve en representatieve besluitvorming, toegang tot informatie en bescherming van vrijheden.

17. Partne schappen om doelstellingen te bereiken

Global Goal 17 richt zich op effectieve publieke, publiek-private en maatschappelijke samenwerkingsverbanden en op mondiale samenwerkingsverbanden voor duurzame ontwikkeling.

Hellendoorn4GlobalGoals

